

*Autentiškas vertimas
Europos komitetas prie LR Vyriausybės
Vertimo, dokumentacijos ir informacijos centras*

**AMSTERDAMO SUTARTIS,
IŠ DALIES PAKEIČIANTI EUROPOS SĄJUNGOS SUTARTĮ,
EUROPOS BENDRIJŲ STEIGIMO SUTARTIS
IR TAM TIKRUS SU JOMIS SUSIJUSIUS AKTUS**

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS,

JOS DIDENYBĖ DANIJOS KARALIENĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

GRAIKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JO DIDENYBĖ ISPANIJOS KARALIUS,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

KOMISIJA, ĮGALIOTA PERIMTI IR VYKDYTI AIRIJOS PREZIDENTO ĮGALIOJIMUS IR FUNKCIJAS PAGAL AIRIJOS KONSTITUCIJOS 14 STRAIPSNĮ,

ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JO PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDYSIS HERCOGAS,

JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKOS FEDERALINIS PREZIDENTAS,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

SUOMIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS,

JO DIDENYBĖ ŠVEDIJOS KARALIUS,

JOS DIDENYBĖ JUNG TINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖS KARALIENĖ

TVIRTAI NUSPRENDĖ iš dalies pakeisti Europos Sąjungos sutartį, Europos Bendrijų steigimo sutartis bei tam tikrus su jomis susijusius aktus ir šiam tikslui savo įgaliotaisiais atstovais paskyrė:

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS – užsienio reikalų ministrą p. Erik Derycke;

JOS DIDENYBĖ DANIJOS KARALIENĖ – užsienio reikalų ministrą p. Niels Helveg Petersen;

VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS – užsienio reikalų federalinį ministrą ir federalinio kanclerio pavaduotoją dr. Klaus Kinkel;

GRAIKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą p. Theodoros Pangalos;

JO DIDENYBĖ ISPANIJOS KARALIUS:

užsienio reikalų ministrą p. Juan Abel Matutes;

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą p. Hubert Védrine;

KOMISIJA, ĮGALIOTA PERIMTI IR VYKDYTI AIRIJOS PREZIDENTO ĮGALIOJIMUS IR FUNKCIJAS PAGAL AIRIJOS KONSTITUCIJOS 14 STRAIPSNĮ:

užsienio reikalų ministrą p. Raphael P. Burke;

ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą p. Lamberto Dini;

JO PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDYSIS HERCOGAS:

Ministro Pirmininko pavaduotoją, užsienio reikalų, užsienio prekybos ir bendradarbiavimo ministrą p. Jacques F. Poos;

JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ:

Ministro Pirmininko pavaduotoją ir užsienio reikalų ministrą p. Hans van Mierlo;

AUSTRIJOS RESPUBLIKOS FEDERALINIS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų federalinį ministrą ir vicekanclerį p. Wolfgang Shüssel;

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą p. Jaime Gama;

SUOMIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrę p. Tarja Halonen;

JO DIDENYBĖ ŠVEDIJOS KARALIUS:

užsienio reikalų ministrę p. Lena Hjelm-Wallén;

JOS DIDENYBĖ JUNGtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos
Karalystės Karalienė:

užsienio ir sandraugos reikalų valstybės ministrą p. Douglas Henderson,

KURIE, pasikeitę tinkamai įformintais ir patvirtintais įgaliojamaisiais raštais,

susitarė dėl toliau pateikiamų nuostatų.

PIRMOJI DALIS

ESMINIAI PAKEITIMAI

1 straipsnis

Europos Sąjungos sutartis iš dalies keičiama ir papildoma pagal šio straipsnio nuostatas.

- 1) Preambulėje po trečiosios pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„PATVIRTINDAMI savo nusistatymą gerbti 1961 m. spalio 18 d. Turine pasirašytoje Europos socialinėje chartijoje ir 1989 m. Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijoje apibrėžtas pagrindines socialines teises,“.

- 2) Preambulės septintoji pastraipa keičiama šia pastraipa:

„PASIRYŽĘ skatinti savo tautų ekonominę ir socialinę pažangą, atsižvelgdami į nenutrūkstamos plėtros principą, vidaus rinkos sukūrimą, stipresnę sanglaudą ir aplinkos apsaugą, įgyvendinti politiką, užtikrinančią, kad ekonominės integracijos pažangą lydėtų pažanga ir kitose srityse,“.

- 3) Preambulės devintoji ir dešimtoji pastraipos keičiamos šiomis pastraipomis:

„APSISPRENDĘ įgyvendinti bendrą užsienio ir saugumo politiką, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą, kas ilgainiui pagal J.7 straipsnio nuostatas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos, šitaip sustiprinant Europos identitetą ir jos nepriklausomybę, kad Europoje ir pasaulyje būtų stiprinama taika, saugumas ir didinama pažanga“,

APSISPRENDĘ sudaryti sąlygas laisvam asmenų judėjimui ir kartu užtikrinti savo tautų saugą bei saugumą pagal šios Sutarties nuostatas kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę“.

- 4) A straipsnio antroji pastraipa keičiama taip:

„Ši Sutartis ženklina naują glaudesnės Europos tautų sąjungos kūrimo etapą, kai sprendimai priimami kuo atviriau ir kuo labiau priartinant juos prie piliečio.“.

- 5) B straipsnis keičiamas taip:

„B straipsnis

Sąjunga kelia sau šiuos tikslus:

skatinti ekonominę ir socialinę pažangą, aukšto lygio užimtumą ir siekti darnios bei tvarios plėtros visų pirma pagal šios Sutarties nuostatas kuriant vidaus sienų neturinčią erdvę, stiprinant ekonominę ir socialinę sanglaudą bei steigiant Ekonominę ir pinigų sąjungą, galiausiai įvedant bendrą valiutą;

- įtvirtinti savo identitetą tarptautinėje arenoje, ypač įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą, kas pagal J.7 straipsnio nuostatas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos;
- stiprinti savo valstybių narių piliečių teisių ir interesų apsaugą, įvedant Sąjungos pilietybę;
- puoselėti ir plėtoti Sąjungą kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje laisvas asmenų judėjimas užtikrinamas kartu taikant atitinkamas išorės sienų kontrolės, prieglobsčio suteikimo, migracijos ir nusikalstamumo prevencijos bei kovos su juo priemonės;
- visokeriopai puoselėti *acquis communautaire* ir ją toliau plėtoti atsižvelgiant į galimybę svarstyti, kokių mastu šioje Sutartyje numatytas bendradarbiavimo politikos sritis ir formas gali pririnkti pervertinti siekiant užtikrinti Bendrijos mechanizmų ir institucijų veiksmingumą.

Sąjungos tikslų siekiama taip, kaip nustatyta šioje Sutartyje, ir laikantis joje nurodytų sąlygų bei terminų, kartu paisant Europos bendrijos steigimo sutarties 3b straipsnyje apibrėžto subsidarumo principo.“

6) C straipsnio antroji pastraipa keičiama taip:

„Sąjunga visų pirma užtikrina visos savo užsienio veiklos nuoseklumą savo išorės santykių, saugumo, ekonominės ir plėtros politikos sričių atžvilgiu. Už tokio nuoseklumo užtikrinimą yra atsakingos bei šiuo tikslu bendradarbiauja Taryba ir Komisija. Abi jos pagal savo atitinkamus įgaliojimus užtikrina šių politikos krypčių įgyvendinimą.“

7) E straipsnis keičiamas taip:

„E straipsnis

Europos Parlamentas, Taryba, Komisija, Teisingumo Teismas ir Audito Rūmai savo įgaliojimus vykdo laikydamiesi sąlygų ir siekdami tikslų, numatytų, viena, Europos Bendrijų steigimo sutarčių ir paskesnių jas iš dalies keičiančių bei papildančių sutarčių ir aktų nuostatose, ir, antra, kitose šios Sutarties nuostatose.“

8) F straipsnis taisomas taip:

a) 1 dalis keičiama taip:

„1. Sąjunga yra grindžiama laisvės, demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei teisinės valstybės principais, t. y. principais, kurie valstybėms narėms yra bendri.“;

b) 3 dalis tampa 4 dalimi ir įterpiama tokia nauja 3 dalis:

„3. Sąjunga gerbia savo valstybių narių nacionalinį savitumą.“

9) I antraštinės dalies pabaigoje įterpiamas šis straipsnis:

„F.1 straipsnis

1. Taryba, į kurią sušaukiami valstybių ar vyriausybių vadovai, remdamasi trečdaliao valstybių narių arba Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento sutikimą, gali vieningai nuspręsti, kad kuri nors valstybė narė šiurkščiai ir nuolat pažeidžia F straipsnio 1 dalyje minimus principus; prieš tai Taryba paprašo atitinkamos valstybės narės vyriausybę pateikti savo pastabas.

2. Taryba, priėmusi tokį sprendimą, kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti atitinkamos valstybės narės tam tikras šią Sutartį taikant atsirandančias teises, įskaitant tos valstybės narės vyriausybės atstovo Taryboje balsavimo teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio teisių sustabdymo galimus padarinius fizinį ir juridinių asmenų teisėms bei pareigoms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimai pagal šią Sutartį visais atvejais išlieka tai valstybei privalomi.

3. Taryba kvalifikuota balsų dauguma vėliau gali nuspręsti pakeisti arba panaikinti priemones, kurių buvo imtasi pagal 2 dalį, jei pasikeitė padėtis, privertusi jų imtis.

4. Taikydama šį straipsnį, Taryba sprendžia neatsižvelgdama į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimą. Pačių dalyvaujančių arba atstovaujamų narių susilaikymas netrukdo priimti 1 dalyje nurodytų sprendimų. Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių balsų, skaičiuojamų pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalį, dalis.

Ši straipsnio dalis taip pat taikoma, kai pagal 2 dalį yra sustabdomos balsavimo teisės.

5. Vadovaudamasis šiuo straipsniu, Europos Parlamentas sprendžia dviejų trečdalių atiduotų ir jo narių daugumai atstovaujančių balsų dauguma.“

10) V antraštinė dalis keičiama taip:

„V antraštinė dalis

Nuostatos dėl bendros užsienio ir saugumo politikos

J.1 straipsnis

1. Sąjunga nustato ir įgyvendina visas užsienio ir saugumo politikos sritis apimančią bendrą užsienio ir saugumo politiką, kurios tikslai yra šie:

- apsaugoti Sąjungos bendrąsias vertybes, svarbiausius interesus, nepriklausomumą ir vientisumą laikantis Jungtinių Tautų Chartijos principų;
- visokeriopai stiprinti Sąjungos saugumą;
- išlaikyti taiką ir stiprinti tarptautinę saugumą vadovaujantis Jungtinių Tautų Chartijos principais, taip pat Helsinkio baigiamojo akto principais ir Paryžiaus chartijos tikslais, įskaitant tuos, kurie taikomi išorės sienoms;

- skatinti tarptautinį bendradarbiavimą;

- plėtoti ir stiprinti demokratiją, teisinę valstybę bei pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms.

2. Valstybės narės lojalumo ir savitarpio solidarumo dvasia aktyviai ir besąlygiškai remia Sąjungos užsienio ir saugumo politiką.

Valstybės narės veikia išvien, kad stiprintų ir plėtotų savitarpio politinį solidarumą. Jos nesiima jokių veiksmų, prieštaraujančių Sąjungos interesams arba galinčių sumenkinti jos, kaip tarptautinių santykių darną skatinančios jėgos, veiksmingumą.

Taryba užtikrina, kad šių principų būtų laikomasi.

J.2 straipsnis

J.1 straipsnyje išdėstytų tikslų Sąjunga siekia:

- nustatydamą bendros užsienio ir saugumo politikos principus ir bendras gaires;

- pasirinkdamą bendrą strategiją;

- nustatydamą bendruosius veiksmus;

- nustatydamą bendrąsias pozicijas;

- gerindamą sistemingą valstybių narių bendradarbiavimą įgyvendinant politiką.

J.3 straipsnis

1. Europos Vadovų Taryba nustato bendros užsienio ir saugumo politikos, įskaitant gynybinio pobūdžio reikalus, principus ir bendras gaires.

2. Europos Vadovų Taryba sprendžia Sąjungos bendros strategijos, įgyvendinamos tose srityse, kuriose valstybės narės turi bendrų svarbių interesų, klausimus.

Bendra strategija nustato tikslus, trukmę ir priemones, kurių Sąjunga ir valstybės narės gali imtis.

3. Taryba, remdamasi Europos Vadovų Tarybos nustatytais bendromis gairėmis, priima sprendimus, būtinus bendrai užsienio ir saugumo politikai nustatyti ir įgyvendinti.

Taryba rekomenduoja Europos Vadovų Tarybai bendrą strategiją ir ją įgyvendina, visų pirma nustatydamas bendrusius veiksmus ir bendrąsias pozicijas.

Taryba užtikrina Sąjungos veiksmų vienybę, nuoseklumą ir veiksmingumą.

J.4 straipsnis

1. Bendruosius veiksmus nustato Taryba. Bendrieji veiksmai įgyvendinami reaguojant į konkrečias situacijas, jei manoma, kad Sąjungai reikia operatyviai veikti. Nustatomi jų tikslai, sritys, priemonės, kurias Sąjunga gali naudoti, prireikus – jų trukmė ir įgyvendinimo sąlygos.

2. Jei pasikeičia aplinkybės, turinčios esminės įtakos bendraisiais veiksmais sprendžiamam klausimui, Taryba persvarsto tų veiksmų principus bei tikslus ir priima reikiamus sprendimus. Bendrųjų veiksmų neatsisakoma, kol Taryba nėra atitinkamai nusprendusi.

3. Bendrieji veiksmai įpareigoja valstybes nares laikytis nusistatytų pozicijų ir savo veikloje jomis vadovautis.

4. Taryba gali prašyti Komisiją teikti jai atitinkamus pasiūlymus, susijusius su bendra užsienio ir saugumo politika, kad užtikrintų bendrųjų veiksmų įgyvendinimą.

5. Jei, vadovaujantis bendraisiais veiksmais, numatoma nustatyti tam tikrą nacionalinę poziciją arba imtis nacionalinių veiksmų, informacija turi būti pateikiama laiku, kad prireikus būtų galima iš anksto pasikonsultuoti Taryboje. Reikalavimas iš anksto pateikti informaciją netaikomas priemonėms, kuriomis Tarybos sprendimai tik perkeliama į nacionalinį lygmenį.

6. Jei pasikeitus situacijai ir Tarybai nepriėmus sprendimo iškyla neišvengiama būtinybė, valstybės narės, atsižvelgdamos į bendrųjų veiksmų bendrus tikslus, skubos tvarka gali imtis būtinų priemonių. Apie visas tokias priemones atitinkama valstybė narė nedelsdama informuoja Tarybą.

7. Jei vykdant bendruosius veiksmus iškyla didelių sunkumų, valstybė narė apie juos praneša Tarybai, kuri juos aptaria ir ieško tinkamų sprendimų. Tokie sprendimai neturi prieštarauti bendrųjų veiksmų tikslams ar menkinti jų veiksmingumą.

J.5 straipsnis

Bendrąsias pozicijas nustato Taryba. Bendrosiomis pozicijomis išreiškiamas Sąjungos požiūris į tam tikrą geografinio arba teminio pobūdžio reikalą. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionalinė politika atitiktų bendrąsias pozicijas.

J.6 straipsnis

Valstybės narės Taryboje viena kitą informuoja ir viena su kita konsultuojasi visais bendro intereso užsienio ir saugumo politikos reikalais, siekdamos užtikrinti, kad Sąjungos įtaka kuo veiksmingiau reikštųsi suderintais ir vienodos linkmės veiksmais.

J.7 straipsnis

1. Bendra užsienio ir saugumo politika apima visus su Sąjungos saugumu susijusius klausimus, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą pagal antrąją pastraipą, kas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos politikos, jei tokį sprendimą priimtų Europos Vadovų Taryba. Tokiu atveju ji rekomenduoja valstybėms narėms tokį sprendimą priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

Vakarų Europos Sąjunga (VES) yra sudedamoji Sąjungos raidos dalis, teikianti Sąjungai galimybę naudotis operatyviniu potencialu, ypač atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį. VES padeda Sąjungai formuoti bendros užsienio ir saugumo politikos gynybinius aspektus, kaip nustatyta šiame straipsnyje. Sąjunga atitinkamai puoselėja glaudesnius institucinius ryšius su VES, numatydamą galimybę VES integruoti į Sąjungą, jei taip nuspręstų Europos Vadovų Taryba. Tokiu atveju ji rekomenduoja valstybėms narėms tokį sprendimą priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

Sąjungos politika pagal šį straipsnį nesumenkina tam tikrų valstybių narių saugumo ir gynybos politikos specifinio pobūdžio, gerbia tam tikrų valstybių narių, manančių, kad jų bendra gynyba

yra įgyvendinama Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje (NATO), įsipareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį ir yra suderinama su toje struktūroje nustatyta bendra saugumo ir gynybos politika.

Bendros gynybos politikos laipsniškas formavimas remiamas pagal valstybių narių reikmes tarpusavyje bendradarbiaujant ginkluotės srityje.

2. Šiame straipsnyje nurodyti klausimai apima humanitarines ir gelbėjimo, taikos palaikymo ir kovinių pajėgų užduotis krizių valdymo operacijose, įskaitant taikdarystę.

3. Sąjunga pasitelkia VES savo gynybinio pobūdžio sprendimams ir veiksams parengti bei įgyvendinti.

Europos Vadovų Tarybos kompetencija nustatyti gaires pagal J.3 straipsnį VES atžvilgiu galioja ir tiems reikalams, kuriems Sąjunga pasitelkia VES.

Sąjungai pasitelkus VES savo sprendimams dėl 2 dalyje nurodytų užduočių parengti ir įgyvendinti, visoms Sąjungos valstybėms narėms suteikiama teisė visokeriopai dalyvauti vykdant atitinkamas užduotis. Taryba, sutardama su VES institucijomis, nustato būtinus praktinio pobūdžio veiksmus, kad sudarytų galimybę visoms prie atitinkamų užduočių prisidedančioms valstybėms narėms visokeriopai ir lygiais pagrindais dalyvauti planuojant ir priimant sprendimus VES.

Šioje dalyje aptarti gynybinio pobūdžio sprendimai priimami nepažeidžiant 1 dalies trečiojoje pastraipoje minėtų politikos krypčių ir įsipareigojimų.

4. Šio straipsnio nuostatos neužkerta kelio plėtoti glaudesnį dviejų ar keleto valstybių narių bendradarbiavimą dvišaliu pagrindu VES ir Atlanto aljanso struktūroje, jeigu toks bendradarbiavimas neprieštarauja ar nekliudo šioje antraštinėje dalyje numatytam bendradarbiavimui.

5. Toliau, siekiant šio straipsnio tikslus plačiau įgyvendinti, jo nuostatos bus persvarstytos pagal N straipsnį.

J.8 straipsnis

1. Bendros užsienio ir saugumo politikos reikalais Sąjungai atstovauja pirmininkaujanti valstybė narė.

2. Pirmininkaujanti valstybė narė yra atsakinga už pagal šią antraštinę dalį priimtų sprendimų įgyvendinimą; tai atlikdama, tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose ji iš esmės išreiškia Sąjungos poziciją.

3. Pirmininkaujančiai valstybei narei padeda Tarybos generalinis sekretorius, kuris vykdo vyriausiojo įgaliotinio bendrai užsienio ir saugumo politikai funkciją.

4. Komisija visokeriopai dalyvauja vykdant 1 ir 2 dalyje nurodytas užduotis. Prireikus pirmininkaujančiai valstybei narei padeda pirmininkavimą perimsianti valstybė narė.

5. Kai Taryba mano, kad to reikia, ji gali skirti specialų įgaliotinį ir suteikti jam įgaliojimus konkrečiais politikos klausimais.

J.9 straipsnis

1. Valstybės narės koordinuoja savo veiklą tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose. Tokiuose forumuose jos palaiko bendrąsias pozicijas.

Tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose, kuriose dalyvauja ne visos valstybės narės, dalyvaujančiosios palaiko bendrąsias pozicijas.

2. Nepažeisdamos 1 dalies ir J.4 straipsnio 3 dalies, valstybės narės, atstovaujamos tarptautinėse organizacijose arba tarptautinėse konferencijose, kuriose dalyvauja ne visos valstybės narės, informuoja nedalyvaujančiąsias valstybės narės visais bendro intereso reikalais.

Valstybės narės, kurios yra ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos narės, veikia išvien ir išsamiai informuoja kitas valstybes nares. Valstybės narės, kurios yra Saugumo Tarybos nuolatinės narės, vykdydamos savo funkcijas, Sąjungos pozicijų bei interesų gynimą užtikrina nepažeisdamos savo pareigų pagal Jungtinių Tautų Chartijos nuostatas.

J.10 straipsnis

Valstybių narių diplomatinės bei konsulinės atstovybės ir Komisijos delegacijos trečiojoje šalyje bei tarptautinėse konferencijose, taip pat jų atstovybės prie tarptautinių organizacijų bendradarbiauja užtikrindamos Tarybos priimtų bendrųjų pozicijų ir bendrųjų veiksmų laikymąsi ir jų įgyvendinimą.

Jos gerina bendradarbiavimą keisdamosi informacija, atlikdamos bendrus įvertinimus ir prisidedamos prie Europos bendrijos steigimo sutarties 8c straipsnio nuostatų įgyvendinimo.

J.11 straipsnis

Pirmininkaujanti valstybė narė svarbiausiais bendros užsienio ir saugumo politikos aspektais bei esminiais pasirinkimo klausimais konsultuojasi su Europos Parlamentu ir užtikrina, kad į Europos Parlamento požiūrį būtų deramai atsižvelgiama. Pirmininkaujanti valstybė narė ir Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą apie Sąjungos užsienio ir saugumo politikos raidą.

Europos Parlamentas gali teikti Tarybai paklausimus arba rekomendacijas. Jis kasmet svarsto pažangą, padarytą įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką.

J.12 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė arba Komisija gali perduoti Tarybai svarstyti kiekvieną su bendra užsienio ir saugumo politika susijusį klausimą ir teikti Tarybai pasiūlymus.

2. Tais atvejais, kai reikalingas skubus sprendimas, pirmininkaujanti valstybė narė savo iniciatyva arba Komisijos ar valstybės narės prašymu per keturiasdešimt aštuonias valandas, o nepaprastosios padėties atveju – dar greičiau sušaukia neeilinį Tarybos posėdį.

J.13 straipsnis

1. Sprendimus pagal šią antraštinę dalį Taryba priima vieningai. Pačių dalyvaujančių ar atstovaujamų narių susilaikymas netrukdo priimti tokių sprendimų.

Bet kuri balsuojant susilaikiusi Tarybos narė savo susilaikymą gali pateisinti padarydama oficialų pareiškimą pagal šią pastraipą. Tokiu atveju ji nėra įpareigojama taikyti sprendimo, bet pripažįsta, kad tas sprendimas įpareigoja Sąjungą. Atitinkama valstybė narė, paisydama savitarpio solidarumo, nesiima jokių veiksmų, galinčių prieštarauti arba kliudyti tuo sprendimu grindžiamai Sąjungos veiklai, o kitos valstybės narės gerbia jos poziciją. Jei šitaip savo susilaikymą pateisinusios Tarybos narės sudaro daugiau kaip trečdalį pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalį skaičiuojamų balsų, sprendimas nepriimamas.

2. Nukrypdoma nuo 1 dalies nuostatų, Taryba kvalifikuota balsų dauguma:

- nustato bendruosius veiksmus, bendrąsias pozicijas arba priima kokį nors kitą sprendimą pagal bendrą strategiją;
- priima visus sprendimus, įgyvendinančius bendruosius veiksmus arba bendrąsias pozicijas.

Jei Tarybos narė pareiškia, kad dėl svarbių ir konkrečiai nurodytų su nacionaline politika susijusių priežasčių ji neketina pritarti sprendimui, priimamam kvalifikuota balsų dauguma, dėl jo nebalsuojama. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali prašyti, kad tas klausimas būtų perduotas Europos Vadovų Tarybai svarstyti ir sprendimui vieningai priimti.

Tarybos narių balsai skaičiuojami pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalį. Kad sprendimas būtų priimtas, reikia ne mažiau kaip 62 balsų, atiduotų bent 10 už jį balsavusių narių.

Ši straipsnio dalis netaikoma karinio arba gynybinio pobūdžio sprendimams.

3. Procedūrinius klausimus Taryba sprendžia savo narių balsų dauguma.

J.14 straipsnis

Jei įgyvendinant šią antraštinę dalį reikia sudaryti susitarimą su viena ar keliomis valstybėmis arba tarptautinėmis organizacijomis, Taryba, sprendama vieningai, gali įgalioti pirmininkaujančią valstybę narę, kuriai deramai padeda Komisija, pradėti tuo tikslu derybas. Tokius susitarimus sudaro Taryba, vieningai sprendama rekomendavus pirmininkaujančiai valstybei narei. Joks susitarimas nėra privalomas valstybei narei, kurios atstovas Taryboje pareiškia, kad ji turi laikytis savo konstitucinių nuostatų; kitos Tarybos narės gali sutikti, kad tas susitarimas joms būtų taikomas laikinai.

Šio straipsnio nuostatos taikomos ir VI antraštinėje dalyje aptariamiesiems klausimams.

J.15 straipsnis

Nepažeisdamas Europos bendrijos steigimo sutarties 151 straipsnio, Politikos komitetas stebi tarptautinę padėtį bendrai užsienio ir saugumo politikai priklausančiose srityse ir, Tarybos prašymu arba savo iniciatyva pateikdamas Tarybai nuomones, prisideda prie politikos kryptių apibrėžimo. Jis taip pat, nepažeisdamas pirmininkaujančios valstybės narės ir Komisijos kompetencijos, stebi sutartų politikos kryptių įgyvendinimą.

J.16 straipsnis

Tarybos generalinis sekretorius – vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai padeda Tarybai bendrai užsienio ir saugumo politikai priklausančiais reikalais, visų pirma prisidedamas prie politikos sprendimų formulavimo, rengimo bei įgyvendinimo ir prireikus pirmininkaujančios valstybės narės prašymu Tarybos vardu veddamas politinį dialogą su trečiosiomis šalimis.

J.17 straipsnis

Komisija visokeriopai dalyvauja bendros užsienio ir saugumo politikos srityje atliekamame darbe.

J.18 straipsnis

1. Nuostatomis, susijusioms su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis, taikomi Europos bendrijos steigimo sutarties 137, 138, 139–142, 146, 147, 150–153, 157–163, 191a ir 217 straipsniai.

2. Administracinės išlaidos, kurias institucijos patiria dėl nuostatų, susijusių su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis, finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto.

3. Einamosios išlaidos, susidarančios įgyvendinant tas nuostatas, taip pat yra finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, išskyrus tokias išlaidas, kurios atsiranda dėl karinio arba gynybinio pobūdžio operacijų, ir atvejus, kai Taryba vieningai nusprendžia kitaip.

Tais atvejais, kai išlaidos nefinansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, jas finansuoja valstybės narės pagal bendrojo nacionalinio produkto dydį, jeigu Taryba vieningai nenusprendžia kitaip. Valstybės narės, kurių atstovai pagal J.13 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą Taryboje yra padarę oficialų pareiškimą, neprivalo prisidėti prie išlaidų, atsirandančių dėl karinio arba gynybinio pobūdžio operacijų, finansavimo.

4. Iš Europos Bendrijų biudžeto finansuojamoms išlaidoms taikoma Europos bendrijos steigimo sutartyje nustatyta biudžetinė procedūra.“

11) VI antraštinė dalis keičiama taip:

„VI antraštinė dalis

Policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose nuostatos

K.1 straipsnis

Nepažeidžiant Europos bendrijos galių, Sąjungos tikslas – plėtojant bendrą valstybių narių veiklą policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityse, užkertant kelią rasizmui bei ksenofobijai ir kovojant su jais, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje suteikti piliečiams aukšto lygio saugumą.

To tikslo siekiama užkardant organizuotą ir kitokį nusikalstamumą, ypač terorizmą, prekybą žmonėmis ir nusikaltimus prieš vaikus, neteisėtą prekybą narkotikais bei ginklais, korupciją bei sukčiavimą ir kovojant su jais šiais būdais:

– valstybių narių policijos pajėgoms, muitinėms ir kitoms kompetentingoms institucijoms glaudžiau bendradarbiaujant tiesiogiai arba per Europos policijos tarnybą (Europolą) pagal K.2 ir K.4 straipsnių nuostatas;

– valstybių narių teismams ir kitoms kompetentingoms institucijoms glaudžiau bendradarbiaujant pagal K.3 straipsnio a–d punktų ir K.4 straipsnio nuostatas;

– jei reikia, derinant valstybių narių baudžiamosios teisės normas pagal K.3 straipsnio e punkto nuostatas.

K.2 straipsnis

1. Bendrą veiklą policijos bendradarbiavimo srityje sudaro:

- a) valstybių narių kompetentingų institucijų, įskaitant policijos, muitinės ir kitas specializuotas teisėsaugos tarnybas, operatyvinis bendradarbiavimas užkardant, nustatant ir tiriant baudžiamąsias veikas;
- b) atitinkamos informacijos, įskaitant teisėsaugos tarnybų turimą informaciją pagal pranešimus apie įtartinas finansines operacijas, rinkimas, kaupimas, apdorojimas, analizavimas ir keitimasis ja, ypač per Europolą, atsižvelgiant į atitinkamas asmens duomenų apsaugos nuostatas;
- c) bendradarbiavimas ir bendros iniciatyvos profesinio mokymo, keitimosi ryšių palaikymo pareigūnais, pareigūnų skyrimo, įrangos naudojimo ir kriminalistikos srityse;
- d) bendras konkrečių tyrimo metodų, taikomų sudėtingoms organizuoto nusikalstamumo formoms nustatyti, įvertinimas.

2. Taryba skatina bendradarbiavimą per Europolą ir konkrečiai per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo:

- a) sudaro Europolui sąlygas padėti valstybių narių kompetentingoms institucijoms pasirengti konkretiems tyrimo veiksams, remti juos ir skatinti jų koordinavimą bei vykdymą, įskaitant bendrų grupių, į kurias kaip pagalbininkai įeina Europolo atstovai, operatyvinius veiksmus;
- b) imasi priemonių, sudarančių Europolui sąlygas valstybių narių kompetentingų institucijų prašyti, kad jos atliktų bei koordinuotų konkrečių bylų tyrimus ir didintų specialią profesinę patirtį, kurią galėtų perduoti valstybėms narėms, padėdamos joms tirti organizuotų nusikaltimų bylas;
- c) skatina sudaryti susitarimus dėl ryšių palaikymo tarp prokuratūros arba tyrimo pareigūnų, kurie, glaudžiai bendradarbiaudami su Europolu, specializuojasi kovos su organizuotu nusikalstamumu srityje;
- d) sukuria valstybių sienas peržengiančių nusikaltimų tyrimo, dokumentacijos ir statistikos tinklą.

K.3 straipsnis

Bendrą veiklą, susijusią su teisminių bendradarbiavimu baudžiamosiose bylose, sudaro:

- a) bendradarbiavimo tarp valstybių narių atsakingų ministerijų ir teisminių arba joms prilygstančių institucijų, susijusio su teismo procesais ir sprendimų vykdymu, lengvinimas ir spartinimas;
- b) ekstradicijos tarp valstybių narių lengvinimas;
- c) valstybėse narėse taikomų teisės normų suderinamumo užtikrinimas tokiu mastu, koks gali būti reikalingas tokiam bendradarbiavimui gerinti;
- d) jurisdikcijos kolizijų tarp valstybių narių šalinimas;
- e) laipsniškas ėmimasis priemonių, nustatančių minimalias taisykles, susijusias su nusikalstamų veikų nusikaltimo sudėties požymiais ir bausmėmis organizuoto nusikalstamumo, terorizmo ir neteisėtos prekybos narkotikais srityse.

K.4 straipsnis

Taryba nustato sąlygas ir apribojimus, kurių laikantis K.2 ir K.3 straipsniuose nurodytos kompetentingos institucijos gali veikti kitos valstybės narės teritorijoje kartu su tos valstybės institucijomis ir jų sutikimu.

K.5 straipsnis

Ši antraštinė dalis neatleidžia valstybių narių nuo pareigos palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą.

K.6 straipsnis

1. Šioje antraštinėje dalyje nurodytose srityse valstybės narės Taryboje informuoja viena kitą ir viena su kita konsultuojasi dėl savo veiksmų derinimo. Tuo tikslu jos numato atitinkamų savo administracijos padalinių bendradarbiavimą.

2. Taryba imasi priemonių ir skatina bendradarbiavimą taikydama deramą formą ir tvarką, kaip nustatyta šioje antraštinėje dalyje, kad padėtų siekti Sąjungos tikslų. Dėl to bet kurios valstybės narės arba Komisijos iniciatyva Taryba gali vieningai:

a) nustatyti bendrąsias pozicijas, apibūrinčias Sąjungos požiūrį konkrečiu klausimu;

b) priimti pamatinius sprendimus siekiant suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus. Pamatiniai sprendimai valstybėms narėms yra privalomi rezultatų, kuriuos reikia pasiekti atžvilgiu, bet palieka nacionalinėms valdžios institucijoms galimybę pasirinkti jų įgyvendinimo formą ir būdus. Jie nėra tiesiogiai veikiantys;

c) priimti kitokio pobūdžio sprendimus, atitinkančius šios antraštinės dalies tikslus, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą. Šie sprendimai yra privalomi ir jie nėra tiesiogiai veikiantys; Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, imasi priemonių šiems sprendimams įgyvendinti Sąjungos lygmeniu;

d) parengti konvencijas, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Valstybės narės pradeda procedūras, kurių atlikimo terminą nustato Taryba.

Jeigu nenustatoma kitaip, konvencijos įsigalioja, kai jas priima bent pusė valstybių narių. Konvencijų įgyvendinimo priemonės tvirtina Taryba dviejų trečdalių susitariančiųjų šalių balsų dauguma.

3. Tais atvejais, kai Tarybai reikia spręsti kvalifikuota balsų dauguma, jos narių balsai skaičiuojami taip, kaip nustatyta Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalyje, o Tarybos aktams priimti reikia ne mažiau kaip 62 balsų, atiduotų bent 10 už juos balsavusių narių.

4. Procedūrinius klausimus Taryba sprendžia savo narių balsų dauguma.

K.7 straipsnis

1. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo jurisdikcijai, laikantis šiame straipsnyje išdėstytų sąlygų, priklauso priimti preliminarinius nutarimus dėl pamatinių ir kitų sprendimų teisėtumo bei išaiškinimo, dėl konvencijų, sudarytų pagal šią antraštinę dalį, išaiškinimo ir jas įgyvendinančių priemonių teisėtumo bei išaiškinimo.

2. Pareiškimu, padarytu pasirašant Amsterdamo sutartį arba bet kada vėliau, kiekviena valstybė narė turi galimybę pripažinti Teisingumo Teismo jurisdikciją priimti preliminarinius nutarimus, kaip nurodyta 1 dalyje.

3. Valstybė narė, darydama pareiškimą pagal 2 dalį, nurodo, kad arba:

- a) bet kuris tos valstybės teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti apskundžiami teismine tvarka, gali prašyti Teisingumo Teismą priimti preliminarų nutarimą jo nagrinėjamoje byloje iškilusiu ir su 1 dalyje minėtų aktų teisėtumu ar išaiškinimu susijusiu klausimu, jei tas teismas mano, jog tą klausimą būtina išspręsti, kad būtų galima priimti sprendimą, arba
- b) bet kuris tos valstybės teismas gali prašyti Teisingumo Teismą priimti preliminarų nutarimą jo nagrinėjamoje byloje iškilusiu ir su 1 dalyje minėtų aktų teisėtumu ar išaiškinimu susijusiu klausimu, jei tas teismas mano, jog tą klausimą būtina išspręsti, kad būtų galima priimti sprendimą.

4. Kiekviena valstybė narė, pagal 2 dalį padariusi pareiškimą ar jo nepadariusi, turi teisę pateikti Teisingumo Teismui bylos faktų išdėstymą arba rašytines pastabas tais atvejais, kai bylos iškeliama pagal 1 dalį.

5. Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso prižiūrėti, ar valstybės narės policijos ar kitų teisėsaugos tarnybų atliktos operacijos yra teisėtos arba adekvačios ir ar valstybės narės vykdo joms priklausančias pareigas palaikyti viešąją tvarką bei užtikrinti vidaus saugumą.

6. Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso pamatinių sprendimų ir kitų sprendimų teisėtumo peržiūra valstybės narės arba Komisijos iškeltose bylose dėl kompetencijos stokos, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo, šios Sutarties arba bet kurios su jos taikymu susijusios teisės normos pažeidimo ar piktnaudžiavimo įgaliojimais. Šioje dalyje numatytos bylos keliamos per du mėnesius nuo tos teisės akto paskelbimo.

7. Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti visus valstybių narių tarpusavio ginčus dėl teisės aktų, priimtų pagal K.6 straipsnio 2 dalį, išaiškinimo arba taikymo, jei per šešis mėnesius nuo to laiko, kai dėl tokio ginčo į Tarybą kreipėsi vienas iš jos narių, Taryba negali tokio ginčo išspręsti. Teisingumo Teismo jurisdikcijai taip pat priklauso spręsti valstybių narių ir Komisijos ginčus dėl konvencijų, sudarytų pagal K.6 straipsnio 2 dalies d punktą, išaiškinimo arba taikymo.

K.8 straipsnis

1. Įsteigiamas iš vyresniųjų pareigūnų sudarytas Koordinavimo komitetas. Be koordinavimo, komitetas atlieka tokius uždavinius:

- Tarybos prašymu arba savo iniciatyva teikia Tarybai nuomones;
- nepažeisdamas Europos bendrijos steigimo sutarties 151 straipsnio, prisideda prie Tarybos svarstymų rengimo K.1 straipsnyje nurodytose srityse.

2. Komisija visokeriopai dalyvauja šioje antraštinėje dalyje nurodytose srityse atliekamame darbe.

K.9 straipsnis

Dalyvaudamos tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose, valstybės narės gina pagal šią antraštinę dalį nustatytas bendrąsias pozicijas.

Šiai antraštinei daliai priklausantiems reikalams atitinkamai taikomi J.8 ir J.9 straipsniai.

K.10 straipsnis

J.14 straipsnyje nurodyti susitarimai gali būti sudaromi ir dėl šiai antraštinei daliai priklausančių reikalų.

K.11 straipsnis

1. Prieš imdamasi kokių nors K.6 straipsnio 2 dalies b, c ir d punktuose nurodytų priemonių, Taryba konsultuojasi su Europos Parlamentu. Europos Parlamentas per Tarybos nustatytą ne trumpesnę kaip trijų mėnesių laikotarpį pateikia savo nuomonę. Jei per tą laikotarpį nuomonė nepateikiama, Taryba gali spręsti ir viena pati.

2. Pirmininkaujanti valstybė narė ir Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą apie svarstymus šiai antraštinei daliai priklausančiose srityse.

3. Europos Parlamentas gali teikti Tarybai paklausimus arba rekomendacijas. Jis kasmet svarsto šiai antraštinei daliai priklausančiose srityse padarytą pažangą.

K.12 straipsnis

1. Valstybėms narėms, kurios ketina nustatyti glaudesnę tarpusavio bendradarbiavimą, gali būti leidžiama, atsižvelgiant į K.15 ir K.16 straipsnius, naudotis Sutartyse nustatytais institucijomis, procedūromis ir mechanizmais, jei siūlomu bendradarbiavimu:

- a) yra paisoma Europos bendrijos įgaliojimų ir šioje antraštinėje dalyje išdėstytų tikslų;
- b) yra siekiama įgalinti Sąjungą sparčiau tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve.

2. 1 dalyje nurodytą leidimą suteikia Taryba, kuri atitinkamų valstybių narių prašymu ir paprašiusi Komisiją pateikti savo nuomonę sprendžia kvalifikuota balsų dauguma; tas prašymas taip pat siunčiamas Europos Parlamentui.

Jei kuris nors Tarybos narys pareiškia, kad dėl svarbių ir konkrečiai nurodytų su nacionaline politika susijusių priežasčių jis neketina pritarti leidimo suteikimui kvalifikuota balsų dauguma, dėl jo nebalsuojama. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali prašyti, kad tas reikalas būtų perduotas Europos Vadovų Tarybai svarstyti ir sprendimui vieningai priimti.

Tarybos narių balsai skaičiuojami pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalį. Kad sprendimas būtų priimtas, reikia ne mažiau kaip 62 balsų, atiduotų bent 10 už jį balsavusių narių.

3. Kiekviena valstybė narė, norinti tapti šiuo straipsniu numatomo bendradarbiavimo šalimi, apie savo ketinimą praneša Tarybai ir Komisijai, o ši per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo dienos pateikia Tarybai nuomonę, prie kurios gali būti pridedama rekomendacija dėl konkrečių priemonių, kurios jai atrodo būtinos, kad ta valstybė narė taptų to bendradarbiavimo šalimi. Per keturis mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos Taryba priima sprendimą dėl to prašymo ir, jos manymu, reikalingų konkrečių priemonių. Sprendimas laikomas priimtu, jei Taryba kvalifikuota balsų dauguma nenusprendžia laikinai jo atidėti; tuo atveju Taryba nurodo savo sprendimo priežastis ir nustato jo persvarstymo galutinį

terminą. Taryba, vadovaudamasi šia dalimi, sprendžia atsižvelgdama į K.6 straipsnyje nustatytas sąlygas.

4. Šiame straipsnyje numatytam glaudesniam bendradarbiavimui taikomos K.1–K.13 straipsnių nuostatos, jeigu šiame straipsnyje ir K.15 bei K.16 straipsniuose nenumatyta kitaip.

1, 2 ir 3 dalims taikomos Europos bendrijos steigimo sutarties nuostatos, reglamentuojančios Europos Bendrijų Teisingumo Teismo galias ir naudojimąsi tomis galiomis.

5. Šis straipsnis neprieštarauja Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą nuostatomis.

K.13 straipsnis

1. Nuostatomis, susijusioms su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis, taikomi Europos bendrijos steigimo sutarties 137, 138, 138e, 139–142, 146, 147 straipsniai, 148 straipsnio 3 dalis, 150–153, 157–163, 191a ir 217 straipsniai.

2. Administracinės išlaidos, kurias institucijos padaro įgyvendindamos su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis susijusias nuostatas, finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto.

3. Einamosios išlaidos, susidarančios įgyvendinant tas nuostatas, taip pat yra finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, išskyrus atvejus, kai Taryba vieningai nusprendžia kitaip. Tais atvejais, kai išlaidos nefinansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, jas finansuoja valstybės narės pagal bendrojo nacionalinio produkto dydį, jeigu Taryba vieningai nenusprendžia kitaip.

4. Iš Europos Bendrijų biudžeto finansuojamos išlaidoms taikoma Europos bendrijos steigimo sutartyje nustatyta biudžetinė procedūra.

K.14 straipsnis

Taryba Komisijos arba valstybės narės iniciatyva ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu gali vieningai nuspręsti, kad veikla K.1 straipsnyje nurodytose srityse priklausytų Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinei daliai, ir kartu nustatyti atitinkamas su tuo susijusias balsavimo sąlygas. Valstybėms narėms ji rekomenduoja priimti tą sprendimą pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.“

12) Įterpiama ši nauja antraštinė dalis:

„VIa antraštinė dalis

Glaudesnio bendradarbiavimo nuostatos

K.15 straipsnis

1. Valstybės narės, kurios ketina glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti, gali naudotis šios Sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties nustatytomis institucijomis, procedūromis bei mechanizmais, jei tas bendradarbiavimas:

- a) padeda toliau siekti Sąjungos tikslų bei saugoti jos interesus ir būti jiems naudingas;
- b) pripažįsta minėtų Sutarčių principus ir Sąjungos bendrą institucinę struktūrą;

- c) yra naudojamas kaip paskutinė išeitis, kai minėtų Sutarčių tikslų nebuvo galima pasiekti taikant atitinkamas jose numatytas procedūras;
- d) rūpi bent jau daugumai valstybių narių;
- e) nekenkia *acquis communautaire* ir priemonėms, kurių buvo imtasi pagal kitas minėtų Sutarčių nuostatas;
- f) nekenkia į jį neįsitraukusių valstybių narių kompetencijai, teisėms, įsipareigojimams ir interesams;
- g) yra atviras visoms valstybėms narėms ir leidžia joms bet kada tapti to bendradarbiavimo šalimis, jei jos laikosi pamatinio sprendimo ir toje struktūroje priimtų sprendimų;
- h) atitinka konkrečius papildomus kriterijus, nustatytus Europos bendrijos steigimo sutarties 5a straipsnyje ir šios Sutarties K.12 straipsnyje atsižvelgiant į atitinkamą sritį, ir yra leistas Tarybos pagal juose nustatytą tvarką.

2. Bendradarbiavimui įgyvendinti reikalingus aktus ir sprendimus į jį įsitraukusios valstybės narės taiko tokiu mastu, koku jos yra su juo susijusios. Į tokį bendradarbiavimą neįsitraukusios valstybės narės nekliudo į jį įsitraukusioms valstybėms narėms jų įgyvendinti.

K.16 straipsnis

1. Priimant K.15 straipsnyje nurodytam bendradarbiavimui įgyvendinti reikalingus aktus ir sprendimus, taikomos šios Sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties atitinkamos institucinės nuostatos. Visi Tarybos nariai gali dalyvauti svarstymuose, tačiau sprendimus priima tik į bendradarbiavimą įsitraukusioms valstybėms narėms atstovaujantys nariai. Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių balsų, skaičiuojamų pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalį, dalis. Balsų vieningumu laikomas atitinkamų Tarybos narių balsų vieningumas.

2. Išlaidas, atsirandančias įgyvendinant šį bendradarbiavimą, išskyrus institucijoms reikalingas administracines išlaidas, apmokama dalyvaujančios valstybės narės, jeigu Taryba vieningai nenusprendžia kitaip.

K.17 straipsnis

Taryba ir Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą apie šia antraštine dalimi grindžiamo glaudesnio bendradarbiavimo raidą.“

13) L straipsnis keičiamas taip:

„L straipsnis

Europos bendrijos, Europos anglų ir plieno bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarčių nuostatos dėl Europos Bendrijų Teisingumo Teismo galių ir naudojimosi tomis galiomis taikomos tik šioms šios Sutarties nuostatomis:

- a) nuostatomis, atsižvelgiant į Europos bendrijos įsteigimą, keičiančioms Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, Europos anglų ir plieno bendrijos steigimo sutartį ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį;
- b) VI antraštinės dalies nuostatomis atsižvelgiant į K.7 straipsnyje numatytas sąlygas;

- c) VIa antraštinės dalies nuostatomis atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties 5a straipsnį ir šios Sutarties K.12 straipsnį;
- d) F straipsnio 2 daliai dėl institucijų veiklos tokiu mastu, koku Teisingumo Teismas turi jurisdikciją pagal Europos Bendrijų steigimo sutartį ir pagal šią Sutartį;
- e) L–S straipsniams.“

14) N straipsnyje 2 dalis išbraukiama, o 1 dalis nenumerojama.

15) O straipsnyje pirmoji pastraipa keičiama taip:

„Kiekviena Europos valstybė, gerianti F straipsnio 1 dalyje nurodytus principus, gali pareikšti norą tapti Sąjungos nare. Savo paraišką ji pateikia Tarybai, kuri, pasikonsultavusi su Komisija ir gavusi absoliučia Europos Parlamento narių balsų dauguma patvirtintą pritarimą, sprendžia vieningai.“

16) S straipsnis papildomas šia nauja pastraipa:

„Pagal 1994 m. Stojimo sutartį šios Sutarties tekstai suomių ir švedų kalbomis taip pat yra autentiški.“

2 straipsnis

Europos bendrijos steigimo sutartis iš dalies keičiama ir papildoma pagal šio straipsnio nuostatas.

1) Preambulėje po aštuntosios pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„PASIRYŽĘ skatinti savo tautas kuo labiau plėsti žinias per plačiai prieinamą švietimą ir nuolatinį jų atnaujinimą,“

2) 2 straipsnis keičiamas taip:

„2 straipsnis

Bendrija, įkurdama bendrąją rinką bei Ekonominę ir pinigų sąjungą ir įgyvendindama 3 bei 3a straipsniuose nurodytas bendros politikos kryptis arba veiklą, kelia sau uždavinį visoje Bendrijoje skatinti darnią, subalansuotą ir tolygią ekonominės veiklos plėtrą, aukšto lygio užimtumą ir socialinę apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, tvarų ir neinfliacinį augimą, didelį konkurencingumą ir ekonominės veiklos rezultatų konvergenciją, aukšto lygio aplinkos apsaugą ir jos kokybės gerinimą, gyvenimo lygio ir gyvenimo kokybės gerėjimą bei valstybių narių ekonominę ir socialinę sanglaudą bei solidarumą.“

3) 3 straipsnis taisomas taip:

- a) esamas tekstas numeruojamas ir tampa 1 dalimi;
- b) naujojoje 1 dalyje d punktas keičiamas taip:

„d) priemonės, susijusios su asmenų atvykimu ir judėjimu, kaip numatyta IIIa antraštinėje dalyje“;

- c) naujojoje 1 dalyje po h punkto įterpiamas šis naujas i punktas:

„i) skatinimas derinti valstybių narių užimtumo politiką, kad sukūrus suderintą užimtumo strategiją ji taptų veiksmingesnė“;

d) naujojoje 1 dalyje i punktas tampa j punktu, o toliau einantys punktai atitinkamai pernumeruojami;

e) pridedama ši straipsnio dalis:

„2. Visose šiame straipsnyje nurodytose veiklos srityse Bendrija siekia pašalinti moterų ir vyrų nelygybės apraiškas ir diegti jų lygybę.“

4) Įterpiamas šis straipsnis:

„3c straipsnis

Nustatant ir įgyvendinant 3 straipsnyje nurodytas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis, ypač siekiant skatinti tvarią plėtrą, turi būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus.“

5) Įterpiamas šis straipsnis:

„5a straipsnis

1. Valstybėms narėms, kurios ketina glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti, gali būti leidžiama, vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.15 ir K.16 straipsniais, naudotis šioje Sutartyje nustatytomis institucijomis, tvarka ir mechanizmais, jei tas numatomas bendradarbiavimas:

- a) nėra susijęs su sritimis, priklausančiomis išimtinai Bendrijos kompetencijai;
- b) nedaro poveikio Bendrijos politikai, veiksmams ar programoms;
- c) nėra susijęs su Sąjungos pilietybe arba diskriminuojantis valstybių narių piliečius;
- d) neviršija Bendrijai šios Sutarties suteiktų galių; ir
- e) nediskriminuoja arba neapriboja valstybių narių tarpusavio prekybos ir neiškraipo jų tarpusavio konkurencijos sąlygų.

2. 1 dalyje nurodytą leidimą, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma suteikia Taryba.

Jei kuri nors Tarybos narė pareiškia dėl svarbių ir konkrečiai nurodytų su nacionaline politika susijusių priežasčių ketinanti prieštarauti leidimo suteikimui kvalifikuota balsų dauguma, dėl jo nebalsuojama. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, gali prašyti, kad tas reikalas būtų perduotas šaukiamai valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Tarybai svarstyti ir sprendimui vieningai priimti.

Valstybės narės, ketinančios glaudžiau bendradarbiauti, kaip nurodyta 1 dalyje, gali kreiptis su prašymu į Komisiją, o ši gali pateikti Tarybai pasiūlymą dėl jo. Jei Komisija nepateikia pasiūlymo, ji atitinkamas valstybes nares informuoja apie nepateikimo motyvus.

3. Kiekviena valstybė narė, norinti įsitraukti į pagal šį straipsnį nustatytą bendradarbiavimą, apie savo ketinimą praneša Tarybai ir Komisijai, o pastaroji per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo dienos pateikia Tarybai nuomonę. Per keturis mėnesius nuo to pranešimo gavimo dienos Komisija priima sprendimą dėl to prašymo ir dėl, jos manymu, reikalingų konkrečių priemonių.

4. Teisės aktams ir sprendimams, reikalingiems bendradarbiavimui įgyvendinti, taikomos visos atitinkamos šios Sutarties nuostatos, jeigu kitaip nenumatyta šiame straipsnyje ir Europos Sąjungos sutarties K.15 ir K.16 straipsniuose.

5. Šis straipsnis neprieštarauja Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą nuostatoms.“

6) 6 straipsnio antroji pastraipa keičiama taip:

„Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka gali priimti tokią diskriminaciją draudžiančias taisykles.“

7) Įterpiamas šis straipsnis:

„6a straipsnis

Nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų ir neviršydamą Bendrijai jos suteiktų įgaliojimų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali vieningai imtis atitinkamų veiksmų, siekdama kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos.“

8) Pirmosios dalies pabaigoje įterpiamas šis straipsnis:

„7d straipsnis

Nepažeisdamos 77, 90 ir 92 straipsnių ir atsižvelgdamos į tai, kokią vietą tarp Sąjungos bendrųjų vertybių užima bendrus ekonominius interesus tenkinančios paslaugos ir koks yra jų vaidmuo skatinant socialinę ir teritorinę sanglaudą, Bendrija ir valstybės narės pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir šios Sutarties taikymo sritį rūpinasi, kad tokios paslaugos būtų pagrįstos principais ir sąlygomis, padedančiomis joms atlikti savo užduotis.“

9) 8 straipsnio 1 dalis keičiama taip:

„1. Įvedama Sąjungos pilietybė. Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo.“

10) 8a straipsnio 2 dalis keičiama taip:

„2. Taryba gali priimti nuostatas, numatančias padėti naudotis 1 dalyje nurodytomis teisėmis; išskyrus atvejus, kai šioje Sutartyje numatyta kitaip, Taryba laikosi 189b straipsnyje nurodytos tvarkos. Laikydamosi tos tvarkos, Taryba visais atvejais sprendžia vieningai.“

11) 8d straipsnis papildomas šia pastraipa:

„Kiekvienas Sąjungos pilietis gali rašyti šiame straipsnyje arba 4 straipsnyje nurodytoms institucijoms ar įstaigoms viena iš 248 straipsnyje minimų kalbų ir gauti atsakymą ta pačia kalba.“

12) 51 straipsnis keičiamas taip:

„51 straipsnis

Taryba, laikydamosi 189b straipsnyje nurodytos tvarkos, socialinės apsaugos srityje imasi priemonių, būtinų laisvam darbuotojų judėjimui užtikrinti; šiuo tikslu ji priima nuostatas, kaip migruojantiems darbuotojams ir jų išlaikytiniams užtikrinti:

- a) pagal keleto valstybių įstatymus nustatomų visų prilyginamųjų laikotarpių sudėtį, kad jie įgytų ir išlaikytų teisę į socialines išmokas ir kad būtų galima apskaičiuoti tų išmokų dydį;
- b) socialinių išmokų mokėjimą asmenims, gyvenantiems valstybių narių teritorijose.

Laikydamosi 189b straipsnyje nurodytos tvarkos, Taryba sprendžia vieningai.“

13) 56 straipsnio 2 dalis keičiama taip:

„2. Taryba, laikydamosi 189b straipsnyje nurodytos tvarkos, leidžia direktyvas pirmiau minėtoms nuostatomis koordinuoti.“

14) 57 straipsnio 2 dalis keičiama taip:

„2. Tuo pačiu tikslu Taryba, laikydamosi 189b straipsnyje nurodytos tvarkos, leidžia direktyvas, skirtas koordinuoti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas dėl galimybių imtis veiklos ir ja verstis kaip savarankiškai dirbantiems asmenims. Taryba, laikydamosi 189b straipsnyje nurodytos tvarkos ir visais atvejais sprendama vieningai, nutaria dėl direktyvų, kurioms įgyvendinti bent vienoje valstybėje narėje reikia pakeisti teisės aktuose, reglamentuojančiuose profesijas, nustatytus galiojančius principus dėl mokymo ir prieinamumo sąlygų, keliamų fiziniams asmenims. Kitais atvejais Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.“

15) Trečiojoje dalyje įterpiama ši antraštinė dalis:

„IIIa antraštinė dalis

Vizų, prieglobsčio, imigracijos ir kitos su laisvu asmenų judėjimu susijusios politikos sritys

73i straipsnis

Kad būtų palaipsniui sukurta laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė, Taryba nustato:

- a) per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo – priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti laisvą asmenų judėjimą pagal 7a straipsnį, ir kartu tiesiogiai susijusias gretutines išorės sienų kontrolei, prieglobsčio suteikimui ir imigracijai skirtas priemonės pagal 73j straipsnio 2 ir 3 punktų ir 73k straipsnio 1 punkto a papunkčio ir 2 punkto a papunkčio nuostatas ir prevencijos bei kovos su nusikalstamumu priemonės pagal Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsnio e punkto nuostatas;
- b) kitas priemonės prieglobsčio suteikimo, imigracijos ir trečiųjų šalių piliečių teisių užtikrinimo srityse pagal 73k straipsnio nuostatas;
- c) priemonės teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose, kaip numatyta 73m straipsnyje;
- d) atitinkamas priemonės administraciniam bendradarbiavimui skatinti ir stiprinti, kaip numatyta 73n straipsnyje;

- e) priemonės policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje, kuriomis siekiama aukšto lygio saugumo Sąjungoje užkardant nusikalstamumą ir su juo kovojant pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas.

73j straipsnis

Taryba 73o straipsnyje nurodyta tvarka per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nustato:

- 1) priemonės, skirtas, laikantis 7a straipsnio, užtikrinti, kad nebus jokios asmenų kontrolės jiems kertant vidaus sienas, – nesvarbu ar jie būtų Sąjungos, ar trečiųjų šalių piliečiai;
- 2) priemonės, susijusias su valstybių narių išorės sienų kirtimu ir nustatančias:
 - a) reikalavimus ir procedūras, kurių valstybės narės turi laikytis prie tokių valstybės sienų tikrinamos asmenis;
 - b) vizų ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui taisykles, įskaitant:
 - i) trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir tų trečiųjų šalių, kurių piliečiai atleidžiami nuo to reikalavimo, sąrašą;
 - ii) valstybių narių vizų išdavimo tvarką ir sąlygas;
 - iii) vienodą vizų formą;
 - iv) vienodos vizos taisykles;
- 3) priemonės, nustatančias sąlygas, kuriomis trečiųjų šalių piliečiai ne ilgiau kaip tris mėnesius gali laisvai keliauti valstybių narių teritorijoje.

73k straipsnis

Taryba 73o straipsnyje nurodyta tvarka per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nustato:

- 1) prieglobsčio klausimams skirtas priemonės pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją ir 1967 m. sausio 31 d. Protokolą dėl pabėgėlių statuso bei kitas atitinkamas sutartis šiose srityse:
 - a) kriterijų ir mechanizmų, kuriais nustatoma, kuri valstybė narė yra atsakinga už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prašymo suteikti prieglobstį svarstymą;
 - b) būtiniausių reikalavimų, pagal kuriuos valstybėse narėse priimami prieglobsčio prašytojai;
 - c) būtiniausių reikalavimų, pagal kuriuos trečiųjų šalių piliečiai laikomi pabėgėliais;
 - d) būtiniausių reikalavimų dėl pabėgėlių statuso suteikimo arba atėmimo valstybėse narėse tvarkos;
- 2) pabėgėliams ir perkeltiesiems asmenims skirtas priemonės šiose srityse:

- a) būtinausių reikalavimų, pagal kuriuos laikina apsauga suteikiama iš trečiųjų šalių perkeltiems asmenims, negalintiems grįžti į savo kilmės šalį, ir asmenims, kuriems kitais atžvilgiais reikia tarptautinės apsaugos;
- b) valstybių narių pastangų darnos skatinimo priimant pabėgėlius ir perkeltuosius asmenis bei priimančius jų priėmimo padarinius;

3) imigracijos politikos priemonės šiose srityse:

- a) atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų bei ilgalaikių vizų ir leidimų gyventi, taip pat leidimų šeimoms susijungti išdavimo valstybėse narėse tvarkos;
- b) nelegalios imigracijos ir nelegalaus gyvenimo, taip pat nelegalių gyventojų repatriacijos;

4) priemonės, nustatančias teises ir sąlygas, pagal kurias trečiųjų šalių piliečiai, teisėtai gyvenantys vienoje valstybėje narėje, gali apsigyventi kitose valstybėse narėse.

Pagal 3 ir 4 punktus Tarybos nustatytos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei atitinkamose srityse išlaikyti arba nustatyti nacionalinių nuostatų, suderinamų su šia Sutartimi ir tarptautiniais susitarimais.

Pagal 2 punkto b papunktį, 3 punkto a papunktį ir 4 punktą nustatytinoms priemonėms pirmiau minėtas penkerių metų laikotarpis netaikomas.

73l straipsnis

1. Ši antraštinė dalis neatleidžia valstybių narių nuo pareigos palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą.

2. Vienoje arba keliose valstybėse narėse dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidarius nepaprastajai padėčiai, Taryba, nepažeisdama 1 dalies ir remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma atitinkamų valstybių narių labui imtis laikinų ne ilgiau kaip šešis mėnesius taikomų priemonių.

73m straipsnis

Priemonės teismo bendradarbiavimo su užsieniu susijusių civilinių bylų srityje, kurių imamasi pagal 73o straipsnį ir tokiu mastu, kokio reikia vidaus rinkai deramai veikti, sudaro:

- a) priemonės, skirtos tobulinti ir supaprastinti:
 - teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimo kitoje valstybėje sistemą;
 - bendradarbiavimą renkant įrodymus;
 - sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose, taip pat nesusijusių su teismo bylomis sprendimų pripažinimą ir vykdymą;
- b) valstybėse narėse įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumo skatinimas;

- c) šalinimas kliūčių, trukdančių civiliniam procesui gerai veikti ir, jei reikia, civilinio proceso normų suderinamumo skatinimas valstybėse narėse.

73n straipsnis

Taryba 73o straipsnyje nurodyta tvarka imasi priemonių, kad būtų užtikrintas valstybių narių administracijų atitinkamų padalinių, taip pat tų padalinių ir Komisijos bendradarbiavimas šiai antraštinei daliai priklausančiose srityse.

73o straipsnis

1. Po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo pereinamuoju penkerių metų laikotarpiu Taryba teisės aktus priima vieningai, remdamasi Komisijos pasiūlymu arba valstybės narės iniciatyva ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

2. Pasibaigus šiam penkerių metų laikotarpiui:

- Taryba teisės aktus priima remdamasi Komisijos pasiūlymu; Komisija išnagrinėja kiekvieną valstybės narės prašymą, kad ji pateiktų pasiūlymą Tarybai;
- Taryba, balsuodama vieningai ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, priima sprendimą, kad visoms šiai antraštinei daliai priklausančioms sritims arba jų dalims būtų taikoma 189b straipsnyje nurodyta tvarka ir būtų pritaikytos nuostatos dėl Teisingumo Teismo įsigaliojimų.

3. Nukrypdama nuo 1 ir 2 dalies, po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo Taryba 73j straipsnio 2 punkto b papunkčio i ir iii dalyse nurodytas priemones nustato kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

4. Nukrypdama nuo 2 dalies, praėjus penkeriems metams po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo, Taryba 73j straipsnio 2 punkto b papunkčio ii ir iv dalyse nurodytas priemones nustato 189b straipsnyje nurodyta tvarka.

73p straipsnis

1. 177 straipsnis šiai antraštinei daliai taikomas tokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis: šios antraštinės dalies išaiškinimo arba remiantis šia antraštine dalimi Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų teisėtumo ar išaiškinimo klausimui iškilus valstybės narės teismo, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę toliau teismine tvarka neskundžiami, nagrinėjamoje byloje, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, prašo Teisingumo Teismą šiuo klausimu priimti nutarimą.

2. Tačiau Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso priimti nutarimo dėl priemonių ar sprendimų, nustatytų arba priimtų pagal 73j straipsnio 1 punktą, dėl viešosios tvarkos palaikymo bei vidaus saugumo užtikrinimo.

3. Taryba, Komisija arba valstybė narė gali prašyti Teisingumo Teismą priimti nutarimą šios antraštinės dalies arba remiantis šia antraštine dalimi Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų išaiškinimo klausimu. Atsiliepiant į tokį prašymą Teisingumo Teismo priimtas nutarimas netaikomas valstybių narių teismų sprendimams, kurie yra tapę *res judicata*.

73q straipsnis

Ši antraštinė dalis taikoma atsižvelgiant į Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos bei Protokolo dėl Danijos pozicijos nuostatas ir nepažeidžiant Protokolo dėl tam

tikrų Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnio aspektų taikymo Jungtinei Karalystei ir Airijai.“

16) 75 straipsnio 1 dalies įvadinė dalis keičiama taip:

„1. Siekdama įgyvendinti 74 straipsnį ir atsižvelgdama į transporto ypatumus, Taryba, 189b straipsnyje nurodyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, nustato:“

17) 100a straipsnio 3, 4 ir 5 dalys keičiamos šiomis dalimis:

„3. Komisija savo pasiūlymuose, numatytuose 1 dalyje, dėl sveikatos, saugos, aplinkos apsaugos ir vartotojų apsaugos dėmesį kreipia į aukšto lygio apsaugą ir ypač atsižvelgia į visas mokslo faktais pagrįstas naujoves. Pagal atitinkamą kompetenciją šio tikslo taip pat siekia Europos Parlamentas ir Taryba.

4. Jei Tarybai arba Komisijai priėmus kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad 36 straipsnyje nurodytais arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusiais svarbiais sumetimais reikia išlaikyti nacionalines nuostatas, apie tas nuostatas ir jų išlaikymo motyvus ji praneša Komisijai.

5. Be to, nepažeidžiant 4 dalies, jei Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad dėl jos iškyla jai būdingų problemų ir todėl jai reikia priimti naujais moksliniais įrodymais pagrįstas nacionalines nuostatas, reglamentuojančias aplinkos ar darbo aplinkos apsaugą, apie numatytas nuostatas ir jų įteisinimo motyvus ji praneša Komisijai.

6. Komisija per šešis mėnesius nuo 4 ir 5 dalyse nurodytų pranešimų patvirtina arba atmeta aptartąsias nacionalines nuostatas, patikrinusi, ar jos nėra savavališkos diskriminacijos priemonė arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.

Komisijai per šį terminą nepriėmus sprendimo, 4 ir 5 dalyse nurodytos nacionalinės nuostatos laikomos patvirtintomis.

Kai klausimas sudėtingas ir nėra pavojaus žmonių sveikatai, Komisija gali atitinkamai valstybei narei pranešti, kad šioje dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas dar vienam iki šešių mėnesių trunkančiam laikotarpiui.

7. Jei pagal 6 dalį valstybei narei leidžiama išlaikyti arba priimti nuostatas, neatitinkančias suderinimo priemonės nuostatų, Komisija nedelsdama nagrinėja, ar siūlyti pakeisti tą priemonę.

8. Jei valstybė narė iškelia konkrečią visuomenės sveikatos problemą tokioje srityje, kuriai buvo skirtos ankstesnės derinimo priemonės, ji atkreipia į ją Komisijos dėmesį, o ši nedelsdama nagrinėja, ar siūlyti Tarybai atitinkamas priemones.

9. Nukrypdamą nuo 169 ir 170 straipsniuose nustatytos tvarkos, Komisija ir kiekviena valstybė narė gali tiesiogiai kreiptis į Teisingumo Teismą, jei mano, kad kita valstybė narė piktnaudžiauja šiame straipsnyje numatytais galiomis.

10. Pirmiau paminėtos suderinimo priemonės atitinkamais atvejais apima ir apsaugos sąlygą, leidžiančią valstybėms narėms dėl vienos ar kelių 36 straipsnyje nurodytų neekonominių priežasčių imtis laikinų priemonių kartu joms taikant Bendrijos kontrolės tvarką.“

18) 100c ir 100d straipsniai panaikinami.

19) Po VI antraštinės dalies įterpiama ši antraštinė dalis:

„VIa antraštinė dalis

Užimtumas

109n straipsnis

Pagal šią antraštinę dalį valstybės narės ir Bendrija veikia siekdamos plėtoti suderintą užimtumo strategiją, ypač ugdydamos kvalifikuotą, profesiniu atžvilgiu pasirengusią ir mokančią prisitaikyti darbo jėgą bei darbo rinkas, prisitaikančias prie ekonomikos pokyčių, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties B straipsnyje ir šios Sutarties 2 straipsnyje nustatyti tikslai.

109o straipsnis

1. Valstybės narės, nuosekliai laikydamosi pagal 103 straipsnio 2 dalį priimtų valstybių narių ir Bendrijos ekonominės politikos bendrųjų gairių, savo užimtumo politika padeda siekti 109a straipsnyje nustatytų tikslų.

2. Valstybės narės, atsižvelgdamos į nacionalinę nusistovėjusią administracijos ir darbuotojų pareigų pasidalijimo tvarką, užimtumą laiko bendru reikalu ir savo veiklą šiuo atžvilgiu Taryboje derina pagal 109q straipsnio nuostatas.

109p straipsnis

1. Bendrija siekti didelio užimtumo padeda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą bei remdama, o prireikus ir papildydama, jų veiklą. Taip veikiant gerbiama valstybių narių kompetencija.

2. Į tikslą siekti didelio užimtumo atsižvelgiama nustatant ir įgyvendinant Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

109q straipsnis

1. Europos Vadovų Taryba, remdamasi bendru kasmetiniu Tarybos ir Komisijos pranešimu, kasmet svarsto užimtumo padėtį Bendrijoje ir patvirtina dėl jos padarytas išvadas.

2. Vadovaudamasi Europos Vadovų Tarybos išvadomis, Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma bei remdamasi Komisijos pasiūlymui ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Regionų komitetu bei 109s straipsnyje minėtu Užimtumo komitetu, kasmet parengia gaires, į kurias valstybės narės atsižvelgia vykdydamos savo užimtumo politiką. Šios gairės atitinka bendras gaires, nustatytas pagal 103 straipsnio 2 dalį.

3. Kiekviena valstybė narė pateikia Tarybai ir Komisijai metų pranešimą apie svarbiausias priemones, kurių buvo imtasi užimtumo politiką įgyvendinant pagal 2 dalyje paminėtas užimtumo politikos gaires.

4. Taryba, remdamasi 3 dalyje paminėtais pranešimais ir susipažinusi su Užimtumo komiteto nuomone, valstybių narių užimtumo politikos įgyvendinimą kasmet nagrinėja atsižvelgdama į užimtumo politikos gaires. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma gali teikti valstybėms narėms rekomendacijas, jei mano, kad tokiame nagrinėjime to reikia.

5. Remdamosi to nagrinėjimo rezultatais, Taryba ir Komisija parengia Europos Vadovų Tarybai bendrą metų pranešimą apie užimtumo padėtį Bendrijoje ir užimtumo gairių įgyvendinimą.

109r straipsnis

Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, gali imtis skatinamųjų priemonių valstybių narių bendradarbiavimui ir jų veiklai užimtumo srityje paremti, imdamasi iniciatyvos plėtoti keitimąsi informacija ir geriausia praktika, teikti lyginamąją analizę ir patarimus, taip pat skatinti naujoviškus požiūrius ir patirties vertinimą, ypač pasiremama bandomaisiais projektais.

Tos priemonės neapima valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimo.

109s straipsnis

Valstybių narių užimtumo ir darbo rinkos politikos derinimui skatinti Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, įsteigia patariamąjį statusą turintį Užimtumo komitetą. Šio komiteto uždaviniai:

- stebėti užimtumo padėtį bei užimtumo politikos kryptis valstybėse narėse ir Bendrijoje;

- nepažeidžiant 151 straipsnio, Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva formuluoti nuomones ir padėti rengti 109q straipsnyje nurodytą Tarybos veiklą.

Vykdydamas savo įgaliojimus komitetas tariausi su administracija ir darbuotojais.

Kiekviena valstybė narė ir Komisija skiria po du komiteto narius.“

20) 113 straipsnis papildomas šia dalimi:

„5. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai priimtu sprendimu 1–4 dalis taip pat gali taikyti tarptautinėms deryboms ir susitarimams dėl paslaugų bei intelektinės nuosavybės, jei šios dalys joms nėra taikytinos.“

21) Po VII antraštinės dalies įterpiama ši antraštinė dalis:

„VIIa antraštinė dalis

Muitinių bendradarbiavimas

116 straipsnis

Šios Sutarties taikymo srityje Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka imasi priemonių valstybių narių tarpusavio bei jų ir Komisijos bendradarbiavimui muitinių darbo srityje gerinti. Šios priemonės nėra susijusios su nacionalinės baudžiamosios teisės taikymu arba nacionaliniu teisingumo vykdymu.“

22) 117–120 straipsniai keičiami šiais straipsniais:

„117 straipsnis

Bendrija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į pagrindines socialines teises, nustatytas 1961 m. spalio 18 d. Turine pasirašytoje Europos socialinėje chartijoje ir 1989 m. Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijoje, mano, jog tikslinga didinti užimtumą, skatinti geresnes gyvenimo bei darbo sąlygas, kad palaikant jų gerėjimą būtų galima siekti jų suderinimo, deramos socialinės apsaugos, administracijos ir darbuotojų dialogo, žmogiškųjų išteklių plėtotės siekiant nuolatinio didelio užimtumo ir kovojant su socialine atskirtimi.

Šiuo tikslu Bendrija ir valstybės narės įgyvendina priemones, pagal kurias atsižvelgiama į įvairias nacionalinės patirties formas, ypač sutartinių santykių srityje, ir būtinumą išlaikyti Bendrijos ekonomikos konkurencingumą.

Jos tiki, kad tokia raida vyks ne tik dėl socialinių sistemų suderinimui palankaus bendrosios rinkos veikimo, bet ir dėl šioje Sutartyje numatytos tvarkos ir įstatymų bei kitų teisės aktų suderinimo.

118 straipsnis

1. Siekdama 117 straipsnyje keliamų tikslų, Bendrija remia ir papildo valstybių narių veiklą šiose srityse:

- visų pirma darbo aplinkos gerinimo siekiant rūpintis darbuotojų sveikata ir sauga;
- darbo sąlygų;
- darbuotojų informavimo ir konsultavimo;
- iš darbo rinkos išstumtų asmenų integracijos nepažeidžiant 127 straipsnio;
- moterų ir vyrų lygybės dėl galimybių darbo rinkoje ir požiūrio darbe.

2. Šiuo tikslu Taryba, atsižvelgdama į kiekvienoje valstybėje narėje esamas sąlygas ir technines taisykles, gali direktyvomis nustatyti būtiniausius laipsniško įgyvendinimo reikalavimus. Tokiose direktyvose vengiama nustatyti administracinius, finansinius ir teisinius apribojimus, galinčius varžyti mažųjų bei vidutinių įmonių kūrimą ir plėtojimą.

Taryba teisės aktus priima 189b straipsnyje nustatyta tvarka pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Taryba ta pačia tvarka gali numatyti priemones, skirtas valstybių narių bendradarbiavimui skatinti rodant iniciatyvą tobulinti žinias, plėtoti keitimąsi informacija ir geriausia patirtimi, remti naujoviškus požiūrius ir vertinti patirtį, kad būtų kovojama su socialine atskirtimi.

3. Tačiau Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, Komisijos pasiūlymu vieningai priima teisės aktus šiose srityse:

- darbuotojų socialinio draudimo ir socialinės apsaugos;
- darbuotojų socialinės apsaugos nutraukus darbo sutartį;
- atstovavimo darbuotojų ir darbdavių interesams bei šių interesų ir bendrų sprendimų kolektyvinio gynimo atsižvelgiant į 6 dalį;

- Bendrijos teritorijoje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo sąlygų;
- finansinių įnašų užimtumui ir darbo vietų kūrimui skatinti, išskyrus su Socialiniu fondu susijusias nuostatas.

4. Valstybė narė gali patikėti administracijai ir darbuotojams jų bendru prašymu įgyvendinti direktyvas, priimtas pagal 2 ir 3 dalis.

Šiuo atveju ji užtikrina, kad ne vėliau, negu direktyva turi būti perkelta į nacionalinę teisę pagal 189 straipsnį, administracija ir darbuotojai tarpusavio susitarimu jau būtų ėmęsi reikiamų priemonių, o atitinkama valstybė narė privalo imtis visų reikiamų priemonių, kad bet kuriuo metu galėtų užtikrinti rezultatus, kurie turi būti pasiekti pagal tą direktyvą.

5. Pagal šį straipsnį priimtos nuostatos jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis arba imtis griežtesnių apsaugos priemonių, atitinkančių šią Sutartį.

6. Šio straipsnio nuostatos netaikomos darbo užmokesčiui, teisei jungtis į asociacijas, teisei streikuoti arba teisei imtis lokautų.

118a straipsnis

1. Komisijai keliamas uždavinys skatinti administracijos ir darbuotojų konsultavimąsi Bendrijos lygmeniu ir imtis visų tinkamų priemonių jų dialogui palengvinti užtikrinant šalims lygiavertę paramą.

2. Šiuo tikslu Komisija, prieš pateikdama pasiūlymus socialinės politikos srityje, su administracija ir darbuotojais konsultuojasi dėl galimos Bendrijos veikimo linkmės.

3. Jei po tokio konsultavimosi Komisija mano, kad tikslinga imtis veiksmų Bendrijos mastu, ji su administracija ir darbuotojais konsultuojasi dėl numatomo pasiūlymo turinio. Administracija ir darbuotojai pateikia Komisijai nuomonę arba prirėkus – rekomendaciją.

4. Pasinaudodami tokiu konsultavimusi, administracija ir darbuotojai gali informuoti Komisiją apie savo ketinimą inicijuoti 118b straipsnyje numatytą procesą. Ši procedūra negali trukti ilgiau kaip devynis mėnesius, jeigu suinteresuoti administracija ir darbuotojai bei Komisija drauge nenusprendžia jos pratęsti.

118b straipsnis

1. Administracijos ir darbuotojų pageidavimu jų dialogas Bendrijos lygmeniu gali baigtis sutartiniais santykiais, įskaitant susitarimus.

2. Bendrijos lygmeniu sudaryti susitarimai yra įgyvendinami pagal administracijai ir darbuotojams bei valstybėms narėms būdingą ir nusistovėjusią tvarką arba dėl tų reikalų, kuriems taikomas 118 straipsnis, juos pasirašiusioms šalims bendrai paprašius remiantis Komisijos pasiūlymu priimtu Tarybos sprendimu.

Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, o tais atvejais, kai tame susitarime yra viena arba keletas nuostatų, susijusių su viena iš 118 straipsnio 3 dalyje nurodytų sričių, – vieningai.

118c straipsnis

Siekdama 117 straipsnyje iškeltų tikslų ir nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Komisija skatina valstybių narių bendradarbiavimą ir sudaro sąlygas derinti jų veikimą visose socialinės politikos srityse pagal šį skyrių, ypač reikalais, susijusiais su:

- įdarbinimu;
- darbo teise ir darbo sąlygomis;
- pagrindiniu ir aukštesniojo profesiniu mokymu;
- socialiniu draudimu;
- nelaimingų atsitikimų darbe ir ligų prevencija;
- darbo higiena;
- teise jungtis į asociacijas ir kolektyvines derybas tarp darbdavių ir darbuotojų.

Šiuo tikslu Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis atlikdama tyrimus, teikdama nuomones bei organizuodama pasitarimus ir nacionaliniu lygmeniu kylančiais, ir tarptautinėms organizacijoms rūpimais klausimais.

Prieš teikdama šiame straipsnyje numatytas nuomones Komisija konsultuojasi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu.

119 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų taikomas principas už vienodą ar vienodos vertės darbą abiejų lyčių darbuotojams mokėti vienodą užmokestį.

2. Šiame straipsnyje „užmokestis“ - tai įprastinis bazinis arba minimalus darbo užmokestis arba alga ir bet koks kitas atlygis grynaisiais arba natūra, kurį darbuotojas tiesiogiai arba netiesiogiai gauna iš darbdavio už savo darbą.

Vienodas užmokestis nediskriminuojant dėl lyties reiškia, kad:

- a) užmokestis už tą patį akordinį darbą apskaičiuojamas taikant tą patį mato vienetą;
- b) valandinis užmokestis už tą patį darbą yra vienodas.

3. Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, imasi priemonių užtikrinti, kad būtų taikomas moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio užimtumo bei profesinės veiklos principas, taip pat vienodo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas.

4. Siekiant užtikrinti visišką moterų ir vyrų lygybę per visą darbingą amžių, vienodo požiūrio principas nekliudo valstybėms narėms ir toliau laikytis arba imtis priemonių, numatančių konkrečias lengvatas, padedančias nepakankamai atstovaujamai lyčiai verstis profesine veikla arba šalinančias ar kompensuojančias nepalankias profesinės veiklos sąlygas.

119a straipsnis

Valstybės narės stengiasi išlaikyti esamą mokamų atostogų sistemų lygiavertiškumą.

120 straipsnis

Komisija parengia metų pranešimą, apibūdinantį pažangą, padarytą įgyvendinant 117 straipsnio tikslus, įskaitant demografinę padėtį Bendrijoje. Tą pranešimą ji siunčia Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

Europos Parlamentas gali paprašyti, kad Komisija parengtų pranešimus apie tam tikras socialinės padėties problemas.“

23) 125 straipsnis keičiamas taip:

„125 straipsnis

Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, priima su Europos socialiniu fondu susijusius įgyvendinimo sprendimus.“

24) 127 straipsnio 4 dalis keičiama taip:

„4. Taryba, spręsdama 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, nustato priemones, padėsiančias siekti šiame straipsnyje nurodytų tikslų, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą.“

25) 128 straipsnio 4 dalis keičiama taip:

„4. Bendrija į kultūros aspektus atsižvelgia imdamasi veiksmų pagal kitas šios Sutarties nuostatas, visų pirma siekdama gerbti ir skatinti savo kultūrų įvairovę.“

26) 129 straipsnis keičiamas taip:

„129 straipsnis

1. Žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

Bendrija, savo veikla papildydama valstybių narių politiką, siekia gerinti visuomenės sveikatą, užkirsti kelią žmonių negalavimams ir ligoms bei pašalinti pavojiaus žmonių sveikatai šaltinius. Tokia veikla apima kovą su labiausiai sveikatą pakertančiomis ligomis skatinant jų priežasčių, plitimo ir profilaktikos tyrimus, taip pat skleidžiant informaciją ir plėtojant švietimą sveikatos klausimais.

Bendrija papildo valstybių narių veiklą mažinant su narkotikais siejamą žalą sveikatai, taip pat plėtojant informavimą ir prevenciją.

2. Bendrija skatina valstybių narių bendradarbiavimą šiame straipsnyje nurodytose srityse ir, jei reikia, remia jų veiksmus.

Valstybės narės, palaikydamos ryšį su Komisija, savitarpiai koordinuoja politikos kryptis ir programas 1 dalyje nurodytose srityse. Komisija, palaikydama glaudų ryšį su valstybėmis narėmis, gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos tokiam koordinavimui remti.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą visuomenės sveikatos srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis.

4. Taryba, sprendama 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, šiame straipsnyje nurodytų tikslų padeda siekti imdamasi:

- a) priemonių, nustatančių aukštus žmogaus kilmės organų ir medžiagų, kraujo ir kraujo darinių kokybės bei saugos standartus; šios priemonės jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis apsaugos priemonių arba jas sugriežtinti;
- b) nukrypstant nuo 43 straipsnio – priemonių veterinarijos ir fitosanitarijos srityse, kuriomis tiesiogiai siekiama apsaugoti visuomenės sveikatą;
- c) skatinamųjų priemonių, skirtų žmonių sveikatingumui saugoti bei gerinti, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą.

Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, Komisijos pasiūlymu taip pat gali šiame straipsnyje nurodytais tikslais teikti rekomendacijas.

5. Bendrija savo veikloje visuomenės sveikatos srityje visiškai pripažįsta valstybių narių atsakomybę už sveikatos paslaugų ir sveikatos priežiūros organizavimą bei teikimą. Konkrečiai šio straipsnio 4 dalies a punkte nurodytos priemonės neturi įtakos nacionalinėms nuostatomis dėl organų ir kraujo donorystės ar naudojimo medicinos tikslams.“

27) 129a straipsnis keičiamas taip:

„129a straipsnis

1. Siekdama remti vartotojų interesus ir užtikrinti vartotojų aukšto lygio apsaugą, Bendrija padeda užtikrinti vartotojų sveikatą, saugą ir ekonominius interesus, taip pat skatinti jų teisę į informaciją, šviečiamąją veiklą ir burtis į organizacijas savo interesams ginti.

2. Į vartotojų apsaugos reikalavimus atsižvelgiama nustatant bei įgyvendinant kitas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

3. Bendrija 1 dalyje nurodytų tikslų padeda siekti:

- a) priemonėmis, kurios pagal 100a straipsnį priimamos vidaus rinkos sukūrimui užbaigti;
- b) priemonėmis, kuriomis remiama, papildoma ir stebima valstybių narių vykdoma politika.

4. Taryba, sprendama 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, imasi 3 dalies b punkte nurodytų priemonių.

5. Priemonės, kurių buvo imtasi pagal 4 dalį, jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis apsaugos priemonių arba imtis griežtesnių apsaugos priemonių. Tokios priemonės turi atitikti šią Sutartį. Apie jas pranešama Komisijai.“

28) 129c straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje trečiosios įtraukos pirmoji dalis keičiama taip:

„– gali remti valstybių narių remiamus bendrų interesų projektus, nustatytus pirmojoje įtraukoje nurodytose gairėse, ypač rengdama galimybių studijas, teikdama paskolų garantijas arba palūkanų subsidijas;“

29) 129d straipsnis taisomas taip:

- a) pirmoji pastraipa keičiama taip:

„129c straipsnio 1 dalyje minėtas gaires ir kitas priemonės Taryba patvirtina sprendama 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.“;

- b) trečioji pastraipa išbraukiama.

- 30) 130a straipsnio antroji pastraipa keičiama taip:

„Bendrija ypač siekia mažinti regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų arba salų, taip pat kaimo vietovių atsilikimą.“

- 31) 130e straipsnio pirmoji pastraipa keičiama taip:

„Su Europos regioninės plėtros fondu susijusius vykdomuosius sprendimus Taryba priima 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.“

- 32) 130i straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„1. Taryba, sprendama 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, priima visas Bendrijos veiklos kryptis nustatančią daugiametę pamatinę programą.“

- 33) 130o straipsnis keičiamas taip:

„130o straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kvalifikuota balsų dauguma priima 130n straipsnyje nurodytas nuostatas.

130j, 130k ir 130l straipsniuose nurodytas nuostatas Taryba priima 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Papildomoms programoms priimti reikalingas suinteresuotų valstybių narių sutikimas.“

- 34) 130r straipsnio 2 dalis keičiama taip:

„2. Bendrijos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio atsižvelgiant į skirtingų Bendrijos regionų būklės įvairovę. Ši politika yra grindžiama atsargumo principu bei principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad žalą atlygina teršėjas.

Šiuo požiūriu aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkančios derinimo priemonės prireikus apima ir apsaugos sąlygą, leidžiančią valstybėms narėms dėl neekonominių aplinkos priežasčių imtis laikinų priemonių, kartu taikant joms Bendrijos tikrinimo tvarką.“

- 35) 130s straipsnis taisomas taip:

- a) 1 dalis keičiama taip:

„1. Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, sprendžia, kokių veiksmų Bendrijai reikia imtis, kad būtų pasiekti 130r straipsnyje nurodyti tikslai.“;

- b) 2 dalies įvadinė dalis keičiama taip:

„2. Nukrypdama nuo 1 dalyje numatytos sprendimų priėmimo tvarkos ir nepažeisdama 100a straipsnio, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, vieningai priima:“;

- c) 3 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„3. Kitose srityse siektinus prioritetinius tikslus nustatančias bendrąsias veiksmų programas Taryba priima 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.“

- 36) 130w straipsnio 1 dalis keičiama taip:

„1. Nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka tvirtina priemones, reikalingas 130u straipsnyje nurodytiems tikslams įgyvendinti. Tokios priemonės gali būti daugiamečių programos.“

- 37) 137 straipsnis papildomas šia pastraipa:

„Europos Parlamento narių skaičius neviršija septynių šimtų.“

- 38) 138 straipsnis taisomas taip:

- a) 3 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„3. Europos Parlamentas parengia pasiūlymą dėl rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise pagal visose valstybėse narėse taikomą vienodą tvarką arba pagal visoms valstybėms narėms bendrus principus.“;

- b) papildomas šia dalimi:

„4. Europos Parlamentas, paprašęs Komisijos nuomonės ir vieningai pritarus Tarybai, patvirtina nuostatus ir bendras sąlygas, reglamentuojančias jo narių pareigas.“

- 39) 151 straipsnis keičiamas taip:

„151 straipsnis

1. Iš valstybių narių nuolatinių atstovų sudarytas komitetas yra atsakingas už Tarybos darbo rengimą ir Tarybos jam pavestų užduočių atlikimą. Tarybos darbo tvarkos taisyklėse numatytais atvejais komitetas gali priimti procedūrinius sprendimus.

2. Tarybai padeda Generalinis sekretoriatas, už kurio veiklą yra atsakingas generalinis sekretorius – vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai, kuriam padeda generalinio sekretoriaus pavaduotojas, atsakingas už kasdienį vadovavimą Generaliniam sekretariatui. Generalinių sekretorių ir generalinio sekretoriaus pavaduotoją vieningai skiria Taryba.

Taryba sprendžia dėl Generalinio sekretoriato organizavimo.

3. Taryba priima savo darbo tvarkos taisykles.

Kad būtų galima taikyti 191a straipsnio 3 dalį, Taryba šiose taisyklėse detaliau išdėsto sąlygas, kuriomis visuomenei prieinami Tarybos dokumentai. Kad būtų galima taikyti šią

dalį, Taryba nustato, kada ji turi būti laikoma veikiančia kaip teisės aktų leidimo institucija, kad tais atvejais būtų galima padaryti dokumentus lengviau prieinamus ir kartu išlaikyti jos sprendimų priėmimo procesą veiksmingą. Bet kuriuo atveju, kai Taryba veikia kaip teisės aktų leidėja, balsavimo rezultatai ir balsavimo motyvai, taip pat užprotokoluoti pareiškimai yra vieši.“

40) 158 straipsnio 2 dalies pirmoji ir antroji pastraipos keičiamos taip:

„2. Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu pasiūlo asmenį, kurį jos ketina skirti Komisijos pirmininku; pasiūlytąjį asmenį tvirtina Europos Parlamentas.

Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu su pasiūlytuoju į pirmininko pareigas asmeniu pasiūlo kitus asmenis, kuriuos jos ketina skirti Komisijos nariais.“

41) 163 straipsnis papildomas šia pirmąja pastraipa:

„Komisija dirba vadovaudamasi savo pirmininko nustatytais politinėmis gairėmis.“

42) 173 straipsnio trečioji pastraipa keičiama taip:

„Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti Europos Parlamento, Audito Rūmų ir ECB dėl savo prerogatyvų gynimo pateiktus ieškinius.“

43) 188c straipsnis taisomas taip:

a) 1 dalies antroji pastraipa keičiama taip:

„Audito Rūmai pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai sąskaitų patikimumo ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą, kuris yra skelbiamas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.“;

b) 2 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„2. Audito Rūmai tikrina, ar visos pajamos buvo gautos ir visos išlaidos padarytos teisėtai bei tvarkingai, taip pat ar finansų valdymas yra patikimas. Atlikdami šį darbą, jie visų pirma praneša apie neatitikimus.“;

c) 3 dalis keičiama taip:

„3. Auditas remiasi pateiktais apskaitos dokumentais ir prireikus atliekamas vietoje kitose Bendrijos institucijose, bet kurios pajamas ir išlaidas Bendrijos vardu tvarkančios įstaigos patalpose ir valstybėse narėse, taip pat bet kurio iš biudžeto išmokas gavusio fizinio ar juridinio asmens patalpose. Valstybėse narėse auditas atliekamas kartu su nacionalinėmis audito įstaigomis arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, su kompetentingomis nacionalinėmis tarnybomis. Audito Rūmai ir valstybių narių nacionalinės audito įstaigos bendradarbiauja pasitikėjimo dvasia ir toliau likdamos nepriklausomos. Šios įstaigos ir tarnybos Audito Rūmus informuoja, ar jos ketina dalyvauti atliekant auditą.

Kitos Bendrijos institucijos, Bendrijos vardu pajamas ir išlaidas tvarkančios įstaigos, iš biudžeto išmokas gavę fiziniai ar juridiniai asmenys ir nacionalinės audito įstaigos arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, kompetentingos nacionalinės tarnybos Audito Rūmų prašymu teikia jiems bet kokius dokumentus bei informaciją, reikalingus atliekant savo užduotį.

Audito Rūmų teisė gauti Europos investicijų banko turimą informaciją apie Bendrijos pajamų ir išlaidų tvarkymą reglamentuojama Audito Rūmų, šio Banko ir Komisijos susitarimu. Jei nėra susitarimo, Audito Rūmai vis tiek gali susipažinti su šio Banko tvarkomų Bendrijos išlaidų ir pajamų auditui reikalinga informacija.“

44) 189b straipsnis keičiamas taip:

„189b straipsnis

1. Kai dėl teisės akto priėmimo šioje Sutartyje daroma nuoroda į šį straipsnį, laikomasi tokios tvarkos.

2. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą.

Taryba, gavusi Europos Parlamento nuomonę ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma:

- jei pritaria visoms Europos Parlamento nuomonėje pateiktiems pakeitimams, gali priimti pasiūlytą teisės aktą su tokiais pakeitimais;
- jei Europos Parlamentas nesiūlo jokių pakeitimų, gali priimti pasiūlytą teisės aktą;
- kitais atvejais patvirtina bendrąją poziciją ir apie ją praneša Europos Parlamentui. Taryba išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie motyvus, paskatinusius patvirtinti bendrąją poziciją. Komisija išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie savo poziciją.

Jei per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo Europos Parlamentas:

- a) patvirtina bendrąją poziciją arba nepriima jokio sprendimo, atitinkamas teisės aktas laikomas priimtu pagal tą bendrąją poziciją;
- b) absoliučia savo narių balsų dauguma atmeta tą bendrąją poziciją, pasiūlytas teisės aktas laikomas nepriimtu;
- c) absoliučia savo narių balsų dauguma pateikia bendrosios pozicijos pakeitimus, tai pakeistas tekstas siunčiamas Tarybai ir Komisijai, o pastaroji pareiškia savo nuomonę dėl tų pakeitimų.

3. Jei per tris mėnesius nuo klausimo perdavimo jai Taryba kvalifikuota balsų dauguma patvirtina visus Europos Parlamento pakeitimus, atitinkamas teisės aktas laikomas priimtu kaip bendroji pozicija su tokiais pakeitimais; tačiau dėl pakeitimų, dėl kurių Komisija pateikia neigiamą nuomonę, Taryba sprendžia vieningai. Jei Taryba nepatvirtina visų pakeitimų, Tarybos pirmininkas, susitaręs su Europos Parlamento pirmininku, per šešias savaites sušaukia Taikinimo komiteto posėdį.

4. Taikinimo komitetui, sudarytam iš Tarybos narių arba jų atstovų ir tiek pat Europos Parlamento atstovų, keliama užduotis pasiekti susitarimą dėl bendro teksto kvalifikuota Tarybos narių arba jų atstovų balsų dauguma ir Europos Parlamento atstovų balsų dauguma. Komisija dalyvauja Taikinimo komiteto posėdžiuose ir imasi visokios reikiamos iniciatyvos, siekdama suderinti Europos Parlamento ir Tarybos pozicijas. Atlikdamas šią užduotį, Taikinimo komitetas bendrąją poziciją nagrinėja remdamasis Europos Parlamento pasiūlytais pakeitimais.

5. Jei per šešias savaites nuo sušaukimo Taikinimo komitetas patvirtina bendrą tekstą, Europos Parlamentas, sprenddamas absoliučia atiduotų balsų dauguma, ir Taryba, sprendama

kvalifikuota balsų dauguma, per šešias savaites nuo to patvirtinimo turi atskirai priimti tą aktą pagal bendrą tekstą. Jei viena iš šių dviejų institucijų pasiūlyto akto per tą laiką nepatvirtina, jis laikomas nepriimtu.

6. Taikinimo komitetui nepatvirtinus bendro teksto, pasiūlytasis teisės aktas laikomas nepriimtu.

7. Šiame straipsnyje nurodyti trijų mėnesių ir šešių savaičių terminai Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva pratęsimi atitinkamai ne daugiau kaip vienu mėnesiu ir dviem savaitėmis.“

45) Įterpiamas šis straipsnis:

„191a straipsnis

1. Visi Sąjungos piliečiai ir visi fiziniai ar juridiniai asmenys, gyvenantys ar turintys registruotą buveinę valstybėje narėje, turi teisę susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais laikantis pagal 2 ir 3 dalis nustatytinų principų bei sąlygų.

2. Bendruosius principus ir visuomenės arba asmens interesais grindžiamus apribojimus, reglamentuojančius šią teisę susipažinti su dokumentais, per dvejus metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo 189b straipsnyje nurodyta tvarka nustato Taryba.

3. Kiekviena pirmiau nurodyta institucija savo Darbo tvarkos taisyklėse išsamiau išdėsto konkrečias savo dokumentų prieinamumo nuostatas.“

46) 198 straipsnis papildomas šia pastraipa:

„Europos Parlamentas gali konsultuotis su komitetu.“

47) 198a straipsnio trečioji pastraipa keičiama taip:

„Komiteto narius ir tiek pat pakaitinių narių ketveriems metams skiria Taryba, sprendama vieningai pagal atitinkamų valstybių narių pasiūlymus. Jie gali būti paskiriami kitai kadencijai. Komiteto nariai negali tuo pačiu metu būti Europos Parlamento nariais.“

48) 198b straipsnio antroji pastraipa keičiama taip:

„Komitetas patvirtina savo Darbo tvarkos taisykles.“

49) 198c straipsnis taisomas taip:

a) pirmoji pastraipa keičiama taip:

„Taryba arba Komisija su Regionų komitetu konsultuojasi šioje Sutartyje numatytais atvejais ir visais kitais atvejais, ypač susijusiais su tarpvalstybiniu bendradarbiavimu, kai viena iš šių institucijų mano, kad tai reikalinga.“;

b) po trečiosios pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„Europos Parlamentas gali konsultuotis su Regionų komitetu.“

50) 205 straipsnio pirmoji pastraipa keičiama taip:

„Biudžetą vykdo Komisija, laikymasi pagal 209 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų, savo pačios atsakomybe ir neperžengdama nustatytų asignavimo ribų, atsižvelgdama į

patikimo finansų valdymo principus. Siekdamas užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija.“

51) 206 straipsnio 1 dalis keičiama taip:

„1. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos kvalifikuota balsų dauguma priimta ir teikiama rekomendacija, patvirtina, kad Komisija biudžetą įvykdė. Šiuo tikslu Europos Parlamentas, išnagrinėjęs Tarybai, nagrinėja 205a straipsnyje minimas ataskaitas ir finansinę ataskaitą, Audito Rūmų metų pranešimą kartu su audituotų institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas, 188c straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje minėtą patikinimo pareiškimą ir bet kokius kitus svarbius specialius Audito Rūmų pranešimus.“

52) 209a straipsnis keičiamas taip:

„209a straipsnis

1. Bendrija ir valstybės narės Bendrijos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikoms priešinasi taikydamos pagal šį straipsnį nustatytinas priemonės, kurių paskirtis yra atgrasinti ir valstybėse narėse užtikrinti veiksmingą apsaugą.

2. Valstybės narės prieš Bendrijos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą imasi tų pačių priemonių, kurių jos imasi prieš savo pačių finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą.

3. Nepažeisdamos kitų šios Sutarties nuostatų, valstybės narės derina savo veiksmus, skirtus Bendrijos finansiniams interesams nuo sukčiavimo apsaugoti. Šiuo tikslu jos, Komisijos padedamos, organizuoja glaudų ir reguliarių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą.

4. Taryba, sprendama 189b straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Audito Rūmais, nustato būtinas priemones Bendrijos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo prevencijos ir kovos su juo srityse, kad valstybėse narėse sudarytų veiksmingos ir lygiavertės apsaugos galimybes. Šios priemonės nesiejamos su nacionalinės baudžiamosios teisės taikymu ar nacionaliniu teisingumo vykdymu.

5. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą apie priemones, kurių buvo imtasis įgyvendinant šį straipsnį.“

53) Įterpiamas šis straipsnis:

„213a straipsnis

1. Nepažeisdama Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 5 straipsnio, Taryba 189b straipsnyje nurodyta tvarka nustato priemones Bendrijos veiklos rezultatams apibūdinti reikalingai statistinei informacijai rengti.

2. Bendrijos statistinė informacija rengiama laikantis nešališkumo, patikimumo, objektyvumo, mokslinio nepriklausomumo, išlaidų efektyvumo ir statistinio konfidencialumo principų; ji netampa pernelyg sunkia našta ūkio subjektams.“

54) Įterpiamas šis straipsnis:

„213b straipsnis

1. Nuo 1999 m. sausio 1 d. Bendrijos teisės aktai dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo taikomi ir šia Sutartimi arba ja remiantis įsteigtoms institucijoms bei įstaigoms.

2. Iki 1 dalyje nurodytos datos Taryba 189b straipsnyje nustatyta tvarka įsteigia nepriklausomą priežiūros įstaigą, atsakingą už tokių Bendrijos teisės aktų taikymo Bendrijos institucijoms ir įstaigoms stebėjimą, ir atitinkamai priima kitas su ja susijusias nuostatas.“

55) 227 straipsnio 2 dalis keičiama taip:

„2. Šios Sutarties nuostatos taikomos Prancūzijos užjūrio departamentams, Azorų, Maderos ir Kanarų saloms.

Tačiau, atsižvelgdama į Prancūzijos užjūrio departamentų, Azorų, Maderos ir Kanarų salų socialinės ir ekonominės struktūros padėtį, kurią sunkina jų atokumas, izoliuotumas, mažumas, sunkios topografinės ir klimato sąlygos, ekonominis priklausomumas nuo keleto produktų, o šių veiksmų pastovumas ir derinys labai riboja šių regionų plėtrą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma nustato konkrečias priemones, kuriomis siekiama būtent šiems regionams nustatyti šios Sutarties, taip pat bendrų politikos krypčių taikymo sąlygas.

Nustatydama atitinkamas antrojoje pastraipoje nurodytas priemones, Taryba atsižvelgia į tokias sritis kaip muitų ir prekybos politika, fiskalinė politika, laisvosios zonos, žemės ūkio ir žuvininkystės politika, žaliavų ir būtino vartojimo prekių tiekimo sąlygos, valstybės parama bei pagalbos iš struktūrinių fondų ir pagal horizontaliąsias Bendrijos programas gavimo sąlygos.

Atsižvelgdama į atokiausių regionų ypatumus ir ribotas galimybes, antrojoje pastraipoje minėtas priemones Taryba nustato nesumenkindama Bendrijos teisinės tvarkos, taip pat vidaus rinkos ir bendros politikos krypčių vientisumo bei darnos.“

56) 228 straipsnis taisomas taip:

a) 1 dalies antroji pastraipa keičiama taip:

„Naudodamasi šios straipsnio dalies jai suteiktais įgaliojimais, Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, išskyrus 2 dalies pirmojoje pastraipoje numatytus atvejus, kai Taryba sprendžia vieningai.“;

b) 2 dalis keičiama taip:

„2. Atsižvelgdama į Komisijai šioje srityje suteiktus įgaliojimus, klausimus dėl susitarimų pasirašymo, kurį gali lydėti spendimas dėl laikino taikymo prieš jiems įsigaliojant, ir sudarymo Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi Komisijos pasiūlymu. Taryba sprendžia vieningai, kai susitarimas priklauso sričiai, kurioje vidaus taisyklėms nustatyti reikia balsų vieningumo, ir sudarant 238 straipsnyje nurodytus susitarimus.

Nukrypstant nuo 3 dalyje nustatytų taisyklių, ta pati tvarka taikoma priimant sprendimą sustabdyti susitarimo taikymą ir nustatant Bendrijos vardu priimamas pozicijas institucijoje, sukurtoje 238 straipsniu pagrįstu susitarimu, kai tai institucijai reikia priimti teisinę galią turinčius sprendimus, išskyrus sprendimus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą.

Europos Parlamentas nedelsiant ir išsamiai informuojamas apie visus pagal šią straipsnio dalį priimtus sprendimus dėl susitarimų laikino taikymo ar sustabdymo arba

Bendrijos pozicijos nustatymo 238 straipsniu pagrįstu susitarimu sukurtoje institucijoje.“

57) Įterpiamas šis straipsnis:

„236 straipsnis

1. Priėmus sprendimą pagal Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 2 dalį sustabdyti valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimo teises, šios balsavimo teisės sustabdomos ir šios Sutarties atžvilgiu.

2. Be to, pagal Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 1 dalį nustačius, kad valstybė narė šiurkščiai ir nuolat pažeidžia tos Sutarties F straipsnio 1 dalyje minimus principus, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti tos valstybės narės tam tikras šią Sutartį taikant atsirandančias teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio sustabdymo galimus padarinius fizinių ir juridinių asmenų teisėms bei pareigoms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimais pagal šią Sutartį visais atvejais lieka tai valstybei privalomi.

3. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali vėliau nuspręsti keisti arba panaikinti priemones, kurių buvo imtasi pagal 2 dalį, atsižvelgdama į tai, kaip pasikeitė padėtis, privertusi jų imtis.

4. Priimdama 2 ir 3 dalyse minėtus sprendimus, Taryba neatsižvelgia į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsus. Nukrypstant nuo 148 straipsnio 2 dalies, kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių skaičiuojamų balsų, nustatytų 148 straipsnio 2 dalyje, dalis.

Ši straipsnio dalis taikoma ir pagal 1 dalį sustabdžius balsavimo teises. Tokiais atvejais sprendimai, kuriems priimti reikalingas balsų vieningumas, priimami neatsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimą.“

58) Protokolas dėl socialinės politikos ir prie jo pridedamas Susitarimas dėl socialinės politikos panaikinami.

59) Protokolas dėl Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto ir Regionų komiteto panaikinamas.

3 straipsnis

Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartis iš dalies keičiama ir papildoma pagal šio straipsnio nuostatas.

1. 10 straipsnio 2 dalies pirmoji ir antroji pastraipos keičiamos taip:

„2. Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu pasiūlo asmenį, kurį jos ketina skirti Komisijos pirmininku; pasiūlytąjį asmenį tvirtina Europos Parlamentas.

Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu su pasiūlytoju į pirmininko pareigas asmeniu pasiūlo kitus asmenis, kuriuos jos ketina skirti Komisijos nariais.“

2) 13 straipsnyje po pirmosios pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„Komisija dirba vadovaudamasi savo pirmininko nustatytais politinėmis gairėmis.“

3) 20 straipsnyje pridedama ši pastraipa:

„Europos Parlamento narių skaičius neviršija septynių šimtų.“

4) 21 straipsnis taisomas taip:

a) 3 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„3. Europos Parlamentas parengia pasiūlymą dėl rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise pagal visose valstybėse narėse taikomą vienodą tvarką arba pagal visoms valstybėms narėms bendrus principus.“;

b) pridedama ši dalis:

„4. Europos Parlamentas, paprašęs Komisijos nuomonės ir vieningai pritarus Tarybai, patvirtina nuostatus ir bendras sąlygas, reglamentuojančias jo narių pareigas.“

5) 30 straipsnis keičiamas taip:

„30 straipsnis

1. Iš valstybių narių nuolatinių atstovų sudarytas komitetas yra atsakingas už Tarybos darbo rengimą ir Tarybos jam pavestų užduočių atlikimą. Tarybos darbo tvarkos taisyklėse numatytais atvejais komitetas gali priimti procedūrinius sprendimus.

2. Tarybai padeda Generalinis sekretoriatas, už kurio veiklą yra atsakingas generalinis sekretorius – vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai, kuriam padeda generalinio sekretoriaus pavaduotojas, atsakingas už kasdienį vadovavimą Generaliniam sekretoriatui. Generalinį sekretorių ir generalinio sekretoriaus pavaduotoją vieningai skiria Taryba.

Taryba sprendžia dėl Generalinio sekretoriato organizavimo.

3. Taryba priima savo darbo tvarkos taisykles.“

6) 33 straipsnio ketvirtoji pastraipa keičiama taip:

„Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti Europos Parlamento ir Audito Rūmų dėl savo prerogatyvų gynimo pateiktus ieškinius.“

7) 45c straipsnis taisomas taip:

a) 1 dalies antroji pastraipa keičiama taip:

„Audito Rūmai pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai sąskaitų patikimumo ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą, kuris yra skelbiamas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.“;

b) 2 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„2. Audito Rūmai tikrina, ar visos pajamos buvo gautos ir visų išlaidos padarytos teisėtai bei tvarkingai, taip pat ar finansų valdymas yra patikimas. Atlikdami šį darbą, jie visų pirma praneša apie neatitikimus.“;

c) 3 dalis keičiama taip:

„3. Auditas remiasi apskaitos dokumentais ir prireikus atliekamas vietoje kitose Bendrijos institucijose, bet kurios pajamas ir išlaidas Bendrijos vardu tvarkančios

įstaigos patalpose ir valstybėse narėse, taip pat bet kurio iš biudžeto išmokas gavusio fizinio ar juridinio asmens patalpose. Valstybėse narėse auditas atliekamas kartu su nacionalinėmis audito įstaigomis arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, su kompetentingomis nacionalinėmis tarnybomis. Audito Rūmai ir valstybių narių nacionalinės audito įstaigos bendradarbiauja pasitikėjimo dvasia ir toliau likdamos nepriklausomos. Šios įstaigos ir tarnybos Audito Rūmus informuoja, ar jos ketina dalyvauti atliekant auditą.

Kitos Bendrijos institucijos, Bendrijos vardu pajamas ir išlaidas tvarkančios įstaigos, iš biudžeto išmokas gavę fiziniai ar juridiniai asmenys ir nacionalinės audito įstaigos arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, kompetentingos nacionalinės tarnybos Audito Rūmų prašymu teikia jiems bet kokius dokumentus bei informaciją, reikalingus atliekant savo užduotį.

Audito Rūmų teisė gauti Europos investicijų banko turimą informaciją apie Bendrijos pajamų ir išlaidų tvarkymą reglamentuojama Audito Rūmų, šio Banko ir Komisijos susitarimu. Jei nėra susitarimo, Audito Rūmai vis tiek gali susipažinti su šio Banko tvarkomų Bendrijos išlaidų ir pajamų auditui reikalinga informacija.“

8) 78c straipsnio pirmoji pastraipa keičiama taip:

„Biudžetą vykdo Komisija, laikdamasi pagal 78h straipsnį priimtų reglamentų nuostatų, savo pačios atsakomybe ir neperžengdama nustatytų asignavimo ribų, atsižvelgdama į patikimo finansų valdymo principus. Siekdamas užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija.“

9) 78g straipsnio 1 dalis keičiama taip:

„1. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos kvalifikuota balsų dauguma priimta ir teikiama rekomendacija, patvirtina, kad Komisija biudžetą įvykdė. Šiuo tikslu Europos Parlamentas, išnagrinėjęs Tarybai, nagrinėja 78d straipsnyje minimas ataskaitas ir finansinę ataskaitą, Audito Rūmų metų pranešimą kartu su audituotų institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas, 45c straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje minėtą patikinimo pareiškimą ir bet kokius kitus svarbius specialius Audito Rūmų pranešimus.“

10) Įterpiamas šis straipsnis:

„96 straipsnis

1. Priėmus sprendimą pagal Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 2 dalį, šios balsavimo teisės sustabdomos ir šios Sutarties atžvilgiu.

2. Be to, pagal Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 1 dalį nustačius, kad valstybė narė šiurkščiai ir nuolat pažeidžia tos Sutarties F straipsnio 1 dalyje minimus principus, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti tos valstybės narės tam tikras šią Sutartį taikant atsirandančias teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio sustabdymo galimus padarinius fizinių ir juridinių asmenų teisėms bei pareigoms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimais pagal šią Sutartį visais atvejais lieka tai valstybei privalomi.

3. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali vėliau nuspręsti keisti arba panaikinti priemones, kurių buvo imtasi pagal 2 dalį, atsižvelgdama į tai, kaip pasikeitė padėtis, privertusi jų imtis.

4. Priimdama 2 ir 3 dalyse minėtus sprendimus, Taryba neatsižvelgia į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsus. Nukrypstant nuo 28 straipsnio, kvalifikuota balsų

dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių skaičiuojamų balsų, nustatytų 28 straipsnio 4 dalyje, dalis.

Ši straipsnio dalis taikoma ir pagal 1 dalį sustabdžius balsavimo teises. Tokiais atvejais sprendimai, kuriems priimti reikalingas balsų vieningumas, priimami neatsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimą.“

4 straipsnis

Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartis iš dalies keičiama ir papildoma pagal šio straipsnio nuostatas.

1) 107 straipsnis papildomas šia pastraipa:

„Europos Parlamento narių skaičius neviršija septynių šimtų.“

2) 108 straipsnis taisomas taip:

a) 3 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„3. Europos Parlamentas parengia pasiūlymą dėl rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise pagal visose valstybėse narėse taikomą vienodą tvarką arba pagal visoms valstybėms narėms bendrus principus.“;

b) pridedama ši dalis:

„4. Europos Parlamentas, paprašęs Komisijos nuomonės ir vieningai pritarus Tarybai, patvirtina nuostatus ir bendras sąlygas, reglamentuojančias jo narių pareigas.“

3) 121 straipsnis keičiamas taip:

„121 straipsnis

1. Iš valstybių narių nuolatinių atstovų sudarytas komitetas yra atsakingas už Tarybos darbo rengimą ir Tarybos jam pavestų užduočių atlikimą. Tarybos darbo tvarkos taisyklėse numatytais atvejais komitetas gali priimti procedūrinius sprendimus.

2. Tarybai padeda Generalinis sekretoriatas, už kurio veiklą yra atsakingas generalinis sekretorius – vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai, kuriam padeda generalinio sekretoriaus pavaduotojas, atsakingas už kasdienį vadovavimą Generaliniam sekretoriatui. Generalinį sekretorių ir generalinio sekretoriaus pavaduotoją vieningai skiria Taryba.

Taryba sprendžia dėl Generalinio sekretoriato organizavimo.

3. Taryba priima savo darbo tvarkos taisykles.“

4) 127 straipsnio 2 dalies pirmoji ir antroji pastraipos keičiamos taip:

„2. Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu pasiūlo asmenį, kurį jos ketina skirti Komisijos pirmininku; pasiūlytąjį asmenį tvirtina Europos Parlamentas.

Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu su pasiūlytuoju į pirmininko pareigas asmeniu pasiūlo kitus asmenis, kuriuos jos ketina skirti Komisijos nariais.“

5) 132 straipsnyje po pirmosios pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„Komisija dirba vadovaudamasi savo pirmininko nustatytais politinėmis gairėmis.“

6) 146 straipsnio trečioji pastraipa keičiama taip:

„Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti Europos Parlamento ir Audito Rūmų dėl savo prerogatyvų gynimo pateiktus ieškinius.“

7) 160c straipsnis taisomas taip:

a) 1 dalies antroji pastraipa keičiama taip:

„Audito Rūmai pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai sąskaitų patikimumo ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą, kuris yra skelbiamas *Europos Bendrijų oficialiajam leidinyje*.“;

b) 2 dalies pirmoji pastraipa keičiama taip:

„2. Audito Rūmai tikrina, ar visos pajamos buvo gautos ir visos išlaidos padarytos teisėtai ir tvarkingai ir ar finansų valdymas yra patikimas. Atlikdami šį darbą, jie visų pirma praneša apie neatitikimus.“;

c) 3 dalis keičiama taip:

„3. Auditas remiasi apskaitos dokumentais, o prireikus atliekamas vietoje kitose Bendrijos institucijose, bet kurios pajamas ir išlaidas Bendrijos vardu tvarkančios įstaigos patalpose ir valstybėse narėse, taip pat bet kurio iš biudžeto išmokas gavusio fizinio ar juridinio asmens patalpose. Valstybėse narėse auditas atliekamas kartu su nacionalinėmis audito įstaigomis arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, su kompetentingomis nacionalinėmis tarnybomis. Audito Rūmai ir valstybių narių nacionalinės audito įstaigos bendradarbiauja pasitikėjimo dvasia ir toliau likdamos nepriklausomos. Šios įstaigos ir tarnybos Audito Rūmus informuoja, ar jos ketina dalyvauti atliekant auditą.

Kitos Bendrijos institucijos, Bendrijos vardu pajamas ir išlaidas tvarkančios organizacijos, iš biudžeto išmokas gavę fiziniai ar juridiniai asmenys ir nacionalinės audito įstaigos arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, kompetentingos nacionalinės tarnybos Audito Rūmų prašymu teikia jiems bet kokius dokumentus bei informaciją, reikalingus atliekant savo užduotį.

Audito Rūmų teisė gauti Europos investicijų banko turimą informaciją apie Bendrijos pajamų ir išlaidų tvarkymą reglamentuojama Audito Rūmų, šio Banko ir Komisijos susitarimu. Jei nėra susitarimo, Audito Rūmai vis tiek gali susipažinti su šio Banko tvarkomų Bendrijos išlaidų ir pajamų auditui reikalinga informacija.“

8) 170 straipsnis papildomas šia pastraipa:

„Europos Parlamentas gali konsultuotis su komitetu.“

9) 179 straipsnio pirmoji pastraipa keičiama taip:

„Biudžetą vykdo Komisija, laikydamosi pagal 183 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų, savo pačios atsakomybe ir neperžengdama nustatytų asignavimo ribų, atsižvelgdama į patikimo finansų valdymo principus. Siekdamos užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija.“

10) 180b straipsnio 1 dalis keičiama taip:

„1. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos kvalifikuota balsų dauguma priimta ir teikiama rekomendacija, patvirtina, kad Komisija biudžetą įvykdė. Šiuo tikslu Europos Parlamentas, Tarybai išnagrinėjus, nagrinėja 179a straipsnyje minimas ataskaitas ir finansinę ataskaitą, Audito Rūmų metų pranešimą kartu su audituotų institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas, 160c straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje minėtą patikinimo pareiškimą ir bet kokius kitus svarbius specialius Audito Rūmų pranešimus.“

11) Įterpiamas šis straipsnis:

„204 straipsnis

1. Priėmus sprendimą pagal Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 2 dalį sustabdyti valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimo teises, šios balsavimo teisės sustabdomos ir šios Sutarties atžvilgiu.

2. Be to, pagal Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 1 dalį nustačius, kad valstybė narė šurkščiau ir nuolat pažeidžia tos Sutarties F straipsnio 1 dalyje minimus principus, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti tos valstybės narės tam tikras šią Sutartį taikant atsirandančias teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio sustabdymo galimus padarinius fizinių ir juridinių asmenų teisėms bei prievolėms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimai pagal šią Sutartį visais atvejais lieka tai valstybei privalomi.

3. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali vėliau nuspręsti keisti arba panaikinti priemones, kurių buvo imtasi pagal 2 dalį, atsižvelgdama į tai, kaip pasikeitė padėtis, privertusi jų imtis.

4. Priimdama 2 ir 3 dalyse minėtus sprendimus, Taryba neatsižvelgia į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsus. Nukrypstant nuo 118 straipsnio 2 dalies, kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių skaičiuojamų balsų, nustatytų 118 straipsnio 2 dalyje, dalis.

Ši straipsnio dalis taikoma ir sustabdžius balsavimo teises pagal šio straipsnio 1 dalį. Tokiais atvejais sprendimai, kuriems priimti reikalingas balsų vieningumas, priimami neatsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimą.“

5 straipsnis

Prie 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimo pridėtas Aktas dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise keičiamas pagal šio straipsnio nuostatas.

1) 2 straipsnis papildomas šia pastraipa:

„Darant šio straipsnio pakeitimus, valstybėse narėse renkamų atstovų skaičius turi užtikrinti atitinkamą į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovavimą.“;

2) 6 straipsnio 1 dalyje po penktosios įtraukos įterpiama ši įtrauka:

„– Regionų komiteto narys,“.

3) 7 straipsnio 2 dalis keičiama taip:

„2. Kol įsigalios vienoda rinkimų tvarka arba bendrais principais pagrįsta tvarka ir atsižvelgiant į kitas šio Akto nuostatas, rinkimų tvarką kiekvienoje valstybėje narėje reglamentuojama jos nacionalinės nuostatos.“

4) 11 straipsnis keičiamas taip:

„Kol įsigalioja vienoda rinkimų tvarka arba 7 straipsnyje minėtais bendrais principais pagrįsta tvarka, atstovų mandatus tikrina Europos Parlamentas. Šiuo tikslu jis atsižvelgia į valstybių narių oficialiai paskelbtus rezultatus ir sprendžia visus ginčus, galinčius kilti dėl šio Akto nuostatų, išskyrus ginčus, kylančius dėl šiame Akte minimų nacionalinės teisės nuostatų.“

5) 12 straipsnio 1 dalis keičiama taip:

„1. Kol įsigalioja vienoda rinkimų tvarka arba 7 straipsnyje minėtais bendrais principais pagrįsta tvarka ir atsižvelgdama į kitas šio Akto nuostatas, kiekviena valstybė narė nustato atitinkamą skyrimo tvarką, kad per 3 straipsnyje nurodytą penkerių metų kadenciją atsiradusi laisva vieta būtų užimta likusiam tos kadencijos laikui.“

ANTROJI DALIS

PAPRASTINIMAS

6 straipsnis

Europos bendrijos steigimo sutartis, įskaitant jos priedus ir protokolus, iš dalies keičiama pagal šio straipsnio nuostatas siekiant pašalinti netekusias galios Sutarties nuostatas ir dėl to pertvarkyti tam tikrų jos nuostatų tekstą.

I. Sutarties straipsnių tekstas

1) 3 straipsnio a punkte žodis „panaikinimas“ keičiamas žodžiu „uždraudimas“.

2) 7 straipsnis panaikinamas.

3) 7a straipsnis taisomas taip:

- a) pirmoji ir antroji pastraipos numeruojamos ir tampa 1 ir 2 dalimis;
- b) naujojoje 1 dalyje išbraukiamos šios nuorodos: „7b“, „70 straipsnio 1 dalies“ ir „bei 100b“; prieš nurodant 100a straipsnį kablelis keičiamas žodžiu „bei“;
- c) pridedama 3 dalis, kurios tekstas atitinka 7b straipsnio antrąją pastraipą:

„3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma nustato gaires ir sąlygas, reikalingas tolydžiai pažangai visuose atitinkamuose sektoriuose užtikrinti.“

4) 7b straipsnis panaikinamas.

5) 8b straipsnis taisomas taip:

- a) 1 dalyje žodžiai „turi priimti iki 1994 m. gruodžio 31 d.“ keičiami žodžiu „priima“;
- b) 2 dalies pirmajame sakinyje žodžiai „138 straipsnio 3 dalies“ keičiami žodžiais „138 straipsnio 4 dalies“;

- c) 2 dalies antrajame sakinyje žodžiai „turi priimti iki 1993 m. gruodžio 31 d.“ keičiami žodžiu „priima“.
- 6) 8c straipsnio antrajame sakinyje žodžiai „Iki 1993 m. gruodžio 31 d.“ išbraukiami.
- 7) 8e straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „iki 1993 m. gruodžio 31 d. ir paskui“ išbraukiami.
- 8) 9 straipsnio 2 dalyje žodžiai „1 skyriaus 1 skirsnio ir...“ keičiami žodžiais „12 straipsnio ir...“.
- 9) 10 straipsnio 2 dalis išbraukiama, o 1 dalis nenumeruojama.
- 10) 11 straipsnis panaikinamas.
- 11) 1 skyriaus „Muitų sąjunga“ paantraštė „1 skirsnis. Muitų tarp valstybių narių panaikinimas“ išbraukiama.
- 12) 12 straipsnis keičiamas taip:
- „12 straipsnis*
- Valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami importo ir eksporto muitai ar lygiavertio poveikio mokesčiai. Šis draudimas galioja ir fiskalinio pobūdžio muitams.“
- 13) 13–17 straipsniai panaikinami.
- 14) Antraštė „2 skirsnis. Bendrojo muitų tarifo nustatymas“ išbraukiama.
- 15) 18–27 straipsniai panaikinami.
- 16) 28 straipsnis keičiamas taip:
- „28 straipsnis*
- Pagal bendrąjį muitų tarifą mokėtinus muitus remdamasi Komisijos pasiūlymu ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma nustato Taryba.“
- 17) 29 straipsnio įvadinėje dalyje žodžiai „šiam skirsnyje“ keičiami žodžiais „šiam skyriuje“.
- 18) 2 skyriaus pavadinime žodis „panaikinimas“ keičiamas žodžiu „uždraudimas“.
- 19) 30 straipsnyje žodžiai „nepažeidžiant toliau išdėstytų nuostatų uždraudžiami“ keičiami žodžiu „uždraudžiami“.
- 20) 31, 32 ir 33 straipsniai panaikinami.
- 21) 34 straipsnio 2 dalis išbraukiama, o 1 dalis nenumeruojama.
- 22) 35 straipsnis panaikinamas.
- 23) 36 straipsnyje žodžiai „30–34 straipsnių nuostatos“ keičiami žodžiais „30 ir 34 straipsnių nuostatos“.
- 24) 37 straipsnis taisomas taip:
- a) 1 dalies pirmojoje pastraipoje žodžiai „palaipsniui“ ir „pereinamojo laikotarpio pabaigoje“ išbraukiami;

- b) 2 dalyje žodis „panaikinimu“ keičiamas žodžiu „uždraudimu“;
 - c) 3, 5 ir 6 dalys išbraukiamos, o 4 dalis tampa 3 dalimi;
 - d) naujojoje 3 dalyje žodžiai „atsižvelgiant į galimus pertvarkymus ir ilgainiui prireikšiančią specializaciją.“ išbraukiami, o kabelis po žodžio „priemonės“ tampa tašku.
- 25) 38 straipsnis taisomas taip:
- a) 3 dalies pirmajame sakinyje nuoroda į II priedą keičiama nuoroda į I priedą, o antrajame sakinyje žodžiai „per dvejus metus po šios Sutarties įsigaliojimo“ išbraukiami;
 - b) 4 dalyje žodžiai „valstybių narių“ išbraukiami.
- 26) 40 straipsnis taisomas taip:
- a) 1 dalis išbraukiama, o 2, 3 ir 4 dalys tampa 1, 2 ir 3 dalimis;
 - b) (pataisa, nesusijusi su tekstu lietuvių kalba);
 - c) naujojoje 2 dalyje žodžiai „2 dalį“ keičiami žodžiais „1 dalį“;
 - d) naujojoje 3 dalyje žodžiai „2 dalyje“ keičiami žodžiais „1 dalyje“.
- 27) 43 straipsnis taisomas taip:
- a) 2 dalies trečiojoje pastraipoje žodžiai „pirmuose dviejuose etapuose vieningai, o vėliau – kvalifikuota balsų dauguma“ keičiami žodžiais „kvalifikuota balsų dauguma“;
 - b) 2 ir 3 dalyse nuoroda „40 straipsnio 2 dalyje“ tampa nuoroda „40 straipsnio 1 dalyje“.
- 28) 44, 45 ir 47 straipsniai panaikinami.
- 29) 48 straipsnio 1 dalyje žodžiai „Ne vėliau kaip iki pereinamojo laikotarpio pabaigos“ išbraukiami.
- 30) 49 straipsnis taisomas taip:
- a) įvadinėje dalyje žodžiai „Įsigaliojus šiai Sutarčiai, Taryba...“ keičiami žodžiu „Taryba...“, o žodis „palaipsniui“ išbraukiamas;
 - b) b ir c punktuose žodis „palaipsniui“ išbraukiamas.
- 31) 52 straipsnio pirmoji pastraipa taisoma taip:
- a) pirmajame sakinyje žodžiai „pereinamuoju laikotarpiu palaipsniui panaikinami“ keičiami žodžiu „uždraudžiami“;
 - b) antrajame sakinyje žodžiai „Palaipsniui panaikinami“ keičiami žodžiu „Draudžiami“.
- 32) 53 straipsnis panaikinamas.
- 33) 54 straipsnis taisomas taip:
- a) 1 dalis išbraukiama, o 2 ir 3 dalys tampa 1 ir 2 dalimis;

- b) naujojoje 1 dalyje žodžiai „Siekdama įgyvendinti šią bendrąją programą arba, jei tokios programos nėra, siekdama baigti vieną įsisteigimo laisvės įtvirtinimo etapą“ keičiami žodžiais „Kad būtų pasiekta įsisteigimo laisvė“.
- 34) 59 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „pereinamuoju laikotarpiu palaipsniui panaikinami“ keičiami žodžiais „uždraudžiami“.
- 35) 61 straipsnio 2 dalyje žodis „laipsnišku“ išbraukiamas.
- 36) 62 straipsnis panaikinamas.
- 37) 63 straipsnis taisomas taip:
- a) 1 dalis išbraukiama, o 2 ir 3 dalys tampa 1 ir 2 dalimis;
 - b) naujojoje 1 dalyje žodžiai „Siekdama įgyvendinti šią bendrąją programą arba, jei tokios programos nėra, siekdama baigti vieną konkrečios paslaugos liberalizavimo etapą“ keičiami žodžiais „Siekdama liberalizuoti kokią nors konkrečią paslaugą“, o žodžius „iki pirmojo etapo pabaigos vieningai, o vėliau – kvalifikuota balsų dauguma“ keičiami žodžiais „kvalifikuota balsų dauguma“;
 - c) naujojoje 2 dalyje žodžiai „Pasiūlymai ir sprendimai, minimi 1 ir 2 dalyse, paprastai pirmiausia yra susiję su paslaugomis, ...“ keičiami žodžiais „Leidžiant šio straipsnio 1 dalyje minėtas direktyvas, pirmenybė paprastai teikiama toms paslaugoms, ...“.
- 38) 64 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „63 straipsnio 2 dalį“ keičiami žodžiais „63 straipsnio 1 dalį“.
- 39) 67–73a straipsniai ir 73e bei 73h straipsniai panaikinami.
- 40) 75 straipsnio 2 dalis išbraukiama, o 3 dalis tampa 2 dalimi.
- 41) 76 straipsnyje žodžiai „šios Sutarties įsigaliojimo metu“ keičiami žodžiais „1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms – jų įstojimo dieną“.
- 42) 79 straipsnis taisomas taip:
- a) 1 dalyje žodžiai „Ne vėliau kaip iki antrojo etapo pabaigos“ išbraukiami;
 - b) 3 dalyje žodžiai „per dvejus metus po šios Sutarties įsigaliojimo“ išbraukiami.
- 43) 80 straipsnio 1 dalyje žodžiai „Nuo antrojo etapo pradžios“ išbraukiami.
- 44) 83 straipsnyje žodžiai „nepažeisdamas Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Transporto skyriaus kompetencijos“ keičiami žodžiais „nepažeisdama Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto kompetencijos“.
- 45) 84 straipsnio 2 dalies antrojoje pastraipoje žodžiai „75 straipsnio 1 ir 3 dalių procedūrinės nuostatos“ keičiami žodžiais „75 straipsnio procedūrinės nuostatos“.
- 46) 87 straipsnio 1 dalies dvi pastraipos sujungiamos į vieną pastraipą. Naujosios pastraipos tekstas yra toks:
- „1. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma priima atitinkamus reglamentus arba direktyvas dėl 85 ir 86 straipsniuose išdėstytų principų įgyvendinimo.“

- 47) 89 straipsnio 1 dalyje žodžiai „vos pradėjusi eiti savo pareigas“ išbraukiami.
- 48) Po 90 straipsnio antraštė „2 skirsnis. Dėpingas“ išbraukiama.
- 49) 91 straipsnis panaikinamas.
- 50) Prieš 92 straipsnį antraštė „3 skirsnis“ keičiama antrašte „2 skirsnis“.
- 51) 92 straipsnio 3 dalies c punkte antrasis sakiny, prasidedantis žodžiu „Tačiau“ ir pasibaigiantis žodžiais „taikomos trečiosioms šalims,“ išbraukiamas, o likusi c punkto dalis baigiama kabliataškiu.
- 52) 95 straipsnio trečioji pastraipa išbraukiama.
- 53) 97 ir 100b straipsniai panaikinami.
- 54) 101 straipsnio antrojoje pastraipoje žodžiai „pirmajame etape vieningai, o vėliau – kvalifikuota balsų dauguma“ keičiami žodžiais „kvalifikuota balsų dauguma“.
- 55) 109e straipsnio 2 dalies a punkto pirmojoje įtraukoje išbraukiami žodžiai „nepažeidžiant 73e straipsnio“.
- 56) 109f straipsnis taisomas taip:
- a) 1 dalies antrojoje pastraipoje žodžiai „priklausomai nuo aplinkybių pagal valstybių narių centrinių bankų Valdytojų komiteto (toliau – Valdytojų komitetas) arba EPI tarybos pateiktą rekomendaciją“ keičiami žodžiais „pagal EPI tarybos pateiktą rekomendaciją“;
 - b) 1 dalies ketvirtoji pastraipa „Antrojo etapo pradžioje Valdytojų komitetas panaikinamas.“ išbraukiama;
 - c) 8 dalies antroji pastraipa „Tais atvejais, kai ši Sutartis numato konsultacinę EPI vaidmenį, iki 1994 m. sausio 1 d. nuorodos į EPI laikomos nuorodomis į Valdytojų komitetą.“ išbraukiama.
- 57) 112 straipsnis taisomas taip:
- a) 1 dalies pirmojoje pastraipoje žodžiai „iki pereinamojo laikotarpio pabaigos“ išbraukiami;
 - b) 1 dalies antrojoje pastraipoje žodžiai „iki antrojo etapo pabaigos vieningai, o vėliau – kvalifikuota balsų dauguma“ keičiami žodžiais „kvalifikuota balsų dauguma“.
- 58) 129c straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos trečiojoje įtraukoje žodžiai „Sanglaudos fondą, kuris pagal 130d straipsnį turi būti įsteigtas ne vėliau kaip 1993 m. gruodžio 31 d.“ keičiami žodžiais „Sanglaudos fondą, įsteigtą pagal 130d straipsnį.“.
- 59) 130d straipsnio antrojoje pastraipoje žodžiai „Taryba ta pačia tvarka iki 1993 m. gruodžio 31 d. įsteigia Sanglaudos fondą, kurio paskirtis – teikti...“ keičiami žodžiais „Tarybos ta pačia tvarka įsteigtas Sanglaudos fondas teikia...“.
- 60) 130s straipsnio 5 dalies antrojoje įtraukoje žodžiai „Sanglaudos fondo, kuris pagal 130d straipsnį turi būti įsteigtas ne vėliau kaip 1993 m. gruodžio 31 d.“ keičiami žodžiais „per Sanglaudos fondą, įsteigtą pagal 130d straipsnį.“.

61) 130w straipsnio 3 dalyje žodžiai „AKR-EEB konvenciją“ keičiami žodžiais „AKR-EB konvenciją“.

62) 131 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „Belgija“ ir „Italija“ išbraukiami, o nuoroda į IV priedą keičiama nuoroda į II priedą.

63) 133 straipsnis taisomas taip:

- a) 1 dalyje žodžiai „visiškai panaikinami“ keičiami žodžiu „draudžiami“, o žodis „palaipsniui“ išbraukiamas;
- b) 2 dalyje žodžiai „palaipsniui naikinami“ keičiami žodžiu „draudžiami“, o 13, 14, 15 ir 17 straipsnių nuorodos išbraukiamos, kad dalis pasibaigtų žodžiais „...pagal 12 straipsnio nuostatas.“;
- c) 3 dalies antrojoje pastraipoje žodžiai „Tačiau“ ir „palaipsniui mažinami iki“ keičiami žodžiais „negali viršyti“, o antrasis sakiny, prasidedantis žodžiais „Šioje Sutartyje numatytų...“ ir užsibaigiantis žodžiais „...importuojama iš Bendrijos.“, išbraukiamas;
- d) 4 dalyje žodžiai „šios Sutarties įsigaliojimo metu“ išbraukiami.

64) 136 straipsnis keičiamas taip:

„136 straipsnis

Remdamasi šių šalių ir teritorijų asociacijos su Bendrija įgyta patirtimi ir šioje Sutartyje nustatytais principais, Taryba vieningai nustato šalių ir teritorijų asociacijos su Bendrija išsamias taisykles ir tvarką.“

65) 138 straipsnis taisomas taip, kaip toliau nurodyta, kad aprėptų prie 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimo pridėamo Akto dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise 1 straipsnį, 2 straipsnį, iš dalies pakeistą pagal šios Sutarties 5 straipsnį, ir 3 straipsnio 1 dalį; to Akto II priedas ir toliau taikomas:

- a) vietoj 1 ir 2 dalių, kurios nustojo galios pagal Akto dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų 14 straipsnį, kaip 1 ir 2 dalys įterpiamas minėto Akto 1 ir 2 straipsnių tekstas; naujosios 1 ir 2 dalys yra tokios:

„1. Į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovai į Europos Parlamentą renkami remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.

2. Kiekvienoje valstybėje narėje renkamų atstovų skaičius yra toks:

Belgija	25
Danija	16
Vokietija	99
Graikija	25
Ispanija	64
Prancūzija	87
Airija	15
Italija	87
Liuksemburgas	6

Nyderlandai	31
Austrija	21
Portugalija	25
Suomija	16
Švedija	22
Jungtinė Karalystė	87

Darant šio straipsnio šios dalies pakeitimus, valstybėse narėse renkamų atstovų skaičius turi užtikrinti atitinkamą į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovavimą.“;

- b) po naujųjų 1 ir 2 dalių 3 dalimi įterpiamas minėto Akto 3 straipsnio 1 dalies tekstas; naujoji 3 dalis yra tokia:

„3. Atstovai renkami penkerių metų kadencijai.“;

- c) 3 dalis su pakeitimais, padarytais pagal šios Sutarties 2 straipsnį, tampa 4 dalimi;

- d) 4 dalis, pridėta pagal šios Sutarties 2 straipsnį, tampa 5 dalimi.

66) 158 straipsnio 3 dalis išbraukiama.

67) 166 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „nuo įstojimo dienos“ keičiami žodžiais „nuo 1995 m. sausio 1 d.“

68) 188b straipsnio 3 dalies antroji pastraipa, prasidedanti žodžiais „Tačiau per pirmą paskyrimą...“, išbraukiama.

69) 197 straipsnio antroji pastraipa, prasidedanti žodžiais „Visų pirma juose yra...“, išbraukiama.

70) 207 straipsnio antroji, trečioji, ketvirtoji ir penktoji pastraipos išbraukiamos.

71) Vietoj 212 straipsnio įterpiamas Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 24 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos tekstas; naujojo 212 straipsnio tekstas yra toks:

„212 straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su kitomis suinteresuotomis institucijomis, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas.“

72) Vietoj 218 straipsnio įterpiamas Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 28 straipsnio pirmosios pastraipos pertvarkytas tekstas; naujasis 218 straipsnis atitinkamai yra toks:

„218 straipsnis

Valstybių narių teritorijose Bendrija 1965 m. balandžio 8 d. Protokole dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų nustatytais sąlygomis naudojasi privilegijomis ir imunitetais, kurie yra būtini jos uždaviniams atlikti. Tas pats taikoma Europos centriniam bankui, Europos pinigų institutui ir Europos investicijų bankui.“

73) 221 straipsnyje žodžiai „Per trejus metus po šios Sutarties įsigaliojimo valstybės narės sudaro...“ keičiami žodžiais „Valstybės narės sudaro...“

74) 223 straipsnio 2 ir 3 dalys sujungiamos ir keičiamos taip:

„2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai pakeisti 1958 m. balandžio 15 d. jos pačios sudarytą gaminių, kuriems taikomos šio straipsnio 1 dalies b punkto nuostatos, sąrašą.“

75) 226 straipsnis panaikinamas.

76) 227 straipsnis taisomas taip:

a) 3 dalyje nuoroda į IV priedą keičiama nuoroda į II priedą;

b) po 4 dalies įterpiama nauja dalis:

„5. Šios Sutarties nuostatos taikomos Alandų saloms pagal Protokolo Nr. 2, pridedamo prie Akto dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, nuostatas.“;

c) buvusioji 5 dalis tampa 6 dalimi, o jos d punktas dėl Alandų salų išbraukiamas; po c punkto dedamas taškas.

77) 229 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „su Jungtinių Tautų, jų specializuotų agentūrų bei jos ir Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos organais“ keičiami žodžiais „su Jungtinių Tautų organais ir jos specializuotosiomis agentūromis.“

78) 234 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „iki šios Sutarties įsigaliojimo datos“ keičiami žodžiais „iki 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms – iki įstojimo dienos“.

79) Antraštė „Institucijų steigimas“ prieš 241 straipsnį išbraukiama.

80) 241–246 straipsniai panaikinami.

81) 248 straipsnis papildomas šia nauja pastraipa:

„Vadovaujantis stojimo sutartimis, šios Sutarties tekstai airių, anglų, danų, graikų, ispanų, portugalų, suomių ir švedų kalbomis taip pat yra autentiški.“

II. Priedai

1) I priedas „Sutarties 19 ir 20 straipsniuose nurodyti A–G sąrašai“ išbraukiamas.

2) II priedas „Sutarties 38 straipsnyje nurodytas sąrašas“ tampa I priedu, o nuoroda „Sutarties II priedas“ po numerių ex 22.08 ir ex 22.09 tampa nuoroda „Sutarties I priedas“.

3) III priedas „Sutarties 73h straipsnyje minimų nematomų sandorių sąrašas“ išbraukiamas.

4) IV priedas „Užjūrio šalys ir teritorijos, kurioms taikomos Sutarties IV dalies nuostatos“ tampa II priedu. Jis yra atnaujintas ir yra toks:

„II PRIEDAS

UŽJŪRIO ŠALYS IR TERITORIJOS,

kurioms taikomos Sutarties IV dalies nuostatos

- Grenlandija;
- Naujoji Kaledonija ir priklausomos teritorijos;
- Prancūzijos Polinezija;
- Prancūzijos Pietinės ir Antarkties teritorijos;
- Volis ir Futūna;
- Majotas;
- Sen Pjeras ir Mikelonas;
- Aruba;
- Nyderlandų Antilų salos:
- Bonairė;
- Kiurasao;
- Saba;
- Sent Eustatijus;
- Sent Martinas;
- Angilija;
- Kaimanų salos;
- Folklendo salos;
- Pietų Georgija ir Pietų Sandvičo salos;
- Montseratas;
- Pitkernas;
- Šv. Elenos sala ir priklausomos teritorijos;
- Britanijos Antarkties teritorijos;
- Britanijos Indijos vandenyno teritorija;
- Terkso ir Kaikoso salos;
- Britanijos Virdžinijos salos;
- Bermudų salos.“

III. Protokolai ir kiti aktai

1) Panaikinami šie protokolai ir aktai:

- a) Protokolas, iš dalies pakeičiantis Protokolą dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų;
- b) Protokolas dėl Vokietijos vidaus prekybos ir susijusių problemų;
- c) Protokolas dėl tam tikrų Prancūzijai taikomų nuostatų;
- d) Protokolas dėl Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės;
- e) Protokolas dėl Europos anglių ir plieno bendrijos kontroliuojamų prekių traktavimo Alžyro ir Prancūzijos Respublikos užjūrio departamentų atžvilgiu;

- f) Protokolas dėl mineralinių alyvų ir tam tikrų jų išvestinių produktų;
 - g) Protokolas dėl Europos bendrijos steigimo sutarties taikymo Nyderlandų Karalystės neeuropinėms dalims;
 - h) Įgyvendinimo konvencija dėl užjūrio šalių ir teritorijų asociacijos su Bendrija;
 - Protokolas dėl bananų importo muitų tarifų kvotos (ex 08.01 pagal Briuselio nomenklatūrą);
 - Protokolas dėl neskrudintos kavos importo muitų tarifų kvotos (ex 09.01 pagal Briuselio nomenklatūrą).
- 2) Protokolo dėl Europos investicijų banko statuto pabaigoje esantis signatarų sąrašas išbraukiamas.
- 3) Protokolas dėl Europos bendrijos Teisingumo Teismo statuto taisomas taip:
- a) žodžiai „savo įgaliotaisiais atstovais PASKYRĖ“ ir valstybių vadovų bei jų įgaliotųjų atstovų sąrašas išbraukiami;
 - b) žodžiai „KURIE, pasikeitę tinkamai įformintais ir patvirtintais įgaliojamaisiais raštais,“ išbraukiami;
 - c) 3 straipsnyje kaip ketvirtoji pastraipa pridedamas Protokolo dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų 21 straipsnio patikslintas tekstas; ši nauja ketvirtoji pastraipa yra tokia:

„Protokolo dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų 12–15 ir 18 straipsniai taikomi Teisingumo Teismo teisėjams, generaliniams advokatams, sekretoriui ir pranešėjų padėjėjams, nepažeidžiant pirmesnių pastraipų nuostatų dėl teisėjų imuniteto nuo teismo proceso.“;
 - d) 57 straipsnis panaikinamas;
 - e) baigiamoji formuluotė „TAI PALIUDYDAMI šį Protokolą pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai“ išbraukiama;
 - f) signatarų sąrašas išbraukiamas.
- 4) Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 40 straipsnyje žodžiai „pridedamame prie Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties“ išbraukiami.
- 5) Protokolo dėl Europos pinigų instituto statuto 21 straipsnyje žodžiai „pridedamame prie Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties“ išbraukiami.
- 6) Protokolas dėl Italijos taisomas taip:
- a) paskutinėje pastraipoje, prasidedančioje žodžiais „PRIPAŽĮSTA, kad...“, nuorodos į 108 ir 109 straipsnius keičiamos nuorodomis į 109h ir 109i straipsnius;
 - b) signatarų sąrašas išbraukiamas.
- 7) Protokolas dėl tam tikrose šalyse kilusių ir įvežamų prekių, kurioms taikomas specialus režimas, kai jos importuojamos į valstybę narę, taisomas taip:

a) 1 punkto įvadinėje dalyje:

– žodžiai „Sutarties įsigaliojimo metu taikytino“ keičiami žodžiais „nuo 1958 m. sausio 1 d. taikytino“;

– po žodžio „importuojamos“ tuojau pat eina a papunkčio tekstas; todėl tas tekstas yra toks:

„...į Beniliukso šalis įvežamoms Suriname ar Nyderlandų Antilų salose pagamintoms prekėms;“;

b) 1 punkto a, b ir c papunkčiai išbraukiami;

c) 3 punkte žodžiai „Iki pirmųjų nuo šios Sutarties įsigaliojimo metų pabaigos valstybės narės...“ keičiami žodžiais „Valstybės narės“;

d) signatarų sąrašas išbraukiamas.

8) Protokolas dėl Nyderlandų Antilų salose perdirbtų naftos produktų importo į Europos Bendriją taisomas taip:

a) baigiamoji formuluotė „TAI PALIUDYDAMI šį Protokolą pasirašė toliau nurodyti įgalioję atstovai.“ išbraukiamas;

b) signatarų sąrašas išbraukiamas.

9) Protokolo dėl Grenlandijai skirtų specialių priemonių 3 straipsnis panaikinamas.

7 straipsnis

Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartis, įskaitant jos priedus, protokolus bei kitus prie jos pridėtus aktus, iš dalies keičiama pagal šio straipsnio nuostatas, kad būtų pašalintos netekusios galios Sutarties nuostatos ir dėl to pertvarkytas tam tikrų jos nuostatų tekstas.

I. Sutarties straipsnių tekstas

1) 2 straipsnio antrojoje pastraipoje žodis „palaipsniui“ išbraukiamas.

2) 4 straipsnio įvadinėje dalyje žodžiai „panaikinamos ir“ išbraukiami.

3) 7 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) pirmojoje įtraukoje žodžiai „VYRIAUSIOJI VALDYBA (toliau – Komisija)“ keičiami žodžiu „KOMISIJA“;

b) antrojoje įtraukoje žodžiai „BENDROJI ASAMBLĖJA (toliau – Europos Parlamentas)“ keičiami žodžiais „EUROPOS PARLAMENTAS“;

c) trečiojoje įtraukoje žodžiai „SPECIALIOJI MINISTRŲ TARYBA (toliau – Taryba)“ keičiami žodžiu „TARYBA“.

4) 10 straipsnio 3 dalis išbraukiama.

5) 16 straipsnio pirmoji ir antroji pastraipos išbraukiamos.

6) 21 straipsnis taisomas taip, kaip toliau nurodyta, kad aprėptų prie 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimo pridedamo Akto dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise 1 straipsnį, 2 straipsnį, iš dalies pakeistą pagal šios Sutarties 5 straipsnį, ir 3 straipsnio 1 dalį; to Akto II priedas ir toliau taikomas:

- a) vietoj 1 ir 2 dalių, kurios nustojo galios pagal Akto dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų 14 straipsnį, kaip 1 ir 2 dalys įterpiamas minėto Akto 1 ir 2 straipsnių tekstas; naujosios 1 ir 2 dalys yra tokios:

„1. Į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovai į Europos Parlamentą renkami remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.

2. Kiekvienoje valstybėje narėje renkamų atstovų skaičius yra toks:

Belgija	25
Danija	16
Vokietija	99
Graikija	25
Ispanija	64
Prancūzija	87
Airija	15
Italija	87
Liuksemburgas	6
Nyderlandai	31
Austrija	21
Portugalija	25
Suomija	16
Švedija	22
Jungtinė Karalystė	87

Darant šio straipsnio šios dalies pakeitimus, valstybėse narėse renkamų atstovų skaičius turi užtikrinti atitinkamą į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovavimą.“;

- b) po naujųjų 1 ir 2 dalių 3 dalimi įterpiamas minėtojo Akto 3 straipsnio 1 dalies tekstas; naujoji 3 dalis yra tokia:

„3. Atstovai renkami penkerių metų kadencijai.“;

- c) esama 3 dalis su pakeitimais, padarytais pagal šios Sutarties 3 straipsnį, tampa 4 dalimi;

- d) 4 dalis, pridėta pagal šios Sutarties 3 straipsnį, tampa 5 dalimi.

7) 32a straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „nuo įstojimo dienos“ keičiami žodžiais „nuo 1995 m. sausio 1 d.“.

8) 45b straipsnio 3 dalies antroji pastraipa, prasidedanti žodžiais „Tačiau per pirmą paskyrimą...“, išbraukiama.

9) 50 straipsnyje naujosiomis 4 ir 5 dalimis įterpiamas Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 20 straipsnio 2 ir 3 dalių patikslintas tekstas; naujosios 4 ir 5 dalys yra tokios:

„4. Bendrijų biudžeto išlaidų dalis, padengiama 49 straipsnyje numatytais rinkliavomis, nustatoma 18 milijonų apskaitos vienetų.

Komisija kasmet pateikia Tarybai pranešimą, kuriuo remdamasi Taryba svarsto, ar, atsižvelgiant į Bendrijų biudžeto pokyčius, reikia keisti šį skaičių. Taryba sprendžia balsų dauguma, nustatyta 28 straipsnio ketvirtosios pastraipos pirmajame sakinyje. Šis skaičius keičiamas įvertinus su šios Sutarties taikymu susijusių išlaidų pokyčius.

5. Išlaidoms padengti pagal Bendrijų biudžetą skirtų rinkliavų dalį tam biudžetui vykdyti skiria Komisija pagal finansiniuose reglamentuose, priimtuose pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 209 straipsnio b punktą ir Atominės energijos bendrijos steigimo sutarties 183 straipsnio b punktą, nustatytą tvarkaraštį.“

10) 52 straipsnis panaikinamas.

11) Vietoj 76 straipsnio įterpiamas Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 28 straipsnio pirmosios pastraipos patikslintas tekstas; naujasis 76 straipsnis atitinkamai yra toks:

„76 straipsnis

Valstybių narių teritorijose Bendrija 1965 m. balandžio 8 d. Protokole dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų nustatytais sąlygomis naudojami privilegijomis ir imunitetais, kurie yra būtini jos uždaviniams atlikti.“

12) 79 straipsnis taisomas taip:

a) pirmosios pastraipos antrojo sakinio dalis, prasidedanti žodžiais „dėl Saaro“, išbraukiama, o kabliataškis keičiamas tašku;

b) po pirmosios pastraipos įterpiama ši antroji pastraipa:

„Šios Sutarties nuostatos taikomos Alandų saloms pagal Protokolo Nr. 2, pridedamo prie Akto dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, nuostatas.“;

c) antrosios pastraipos įvadinėje dalyje žodžiai „Neatsižvelgiant į ankstesniosios pastraipos turinį.“ keičiami žodžiais „Nepaisant pirmesnių pastraipų.“;

d) antrojoje pastraipoje d punktas dėl Alandų salų išbraukiamas.

13) 84 straipsnyje žodžiai „Sutarties, jos Priedų ir Protokolų bei Konvencijos dėl pereinamojo laikotarpio sąlygų“ keičiami žodžiais „Sutarties ir jos priedų bei prie jos pridedamų protokolų“.

14) 85 straipsnis panaikinamas.

15) 93 straipsnyje žodžiai „Europos ekonominio bendradarbiavimo organizacija“ keičiami žodžiais „Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija“.

16) 95 straipsnio trečiojoje pastraipoje žodžiai „Jeigu Konvencijoje dėl pereinamojo laikotarpio sąlygų nustatytam pereinamajam laikotarpiui pasibaigus atsiranda nenumatytų sunkumų...“ keičiami žodžiais „Jeigu atsiranda nenumatytų sunkumų...“.

17) 97 straipsnyje formuluotė „Ši Sutartis sudaryta penkiasdešimčiai metų nuo jos įsigaliojimo.“ keičiama formuluote „Šios Sutarties galiojimo laikas baigiasi 2002 m. liepos 23 d.“.

II. III priedo „Specialiosios plieno rūšys“ tekstas

III priedo pabaigoje valstybių ir vyriausybių vadovų įgaliotųjų atstovų inicialai išbraukiami.

III. Protokolai ir kiti prie Sutarties pridedami aktai

1) Panaikinami šie aktai:

- a) Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybės pasikeitimas laiškais Saaro klausimu;
- b) Konvencija dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų.

2) Protokolas dėl Europos anglių ir plieno bendrijos Teisingumo Teismo statuto taisomas taip:

- a)) Protokolo I ir II antraštinės dalys keičiamos prie Europos bendrijos steigimo sutarties pridedamo Protokolo dėl Europos bendrijos Teisingumo Teismo statuto I ir II antraštinių dalių tekstais;
- b) 56 straipsnis panaikinamas, o prieš jį esanti antraštė „Pereinamojo laikotarpio nuostata“ išbraukiama;
- c) signatarų sąrašas išbraukiamas.

3) Protokolas dėl santykių su Europos Taryba taisomas taip:

- a) 1 straipsnis panaikinamas;
- b) signatarų sąrašas išbraukiamas.

8 straipsnis

Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartis, įskaitant jos priedus ir prie jos pridedamus protokolus, iš dalies keičiama pagal šio straipsnio nuostatas, kad būtų pašalintos netekusios galios Sutarties nuostatos ir dėl to pertvarkytas tam tikrų jos nuostatų tekstas.

I. Sutarties straipsnių tekstas

1) 76 straipsnio antrojoje pastraipoje žodžiai „po šios Sutarties įsigaliojimo“ keičiami žodžiais „nuo 1958 m. sausio 1 d.“

2) 93 straipsnio pirmosios pastraipos įvadinės dalies žodžiai „Praėjus vieneriems metams po šios Sutarties įsigaliojimo valstybės narės tarpusavyje panaikina visus...“ keičiami žodžiais „Valstybės narės uždraudžia visus tarpusavio...“

3) 94 ir 95 straipsniai panaikinami.

4) 98 straipsnio antrojoje pastraipoje žodžiai „Per dvejus metus po šios Sutarties įsigaliojimo Taryba“ keičiami žodžiu „Taryba ...“

5) 100 straipsnis panaikinamas.

6) 104 straipsnis taisomas taip:

- a) pirmojoje pastraipoje žodžiai „šiai Sutarčiai įsigaliojus“ keičiami žodžiais „po 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms - po jų įstojimo datos“;
- b) antrojoje pastraipoje žodžiai „šiai Sutarčiai įsigaliojus ir priklausančiais Sutarties taikymo sričiai“ keičiami žodžiais „po pirmojoje pastraipoje nurodytų datų ir priklausančiais šios Sutarties taikymo sričiai“.

7) 105 straipsnis taisomas taip:

- a) pirmojoje pastraipoje žodžiai „, prieš įsigaliojant šiai Sutarčiai sudarytą“ keičiami žodžiais „, iki 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms - iki jų įstojimo datos sudarytą“. Tos pastraipos gale žodžiai „nuo šios Sutarties įsigaliojimo“ keičiami žodžiais „po minėtų datų“;
- b) antrojoje pastraipoje žodžiai „per laikotarpį tarp šios Sutarties pasirašymo ir jos įsigaliojimo“ keičiami žodžiais „per laikotarpį nuo 1957 m. kovo 25 d. iki 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms - per laikotarpį nuo stojimo dokumento pasirašymo iki jų įstojimo datos“.

8) 106 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „prieš įsigaliojant šiai Sutarčiai“ keičiami žodžiais „iki 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms - iki jų įstojimo datos“.

9) 108 straipsnis taisomas taip, kaip toliau nurodyta, kad aprėptų prie 1976 m. rugsėjo 20 d. Tarybos sprendimo pridedamo Akto dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise 1 straipsnį, 2 straipsnį, iš dalies pakeistą pagal šios Sutarties 5 straipsnį, ir 3 straipsnio 1 dalį; to Akto II priedas ir toliau taikomas:

- a) vietoj 1 ir 2 dalių, kurios nustojo galios pagal Akto dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų 14 straipsnį, kaip 1 ir 2 dalys įterpiamas minėto Akto 1 ir 2 straipsnių tekstas; naujosios 1 ir 2 dalys yra tokios:

„1. Į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovai į Europos Parlamentą renkami remiantis tiesiogine visuotine balsavimo teise.

2. Kiekvienoje valstybėje narėje renkamų atstovų skaičius yra toks:

Belgija	25
Danija	16
Vokietija	99
Graikija	25
Ispanija	64
Prancūzija	87
Airija	15
Italija	87
Liuksemburgas	6
Nyderlandai	31
Austrija	21
Portugalija	25

Suomija	16
Švedija	22
Jungtinė Karalystė	87

Darant šio straipsnio šios dalies pakeitimus, valstybėse narėse renkamų atstovų skaičius turi užtikrinti atitinkamą į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovavimą.“;

- b) po naujųjų 1 ir 2 dalių 3 dalimi įterpiamas minėto Akto 3 straipsnio 1 dalies tekstas; naujoji 3 dalis yra tokia:

„3. Atstovai renkami penkerių metų kadencijai.“;

- c) 3 dalis su pakeitimais, padarytais pagal šios Sutarties 2 straipsnį, tampa 4 dalimi;
- d) 4 dalis, pridėta pagal šios Sutarties 2 straipsnį, tampa 5 dalimi.

10) 127 straipsnio 3 dalis išbraukiama.

11) 138 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „nuo įstojimo dienos“ keičiami žodžiais „nuo 1995 m. sausio 1 d.“.

12) 160b straipsnio 3 dalies antroji pastraipa, prasidedanti žodžiais „Tačiau per pirmą paskyrimą...“, išbraukiama.

13) 181 straipsnio antroji, trečioji ir ketvirtoji pastraipos išbraukiamos.

14) Vietoj 191 straipsnio įterpiamas Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 28 straipsnio pirmosios pastraipos patikslintas tekstas; naujasis straipsnis atitinkamai yra toks:

„191 straipsnis

Valstybių narių teritorijose Bendrija 1965 m. balandžio 8 d. Protokole dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų nustatytais sąlygomis naudojasi privilegijomis ir imunitetais, kurie yra būtini jos uždaviniams atlikti.“

15) 198 straipsnis taisomas taip:

- a) po antrosios pastraipos įterpiama tokia trečioji pastraipa:

„Šios Sutarties nuostatos taikomos Alandų saloms pagal Protokolo Nr. 2, pridedamo prie Akto dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, nuostatas.“;

- b) trečiojoje pastraipoje e punktas dėl Alandų salų išbraukiamas.

16) 199 straipsnio pirmojoje pastraipoje žodžiai „ir Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos“ keičiami žodžiais „ir Pasaulio prekybos organizacijos“.

17) Šeštoji antraštinė dalis „Pradinio laikotarpio nuostatos“, kurią sudaro I skirsnis „Institucijų steigimas“, II skirsnis „Nuostatos dėl pradinio Sutarties taikymo“ ir III skirsnis „Pereinamojo laikotarpio nuostatos“, taip pat 209–223 straipsniai yra panaikinami.

18) 225 straipsnis papildomas šia nauja pastraipa:

„Vadovaujantis stojimo sutartimis, šios Sutarties tekstai airių, anglų, danų, graikų, ispanų, portugalų, suomių ir švedų kalbomis taip pat yra autentiški.“

II. Priedai

V priedas „Šios Sutarties 215 straipsnyje nurodyta pradinė mokslinių tyrimų ir mokymo programa“, įskaitant lentelę „...išlaidų struktūra pagal pagrindines veiklos sritis“, išbraukiamas.

III. Protokolai

1) Protokolas dėl Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties taikymo Nyderlandų Karalystės neeuropinėms dalims panaikinamas.

2) Protokolas dėl Europos atominės energijos bendrijos Teisingumo Teismo statuto taisomas taip:

- a) žodžiai „savo įgaliotaisiais atstovais PASKYRĖ:“ bei valstybių vadovų ir jų įgaliotųjų atstovų sąrašas išbraukiami;
- b) žodžiai „KURIE, apsiikeitę tinkamai įformintais ir patvirtintais įgaliojamaisiais raštais,“ išbraukiami;
- c) 3 straipsnio ketvirtąją pastraipą pridedamas Protokolo dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų 21 straipsnio patikslintas tekstas; ši nauja ketvirtoji pastraipa atitinkamai yra tokia:

„Protokolo dėl Europos bendrijos privilegijų ir imunitetų 12–15 ir 18 straipsniai taikomi Teisingumo Teismo teisėjams, generaliniams advokatams, sekretoriui ir pranešėjui padėjėjams nepažeidžiant nuostatų dėl teisėjų imuniteto nuo teismo proceso, nustatytų pirmesnėse pastraipose.“;

- d) 58 straipsnis panaikinamas;
- e) baigiamoji formuluotė „TAI PALIUDYDAMI, šį Protokolą pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai.“ išbraukiama;
- f) signatarų sąrašas išbraukiamas.

9 straipsnis

1) 1957 m. kovo 25 d. Konvencija dėl tam tikrų Europos Bendrijų bendrų institucijų ir 1965 m. balandžio 8 d. Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutartis, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje nurodytą protokolą, nepažeidžiant tolesnių šio straipsnio dalių, kuriomis siekiama išlaikyti esminius jų nuostatų elementus, yra panaikinamos.

2) Europos bendrijos steigimo sutartimi, Europos anglų ir plieno bendrijos steigimo sutartimi bei Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartimi Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai, Teisingumo Teismui ir Audito Rūmams suteiktais įgaliojimais jungtinės institucijos naudojasi pagal tomis Sutartimis ir šiuo straipsniu atitinkamai nustatytas sąlygas.

Europos bendrijos steigimo sutartimi ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartimi Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui suteiktomis funkcijomis jungtinis komitetas naudojasi pagal minėtomis Sutartimis atitinkamai nustatytas sąlygas. Tam komitetui taikomos Europos bendrijos steigimo sutarties 193 ir 197 straipsnių nuostatos.

3) Europos Bendrijų pareigūnai ir kiti tarnautojai sudaro tų Bendrijų bendros administracijos dalį ir vadovaujasi nuostatomis, priimtomis pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 212 straipsnį.

4) Valstybių narių teritorijose Europos Bendrijos šio straipsnio 5 dalyje nurodytame protokole nustatytais sąlygomis naudojasi privilegijomis ir imunitetais, kurie yra būtini jos uždaviniams atlikti. Tas pats taikoma Europos centriniam bankui, Europos pinigų institutui ir Europos investicijų bankui.

5) 1965 m. balandžio 8 d. Protokolas dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų papildomas 23 straipsniu, kaip nustatyta tą protokolą iš dalies keičiančiame protokole; tas straipsnis yra toks:

“23 straipsnis

Šis Protokolas taip pat taikomas Europos centriniam bankui, jo organų nariams ir personalui, nepažeidžiant Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto nuostatų.

Be to, Europos centrinis bankas yra atleidžiamas nuo bet kokio apmokestinimo ar panašaus pobūdžio prievolių kapitalo padidėjimo atveju ir nuo įvairių formalumų, kurie gali būti su tuo susiję, valstybėje, kurioje yra banko buveinė. Šio banko ir jo organų veiklai, atliekamai pagal Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statutą, netaikomas joks apyvartos mokestis.

Pirmiau minėtos nuostatos taip pat taikomos Europos pinigų institutui. Jo panaikinimas arba likvidavimas negali būti jokio apmokestinimo priežastis.“

6) Europos bendrijos pajamos ir išlaidos, Europos anglų ir plieno bendrijos administracinės išlaidos bei su ja siejamos pajamos ir Europos atominės energijos bendrijos, išskyrus Tiekimo agentūrą ir bendrąsias įmones, pajamos ir išlaidos į Europos Bendrijų biudžetą yra įtraukiamos atitinkamose šių trijų Bendrijų steigimo sutartyse išdėstytais sąlygomis.

7) Nepažeisdami Europos bendrijos steigimo sutarties 216 straipsnio, Europos anglų ir plieno bendrijos steigimo sutarties 77 straipsnio, Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties 189 straipsnio ir Protokolo dėl Europos investicijų banko statuto 1 straipsnio antrosios pastraipos, valstybių narių vyriausybės atstovai bendru sutarimu priima nuostatas, būtinas tam tikroms svarbioms Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės problemoms, kylančioms įsteigus Europos Bendrijų jungtinę Tarybą ir jungtinę Komisiją, spręsti.

10 straipsnis

1) Netekusių galios Europos bendrijos steigimo sutarties, Europos anglų ir plieno bendrijos steigimo sutarties ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties netekusių galios nuostatų, galiojusių iki šios Amsterdamo sutarties įsigaliojimo, panaikinimas arba išbraukimas ir tam tikrų jų nuostatų pritaikymas šioje Sutarties dalyje neturi jokios įtakos tų sutarčių arba stojimo sutarčių nuostatų teisinėms pasekmėms, visų pirma teisinėms pasekmėms, atsirandančioms dėl minėtomis sutartimis nustatytų terminų.

2) Nesikeičia ir galiojančių teisės aktų, priimtų remiantis minėtomis sutartimis, teisinės pasekmės.

3) Tos pačios pozicijos laikomasi dėl 1957 m. kovo 25 d. Konvencijos dėl tam tikrų Europos Bendrijų bendrų institucijų panaikinimo bei 1965 m. balandžio 8 d. Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties panaikinimo.

11 straipsnis

Europos bendrijos steigimo sutarties, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties nuostatos dėl Europos Bendrijų Teisingumo Teismo įgaliojimų ir naudojimosi tais įgaliojimais taikomos šios dalies ir 9 straipsnio 5 dalyje minėto Protokolo dėl privilegijų ir imunitetų nuostatomis.

TREČIOJI DALIS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12 straipsnis

1) Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties straipsniai, antraštinės dalys ir skirsniai su pakeitimais, padarytais šios Sutarties nuostatomis, pernumeruojami pagal šios Sutarties priede pateiktas atitikmenų lenteles, kurios tampa integruota jų dalimi.

2) Dėl to Europos Sąjungos sutartyje ir Europos bendrijos steigimo sutartyje bei tarp jų atitinkamai keičiamos nuorodos į straipsnius, antraštinės dalis ir skirsnius. Ta pati nuostata taikoma kitose Bendrijos sutartyse esančioms nuorodomis į minėtų sutarčių straipsnius, antraštinės dalis ir skirsnius.

3) Nuorodos į 2 dalyje minėtų sutarčių straipsnius, antraštinės dalis ir skirsnius kituose dokumentuose arba aktuose laikomos nuorodomis į tų sutarčių pagal šios straipsnio 1 dalį pernumeruotus straipsnius, antraštinės dalis ir skirsnius bei atitinkamai į tų straipsnių dalis, pernumeruotas pagal tam tikras 6 straipsnio nuostatas.

4) Kituose dokumentuose arba aktuose esančios nuorodos į 7 ir 8 straipsniuose minėtų sutarčių straipsnių dalis laikomos nuorodomis į tas straipsnių dalis, pernumeruotas pagal tam tikras minėtų 7 ir 8 straipsnių nuostatas.

13 straipsnis

Ši Sutartis sudaroma neribotam laikui.

14 straipsnis

1) Aukštosios Susitariančios Šalys šią Sutartį ratifikuoja pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Italijos Respublikos Vyriausybei.

2) Ši Sutartis įsigalioja pirmą kito mėnesio dieną po to, kai ratifikavimo dokumentus deponuoja paskutinė valstybė signatarė.

15 straipsnis

Ši vienu originaliu egzemplioriumi sudaryta Sutartis, kurios visi tekstai airių, anglų, danų, graikų, ispanų, italų, olandų, portugalų, prancūzų, suomių, švedų ir vokiečių kalbomis yra autentiški, deponuojama Italijos Respublikos Vyriausybės archyvuose. Italijos Respublikos Vyriausybė patvirtintą Sutarties kopiją perduota kitų valstybių signatarių vyriausybėms.

TAI PALIUDYDAMI šią Sutartį pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai.

[tekstas įvairiomis kalbomis]

Priimta tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt septintų metų spalio antrą dieną Amsterdame.

[tekstas įvairiomis kalbomis]

Pour Sa Majesté le Roi des Belges Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen Für Seine Majestät den König der Belgier

Erik Derycke

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Niels Helveg Petersen

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Klaus Kinkel

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Theodoros Pangalos

Por Su Majestad el Rey de España

Juan Abel Matutes

Pour le Président de la République française

Hubert Védrine

Thar ceann an Choimisiúin arna ádarús le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh

For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Raphael P. Burke

Per il Presidente della Repubblica italiana

Lamberto Dini

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Jacques F. Poos

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Hans van Mierlo

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Wolfgang Schüssel

Pelo Presidente da República Portuguesa

Jaime Gama

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta

För Republiken Finlands President

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallén

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Douglas Henderson

PRIEDAS

Amsterdamo sutarties 12 straipsnyje minėta atitikmenų lentelė

A. Europos Sąjungos sutartis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
I antraštinė dalis	I antraštinė dalis
A straipsnis	1 straipsnis
B straipsnis	2 straipsnis
C straipsnis	3 straipsnis
D straipsnis	4 straipsnis
E straipsnis	5 straipsnis
F straipsnis	6 straipsnis
F.1 straipsnis*	7 straipsnis
II antraštinė dalis	II antraštinė dalis
G straipsnis	8 straipsnis
III antraštinė dalis	III antraštinė dalis

H straipsnis	9 straipsnis
IV antraštinė dalis	IV antraštinė dalis
I straipsnis	10 straipsnis
V antraštinė dalis ***	V antraštinė dalis
J.1 straipsnis	11 straipsnis
J.2 straipsnis	12 straipsnis
J.3 straipsnis	13 straipsnis
J.4 straipsnis	14 straipsnis
J.5 straipsnis	15 straipsnis
J.6 straipsnis	16 straipsnis
J.7 straipsnis	17 straipsnis
J.8 straipsnis	18 straipsnis
J.9 straipsnis	19 straipsnis
J.10 straipsnis	20 straipsnis
J.11 straipsnis	21 straipsnis
J.12 straipsnis	22 straipsnis
J.13 straipsnis	23 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
J.14 straipsnis	24 straipsnis
J.15 straipsnis	25 straipsnis
J.16 straipsnis	26 straipsnis
J.17 straipsnis	27 straipsnis
J.18 straipsnis	28 straipsnis
VI antraštinė dalis***	VI antraštinė dalis
K.1 straipsnis	29 straipsnis
K.2 straipsnis	30 straipsnis
K.3 straipsnis	31 straipsnis
K.4 straipsnis	32 straipsnis
K.5 straipsnis	33 straipsnis
K.6 straipsnis	34 straipsnis
K.7 straipsnis	35 straipsnis
K.8 straipsnis	36 straipsnis
K.9 straipsnis	37 straipsnis
K.10 straipsnis	38 straipsnis
K.11 straipsnis	39 straipsnis
K.12 straipsnis	40 straipsnis
K.13 straipsnis	41 straipsnis
K.14 straipsnis	42 straipsnis
VIa antraštinė dalis**	VI antraštinė dalis
K.15 straipsnis*	43 straipsnis
K.16 straipsnis*	44 straipsnis
K.17 straipsnis*	45 straipsnis
VII antraštinė dalis	VIII antraštinė dalis
L straipsnis	46 straipsnis
M straipsnis	47 straipsnis
N straipsnis	48 straipsnis
O straipsnis	49 straipsnis
P straipsnis	50 straipsnis
Q straipsnis	51 straipsnis
R straipsnis	52 straipsnis
S straipsnis	53 straipsnis

B. Europos bendrijos steigimo sutartis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
Pirmoji dalis	Pirmoji dalis
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnis	3 straipsnis
3a straipsnis	4 straipsnis
3b straipsnis	5 straipsnis
3c straipsnis *	6 straipsnis
4 straipsnis	7 straipsnis
4a straipsnis	8 straipsnis
4b straipsnis	9 straipsnis
5 straipsnis	10 straipsnis
5a straipsnis *	11 straipsnis
6 straipsnis	12 straipsnis
6a straipsnis *	13 straipsnis
7 straipsnis (panaikintas)	–
7a straipsnis	14 straipsnis
7b straipsnis (panaikintas)	–
7c straipsnis	15 straipsnis
7d straipsnis *	16 straipsnis
Antroji dalis	Antroji dalis
8 straipsnis	17 straipsnis
8a straipsnis	18 straipsnis
8b straipsnis	19 straipsnis
8c straipsnis	20 straipsnis
8d straipsnis	21 straipsnis
8e straipsnis	22 straipsnis
Trečioji dalis	Trečioji dalis
I antraštinė dalis	I antraštinė dalis
9 straipsnis	23 straipsnis
10 straipsnis	24 straipsnis
11 straipsnis (panaikintas)	–

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
1 skyrius	1 skyrius
1 skirsnis (išbrauktas)	–
12 straipsnis	25 straipsnis
13 straipsnis (panaikintas)	–
14 straipsnis (panaikintas)	–
15 straipsnis (panaikintas)	–
16 straipsnis (panaikintas)	–
17 straipsnis (panaikintas)	–
2 skirsnis (išbrauktas)	–
18 straipsnis (panaikintas)	–
19 straipsnis (panaikintas)	–
20 straipsnis (panaikintas)	–
21 straipsnis (panaikintas)	–
22 straipsnis (panaikintas)	–
23 straipsnis (panaikintas)	–
24 straipsnis (panaikintas)	–
25 straipsnis (panaikintas)	–
26 straipsnis (panaikintas)	–
27 straipsnis (panaikintas)	–
28 straipsnis	26 straipsnis
29 straipsnis	27 straipsnis
2 skyrius	2 skyrius
30 straipsnis	28 straipsnis
31 straipsnis (panaikintas)	–
32 straipsnis (panaikintas)	–
33 straipsnis (panaikintas)	–
34 straipsnis	29 straipsnis
35 straipsnis (panaikintas)	–
36 straipsnis	30 straipsnis
37 straipsnis	31 straipsnis
II antraštinė dalis	II antraštinė dalis
38 straipsnis	32 straipsnis
39 straipsnis	33 straipsnis
40 straipsnis	34 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
41 straipsnis	5 straipsnis
42 straipsnis	36 straipsnis
43 straipsnis	37 straipsnis
44 straipsnis (panaikintas)	–
45 straipsnis (panaikintas)	–
46 straipsnis	38 straipsnis
47 straipsnis (panaikintas)	–
III antraštinė dalis	III antraštinė dalis
1 skyrius	1 skyrius
48 straipsnis	39 straipsnis
49 straipsnis	40 straipsnis
50 straipsnis	41 straipsnis
51 straipsnis	42 straipsnis
2 skyrius	2 skyrius
52 straipsnis	43 straipsnis
53 straipsnis (panaikintas)	
54 straipsnis	44 straipsnis
55 straipsnis	45 straipsnis
56 straipsnis	46 straipsnis
57 straipsnis	47 straipsnis
58 straipsnis	48 straipsnis
3 skyrius	3 skyrius
59 straipsnis	49 straipsnis
60 straipsnis	50 straipsnis
61 straipsnis	51 straipsnis
62 straipsnis (panaikintas)	–
63 straipsnis	52 straipsnis
64 straipsnis	53 straipsnis
65 straipsnis	54 straipsnis
66 straipsnis	55 straipsnis
4 skyrius	4 skyrius
67 straipsnis (panaikintas)	–
68 straipsnis (panaikintas)	–
69 straipsnis (panaikintas)	–

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
70 straipsnis (panaikintas)	–
71 straipsnis (panaikintas)	–
72 straipsnis (panaikintas)	–
73 straipsnis (panaikintas)	–
73a straipsnis (panaikintas)	–
73b straipsnis	56 straipsnis
73c straipsnis	57 straipsnis
73d straipsnis	58 straipsnis
73e straipsnis (panaikintas)	–
73f straipsnis	59 straipsnis
73g straipsnis	60 straipsnis
73h straipsnis (panaikintas)	–
IIIa antraštinė dalis **	IV antraštinė dalis
73i straipsnis*	61 straipsnis
73j straipsnis*	62 straipsnis
73k straipsnis*	63 straipsnis
73l straipsnis*	64 straipsnis
73m straipsnis*	65 straipsnis
73n straipsnis*	66 straipsnis
73o straipsnis*	67 straipsnis
73p straipsnis*	68 straipsnis
73q straipsnis*	69 straipsnis
IV antraštinė dalis	V antraštinė dalis
74 straipsnis	70 straipsnis
75 straipsnis	71 straipsnis
76 straipsnis	72 straipsnis
77 straipsnis	73 straipsnis
78 straipsnis	74 straipsnis
79 straipsnis	75 straipsnis
80 straipsnis	76 straipsnis
81 straipsnis	77 straipsnis
82 straipsnis	78 straipsnis
83 straipsnis	79 straipsnis
84 straipsnis	80 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
V antraštinė dalis	VI antraštinė dalis
1 skyrius	1 skyrius
1 skirsnis	1 skirsnis
85 straipsnis	81 straipsnis
86straipsnis	82 straipsnis
87 straipsnis	83 straipsnis
88 straipsnis	84 straipsnis
89 straipsnis	85 straipsnis
90 straipsnis	86 straipsnis
2 skirsnis (išbrauktas)	–
91 straipsnis (panaikintas)	–
3 skirsnis	2 skirsnis
92 straipsnis	87 straipsnis
93 straipsnis	88 straipsnis
94 straipsnis	89 straipsnis
2 skyrius	2 skyrius
95 straipsnis	90 straipsnis
96 straipsnis	91 straipsnis
97 straipsnis (panaikintas)	–
98 straipsnis	92 straipsnis
99 straipsnis	93 straipsnis
3 skyrius	3 skyrius
100 straipsnis	94 straipsnis
100a straipsnis	95 straipsnis
100b straipsnis (panaikintas)	–
100c straipsnis (panaikintas)	–
100d straipsnis (panaikintas)	–
101 straipsnis	96 straipsnis
102 straipsnis	97 straipsnis
VI antraštinė dalis	VII antraštinė dalis
1 skyrius	1 skyrius
102a straipsnis	98 straipsnis
103 straipsnis	99 straipsnis
103a straipsnis	100 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
104 straipsnis	101 Straipsnis
104a straipsnis	102 straipsnis
104b straipsnis	103 straipsnis
104c straipsnis	104 straipsnis
2 skyrius	2 skyrius
105 straipsnis	105 straipsnis
105a straipsnis	106 straipsnis
106 straipsnis	107 straipsnis
107 straipsnis	108 straipsnis
108 straipsnis	109 straipsnis
108a straipsnis	110 straipsnis
109 straipsnis	111 straipsnis
3 skyrius	3 skyrius
109a straipsnis	112 straipsnis
109b straipsnis	113 straipsnis
109c straipsnis	114 straipsnis
109d straipsnis	115 straipsnis
4 skyrius	4 skyrius
109e straipsnis	116 straipsnis
109f straipsnis	117 straipsnis
109g straipsnis	118 straipsnis
109h straipsnis	119 straipsnis
109i straipsnis	120 straipsnis
109j straipsnis	121 straipsnis
109k straipsnis	122 straipsnis
109l straipsnis	123 straipsnis
109m straipsnis	124 straipsnis
VIa antraštinė dalis **	VIII antraštinė dalis
109n straipsnis *	125 straipsnis
109o straipsnis *	126 straipsnis
109p straipsnis *	127 straipsnis
109q straipsnis *	128 straipsnis
109r straipsnis *	129 straipsnis
109s straipsnis *	130 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
VII antraštinė dalis	IX antraštinė dalis
110 straipsnis	131 straipsnis
111 straipsnis (panaikintas)	–
112 straipsnis	132 straipsnis
113 straipsnis	133 straipsnis
114 straipsnis (panaikintas)	–
115 straipsnis	134 straipsnis
VIIa antraštinė dalis**	X antraštinė dalis
116 straipsnis*	135 straipsnis
VIII antraštinė dalis	XI antraštinė dalis
1 skyrius***	1 skyrius
117 straipsnis	136 straipsnis
118 straipsnis	137 straipsnis
118a straipsnis	138 straipsnis
118b straipsnis	139 straipsnis
118c straipsnis	140 straipsnis
119 straipsnis	141 straipsnis
119a straipsnis	142 straipsnis
120 straipsnis	143 straipsnis
121 straipsnis	144 straipsnis
122 straipsnis	145 straipsnis
2 skyrius	2 skyrius
123 straipsnis	146 straipsnis
124 straipsnis	147 straipsnis
125 straipsnis	148 straipsnis
3 skyrius	3 skyrius
126 straipsnis	149 straipsnis
127 straipsnis	150 straipsnis
IX antraštinė dalis	XII antraštinė dalis
128 straipsnis	151 straipsnis
X antraštinė dalis	XIII antraštinė dalis
129 straipsnis	152 straipsnis
XI antraštinė dalis	XIV antraštinė dalis
129a straipsnis	153 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
XII antraštinė dalis	XV antraštinė dalis
129b straipsnis	154 straipsnis
129c straipsnis	155 straipsnis
129d straipsnis	156 straipsnis
XIII antraštinė dalis	XVI antraštinė dalis
130 straipsnis	157 straipsnis
XIV antraštinė dalis	XVII antraštinė dalis
130a straipsnis	158 straipsnis
130b straipsnis	159 straipsnis
130c straipsnis	160 straipsnis
130d straipsnis	161 straipsnis
130e straipsnis	162 straipsnis
XV antraštinė dalis	XVIII antraštinė dalis
130f straipsnis	163 straipsnis
130g straipsnis	164 straipsnis
130h straipsnis	165 straipsnis
130i straipsnis	166 straipsnis
130j straipsnis	167 straipsnis
130k straipsnis	168 straipsnis
130l straipsnis	169 straipsnis
130m straipsnis	170 straipsnis
130n straipsnis	171 straipsnis
130o straipsnis	172 straipsnis
130p straipsnis	173 straipsnis
130q straipsnis (panaikintas)	–
XVI antraštinė dalis	XIX antraštinė dalis
130r straipsnis	174 straipsnis
130s straipsnis	175 straipsnis
130t straipsnis	176 straipsnis
XVII antraštinė dalis	XX antraštinė dalis
130u straipsnis	177 straipsnis
130v straipsnis	178 straipsnis
130w straipsnis	179 straipsnis
130x straipsnis	180 straipsnis
130y straipsnis	181 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
Ketvirtoji dalis	Ketvirtoji dalis
131 straipsnis	182 straipsnis
132 straipsnis	183 straipsnis
133 straipsnis	184 straipsnis
134 straipsnis	185 straipsnis
135 straipsnis	186 straipsnis
136 straipsnis	187 straipsnis
136a straipsnis	188 straipsnis
Penktoji dalis	Penktoji dalis
I antraštinė dalis	I antraštinė dalis
1 skyrius	1 skyrius
1 skirsnis	1 skirsnis
137 straipsnis	189 straipsnis
138 straipsnis	190 straipsnis
138a straipsnis	191 straipsnis
138b straipsnis	192 straipsnis
138c straipsnis	193 straipsnis
138d straipsnis	194 straipsnis
138e straipsnis	195 straipsnis
139 straipsnis	196 straipsnis
140 straipsnis	197 straipsnis
141 straipsnis	198 straipsnis
142 straipsnis	199 straipsnis
143 straipsnis	200 straipsnis
144 straipsnis	201 straipsnis
2 skirsnis	2 skirsnis
145 straipsnis	202 straipsnis
146 straipsnis	203 straipsnis
147 straipsnis	204 straipsnis
148 straipsnis	205 straipsnis
149 straipsnis (panaikintas)	–
150 straipsnis	206 straipsnis
151 straipsnis	207 straipsnis
152 straipsnis	208 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
153 straipsnis	209 straipsnis
154 straipsnis	210 straipsnis
3 skirsnis	3 skirsnis
155 straipsnis	211 straipsnis
156 straipsnis	212 straipsnis
157 straipsnis	213 straipsnis
158 straipsnis	214 straipsnis
159 straipsnis	215 straipsnis
160 straipsnis	216 straipsnis
161 straipsnis	217 straipsnis
162 straipsnis	218 straipsnis
163 straipsnis	219 straipsnis
4 skirsnis	4 skirsnis
164 straipsnis	220 straipsnis
165 straipsnis	221 straipsnis
166 straipsnis	222 straipsnis
167 straipsnis	223 straipsnis
168 straipsnis	224 straipsnis
168a straipsnis	225 straipsnis
169 straipsnis	226 straipsnis
170 straipsnis	227 straipsnis
171 straipsnis	228 straipsnis
172 straipsnis	229 straipsnis
173 straipsnis	230 straipsnis
174 straipsnis	231 straipsnis
175 straipsnis	232 straipsnis
176 straipsnis	233 straipsnis
177 straipsnis	234 straipsnis
178 straipsnis	235 straipsnis
179 straipsnis	236 straipsnis
180 straipsnis	237 straipsnis
181 straipsnis	238 straipsnis
182 straipsnis	239 straipsnis
183 straipsnis	240 straipsnis
184 straipsnis	241 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
185 straipsnis	242 straipsnis
186 straipsnis	243 straipsnis
187 straipsnis	244 straipsnis
188 straipsnis	245 straipsnis
5 skirsnis	5 skirsnis
188a straipsnis	246 straipsnis
188b straipsnis	247 straipsnis
188c straipsnis	248 straipsnis
2 skyrius	2 skyrius
189 straipsnis	249 straipsnis
189a straipsnis	250 straipsnis
189b straipsnis	251 straipsnis
189c straipsnis	252 straipsnis
190 straipsnis	253 straipsnis
191 straipsnis	254 straipsnis
191a straipsnis *	255 straipsnis
192 straipsnis	256 straipsnis
3 skyrius	3 skyrius
194 straipsnis	258 straipsnis
195 straipsnis	259 straipsnis
196 straipsnis	260 straipsnis
197 straipsnis	261 straipsnis
198 straipsnis	262 straipsnis
4 skyrius	4 skyrius
198a straipsnis	263 straipsnis
198b straipsnis	264 straipsnis
198c straipsnis	265 straipsnis
5 skyrius	5 skyrius
198d straipsnis	266 straipsnis
198e straipsnis	267 straipsnis
II antraštinė dalis	II antraštinė dalis
199 straipsnis	268 straipsnis
200 straipsnis (panaikintas)	–

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
201 straipsnis	269 straipsnis
201a straipsnis	270 straipsnis
202 straipsnis	271 straipsnis
203 straipsnis	272 straipsnis
204 straipsnis	273 straipsnis
205 straipsnis	274 straipsnis
205a straipsnis	275 straipsnis
206 straipsnis	276 straipsnis
206a straipsnis (panaikintas)	–
207 straipsnis	277 straipsnis
208 straipsnis	278 straipsnis
209 straipsnis	279 straipsnis
209a straipsnis	280 straipsnis
Šeštoji dalis	Šeštoji dalis
210 straipsnis	281 straipsnis
211 straipsnis	282 straipsnis
212 straipsnis *	283 straipsnis
213 straipsnis	284 straipsnis
213a straipsnis *	285 straipsnis
213b straipsnis *	286 straipsnis
214 straipsnis	287 straipsnis
215 straipsnis	288 straipsnis
216 straipsnis	289 straipsnis
217 straipsnis	290 straipsnis
218 straipsnis *	291 straipsnis
219 straipsnis	292 straipsnis
220 straipsnis	293 straipsnis
221 straipsnis	294 straipsnis
222 straipsnis	295 straipsnis
223 straipsnis	296 straipsnis
224 straipsnis	297 straipsnis
225 straipsnis	298 straipsnis
226 straipsnis (panaikintas)	–
227 straipsnis	299 straipsnis

Ankstesnė numeracija	Naujoji numeracija
228 straipsnis	300 straipsnis
228a straipsnis	301 straipsnis
229 straipsnis	302 straipsnis
230 straipsnis	303 straipsnis
231 straipsnis	304 straipsnis
232 straipsnis	305 straipsnis
233 straipsnis	306 straipsnis
234 straipsnis	307 straipsnis
235 straipsnis	308 straipsnis
236 straipsnis *	309 straipsnis
237 straipsnis (panaikintas)	–
238 straipsnis	310 straipsnis
239 straipsnis	311 straipsnis
240 straipsnis	312 straipsnis
241 straipsnis (panaikintas)	–
242 straipsnis (panaikintas)	–
243 straipsnis (panaikintas)	–
244 straipsnis (panaikintas)	–
245 straipsnis (panaikintas)	–
246 straipsnis (panaikintas)	–
Baigiamosios nuostatos	Baigiamosios nuostatos
247 straipsnis	313 straipsnis
248 straipsnis	314 straipsnis

* Amsterdamo sutartimi įtrauktas naujas straipsnis.

** Amsterdamo sutartimi įtraukta nauja antraštinė dalis.

*** Amsterdamo sutartimi pertvarkyta antraštinė dalis.

PROTOKOLAI

A. PROTOKOLAS, PRIDEDAMAS PRIE EUROPOS SĄJUNGOS SUTARTIES

Protokolas dėl Europos Sąjungos sutarties
J.7 straipsnio

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad būtina iki galo įgyvendinti Europos Sąjungos sutarties J.7 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos ir 3 dalies nuostatas,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Sąjungos politika, grindžiama J.7 straipsniu, nepažeidžia tam tikrų valstybių narių saugumo bei gynybos politikos konkretaus pobūdžio, gerbia tam tikrų valstybių narių, manančių, kad jų bendrą gynybą įgyvendina NATO, įsipareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį ir atitinka šioje struktūroje nustatytą bendrą saugumo ir gynybos politiką,

SUSITARĖ dėl šios nuostatos, kurios tekstas pridedamas prie Europos Sąjungos sutarties.

Europos Sąjunga kartu su Vakarų Europos Sąjunga per metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo turi parengti tvirtesnio bendradarbiavimo priemones.

B. PROTOKOLAI, PRIDEDAMI PRIE EUROPOS SĄJUNGOS SUTARTIES IR EUROPOS BENDRIJOS STEIGIMO SUTARTIES

Protokolas dėl Šengeno acquis integravimo į Europos Sąjungos sistemą

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

PAŽYMĖDAMOS, kad susitarimai, kuriuos 1985 m. birželio 14 d. ir 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašė kai kurios Europos Sąjungos valstybės narės, dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, taip pat susiję susitarimai bei taisyklės, priimti remiantis šiais susitarimais, yra skirti Europos integracijai stiprinti ir ypač suteikti Europos Sąjungai galimybę sparčiau tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve,

NORĖDAMOS minėtus susitarimus ir taisykles įtraukti į Europos Sąjungos sistemą,

PATVIRTINDAMOS, kad Šengeno *acquis* nuostatos yra taikomos tik tais atvejais, kai jos atitinka Europos Sąjungos ir Bendrijos teisę, ir tik tiek, kiek jos tą teisę atitinka,

ATSIŽVELGDAMOS į ypatingą Danijos poziciją,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Airija ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė nėra aukščiau nurodytų susitarimų šalys ir šių susitarimų nepasirašė; atsižvelgdamos į tai, kad reikėtų sudaryti sąlygas šioms valstybėms narėms pripažinti kai kurias arba visas šių susitarimų nuostatas,

PRIPAŽINDAMOS, kad dėl to būtina pasinaudoti Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties nuostatomis, susijusiomis su glaudesniu bendradarbiavimu tarp kai kurių

valstybių narių, ir kad šiomis nuostatomis galima pasinaudoti tik tuo atveju, jeigu tai yra vienintelė išeitis,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad būtina palaikyti ypatingus santykius su Islandijos Respublika ir Norvegijos Karalyste, nes abi valstybės patvirtino savo ketinimą pripažinti pirmiau nurodytas nuostatas, remiantis 1996 m. gruodžio 19 d. Liuksemburge pasirašytu susitarimu,

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties.

1 straipsnis

Belgijos Karalystė, Danijos Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika, Graikijos Respublika, Ispanijos Karalystė, Prancūzijos Respublika, Italijos Respublika, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, Nyderlandų Karalystė, Austrijos Respublika, Portugalijos Respublika, Suomijos Respublika ir Švedijos Karalystė, pasirašiusios Šengeno susitarimus, yra įgaliosios glaudžiau bendradarbiauti tarpusavyje šio Protokolo priede išvardytų susitarimų ir su jais susijusių nuostatų (toliau – Šengeno *acquis*) taikymo srityje. Šis bendradarbiavimas turi vykti Europos Sąjungos teisinės ir institucinės sistemos pagrindu, gerbiant Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties atitinkamas nuostatas.

2 straipsnis

1. Nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies nuostatų, trylikai 1 straipsnyje išvardytų valstybių narių nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo dienos būtina nedelsiant taikyti Šengeno *acquis*, įskaitant Vykdomojo komiteto, įsteigto pagal Šengeno susitarimus, priimtus iki nurodytos dienos, sprendimus. Nuo šios dienos Taryba pakeis Vykdomąjį komitetą.

Taryba vieningu 1 straipsnyje minimų narių pritarimu imasi visų būtinų priemonių, kad būtų įgyvendintos šios dalies nuostatos. Taryba, sprendama vieningai ir laikydamosi Sutarčių atitinkamų nuostatų, apibrėžia visų nuostatų ar sprendimų, sudarančių Šengeno *acquis*, teisinius pagrindus.

Atsižvelgdamas į šias nuostatas bei sprendimus ir vadovaudamasis atitinkamu apibrėžimu, Europos Bendrijų Teisingumo Teismas vykdo įgaliojimus, suteiktus pagal atitinkamas taikytinas Sutarčių nuostatas. Bet kuriuo atveju priemonės ar sprendimai, susiję su viešosios tvarkos palaikymu ir vidaus saugumo užtikrinimu, nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai.

Kol nebus imtasi pirmiau nurodytų priemonių, nepažeidžiant 5 straipsnio 2 dalies, Šengeno *acquis* sudarančios nuostatos ar sprendimai yra laikomi teisės aktais, pagrįstais Europos Sąjungos sutarties VI antraštine dalimi.

2. 1 dalies nuostatos valstybėms narėms, pasirašiusioms Šengeno susitarimų prisijungimo protokolus, taikomos nuo tos dienos, kurią vieningu 1 straipsnyje minimų narių pritarimu nustato Taryba, nebent kuri nors iš šių valstybių prisijungimo prie Šengeno *acquis* sąlygas įvykdė iki Amsterdamo sutarties įsigaliojimo dienos.

3 straipsnis

Pagal 2 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą apibrėžus visų nuostatų ar sprendimų, sudarančių Šengeno *acquis*, teisinius pagrindus, Danija išlaiko tas pačias teises ir įsipareigojimus kitoms Šengeno susitarimus pasirašiusioms valstybėms, jos turėtus ir vykdytus iki tol ir susijusius su tomis Šengeno *acquis* dalimis, kurių teisiniai pagrindai apibrėžiami pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį.

Kalbant apie Šengeno *acquis* dalis, kurių teisiniai pagrindai apibrėžiami pagal Europos Sąjungos sutarties VI antraštinę dalį, Danija išlaiko tas pačias teises ir įsipareigojimus, kaip ir kitos Šengeno susitarimus pasirašiusios valstybės.

4 straipsnis

Airija ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, kurios nėra įpareigosotos laikytis Šengeno *acquis*, gali bet kada paprašyti dalyvauti taikant kai kurias arba visas Šengeno *acquis* nuostatas.

Taryba vieningu 1 straipsnyje minimų narių bei atitinkamos valstybės vyriausybės atstovo pritarimu priima sprendimą dėl prašymo.

5 straipsnis

1. Pasiūlymams ir iniciatyvoms, pateiktoms Šengeno *acquis* pagrindu, taikomos atitinkamos Sutarčių nuostatos.

Atsižvelgiant į tai, jeigu Airija ar Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė arba abi valstybės kartu per atitinkamą laikotarpį Tarybos pirmininkui raštu nepraneša apie savo pageidavimą dalyvauti taikant minėtas nuostatas, Europos bendrijos steigimo sutarties 5a straipsnyje arba Europos Sąjungos sutarties K.12 straipsnyje nurodyti įgaliojimai laikomi suteiktais 1 straipsnyje išvardytoms valstybėms narėms ir Airijai arba Jungtinei Karalystei, jei kuri nors iš šių valstybių pageidauja dalyvauti šiose bendradarbiavimo srityse.

2. Atitinkamos 1 dalies pirmojoje pastraipoje išvardytų Sutarčių nuostatos taikomos net tuo atveju, kai Taryba nenustato 2 straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje nurodytų priemonių.

6 straipsnis

Pagal 1996 m. gruodžio 19 d. Liuksemburge pasirašytą susitarimą Islandijos Respublika ir Norvegijos Karalystė yra susijusios su Šengeno *acquis* įgyvendinimu ir tolesne plėtra. Šiuo tikslu Taryba vieningu 1 straipsnyje minimų narių pritarimu pasirašys su šiomis valstybėmis susitarimą, kuriame bus numatytos atitinkamos procedūros. Į šį susitarimą bus įtrauktos nuostatos dėl Islandijos ir Norvegijos įnašų, susijusių su bet kuriais šio Protokolo įgyvendinimo finansiniais padariniais.

Taryba, spręsdama vieningai, su Islandija ir Norvegija pasirašys atskirą susitarimą dėl teisių ir įsipareigojimų tarp Airijos bei Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, atstovaujančių vienai sutarties šaliai, ir Islandijos bei Norvegijos, atstovaujančių kitai sutarties šaliai, vykdomų tose Šengeno *acquis* srityse, kurios taikomos šioms valstybėms.

7 straipsnis

Taryba kvalifikuota balsų dauguma nustato išsamias Šengeno sekretoriato integravimo į Tarybos Generalinį sekretoriatą priemones.

8 straipsnis

Dėl derybų, susijusių su naujų valstybių narių priėmimu į Europos Sąjungą, Šengeno *acquis* ir tolesnės priemonės, kurių institucijos imsis jo taikymo srityje, yra laikoma *acquis*, kurį visos valstybės kandidatės turi visiškai pripažinti.

PRIEDAS

Šengeno acquis

1. 1985 m. birželio 14 d. Šengene pasirašyta Sutartis tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo.

2. 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašyta konvencija tarp Belgijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Prancūzijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės ir Nyderlandų Karalystės, įgyvendinanti 1985 m. birželio 14 d. pasirašytą Šengeno sutartį dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, kartu su susijusiu Baigiamuoju aktu ir bendromis deklaracijomis.

3. 1985 m. Sutarties prisijungimo protokolai bei susitarimai ir 1990 m. įgyvendinimo konvencija, kurią 1990 m. lapkričio 27 d. Paryžiuje pasirašė Italija, 1991 m. birželio 25 d. Bonoje – Portugalija, 1992 m. lapkričio 6 d. Madride – Graikija, 1995 m. balandžio 28 d. Briuselyje – Austrija ir 1996 m. gruodžio 19 d. Liuksemburge – Danija, Suomija ir Švedija, kartu su susijusiais baigiamaisiais aktais ir deklaracijomis.

4. Vykdomojo komiteto, įsteigto remiantis 1990 m. įgyvendinimo konvencija, sprendimai bei deklaracijos ir aktai, priimti, kad institucijos, kurioms Vykdomasis komitetas suteikė įgaliojimus priimti sprendimus, įgyvendintų šią konvenciją.

Protokolas dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnio tam tikrų aspektų taikymo Jungtinei Karalystei ir Airijai

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

NORĖDAMOS išspręsti tam tikrus klausimus, susijusius su Jungtine Karalyste ir Airija,

ATSIŽVELGDAMOS į daug metų galiojančius specialius kelionių susitarimus tarp Jungtinės Karalystės ir Airijos,

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties.

1 straipsnis

Nepaisant to, kas pasakyta Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnyje, visų kitų šios Sutarties ar Europos Sąjungos sutarties nuostatų, visų priemonių, nustatytų remiantis šiomis Sutartimis, arba visų tarptautinių susitarimų, kuriuos sudarė Bendrija arba Bendrija ir jos valstybės narės su viena ar keliomis trečiosiomis valstybėmis, Jungtinė Karalystė turi teisę prie savo sienų su kitomis valstybėmis narėmis asmenims, norintiems įvažiuoti į Jungtinės Karalystės teritoriją, taikyti tokias kontrolės priemones, kokios, jos nuomone, yra būtinos įgyvendinti šiems tikslams:

- a) patikrinti valstybių, kurios yra Europos ekonominės erdvės sutarties šalys, piliečių ir jų išlaikomų asmenų, kurie naudojami Bendrijos teisės aktų suteiktomis teisėmis, taip pat kitų valstybių piliečių, kuriems šios teisės suteikiamos pagal Jungtinę Karalystę įpareigojantį susitarimą, teisę įvažiuoti į Jungtinę Karalystę;
- b) nuspręsti, ar išduoti kitiems asmenims leidimą įvažiuoti į Jungtinę Karalystę.

Tai, kas pasakyta Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnyje, taip pat šios Sutarties ar Europos Sąjungos sutarties nuostatos arba bet kurios priemonės, nustatytos pagal šias Sutartis, nepažeidžia Jungtinės Karalystės teisės nustatyti arba taikyti nurodytas kontrolės priemones. Šiame straipsnyje pateikiamos Jungtinės Karalystės nuorodos taikomos ir toms teritorijoms, kurių užsienio reikalus tvarko Jungtinė Karalystė.

2 straipsnis

Jungtinė Karalystė ir Airija gali toliau tartis dėl asmenų judėjimo tarp jų teritorijų („bendroje kelionių erdvėje“), kartu gerbdamos šio Protokolo 1 straipsnio pirmosios pastraipos a punkte nurodytų asmenų teises. Todėl tol, kol jos laikosi šių susitarimų, šio protokolo 1 straipsnio nuostatos Airijai taikomos tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir Jungtinei Karalystei. Tai, kas pasakyta Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnyje, šios Sutarties ir Europos Sąjungos sutarties nuostatos arba pagal šias Sutartis nustatytos priemonės šiems susitarimams neturi jokios įtakos.

3 straipsnis

Kitos valstybės narės turi teisę prie savo sienų ar visose įvažiavimo į jų teritorijas vietose asmenims, norintiems įvažiuoti į jų teritoriją iš Jungtinės Karalystės ar kitų teritorijų, kurių užsienio reikalus tvarko Jungtinė Karalystė, arba iš Airijos, kol Airijai bus taikomos 1 straipsnio nuostatos, taikyti tokias kontrolės priemones, kokios taikomos įgyvendinant šio Protokolo 1 straipsnyje nurodytus tikslus.

Tai, kas pasakyta Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnyje, šios Sutarties ar Europos Sąjungos sutarties nuostatose arba kitose priemonėse, nustatytose pagal šias Sutartis, nepažeidžia kitų valstybių teisės nustatyti arba taikyti nurodytas kontrolės priemones.

Protokolas dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

NORĖDAMOS išspręsti tam tikrus klausimus, susijusius su Jungtine Karalyste ir Airija,

ATSIŽVELGDAMOS į Protokolą dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnio tam tikrų aspektų taikymo Jungtinei Karalystei ir Airijai,

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties.

1 straipsnis

Laikydamosi 3 straipsnio nuostatų, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja Tarybos darbe nustatant priemones, siūlomas pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį. Nukrypstant nuo Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalies, kvalifikuota dauguma apibrėžiama kaip tas pats atitinkamiems Tarybos nariams paskirstytas balsų santykis, nurodytas minėtoje 148 straipsnio 2 dalyje. Tarybos sprendimams, kurie priimami vieningai, būtinas vieningas Tarybos narių, išskyrus Jungtinės Karalystės ir Airijos Vyriausybių atstovų, pritarimas.

2 straipsnis

Dėl 1 straipsnio ir laikantis 3, 4 ir 6 straipsnių jokios Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinės dalies nuostatos, jokia pagal šią antraštinę dalį nustatyta priemonė ir jokia Bendrijos pagal šią antraštinę dalį sudarytų tarptautinių sutarčių nuostata nei jokie Teisingumo Teismo sprendimai, aiškinantys šias nuostatas ar priemones, nėra privalomi arba taikomi Jungtinei Karalystei ar Airijai; minėtos nuostatos, priemonės ir sprendimai neturi jokios įtakos šių valstybių kompetencijai, teisėms bei įsipareigojimams; taip pat šios nuostatos, priemonės ar sprendimai, taikomi Jungtinei Karalystei ar Airijai, neturi jokios įtakos *acquis communautaire* ir nėra Bendrijos teisės dalis.

3 straipsnis

1. Per tris mėnesius nuo pasiūlymo ar iniciatyvos pateikimo Tarybai pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį Jungtinė Karalystė ar Airija gali raštu pranešti Tarybos pirmininkui apie savo pageidavimą dalyvauti nustatant ir taikant bet kurią iš pasiūlytų priemonių, ir po to ši valstybė turės teisę tai daryti. Nukrypstant nuo Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalies, kvalifikuota dauguma apibrėžiama kaip tas pats atitinkamiems Tarybos nariams paskirstytas balsų santykis, nurodytas minėtoje 148 straipsnio 2 dalyje. Tarybos sprendimams, kurie priimami vieningai, būtinas vieningas Tarybos narių, išskyrus nario, nepateikusio tokio pranešimo, pritarimas. Pagal šią dalį nustatytos priemonės privalomos visoms valstybėms narėms, dalyvavusioms priimant šį sprendimą.

2. Jeigu po atitinkamo laikotarpio neįmanoma nustatyti 1 dalyje nurodytos priemonės nustatyti dalyvaujant Jungtinei Karalystei ar Airijai, Taryba gali sprendimą pagal 1 straipsnį be Jungtinės Karalystės ar Airijos. Šiuo atveju taikomos 2 straipsnio nuostatos.

4 straipsnis

Tarybai pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį nustačius priemonę, Jungtinė Karalystė ar Airija gali bet kada pranešti Tarybai ir Komisijai apie savo ketinimą pripažinti šias priemones. Šiuo atveju Europos bendrijos steigimo sutarties 5a straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka taikoma *mutatis mutandis*.

5 straipsnis

Valstybė narė, kuri nėra įpareigota priemonės pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį, neatsako už šios priemonės finansinius padarinius, išskyrus administracines išlaidas, kurias patiria institucijos.

6 straipsnis

Jeigu šiame Protokole nurodytais atvejais Jungtinė Karalystė ar Airija yra įpareigos Tarybos pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį nustatytos priemonės, šiai valstybei dėl minėtos priemonės taikomos atitinkamos šios Sutarties, įskaitant 73p straipsnį, nuostatos.

7 straipsnis

3 ir 4 straipsniai nepažeidžia Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą.

8 straipsnis

Airija gali Tarybos pirmininkui raštu pranešti, jog ji nebenori, kad jai būtų taikomos šio Protokolo sąlygos. Šiuo atveju Airijai bus taikomos įprastinės Sutarties nuostatos.

Protokolas dėl Danijos pozicijos

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

PRIMINDAMOS 1992 m. gruodžio 12 d. Edinburge per Europos Vadovų Tarybos susitikimą priimtą valstybių ar vyriausybių vadovų sprendimą dėl tam tikrų su Europos Sąjungos sutartimi susijusių problemų, kurias nurodė Danija,

PAŽYMĖDAMOS Edinburgo sprendime išdėstyta Danijos poziciją dėl pilietybės, Ekonominės ir valiutų sąjungos, gynybos politikos, teisingumo ir vidaus reikalų,

ATSIŽVELGDAMOS į Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos teisės sistemą 3 straipsnį,

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties.

I DALIS

1 straipsnis

Danija nedalyvauja Tarybos darbe nustatant priemones pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį. Nukrypstant nuo Europos bendrijos steigimo sutarties 148 straipsnio 2 dalies, kvalifikuota dauguma apibrėžiama kaip tas pats atitinkamiems Tarybos nariams paskirstytas balsų santykis, nurodytas minėtoje 148 straipsnio 2 dalyje. Tarybos sprendimams, kurie priimami vieningai, būtinas vieningas Tarybos narių, išskyrus Danijos Vyriausybės atstovo, pritarimas.

2 straipsnis

Jokios Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinės dalies nuostatos, jokios pagal šią antraštinę dalį nustatytos priemonės ir jokia Bendrijos pagal šią antraštinę dalį sudarytų tarptautinių sutarčių nuostata nei jokie Teisingumo Teismo sprendimai, aiškinantys šias nuostatas ar priemones, nėra privalomi ar taikomi Danijai; minėtos nuostatos, priemonės ir sprendimai neturi jokios įtakos Danijos kompetencijai, teisėms bei įsipareigojimams; šios nuostatos, priemonės ar sprendimai, taikomi Danijai, neturi jokios įtakos *acquis communautaire* ir nėra Bendrijos teisės dalis.

3 straipsnis

Danija neatsako už 1 straipsnyje nurodytų priemonių finansinius padarinius, išskyrus institucijų patiriamas administracines išlaidas.

4 straipsnis

1, 2 ir 3 straipsniai netaikomi priemonėms, nustatančioms trečiąsias valstybes, kurių piliečiai, pereidami valstybių narių išorės sienas, turi pateikti vizą, arba priemonėms, susijusiomis su vienoda vizų forma.

5 straipsnis

1. Tarybai pagal Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinę dalį priėmus sprendimą dėl pasiūlymo ar iniciatyvos, pateiktos Šengeno *acquis* pagrindu, Danija per šešis mėnesius turi nuspręsti, ar ji įtrauks šį sprendimą į savo nacionalinę teisę. Jeigu ji nusprendžia taip padaryti, šis sprendimas tarp Danijos ir kitų valstybių narių, nurodytų Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 1 straipsnyje ir Airijos ar Jungtinės Karalystės, sukuria tarptautinės teisės įsipareigojimą, jeigu šios valstybės narės bendradarbiauja atitinkamose srityse.

2. Jeigu Danija nutaria nevykdyti 1 dalyje nurodyto Tarybos sprendimo, Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 1 straipsnyje išvardytos valstybės narės apsvarto deramas priemones, kurių reikia imtis.

II DALIS

6 straipsnis

Kalbant apie priemones, kurias Taryba nustatė Europos Sąjungos sutarties J.3 straipsnio 1 dalies ir J.7 straipsnio taikymo srityje, Danija nedalyvauja rengiant ir įgyvendinant su gynyba susijusių Sąjungos sprendimų bei veiksmų, tačiau netrukdo valstybėms narėms plėtoti glaudesnio bendradarbiavimo šioje srityje. Todėl Danija nedalyvauja priimant šiuos sprendimus. Danija nėra įpareigota prisidėti prie veiklos išlaidų, susijusių su nurodytomis priemonėmis, apmokėjimo.

III DALIS

7 straipsnis

Pagal savo Konstitucijos reikalavimus Danija gali kitoms valstybėms narėms bet kada pranešti, kad ji nebepageidauja taikyti visų arba kai kurių šio Protokolo nuostatų. Šiuo atveju Danija turi iki galo taikyti visas atitinkamas galiojančias priemones, nustatytas remiantis Europos Sąjungos teisės aktais.

C. PROTOKOLAI, PRIDEDAMI PRIE EUROPOS BENDRIJOS STEIGIMO SUTARTIES

Protokolas dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

KADANGI PAGAL Europos Sąjungos sutarties F straipsnio 2 dalies nuostatas Sąjunga turi gerbti pagrindines teises, kurias garantuoja 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija;

kadangi Europos Bendrijų Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Europos Sąjungos sutarties F straipsnio 2 dalį Europos Bendrijoje būtų laikomasi teisės;

kadangi pagal Europos Sąjungos sutarties O straipsnį visos Europos valstybės, paduodančios paraišką įstoti į Europos Sąjungą, turi pripažinti Europos Sąjungos sutarties F straipsnio 1 dalyje išdėstytus principus;

ATSIŽVELGDAMOS, į tai, kad Europos bendrijos steigimo sutarties 236 straipsnis nustato tam tikrų teisių sustabdymo tvarką, jeigu valstybė narė iš esmės ir nuolat pažeidžia šiuos principus;

PRIMINDAMOS, kad kiekvienas valstybės narės pilietis yra ir Sąjungos pilietis, todėl naudojasi ypatingu statusu bei apsauga, kuriuos valstybės narės garantuoja pagal Europos bendrijos steigimo sutarties antrosios dalies nuostatas;

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Europos bendrijos steigimo sutartis sukuria vidaus sienų neturinčią erdvę ir suteikia visiems Sąjungos piliečiams teisę laisvai judėti bei gyventi valstybių narių teritorijoje;

PRIMINDAMOS, kad Sąjungos valstybių narių piliečių išdavimo kitai valstybei klausimą sprendžia 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencija dėl ekstradicijos ir 1996 m. rugsėjo 27 d. Konvencija, parengta remiantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu, dėl ekstradicijos tarp Europos Sąjungos valstybių narių;

SIEKDAMOS neleisti, kad prieglobsčio institucija būtų naudojama kitiems tikslams, išskyrus šios institucijos numatytuosius;

KADANGI šis Protokolas pripažįsta 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso tikslus ir šios konvencijos galutinį pobūdį;

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos bendrijos steigimo sutarties.

Vienintelis straipsnis

Atsižvelgiant į pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos, kurią suteikia Europos Sąjungos valstybės narės, lygį, tariama, kad, kalbant apie teisinius ir praktinius tikslus, susijusius su prieglobsčio klausimais, valstybės narės viena kitai yra patikimos kilmės šalys. Todėl valstybė narė gali svarstyti kitos valstybės narės piliečio prašymą suteikti prieglobstį arba leisti juos nagrinėti tik šiais atvejais:

- a) jeigu, įsigaliojus Amsterdamo sutarčiai, valstybė narė, kurios pilietis pateikia prašymą ir kuri vykdo Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 15 straipsnio nuostatas, toliau taiko priemones, dėl kurių jos teritorijoje nėra iki galo vykdomi jos įsipareigojimai pagal šią konvenciją;
- b) inicijavus Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 1 dalyje nustatytą procedūrą, kol Taryba nepriima atitinkamo sprendimo;
- c) jeigu Taryba, remdamasi Europos Sąjungos sutarties F.1 straipsnio 1 dalimi, nustato, kad valstybė narė, kurios pilietis pateikia prašymą, iš esmės ir nuolat pažeidžia F straipsnio 1 dalyje nurodytus principus;
- d) jeigu valstybė narė priimtų tokio pobūdžio vienašališką sprendimą dėl kitos valstybės narės piliečio pateikto prašymo; šiuo atveju būtina nedelsiant informuoti Tarybą; prašymas nagrinėjamas remiantis prielaida, kad jis yra akivaizdžiai nepagrįstas, tačiau bet kuriuo atveju neturi jokios įtakos valstybės narės kompetencijai priimti sprendimus.

Protokolas dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

PASIRYŽUSIOS nustatyti subsidiarumo ir proporcingumo principų, įtvirtintų Europos bendrijos steigimo sutarties 3b straipsnyje, taikymo sąlygas, kad būtų tiksliau apibūdinti jų taikymo kriterijai, ir užtikrinti, kad visos institucijos griežtai laikytųsi ir nuosekliai įgyvendintų šiuos principus,

NORĖDAMOS užtikrinti, kad priimami sprendimai būtų kiek įmanoma geriau pritaikomi Sąjungos piliečiams,

ATSIŽVELGDAMOS į 1993 m. spalio 25 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinę sutartį dėl subsidiarumo principo įgyvendinimo procedūrų,

PATVIRTINA, kad 1992 m. spalio 16 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo Birmingeme išvados ir bendras požiūris į subsidiarumo principo taikymą, dėl kurio susitarta 1992 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime Edinburge, ir toliau bus gairės Sąjungos institucijų veiksmams, taip pat subsidiarumo principo taikymo plėtrai, ir šiuo tikslu

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos bendrijos steigimo sutarties.

1) Vykdydama jai suteiktus įgaliojimus, kiekviena institucija užtikrina, kad būtų laikomasi subsidiarumo principo. Ji užtikrina ir tai, kad būtų laikomasi proporcingumo principo, pagal kurį Bendrijos veiksmai siekiant šios Sutarties tikslų negali viršyti to, kas būtina.

2) Taikant subsidiarumo ir proporcingumo principus, būtina pripažinti Sutarties bendrąsias nuostatas bei tikslus, ypač visiškai išlaikant *acquis communautaire* ir institucijų pusiausvyrą; šių principų taikymas neturi įtakos Teisingumo Teismo nustatytiems principams, susijusiems su nacionalinės ir Bendrijos teisių santykiu; be to būtina atsižvelgti į Europos Sąjungos sutarties F straipsnio 4 dalį, kurioje sakoma, kad „Sąjunga pati pasirūpina savo tikslams pasiekti ir savo politikai įgyvendinti reikalingais ištekliais“.

3) Subsidiarumo principas neleidžia abejoti įgaliojimais, kuriuos Sutartis suteikia Europos Bendrijai, kaip aiškina Teisingumo Teismas. Sutarties 3b straipsnio antroje dalyje nurodyti kriterijai yra taikomi sritims, kurios nėra priskiriamos išimtinai Bendrijos kompetencijai. Subsidiarumo principas nustato šių įgaliojimų naudojimo Bendrijos lygiu gaires. Subsidiarumas yra dinamiška sąvoka, kuri turi būti taikoma atsižvelgiant į Sutartyje nurodytus tikslus. Šis principas leidžia išplėsti Bendrijos veiksmus neviršijant jos įgaliojimų, jeigu to reikalauja aplinkybės, ir atvirkščiai – juos apriboti ar sustabdyti, jeigu jie nebėra pagrįsti.

4) Būtina nurodyti visų siūlomų Bendrijos teisės aktų motyvus, norint pagrįsti jų atitiktį subsidiarumo bei proporcingumo principams; motyvai, dėl kurių nusprendžiama, kad Bendrija gali veiksmingiau siekti tam tikro tikslo, turi būti pagrįsti kokybiniais arba, jei galima, kiekybiniais rodikliais.

5) Pagrindžiant Bendrijos veiksmus, būtina laikytis abiejų subsidiarumo principo aspektų: valstybės narės, laikydamosi savo nacionalinių konstitucijų, negali deramai pasiekti siūlomų veiksmų tikslų, todėl jų geriau siekti Bendrijos lygio veikla.

Nustatant, ar įvykdyta pirmiau minėta sąlyga, vadovaujamosi šiomis gairėmis:

- svarstomasis dalykas turi transnacionalinių aspektų ir valstybių narių veiksmai negali jo tinkamai reglamentuoti;
- vienu tik valstybių narių veiksmai arba Bendrijos neveiklumas prieštarautų Sutarties reikalavimams (pvz.: pataisyti konkurencijos iškreipimus, išvengti paslėptų prekybos apribojimų arba sustiprinti ekonominę bei socialinę sanglaudą) arba kaip nors kitaip smarkiai pakenktų valstybių narių interesams;
- Bendrijos lygiu atliekama veikla būtų akivaizdžiai naudinga dėl savo apimties arba poveikio, palyginti su veiksmais, atliekamais valstybių narių lygiu.

6) Bendrijos veiklos forma turi būti kaip galima paprastesnė ir tokia, kad būtų pakankamai pasiektas atitinkamos priemonės tikslas ir kad ši priemonė būtų veiksmingai įgyvendinta. Bendrija leidžia tik tiek teisės aktų, kiek reikia. Jeigu kitos sąlygos yra vienodos, pirmenybė teikiama direktyvoms, o ne reglamentams, bei ir pamatinėms direktyvoms, o ne išsamioms priemonėms. Sutarties 189 straipsnyje nurodytos direktyvos, privalomos kiekvienai valstybei narei, kuriai jos skiriamos, kad būtų pasiektas numatytas tikslas, leidžia nacionalinėms institucijoms pasirinkti veiksmų formas bei metodus.

7) Kalbant apie Bendrijos veiksmų pobūdį bei apimtį, Bendrijos priemonės turėtų suteikti kaip galima daugiau galimybių priimti nacionalinius sprendimus, užtikrinančius, kad būtų pasiektas priemonės tikslas, ir atitinkančius Sutarties reikalavimus. Gerbiant Bendrijos teisę, reikėtų gerbti ir galiojančią nacionalinę tvarką bei valstybių narių teisinių sistemų struktūrą ir veikimą. Jei reikia ir atsižvelgiant į tai, kad būtina jas tinkamai taikyti, Bendrijos priemonės turi suteikti valstybėms narėms papildomų galimybių siekiant savo tikslų.

8) Jeigu taikant subsidiarumo principą Bendrija nesiima jokių veiksmų, valstybių narių veiksmai turi atitikti Sutarties 5 straipsnyje nustatytas bendrąsias taisykles, ir jos turi imtis visų tinkamų priemonių, užtikrinančių jų įsipareigojimų pagal Sutartį vykdymą, bei vengti priemonių, kurios galėtų kelti pavojų Sutarties tikslų įgyvendinimui.

9) Laikydamosi savo iniciatyvos teisės, Komisija turi:

- išskyrus ypatingos skubos ar konfidencialumo atvejus, visokeriopai konsultuotis prieš siūlydama teisės aktus ir, jeigu reikia, paskelbti konsultacijų dokumentus;
- išskyrus ypatingos skubos ar konfidencialumo atvejus, visokeriopai konsultuotis prieš siūlydama teisės aktus ir, jeigu reikia, paskelbti konsultacijų dokumentus;
- deramai atsižvelgti į tai, kad būtina kaip galima daugiau sumažinti visas finansines ar administracines prievoles, tenkančias Bendrijai, nacionalinėms vyriausybėms, vietos valdžiai, ūkio subjektams ir piliečiams, ir suderinti jas siekiant tikslo;
- pateikti Sutarties 3b straipsnio taikymo metų ataskaitą Europos Vadovų Tarybai, Europos Parlamentui ir Tarybai. Ši metų ataskaita pateikiama ir Regionų komitetui bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

10) Europos Vadovų Taryba atsižvelgia į Komisijos ataskaitą, nurodytą 9 punkto ketvirtojoje įtraukoje Sąjungos pažangos ataskaitoje, kurią būtina pateikti Europos Parlamentui pagal Europos Sąjungos sutarties D straipsnį.

11) Laikydamiesi visų taikytinų procedūrų, Europos Parlamentas ir Taryba apsveria, ar šios procedūros atitinka Sutarties 3b straipsnio nuostatas, ir šis svarstymas yra neatskiriama visokeriopo Komisijos pasiūlymų nagrinėjimo dalis. Tai taikoma pradiniam Komisijos pasiūlymui, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos numatytiems šio pasiūlymo pakeitimams.

12) Taikant Sutarties 189b ir 189c straipsniuose nustatytas procedūras būtina informuoti Europos Parlamentą apie Tarybos poziciją dėl Sutarties 3b straipsnio nuostatų taikymo ir nurodyti motyvus, kuriais remiantis Taryba nustatė bendrą poziciją. Taryba informuoja Europos Parlamentą apie motyvus, dėl kurių tariama, kad visas Komisijos pasiūlymas arba jo dalis neatitinka Sutarties 3b straipsnio nuostatų.

13) Subsidiarumo principo vykdymas turi būti peržiūrėtas laikantis Sutartyje nustatytų taisyklių.

Protokolas dėl valstybių narių užsienio ryšių dėl išorės sienų perėjimo

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

ATSIŽVELGDAMOS į valstybių narių poreikį užtikrinti veiksmingą jų išorės sienų kontrolę, jei reikia, bendradarbiaujant su trečiosiomis valstybėmis,

SUSITARĖ dėl šios nuostatos, kurios tekstas pridedamas prie Europos bendrijos steigimo sutarties.

Sutarties IIIa antraštinės dalies 73j straipsnio 2 dalies a punkto nuostatos dėl priemonių, taikomų pereinant išorės sienas, nepažeidžia valstybių narių kompetencijos derėtis ar sudaryti susitarimus su trečiosiomis valstybėmis, jeigu šios valstybės gerbia Bendrijos teisę bei kitus atitinkamus tarptautinius susitarimus.

Protokolas dėl valstybių narių visuomeninės transliacijos sistemos

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

MANYDAMOS, kad valstybių narių visuomeninė transliacijos sistema yra tiesiogiai susijusi su kiekvienos visuomenės demokratiniiais, socialiniais ir kultūriniais poreikiais bei su poreikiu išlaikyti žiniasklaidos pliuralizmą,

SUSITARĖ dėl šių aiškinamųjų nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos bendrijos steigimo sutarties.

Europos bendrijos steigimo sutarties nuostatos nepažeidžia valstybių narių kompetencijos finansuoti visuomeninę transliaciją, jeigu šis finansavimas teikiamas transliuojančiosioms organizacijoms, kad jos vykdytų su viešosiomis paslaugomis susijusius įgaliojimus, kuriuos suteikia, apibrėžia ir organizuoja kiekviena valstybė narė, ir jeigu šis finansavimas prekybos sąlygų ir konkurencijos Bendrijoje nepaveikia taip, kad pakenktų bendriems interesams, taip pat atsižvelgiant į šios viešosios paslaugos funkcijų vykdymą.

Protokolas dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

NORĖDAMOS užtikrinti geresnę gyvūnų, kaip juslių gyvių, apsaugą ir pagarbą jiems,

SUSITARĖ dėl šios nuostatos, kurios tekstas pridedamas prie Europos bendrijos steigimo sutarties.

Rengdamos ir įgyvendindamos Bendrijos žemės ūkio politiką, transporto politiką, vidaus rinkos ir tyrimų politiką, Bendrija ir valstybės narės turi visokeriopai atsižvelgti į gyvūnų gerovės reikalavimus, taip pat gerbti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, papročius, ypač susijusius su religinėmis apeigomis, kultūros tradicijomis ir vietos paveldu.

D. PROTOKOLAI, PRIDEDAMI PRIE EUROPOS SĄJUNGOS SUTARTIES IR EUROPOS BENDRIJOS, EUROPOS ANGLIŲ IR PLIENO BENDRIJOS BEI EUROPOS ATOMINĖS ENERGIJOS BENDRIJOS STEIGIMO SUTARČIŲ

Protokolas dėl institucijų numatant Europos Sąjungos plėtrą

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijų steigimo sutarčių.

1 straipsnis

Nepaisant to, kas pasakyta Europos bendrijos steigimo sutarties 157 straipsnio 1 dalyje, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties 9 straipsnio 1 dalyje ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties 126 straipsnio 1 dalyje, po pirmojo Sąjungos išplėtimo Komisiją sudarys po kiekvienos valstybės narės atstovą, jeigu iki tos dienos balsų paskirstymas Taryboje bus pakeistas juos perskirsčius arba pritaikius dvigubą daugumą tokiu būdu, kad šis pakeitimas, atsižvelgiant į visus svarbius veiksnius ir, svarbiausia, kompensuojant valstybėms narėms, kurios atsisako galimybės skirti antrą Komisijos narį, būtų priimtinas visoms valstybėms narėms.

2 straipsnis

Likus ne mažiau kaip metams iki Europos Sąjungos narių padaugės per dvidešimt, bus sušaukta valstybių narių vyriausybės atstovų konferencija, kuri nuodugniai persvarstys su institucijų struktūra ir veikimu susijusias Sutarčių nuostatas.

Protokolas dėl institucijų, tam tikrų Europos Bendrijų įstaigų bei padalinių ir Europolo būstinių vietos

VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

ATSIŽVELGDAMI į Europos bendrijos steigimo sutarties 216 straipsnį, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties 77 straipsnį ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties 189 straipsnį,

ATSIŽVELGDAMI į Europos Sąjungos sutartį,

PRIMINDAMI IR PATVIRTINDAMI 1965 m. balandžio 8 d. sprendimą bei laikydamiesi sprendimų dėl būsimų institucijų, įstaigų ir padalinių būstinių,

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijų steigimo sutarčių.

Vienintelis straipsnis

- a) Europos Parlamento būstinė yra Strasbūre, kur vyksta 12 mėnesinių plenarinių sesijų, įskaitant biudžeto sesiją. Papildomi plenarinės sesijos posėdžiai vyksta Briuselyje. Europos Parlamento komitetų posėdžiai vyksta Briuselyje. Europos Parlamento Generalinio sekretoriato ir jo padalinių būstinės lieka Briuselyje.
- b) Tarybos būstinė yra Briuselyje. Balandžio, birželio ir spalio mėnesiais Tarybos posėdžiai vyksta Liuksemburge.
- c) Komisijos būstinė yra Briuselyje. 1965 m. balandžio 8 d. sprendimo 7, 8 ir 9 straipsniuose išvardytų padalinių būstinės yra Liuksemburge.
- d) Teisingumo Teismo ir Pirmosios instancijos teismo būstinės yra Liuksemburge.
- e) Audito Rūmų būstinė yra Liuksemburge.
- f) Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto būstinė yra Briuselyje.
- g) Regionų komiteto būstinė yra Briuselyje.
- h) Europos investicijų banko būstinė yra Liuksemburge.

- i) Europos pinigų instituto ir Europos centrinio banko būstinės yra Frankfurte.
- j) Europos policijos (Europolio) būstinė yra Hagoje.

Protokolas dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje

AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

PRIMINDAMOS, kad atskirų nacionalinių parlamentų atliekamas nuodugnus savo vyriausybių tikrinimas, susijęs su Sąjungos veikla, yra kiekvienos valstybės narės konkrečios konstitucinės struktūros bei praktikos dalykas,

NORĖDAMOS skatinti nacionalinius parlamentus aktyviau dalyvauti Europos Sąjungos veikloje ir plėsti jų galimybes reikšti savo nuomonę dėl juos ypač dominančių dalykų,

SUSITARĖ dėl šių nuostatų, kurių tekstai pridedami prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijų steigimo sutarčių.

I. Informacija valstybių narių nacionaliniams parlamentams

1. Visi Komisijos konsultacijų dokumentai (žalioji ir baltoji knyga, komunikatai) nedelsiant perduodami valstybių narių nacionaliniams parlamentams.
2. Komisijos siūlomi teisės aktų projektai, kaip apibrėžia Taryba pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 151 straipsnio 3 dalį, turi būti laiku pateikti kiekvienos valstybės narės vyriausybei, kad ji galėtų užtikrinti, jog nacionalinis parlamentas juos deramai gauna.
3. Turi praėti šešios savaitės nuo tos dienos, kai Komisija visomis kalbomis Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia siūlomą teisės akto projektą arba pasiūlymą dėl atitinkamos priemonės, priimamus pagal Europos Sąjungos sutarties VI antraštinę dalį, ir tos dienos, kai jis įtraukiamas į Tarybos sprendimų darbotvarkę, kad būtų priimtas teisės aktas arba nustatyta bendroji pozicija pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 189b ar 189c straipsnius, išskyrus skubos atvejus, kurių motyvai nurodomi teisės akte arba bendrojoje pozicijoje.

II. Europos reikalų komitetų konferencija

4. Europos reikalų komitetų konferencija (toliau – COSAC), įsteigta 1989 m. lapkričio 16–17 d. Paryžiuje, gali pateikti bet kokią, jos nuomone, tinkamą pasiūlymą Europos Sąjungos institucijoms, ypač remdamasi teisės dokumentų tekstų projektais, kuriuos valstybių narių vyriausybių atstovai bendru susitarimu nusprendžia jai perduoti, atsižvelgdami į dalyko pobūdį.
5. COSAC gali nagrinėti visus siūlomus teisės aktų projektus ar iniciatyvas, kurie siejasi su laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimu ir kurie gali turėti tiesioginę įtaką asmenų teisėms ir laisvėms. Būtina informuoti Europos Parlamentą, Tarybą ir Komisiją apie visus COSAC pasiūlymus, pateiktus pagal šį punktą.
6. COSAC gali perduoti Europos Parlamentui, Tarybai ar Komisijai visus, jos nuomone, tinkamus pasiūlymus dėl Sąjungos teisės aktų leidimo, ypač dėl subsidiarumo principo taikymo, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, taip pat klausimų, susijusių su pagrindinėmis teisėmis.
7. COSAC teikiami pasiūlymai nacionaliniams parlamentams jokių būdu nėra įpareigojantys ar iš anksto nulemiantys jų poziciją.

BAIGIAMASIS AKTAS

VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVŲ KONFERENCIJA, sušaukta tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt šeštą metų kovo dvidešimt devintą dieną Turine, kad bendru susitarimu priimtus pakeitimus, kuriuos būtina padaryti Europos Sąjungos sutartyje, atitinkamose Europos bendrijos, Europos anglių ir plieno bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartyse, taip pat tam tikruose su tuo susijusiuose aktuose, priėmė šiuos dokumentų tekstus.

I. Amsterdamo sutartis, iš dalies pakeičianti Europos Sąjungos sutartį, Europos Bendrijų steigimo sutartis ir tam tikrus su jomis susijusius aktus

II. Protokolai

A. Protokolas, pridedamas prie Europos Sąjungos sutarties:

1. Protokolas dėl Europos Sąjungos sutarties J.7 straipsnio

B. Protokolai, pridedami prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties:

2. Protokolas dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą

3. Protokolas dėl tam tikrų Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnio aspektų taikymo Jungtinei Karalystei ir Airijai

4. Protokolas dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos

5. Protokolas dėl Danijos pozicijos

C. Protokolai, pridedami prie Europos bendrijos steigimo sutarties:

6. Protokolas dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio

7. Protokolas dėl subsidarumo ir proporcingumo principų taikymo

8. Protokolas dėl valstybių narių užsienio ryšių dėl išorės sienų perėjimo

9. Protokolas dėl valstybių narių visuomeninės transliacijos sistemos

10. Protokolas dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės

D. Protokolai, pridedami prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos, Europos anglių ir plieno bendrijos bei Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarčių:

11. Protokolas dėl institucijų numatant Europos Sąjungos plėtrą

12. Protokolas dėl institucijų, tam tikrų Europos Bendrijų įstaigų bei padalinių ir Europolo būstinių vietos

13. Protokolas dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje

III. Deklaracijos

Konferencija priėmė šias deklaracijas, kurios pridedamos prie Baigiamojo akto:

- 1. Deklaraciją dėl mirties bausmės panaikinimo**
- 2. Deklaraciją dėl tvirtesnio bendradarbiavimo tarp Europos Sąjungos ir Vakarų Europos Sąjungos**
- 3. Deklaraciją dėl Vakarų Europos Sąjungos**
- 4. Deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties J.14 ir K.10 straipsnių**
- 5. Deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties J.15 straipsnio**
- 6. Deklaraciją dėl politikos planavimo ir išankstinio įspėjimo grupės**
- 7. Deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties K.2 straipsnio**
- 8. Deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsnio e punkto**
- 9. Deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties K.6 straipsnio 2 dalies**
- 10. Deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties K.7 straipsnio**
- 11. Deklaraciją dėl bažnytinių ir nereliginių organizacijų statuso**
- 12. Deklaraciją dėl poveikio aplinkai įvertinimo**
- 13. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 7d straipsnio**
- 14. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 44 straipsnio panaikinimo**
- 15. Deklaraciją dėl Šengeno *acquis* numatytos apsaugos bei saugumo lygio išlaikymo**
- 16. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73j straipsnio 2 dalies b punkto**
- 17. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73k straipsnio**
- 18. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73k straipsnio 3 dalies a punkto**
- 19. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73l straipsnio 1 dalies**
- 20. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73m straipsnio**
- 21. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73o straipsnio**
- 22. Deklaraciją dėl neįgalių asmenų**
- 23. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 109r straipsnyje nurodytų skatinimo priemonių**

24. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 109r straipsnio
25. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 118 straipsnio
26. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 118 straipsnio 2 dalies
27. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 118b straipsnio 2 dalies
28. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 119 straipsnio 4 dalies
29. Deklaraciją dėl sporto
30. Deklaraciją dėl salų regionų
31. Deklaraciją dėl 1987 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimo
32. Deklaraciją dėl Komisijos organizacinės struktūros ir veikimo
33. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 188c straipsnio 3 dalies
34. Deklaraciją dėl bendro sprendimo procedūros trukmės paaiskymo
35. Deklaraciją dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 191a straipsnio 1 dalies
36. Deklaraciją dėl užjūrio šalių ir teritorijų
37. Deklaraciją dėl Vokietijos valstybės kredito įstaigų
38. Deklaraciją dėl savanoriškosios tarnybos veiklų
39. Deklaraciją dėl Bendrijos teisės aktų rengimo kokybės
40. Deklaraciją dėl Europos anglų ir plieno bendrijos tarptautinių sutarčių sudarymo procedūros
41. Deklaraciją dėl skaidrumo, susipažinimo su dokumentais ir kovos su sukčiavimu nuostatų
42. Deklaraciją dėl sutarčių konsolidavimo
43. Deklaraciją, susijusią su Protokolu dėl subsidarumo ir proporcingumo principų taikymo
44. Deklaraciją dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 2 straipsnio
45. Deklaraciją dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 4 straipsnio
46. Deklaraciją dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 5 straipsnio

47. Deklaraciją dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 6 straipsnio

48. Deklaraciją, susijusią su Protokolu dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio

49. Deklaraciją, susijusią su Protokolu dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio vienintelio straipsnio d punktu

50. Deklaraciją, susijusią su Protokolu dėl institucijų numatant Europos Sąjungos plėtrą

51. Deklaraciją dėl Amsterdamo sutarties 10 straipsnio

Konferencija dar pažymėjo šias deklaracijas, kurios pridedamos prie Baigiamojo akto:

- 1. Austrijos ir Liuksemburgo deklaraciją dėl kredito įstaigų**
- 2. Danijos deklaraciją dėl Europos Sąjungos sutarties K.14 straipsnio**
- 3. Vokietijos, Austrijos ir Belgijos deklaraciją dėl subsidiarumo**
- 4. Airijos deklaraciją, susijusią su Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos 3 straipsniu**
- 5. Belgijos deklaraciją, susijusią su Protokolu dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio**
- 6. Belgijos, Prancūzijos ir Italijos deklaraciją, susijusią su Protokolu dėl institucijų numatant Europos Sąjungos plėtrą**
- 7. Prancūzijos deklaraciją dėl užjūrio departamentų padėties atsižvelgiant į Protokolą dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą**
- 8. Graikijos deklaraciją, susijusią su Deklaracija dėl bažnyčių ir nereliginių organizacijų statuso**

Galiausiai konferencija, siekdama išsamesnio paaiškinimo, sutiko prie šio Baigiamojo akto pridėti Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties tekstus, į kuriuos įtraukti konferencijos padaryti pakeitimai.

**Priimta tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt septintų metų spalio antrą dieną
Amsterdame.**

[tekstas įvairiomis kalbomis]

Pour Sa Majesté le Roi des Belges Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen Für Seine Majestät den König der Belgier

Erik Derycke

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Niels Helveg Petersen

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Klaus Kinkel

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Theodoros Pangalos

Por Su Majestad el Rey de España

Juan Abel Matutes

Pour le Président de la République française

Hubert Védrine

Thar ceann an Choimisiúin arna ádarús le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh

For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Raphael P. Burke

Per il Presidente della Repubblica Italiana

Lamberto Dini

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Jacques F. Poos

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Hans van Mierlo

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Wolfgang Schüssel

Pelo Presidente da República Portuguesa

Jaime Gama

Suomen	Tasavallan	Presidentin	puolesta
För Republiken Finlands	President		

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallén

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Douglas Henderson

KONFERENCIJOS PRIIMTOS DEKLARACIJOS

1. Deklaracija dėl mirties bausmės panaikinimo

Remdamasi Europos Sąjungos sutarties F straipsnio 2 dalimi, konferencija primena, kad 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolais Nr.6, kurį pasirašė ir ratifikavo dauguma valstybių narių, numato mirties bausmės panaikinimą.

Atsižvelgdama į tai, konferencija pažymi, kad nuo tada, kai šis Protokolas 1983 m. balandžio 28 d. buvo pasirašytas, dauguma Sąjungos valstybių narių panaikino mirties bausmę, ir ji nė vienoje iš jų nebuvo taikoma.

2. Deklaracija dėl tvirtesnio bendradarbiavimo tarp Europos Sąjungos ir Vakarų Europos Sąjungos

Siekdama tvirtesnio bendradarbiavimo tarp Europos Sąjungos ir Vakarų Europos Sąjungos, konferencija Tarybos prašo kaip galima greičiau jos Generalinio sekretoriato darbuotojams nustatyti tinkamą personalo patikimumo tikrinimo tvarką.

3. Deklaracija dėl Vakarų Europos Sąjungos

Konferencija pažymi šią deklaraciją, kurią 1997 m. liepos 22 d. priėmė Vakarų Europos Sąjungos Ministrų taryba:

„Vakarų Europos Sąjungos deklaracija dėl Vakarų Europos Sąjungos vaidmens ir jos santykių su Europos Sąjunga ir Atlanto aljansu

IŽANGA

1. 1991 m. Maastrichte Vakarų Europos Sąjungos (VES) valstybės narės sutarė, kad būtina plėtoti tikrąjį Europos saugumo ir gynybos identitetą (ESGI) ir priimti didesnę atsakomybę už Europos gynybos reikalus. Atsižvelgdamos į Amsterdamo sutartį, jos dar kartą patvirtina, kad svarbu nuolat puoselėti ir didinti šias pastangas. VES yra sudedamoji Europos Sąjungos (ES) raidos dalis, teikianti Sąjungai galimybę imtis operatyvios veiklos, ypač atsižvelgiant į Petersbergo uždavinius, taip pat ji yra pagrindinė ESGI raidos Atlanto aljanse pagal Paryžiaus deklaraciją ir Berlyne priimtus NATO ministrų sprendimus dalis.

2. Šiandien VES Taryba vienija visas Europos Sąjungos valstybes nares ir Atlanto aljanso nares Europoje atsižvelgiant į atitinkamus jų statusus. Taryba taip pat vienija tas valstybes su Vidurio ir Rytų Europos valstybėmis, kurios su Europos Sąjunga yra susietos asociacijos sutartimi ir kurios yra padavusios paraiškas įstoti į Europos Sąjungą ir Atlanto aljansą. Taigi VES įtvirtina save kaip tikrąjį dialogo ir bendradarbiavimo tarp Europos valstybių dėl platesnių Europos saugumo bei gynybos klausimų pamatą.

3. Atsižvelgdama į tai, VES pažymi Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį dėl ES bendros užsienio ir saugumo politikos, ypač J.3 straipsnio 1 dalį, J.7 straipsnį ir Protokolą dėl J.7 straipsnio, kuriuose sakoma:

J.3 straipsnio 1 dalis

„1. Europos Vadovų Taryba nustato bendros užsienio ir saugumo politikos, įskaitant gynybinio pobūdžio reikalus, principus ir bendrąsias gaires.“

J.7 straipsnis

„1. Bendra užsienio ir saugumo politika apima visus su Sąjungos saugumu susijusius klausimus, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą pagal antrąją pastraipą, kas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos politikos, jei tokį sprendimą priimtų Europos Vadovų Taryba. Tokiu atveju ji rekomenduoja valstybėms narėms tokį sprendimą priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

Vakarų Europos Sąjunga (VES) yra sudedamoji Sąjungos raidos dalis, teikianti Sąjungai galimybę naudotis operatyviniu potencialu, ypač atsižvelgiant į 2 dalį. VES padeda Sąjungai formuoti bendros užsienio ir saugumo politikos gynybinius aspektus, kaip nustatyta šiame straipsnyje. Sąjunga atitinkamai puoselėja glaudesnius institucinius ryšius su VES, numatydamą galimybę VES integruoti į Sąjungą, jei taip nuspręstų Europos Vadovų Taryba. Tokiu atveju ji rekomenduoja valstybėms narėms tokį sprendimą priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

Sąjungos politika pagal šį straipsnį nesumenkina tam tikrų valstybių narių saugumo ir gynybos politikos specifinio pobūdžio, gerbia tam tikrų valstybių narių, manančių, kad jų bendra gynyba yra įgyvendinama Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje (NATO), įsipareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį ir yra suderinama su toje struktūroje nustatyta bendra saugumo ir gynybos politika.

Bendros gynybos politikos laipsniškas formavimas remiamas pagal valstybių narių reikmes tarpusavyje bendradarbiaujant ginkluotės srityje.

2. Šiame straipsnyje nurodyti klausimai apima humanitarines ir gelbėjimo, taikos palaikymo ir kovinių pajėgų užduotis krizių valdymo operacijose, įskaitant taikdarystę.

3. Sąjunga pasitelkia VES savo gynybinio pobūdžio sprendimams ir veiksams parengti bei įgyvendinti.

Europos Vadovų Tarybos kompetencija nustatyti gaires pagal J.3 straipsnį VES atžvilgiu galioja ir tiems reikalams, kuriems Sąjunga pasitelkia VES.

Sąjungai pasitelkus VES savo sprendimams dėl 2 dalyje nurodytų užduočių parengti ir įgyvendinti, visoms Sąjungos valstybėms narėms suteikiama teisė visokeriopai dalyvauti vykdant atitinkamas užduotis. Taryba, sutardama su VES institucijomis, nustato būtinus praktinio pobūdžio veiksmus, kad sudarytų galimybę visoms prie atitinkamų užduočių prisidedančioms valstybėms narėms visokeriopai ir lygiais pagrindais dalyvauti planuojant ir priimant sprendimus VES.

Šioje dalyje aptarti gynybinio pobūdžio sprendimai priimami nepažeidžiant 1 dalies trečiojoje pastraipoje minėtų politikos krypčių ir įsipareigojimų.

4. Šio straipsnio nuostatos neužkerta kelio plėtoti glaudesnę dviejų ar keleto valstybių narių bendradarbiavimą dvišaliu pagrindu VES ir Atlanto aljanso struktūroje, jeigu toks

bendradarbiavimas neprieštarauja ar nekliudo šioje antraštinėje dalyje numatytam bendradarbiavimui.

5. Toliau, siekiant šio straipsnio tikslus plačiau įgyvendinti, jo nuostatos bus persvarstytos pagal N straipsnį.“

Protokolas dėl J.7 straipsnio

„AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad būtina iki galo įgyvendinti Europos Sąjungos sutarties J.7 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos ir 3 dalies nuostatas,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Sąjungos politika, grindžiama J.7 straipsniu, nepažeidžia tam tikrų valstybių narių saugumo bei gynybos politikos konkretaus pobūdžio, gerbia tam tikrų valstybių narių, manančių, kad jų bendrą gynybą įgyvendina NATO, išipareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį ir atitinka šioje struktūroje nustatytą bendrą saugumo ir gynybos politiką,

SUSITARĖ dėl šios nuostatos, kurios tekstas pridedamas prie Europos Sąjungos sutarties,

Europos Sąjunga kartu su Vakarų Europos Sąjunga per metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo turi parengti tvirtesnio bendradarbiavimo priemones.“

A. VES SANTYKIAI SU EUROPOS SĄJUNGA ĮGYVENDINANT AMSTERDAMO SUTARTĮ

4. 1991 m. gruodžio 10 d. Deklaracijoje dėl Vakarų Europos Sąjungos vaidmens ir jos santykių su Europos Sąjunga ir Atlanto aljansu VES valstybės narės savo tikslą apibūdina taip: „kurti VES etapais kaip Europos Sąjungos gynybinę dalį“. Šiandien jos patvirtina šį tikslą, kuris patikslinamas Amsterdamo sutartyje.

5. Tais atvejais, kai Sąjunga pasitelks VES, VES parengs ir įgyvendins ES sprendimus bei veiksmus, susijusius su gynybos reikalais.

Rengdama ir įgyvendindama ES sprendimus ir veiksmus, dėl kurių Sąjunga pasitelks VES, VES nuosekliai vadovausis Europos Vadovų Tarybos nustatytais gairėmis.

VES remia Sąjungą formuojant Europos Sąjungos bendros užsienio ir saugumo politikos gynybos aspektus, išdėstytus Europos Sąjungos sutarties J.7 straipsnyje.

6. VES patvirtina, kad tais atvejais, kai Europos Sąjunga VES pasitelkia rengti ir įgyvendinti Sąjungos sprendimus, susijusius su Europos Sąjungos J.7 straipsnio 2 dalyje nurodytais uždaviniais, visos Sąjungos valstybės narės turi teisę visavertiškai prisidėti prie šių uždavinių vykdymo pagal Europos Sąjungos sutarties J.7 straipsnio 3 dalį.

VES didins stebėtojų vaidmenį Vakarų Europos Sąjungoje, laikydamosi J.7 straipsnio 3 dalies nuostatų, ir nustatys būtinas praktines priemones, leidžiančias visoms ES valstybėms narėms, kurios prisideda prie VES uždavinių įgyvendinimo, ES prašymu visavertiškai ir vienodomis sąlygomis dalyvauti VES planavimo bei sprendimų priėmimo darbe.

7. Laikydamosi Protokolo dėl Europos Sąjungos sutarties J.7 straipsnio, VES kartu su Europos Sąjunga parengia tvirtesnio tarpusavio bendradarbiavimo priemones. Atsižvelgiant į tai, galima imtis tam tikrų priemonių, kurių dalį VES jau rengia, įskaitant:

- priemonės, skirtas konsultacijų ir sprendimų priėmimo procesų atitinkamose organizacijose koordinavimui tobulinti, ypač kilus krizei;
- dviejų organizacijų atitinkamų institucijų bendrus susitikimus;
- kiek įmanoma tikslesnį VES ir ES pirmininkaujančių valstybių narių sekos suderinimą, taip pat šių dviejų organizacijų administracinių taisyklių bei normų suderinimą;
- VES Generalinio sekretoriato ir ES Tarybos Generalinio sekretoriato personalo darbo gerą koordinavimą, taip pat ir pasikeitimą darbuotojais bei darbuotojų skyrimą;
- priemonės, kurios leistų atitinkamoms ES institucijoms, įskaitant Politikos planavimo ir išankstinio įspėjimo grupę, naudotis VES Planavimo skyriaus, Situacijų centro ir Palydovų centro ištekliais;
- jei reikia, bendradarbiavimą ginkluotės srityje Vakarų Europos ginkluotės grupės (WEAG), kaip Europos bendradarbiavimo ginkluotės srityje forumo, ES ir VES struktūrose, atsižvelgiant į Europos ginkluotės rinkos racionalizaciją ir Europos ginkluotės agentūros įsteigimą;
- praktines priemones, užtikrinančias bendradarbiavimą su Europos Komisija ir atspindinčias jos vaidmenį BUSP, kaip apibrėžia peržiūrėta Europos Sąjungos sutartis;
- priemones, susijusias su Europos Sąjungos saugumu, gerinimą.

B. VES IR NATO SANTYKIAI ATLANTO ALJANSE PLĖTOJANT ESDI

8. Atlanto aljansas tebėra kolektyvinės gynybos pagrindas pagal Šiaurės Atlanto sutartį. Jis lieka pagrindiniu sąjungininkų konsultacijų forumu ir jų susitarimų dėl politikos, susijusios su jų saugumo ir gynybos įsipareigojimais pagal Vašingtono sutartį, pamatu. Kad galėtų veiksmingiau vykdyti visus savo uždavinius, Aljansas pradėjo derinimo ir pertvarkos procesą. Šis procesas skirtas transatlantinei partnerystei stiprinti ir atnaujinti, įskaitant ESDI plėtojimą pačiame Aljanse.

9. VES yra svarbiausia Europos saugumo ir gynybos identiteto raidos Atlanto aljanse sudedamoji dalis, todėl ji ir toliau stengsis gerinti institucinį ir praktinį bendradarbiavimą su NATO.

10. Be paramos bendrai gynybai, apibūdintai Vašingtono sutarties 5 straipsnyje ir pakeistos Briuselio sutarties V straipsnyje, VES aktyviai prisideda prie kelio konfliktams užkirtimo ir krizių valdymo, kaip numatyta Petersbergo deklaracijoje. Atsižvelgiant į tai, VES įsipareigoja iki galo atlikti savo vaidmenį, paisydama šių dviejų organizacijų visiško skaidrumo ir to, kad jos viena kitą papildo.

11. VES patvirtina, kad šis identitetas bus grindžiamas tvirtais kariniais principais bei tinkamu kariniu planavimu ir kad jis leis sukurti kariniu atžvilgiu darnias ir veiksmingas pajėgas, galinčias vykdyti operacijas, kurias politiškai kontroliuoja ir kurioms strategiškai vadovauja VES.

12. Šiuo tikslu VES plėtos bendradarbiavimą su NATO, ypač:

- nustatant VES ir NATO konsultacijų būdus kilus krizei;

- VES aktyviai dalyvaujant NATO gynybos planavimo procese;
- palaikant VES ir NATO operatyvinius ryšius, kad būtų planuojamos, rengiamos ir vykdomos operacijos, kurių metu naudojami NATO ištekliai ir pajėgumai, kurias politiškai kontroliuoja ir kurioms strategiškai vadovauja VES, įskaitant:
 - karinį planavimą, kurį atlieka NATO, bendradarbiaudamas su VES, ir pratybas;
 - pamatinę sutartį dėl NATO išteklių ir pajėgumų perdavimo, kontrolės ir grąžinimo;
 - VES ir NATO ryšius atsižvelgiant į susitarimus dėl karinio vadovavimo Europoje.

Šis bendradarbiavimas bus toliau plėtojamas, taip pat atsižvelgiant į Aljanso susiklausymą.

C. VES OPERATYVINIS VAIDMUO PLĖTOJANT ESDI

13. VES savo, kaip Europos politinės ir karinės krizių valdymo institucijos, vaidmenį didins naudodama VES valstybių nacionaliniu ir daugianacionaliniu pagrindu teikiamus išteklius bei pajėgumus ir, jei reikia, NATO išteklius bei pajėgumus pagal parengtus susitarimus. Atsižvelgiant į tai, VES taip pat remis JT ir ESBO, kai jos vykdys krizių valdymo uždavinius.

VES, laikydamasi Europos Sąjungos J.7 straipsnio nuostatų, prisidės prie bendros gynybos politikos laipsniško formavimo ir paspartins jos įgyvendinimą, toliau didindama savo operatyvinį vaidmenį.

14. Šiuo tikslu VES plėtos veiklą šiose srityse:

- VES yra sukūrusi krizių valdymo mechanizmus ir tvarką, kurie bus tikslinami, kai VES per pratybas ir operacijas įgis daugiau patirties. Petersbergo uždaviniams vykdyti yra reikalingas lankstus veiksmų modelis, pritaikytas įvairioms krizių situacijoms ir leidžiantis tinkamiausiai naudotis turimomis pajėgomis, įskaitant teisę naudotis nacionalinėmis būstinėmis, kurią gali suteikti struktūros narė, arba daugianacionalinėmis būstinėmis, atskaitingomis VES arba NATO, ištekliais bei pajėgumais;
- VES jau yra parengusi pirmines išvadas dėl bendros Europos gynybos politikos formavimo, ir tai yra jos pradinis indėlis plečiant bendros Europos gynybos politikos tikslus, taikymo sritis bei priemones.

VES tęs šį darbą, ypač remdamasi Paryžiaus deklaracija ir atsižvelgdama į svarbias VES bei NATO aukščiausiojo lygio susitikimų ir ministrų susitikimų, įvykusių po Birmingemo susitikimo, sprendimų dalis. Ji daug dėmesio skirs šioms sritims:

- VES valstybių ginkluotųjų pajėgų naudojimo VES Petersbergo operacijoms vykdyti siekiant bendrą Europos saugumo interesų principų apibrėžimui;
- Petersbergo uždaviniams vykdyti skirtų operatyvinių priemonių, tokių kaip bendro pobūdžio bei nenumatytų operacijų planavimas ir pratybos, pajėgų ruošimas ir tarpusavio sąveika, prireikus ir dalyvavimas NATO gynybos planavimo procese, organizavimui;

- strateginio mobilumo, pagrįsto dabartiniu VES darbu, plėtojimui;
- gynybinio pobūdžio žvalgybos naudojantis Planavimo skyriaus, Situacijų centro ir Palydovų centro darbu plėtojimui;
- VES yra nustačiusi daug priemonių, didinančių jos operatyvinių vaidmenį (Planavimo skyrius, Situacijų centras ir Palydovų centras). Tai, kad yra tobulinamas karinio pobūdžio komponentų veikimas VES būstinėje ir kad yra įsteigtas Tarybai pavaldus karinis komitetas, atspindės tolesnę struktūrą, kurios yra svarbios sėkmingai rengiant ir vykdančioms VES operacijoms, stiprinimą;
- norėdama pakviesti asocijuotąsias nares ir valstybes stebėtojas dalyvauti visose savo operacijose, VES, be kita ko, išnagrinės visus reikiamus požiūrius, kad būtų galima leisti asocijuotoms valstybėms ir valstybėms stebėtojams, atsižvelgiant į jų statusą, visokeriopai dalyvauti VES vykdomose operacijose;
- VES primena, kad asocijuotosios narės savo palaikomose operacijose, atitinkamose karinėse pratybose ir planavimo darbe dalyvauja tokiu pačiu pagrindu, kaip ir tikrosios narės. Be to, VES kuo išsamiau išnagrinės valstybių stebėtojų dalyvavimą VES planavimo ir sprendimų priėmimo darbe vykstant visoms jų palaikomoms operacijoms atsižvelgiant į jų statusą;
- prirėkęs pasikonsultavusi su atitinkamomis institucijomis, VES išnagrinės asocijuotųjų valstybių ir valstybių stebėtojų galimybes kuo daugiau dalyvauti jos veikloje atsižvelgiant į jų statusą. Ji daug dėmesio skirs jų veiklai ginkluotės, kosmoso ir karinių tyrimų srityse;
- VES išnagrinės, kaip sustiprinti asocijuotų partnerių dalyvavimą besiplečiančioje veikloje.“

4. Deklaracija dėl Europos Sąjungos sutarties J.14 ir K.10 straipsnių

Europos Sąjungos sutarties J.14 ir K.10 straipsnių nuostatos ir visi su jomis susiję susitarimai nereiškia, kad valstybių narių kompetencija perduodama Europos Sąjungai.

5. Deklaracija dėl Europos Sąjungos sutarties J.15 straipsnio

Konferencija sutinka, kad valstybės narės užtikrintų, jog tarptautinių krizių arba kitais skubos atvejais Europos Sąjungos sutarties J.15 straipsnyje nurodytas Politinis komitetas galėtų bet kuriuo metu susirinkti į posėdį, jeigu apie tai iš anksto neįspėjus praneša Politinio komiteto direktorius arba jo pavaduotojai.

6. Deklaracija dėl politikos planavimo ir išankstinio įspėjimo grupės

Konferencija sutinka, kad:

1. Tarybos Generaliniame sekretoriате būtų įsteigta politikos planavimo ir išankstinio įspėjimo grupė, už kurią atsako generalinis sekretorius –vyriausiasis įgaliotinis BUSP. Norint užtikrinti visišką darną su Sąjungos užsienio ekonomikos ir plėtros politika, būtina tinkamai bendradarbiauti su Komisija.

2. Grupės uždaviniai yra šie:

- a) stebėti ir analizuoti įvykių raidą su BUSP susijusiose srityse;
- b) teikti Sąjungos užsienio ir saugumo politikos interesų vertinimus ir nustatyti sritis, į kurias BUSP sutelktų dėmesį ateityje;
- c) laiku pateikti įvykių ir aplinkybių, galinčių daryti didelę įtaką Sąjungos užsienio ir saugumo politikai, įskaitant galimas politines krizes, vertinimus ir iš anksto apie juos įspėti;
- d) Tarybos ar pirmininkaujančios valstybės narės prašymu arba savo pačios iniciatyva parengti argumentuotus pranešimus apie galimybes pasirinkti politiką, kuriuos pirmininkaujanti valstybė narė pateiktų kaip indėlį į Tarybos politikos rengimo darbą ir į kuriuos būtų įtraukiamos BUSP skirtos analizės, rekomendacijos ir strategijos.

3. Grupę sudaro Generalinio sekretoriato, valstybių narių, Komisijos ir VES darbuotojai.

4. Visos valstybės narės ar Komisija gali teikti grupei pasiūlymus dėl darbo, kurį ji turi atlikti.

5. Valstybės narės ir Komisija prisideda prie politikos planavimo proceso, teikdamos kaip galima daugiau atitinkamos informacijos, taip pat ir konfidencialios.

7. Deklaracija dėl Europos Sąjungos sutarties K.2 straipsnio

Policijos bendradarbiavimo veiksams pagal Europos Sąjungos sutarties K.2 straipsnį, įskaitant Europolo veiklą, taikoma atitinkama teisminė kontrolė, kurią atlieka kompetentingos nacionalinės institucijos, laikydamosi kiekvienoje valstybėje narėje nustatytų taisyklių.

8. Deklaracija dėl Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsnio e punkto

Konferencija sutinka, kad Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsnio e punkto nuostatos nėra privalomos valstybei narei, kurios teisinė sistema nenumato mažiausių bausmių, kad būtų galima jas vykdyti.

9. Deklaracija dėl Europos Sąjungos sutarties K.6 straipsnio 2 dalies

Konferencija sutinka, kad iniciatyvos dėl Europos Sąjungos sutarties K.6 straipsnio 2 dalyje nurodytų priemonių ir dėl jų Tarybos priimti teisės aktai būtų skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, laikantis atitinkamų Tarybos ir Komisijos darbo tvarkos taisyklių.

10. Deklaracija dėl Europos Sąjungos sutarties K.7 straipsnio

Konferencija pažymi, kad valstybės narės, skelbdamos deklaraciją pagal Europos Sąjungos sutarties K.7 straipsnio 2 dalį, išlaiko teisę įtraukti į savo nacionalinę teisę nuostatas, pagal kurias nacionalinis teismas, kurio sprendimų negalima pakeisti teisminiu būdu, turi perduoti bylą svarstyti Teisingumo Teismui, jeigu šioje byloje, nagrinėjamoje nacionalinio teismo, iškeliamas su K.7 straipsnio 1 dalyje nurodytų teisės aktų pagrįstumu ar aiškinimu susijęs klausimas.

11. Deklaracija dėl bažnytinių ir nereliginių organizacijų statuso

Europos Sąjunga gerbia ir nepažeidžia valstybių narių bažnyčių ir religinių asociacijų ar bendruomenių statuso, nustatyto pagal nacionalinę teisę.

Europos Sąjunga vienodai gerbia filosofinių ir nereliginių organizacijų statusą.

12. Deklaracija dėl poveikio aplinkai įvertinimo

Konferencija pažymi, kad Komisija, teikdama pasiūlymus, galinčius turėti didelę įtaką aplinkai, įsipareigoja parengti šio poveikio įvertinimo tyrimus.

13. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 7d straipsnio

Europos bendrijos steigimo sutarties 7d straipsnio nuostatos, susijusios su viešosiomis paslaugomis, įgyvendinamos visokeriopai atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, *inter alia* atsižvelgiant į vienodo požiūrio į šias paslaugas ir jų kokybės bei tęstinumo principus.

14. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 44 straipsnio panaikinimo

Europos bendrijos steigimo sutarties 44 straipsnio, kuriame pateikiama valstybių narių tarpusavyje teikiamos natūralios preferencijos pereinamuoju laikotarpiu nustatant minimalias kainas nuoroda, panaikinimas neturi jokios įtakos Bendrijos preferencijos principui, kurį apibrėžia Teisingumo Teismo taikoma precedentinė teisė.

15. Deklaracija dėl Šengeno *acquis* numatytos apsaugos bei saugumo lygio išlaikymo

Konferencija sutinka, kad priemonės, kurias nustatys Taryba ir kurios pakeis 1990 m. Šengeno konvencijos nuostatas dėl vidaus sienų kontrolės panaikinimo, užtikrintų ne mažesnę apsaugą ir saugumą, kaip ir minėtos Šengeno konvencijos nuostatos.

16. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73j straipsnio 2 dalies b punkto

Konferencija sutinka, kad, taikant Europos bendrijos steigimo sutarties 73j straipsnio 2 dalies b punktą, būtų atsižvelgta į Sąjungos ir valstybių narių užsienio politikos interesus.

17. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73k straipsnio

Būtina nuolat konsultuotis su Jungtinių Tautų Pabėgėlių reikalų vyriausiuoju komisaru ir kitomis atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis su prieglobsčio politika susijusiais reikalais.

18. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73k straipsnio 3 dalies a punkto

Konferencija sutinka, kad valstybės narės derėtusi ir sudarytų susitarimus su trečiosiomis valstybėmis tose srityse, kurioms taikomos Europos bendrijos steigimo sutarties 73k straipsnio 3 dalies a punkto nuostatos, jeigu tokie susitarimai nepažeidžia Bendrijos teisės.

19. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73l straipsnio 1 dalies

Konferencija sutinka, kad valstybės narės, vykdydamos įsipareigojimus pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 73l straipsnio 1 dalį, atsižvelgtų į užsienio politikos interesus.

20. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73m straipsnio

Priemonės, nustatytos pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 73m straipsnį, netrukdo valstybėms narėms taikyti savo konstitucinių nuostatų dėl spaudos laisvės ir laisvės reikšti savo mintis bei įsitikinimus kitose žiniasklaidos priemonėse.

21. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 73o straipsnio

Konferencija sutinka, kad Taryba Europos bendrijos steigimo sutarties 73o straipsnio 2 dalies antrojoje įtraukoje nurodyto sprendimo dalis išnagrinėtų prieš pasibaigiant 73o straipsnyje nustatytam penkerių metų laikotarpiui, kad, tam laikotarpiui pasibaigus, šis sprendimas būtų nedelsiant priimtas ir taikomas.

22. Deklaracija dėl neįgalių asmenų

Konferencija sutinka, kad, rengiant priemones pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 100a straipsnį, Bendrijos institucijos atsižvelgtų į neįgalių asmenų poreikius.

23. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 109r straipsnyje nurodytų skatinimo priemonių

Konferencija sutinka, kad Europos bendrijos steigimo sutarties 109r straipsnyje išvardytoms skatinimo priemonėms visada būtų nurodoma:

- jų nustatymo priežastys, pagrįstos objektyviu būtinumo ir naudingumo Bendrijos lygmeniu įvertinimu;
- trukmė, kuri negali būti ilgesnė kaip penkeri metai;
- didžiausia šių priemonių finansavimo suma, kuri turi atspindėti jų skatinamąjį pobūdį.

24. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 109r straipsnio

Susitarta, kad visos išlaidos pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 109r straipsnį bus įtrauktos į finansinės perspektyvos 3 poziciją.

25. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 118 straipsnio

Susitarta, kad visos išlaidos pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 118 straipsnį bus įtrauktos į finansinės perspektyvos 3 poziciją.

26. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 118 straipsnio 2 dalies

Aukštosios Susitariančios Šalys pažymi, kad, svarstant Europos bendrijos steigimo sutarties 118 straipsnio 2 dalį, buvo susitarta, jog Bendrija, nustatydamą būtiniausius darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus, neketina jokių būdų nepagrįstai diskriminuoti mažųjų ir vidutinių įmonių darbuotojų.

27. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 118b straipsnio 2 dalies

Aukštosios Susitariančios Šalys pareiškia, kad pirmoji iš Europos bendrijos steigimo sutarties 118b straipsnio 2 dalyje nurodytų administracijos ir darbuotojų sutarčių taikymo Bendrijos lygmeniu priemonių numato šių sutarčių turinį gerinti per kolektyvines derybas, laikantis kiekvienos valstybės narės taisyklių, ir kad ši priemonė neįpareigoja valstybių narių tiesiogiai taikyti minėtas sutartis arba nustatyti jų perkėlimo taisykles, taip pat neįpareigoja valstybių narių keisti galiojančius nacionalinius įstatymus, kad būtų lengviau vykdyti šias sutartis.

28. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 119 straipsnio 4 dalies

Nustatant Europos bendrijos steigimo sutarties 119 straipsnio 4 dalyje nurodytas priemones, valstybės narės pirmiausia turėtų siekti pagerinti moterų padėtį darbe.

29. Deklaracija dėl sporto

Konferencija pabrėžia socialinę sporto svarbą, ypač jo vaidmenį kuriant identitetą ir vienijant žmones. Todėl konferencija prašo Europos Sąjungos institucijų išklausti sporto asociacijas, kai yra svarstomi svarbūs klausimai, turintys įtakos sportui. Atsižvelgiant į tai, itin daug dėmesio turėtų būti kreipiamą į konkrečius mėgėjų sportui būdingus ypatumus.

30. Deklaracija dėl salų regionų

Konferencija pripažįsta, kad salų regionai kenčia dėl struktūrinių su salų statusu susijusių trūkumų, kurių pastovumas stabdo jų ekonominę ir socialinę plėtrą.

Todėl konferencija pripažįsta, kad, leidžiant Bendrijos teisės aktus, būtina atsižvelgti į šiuos trūkumus ir kad šiems regionams, jeigu tai pagrįsta, reikėtų taikyti konkrečias palankias priemones, norint juos geriau integruoti į vidaus rinką sąžiningomis sąlygomis.

31. Deklaracija dėl 1987 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimo

Konferencija prašo Komisijos ne vėliau kaip iki 1998 m. pabaigos Tarybai pasiūlyti pakeisti 1987 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimą, nustatantį Komisijai suteiktą įgyvendinimo įgaliojimų vykdymo tvarką.

32. Deklaracija dėl Komisijos organizacinės struktūros ir veikimo

Konferencija pažymi, kad Komisija ketina laiku, iki 2000 m. pareigas perims naujos sudėties Komisija, pasirengti pakeisti bendrai vykdomus uždavinius, kad būtų užtikrintas tinkamas įprastinių pareigų ir konkrečių uždavinių paskirstymas.

Atsižvelgdama į tai, konferencija pripažįsta, kad, paskirstant bendrai vykdomus uždavinius, taip pat juos perskirstant Komisijos kadencijos metu Komisijos pirmininkas turi naudotis dideliais įgaliojimais.

Konferencija taip pat pažymi, kad Komisija ketina tuo pačiu metu imtis atitinkamai pertvarkyti padalinius. Ji ypač pageidauja, kad už užsienio santykius atsakytų pirmininko pavaduotojas.

33. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 188c straipsnio 3 dalies

Konferencija prašo Audito Rūmų, Europos investicijų banko ir Komisijos išlaikyti šiuo metu galiojančią trišalę sutartį. Kuriai nors šaliai paprašius parengti sutarties tolesnį arba pakeičiantį tekstą, visos šalys stengsis susitarti dėl šio teksto, atsižvelgdamos į atitinkamus savo interesus.

34. Deklaracija dėl bendro sprendimo procedūros trukmės paisymo

Konferencija prašo Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dėti visas pastangas, kad bendro sprendimo procedūra veiktų kaip galima sparčiau. Ji primena, kad svarbu griežtai laikytis Europos bendrijos steigimo sutarties 189b straipsnyje nurodytų terminų, ir patvirtina, kad šio straipsnio 7 dalyje minima galimybė pratęsti atitinkamus terminus svarstyti tik ypač būtiniais atvejais. Laiko tarpas tarp antrojo svarstymo Europos Parlamente ir Taikinimo komiteto sprendimo priėmimo jokių būdu negali būti ilgesnis kaip devyni mėnesiai.

35. Deklaracija dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 191a straipsnio 1 dalies

Konferencija sutinka, kad Europos bendrijos steigimo sutarties 191a straipsnio 1 dalyje nurodyti principai ir sąlygos leistų valstybei narei prašyti Komisijos ar Tarybos be išankstinio šios valstybės narės sutikimo neperduoti jos dokumentų trečiosioms šalims.

36. Deklaracija dėl užjūrio šalių ir teritorijų

Konferencija pripažįsta, kad specialūs susitarimai dėl užjūrio šalių ir teritorijų (UŠT) asociacijos pagal Europos bendrijos steigimo sutarties Ketvirtąją dalį buvo skirti šalims ir teritorijoms, kurių buvo daug, kurių plotai buvo dideli ir kurios turėjo daug gyventojų. Nuo 1957 m. šie susitarimai mažai pasikeitė.

Konferencija pažymi, kad šiandien yra tik 20 užjūrio šalių ir teritorijų ir kad jos yra labai išsisklaidžiusios salų teritorijos, kurių gyventojų skaičius – maždaug 900 tūkstančių. Be to, dauguma UŠT atsilieka struktūriniu požiūriu dėl ypač didelių geografinės padėties ir ekonominių trūkumų. Šiomis aplinkybėmis specialūs susitarimai dėl asociacijos, kaip buvo sumanyta 1957 m., nebegali veiksmingai spręsti UŠT plėtros problemų.

Konferencija dar kartą iškilmingai pareiškia, kad asociacijos tikslas – skatinti užjūrio šalių ir teritorijų ekonominę bei socialinę plėtrą ir įtvirtinti glaudžius UŠT ir visos Bendrijos ekonominius santykius.

Konferencija prašo, kad Taryba, laikydamosi Europos bendrijos steigimo sutarties 136 straipsnio nuostatų, iki 2000 m. vasario mėn. peržiūrėtų susitarimus dėl asociacijos siekiant šių keturių tikslų:

- skatinti veiksmingesnę UŠT ekonominę bei socialinę plėtrą;
- plėtoti ekonominius santykius tarp UŠT ir Europos Sąjungos;
- labiau atsižvelgti į atskirų užjūrio šalių ir teritorijų įvairovę bei konkrečius ypatumus savybes, įskaitant įsisteigimo laisvę;
- užtikrinti didesnę finansinių priemonių veiksmingumą.

37. Deklaracija dėl Vokietijos valstybės kredito įstaigų

Konferencija pažymi Komisijos nuomonę, kad Bendrijoje galiojančios konkurencijos taisyklės leidžia tinkamai atsižvelgti į bendro ekonominio pobūdžio paslaugas, kurias teikia Vokietijos teritorijoje esančios valstybės kredito įstaigos, taip pat į šioms institucijoms skirtas lėšas, kad būtų kompensuotos, su minėtomis paslaugomis susijusios išlaidos. Taigi tai, koku būdu Vokietija sukuria sąlygas vietos valdžiai vykdyti savo uždavinius ir įdiegti atitinkamuose regionuose viską apimančią ir veiksmingą finansinę infrastruktūrą, yra šios valstybės narės organizacinis dalykas. Skirtos lėšos konkurencijos sąlygoms negali turėti didesnės neigiamos įtakos, negu būtina vykdant šiuos konkrečius uždavinius, ir ši įtaka neturi prieštarauti Bendrijos interesams.

Konferencija primena, kad Europos Vadovų Taryba yra paprašiusi Komisijos ištirti, ar kitose valstybėse yra panašių atvejų, ir prireikus panašiais atvejais taikyti tuos pačius reikalavimus bei informuoti Tarybą per jos Ekonomikos ir finansų komitetą (ECOFIN).

38. Deklaracija dėl savanoriškosios tarnybos veiklos

Konferencija pripažįsta vertingą savanoriškosios tarnybos veiklos indėlį plėtojant socialinį solidarumo plėtojimą.

Bendrija skatins savanoriškos tarnybos organizacijų veiklą Europoje, ypač keitimąsi informacija bei patirtimi, taip pat jaunų ir pagyvenusių žmonių dalyvavimą savanoriškame darbe.

39. Deklaracija dėl Bendrijos teisės aktų rengimo kokybės

Konferencija pažymi, jog Bendrijos teisės aktų rengimo kokybė yra lemiamas dalykas norint, kad kompetentingos nacionalinės institucijos šiuos aktus tinkamai įgyvendintų ir kad visuomenė bei verslininkų sluoksniai juos geriau suprastų. Ji primena išvadas, kurias 1992 m. gruodžio 11 ir 12 d. Edinburge šiuo atžvilgiu padarė Europos Vadovų Tarybai pirmininkavusi valstybė narė, taip pat 1993 m. birželio 8 d. Tarybos rezoliuciją dėl Bendrijos teisės aktų rengimo kokybės (*Europos Bendrijų oficialusis leidinys*, C 166, 1993 m. birželio 17 d., p. 1).

Konferencija mano, kad trys institucijos, kurios dalyvauja Bendrijos teisės aktų priėmimo procedūroje – Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija, turėtų nustatyti šių aktų rengimo kokybės gaires.

Ji taip pat pabrėžia, kad Bendrijos teisės aktai turėtų būti labiau prieinami, todėl labai pritaria tam, kad buvo patvirtintas ir pirmą kartą panaudotas spartesnis teisės aktų tekstų oficialaus kodifikavimo metodas, kurį nustatė 1994 m. gruodžio 20 d. Tarpinstitucinė sutartis (*Europos Bendrijų oficialusis leidinys*, C 102, 1996 m. balandžio 4 d., p. 2).

Todėl konferencija pareiškia, kad Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų:

- bendru susitarimu nustatyti Bendrijos teisės aktų rengimo kokybės tobulinimo gaires ir jomis vadovautis svarstydamas pasiūlymus dėl Bendrijos teisės aktų arba jų projektų, taip pat imtis vidaus organizacinių priemonių, kurios, jų nuomone, yra būtinos užtikrinant tinkamą šių gairių taikymą;
- dėti visas įmanomas pastangas, kad teisės aktų tekstų kodifikavimas taptų spartesnis.

40. Deklaracija dėl Europos anglių ir plieno bendrijos tarptautinių sutarčių sudarymo procedūros

Konvencijos dėl laikinų nuostatų, pridėtos prie Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties, 14 straipsnio panaikinimas nepakeičia galiojančių reikalavimų Europos anglių ir plieno bendrijos tarptautinių sutarčių sudarymo procedūrai.

41. Deklaracija dėl skaidrumo, galimybės susipažinti su dokumentais ir kovos su sukčiavimu nuostatų

Konferencija mano, kad Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija, laikydamosi Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties, turėtų vadovautis skaidrumo, galimybės susipažinti su dokumentais ir kovos su sukčiavimu nuostatomis, galiojančiomis pagal Europos bendrijos steigimo sutartį.

42. Deklaracija dėl sutarčių konsolidavimo

Aukštosios Susitariančios Šalys susitaria, kad šios tarpvyriausybės konferencijos metu pradėtas techninis darbas turi būti kaip galima sparčiau atliekamas, norint konsoliduoti atitinkamas sutartis, įskaitant Europos Sąjungos sutartį.

Jos susitaria, kad galutiniai šio techninio darbo rezultatai, kurie bus Tarybos generalinio sekretoriaus iniciatyva paskelbti, norint juos išsamiau paaiškinti, jokios teisinės vertės neturi.

43. Deklaracija, susijusi su Protokolu dėl subsidarumo ir proporcingumo principų taikymo

Aukštosios Susitariančios Šalys patvirtina, pirma, Deklaraciją dėl Bendrijos teisės įgyvendinimo, pridėtą prie Europos Sąjungos sutarties Baigiamojo akto, ir, antra, Europos Vadovų Tarybos susitikimo Esene išvadas, kuriose nurodoma, kad už administracinę Bendrijos teisės įgyvendinimą iš esmės atsako valstybės narės pagal savo konstitucines nuostatas. Tai neturi įtakos Bendrijos institucijų priežiūros, kontrolės ir įgyvendinimo galioms, kurias numato Europos bendrijos steigimo sutarties 145 ir 155 straipsniai.

44. Deklaracija dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 2 straipsnio

Aukštosios Susitariančios Šalys susitaria, kad iki Amsterdamo sutarties įsigaliojimo dienos Taryba nustato visas būtinas priemones, nurodytas Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 2 straipsnyje. Šiuo tikslu būtina tinkamu laiku imtis reikiamo parengiamojo darbo, kad jis būtų baigtas iki nurodytos dienos.

45. Deklaracija dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 4 straipsnio

Aukštosios Susitariančios Šalys prašo, kad Taryba gautų Komisijos nuomonę, iki ji Airijos ar Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymu, pateiktu pagal Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 4 straipsnį, nuspręs dėl kai kurių arba visų *acquis* nuostatų taikymo. Jos taip pat įsipareigoja dėti visas įmanomas pastangas, kad Airija ar Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, jeigu jos pageidautų, galėtų naudotis minėto Protokolo 4 straipsnio nuostatomis, kad Taryba, įsigaliojus šiam Protokolui arba bet kada vėliau, galėtų priimti šiame straipsnyje minimus sprendimus.

46. Deklaracija dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 5 straipsnio

Aukštosios Susitariančios Šalys įsipareigoja dėti visas pastangas, kad visos valstybės narės galėtų imtis veiksmų Šengeno *acquis* taikymo srityje, ypač kai Airija ar Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė pripažins kai kurias arba visas Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 4 straipsnio nuostatas.

47. Deklaracija dėl Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 6 straipsnio

Aukštosios Susitariančios Šalys susitaria imtis visų reikiamų priemonių, kad Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą 6 straipsnyje nurodyti susitarimai ir Amsterdamo sutartis įsigaliotų tą pačią dieną.

48. Deklaracija, susijusi su Protokolu dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio

Protokolas dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio nepažeidžia kiekvienos valstybės narės teisės imtis, jos nuomone, būtinų organizacinių priemonių, kad galėtų vykdyti savo įsipareigojimus pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso.

49. Deklaracija, susijusi su Protokolo dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio vienintelio straipsnio d punktu

Konferencija pareiškia, kad ji pripažįsta 1992 m. lapkričio 30–gruodžio 1 d. Europos Bendrijų valstybių narių ministrų, atsakingų už imigraciją, rezoliucijos dėl akivaizdžiai nepagrįstų prašymų gauti prieglobstį ir 1995 m. birželio 20 d. Tarybos rezoliucijos dėl minimalių prieglobsčio suteikimo procedūros garantijų svarbą, tačiau reikėtų toliau nagrinėti piktnaudžiavimo prieglobsčio suteikimo procedūra klausimą bei reikiamas skubias procedūras, leidžiančias nepaisyti akivaizdžiai nepagrįstų prašymų gauti prieglobstį, jei norima įdiegti naujus patobulinimus, kurie pagreitintų šias procedūras.

50. Deklaracija, susijusi su Protokolu dėl institucijų numatant Europos Sąjungos plėtrą

Susitariama, kad iki pirmojo išplėtimo bus pratęstas 1994 m. kovo 29 d. Tarybos sprendimo Joaninos (Ioannina) kompromiso galiojimas ir kad iki tos dienos bus išspręsta specifinė Ispanijos problema.

51. Deklaracija dėl Amsterdamo sutarties 10 straipsnio

Amsterdamo sutartis anuliuoja ir panaikina Europos bendrijos steigimo sutarties, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties nuostatas, kurios neteko galios įsigaliojus Amsterdamo sutarčiai, ir pakeičia tam tikras šių sutarčių nuostatas, įtraukdama, be kita ko, Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties ir Akto dėl atstovų į Europos Parlamentą rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise atitinkamas nuostatas. Šie veiksmai neturi jokios įtakos *acquis communautaire*.

DEKLARACIJOS, Į KURIAS KONFERENCIJA ATKREIPĖ DĖMESĮ

1. Austrijos ir Liuksemburgo deklaracija dėl kredito įstaigų

Austrija ir Liuksemburgas mano, kad Deklaracija dėl Vokietijos valstybės kredito įstaigų turi būti taikoma ir panašios organizacinės struktūros Austrijos bei Liuksemburgo kredito įstaigoms.

2. Danijos deklaracija dėl Europos Sąjungos sutarties K.14 straipsnio

Europos Sąjungos sutarties K.14 straipsnyje sakoma, kad priimant sprendimus dėl Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinės dalies nuostatų, susijusių su vizomis, prieglobsčiu, imigracija ir kitais asmenų judėjimo laisvės politikos dalykais, taikymo K.1 straipsnyje nurodytoms sritims yra būtinas visų Europos Sąjungos Tarybos narių, t. y. visų valstybių narių, vieningas pritarimas. Be to, prieš įsigaliojant bet kuriam vieningai priimtam Tarybos sprendimui, jis turi būti kiekvienoje valstybėje narėje priimtas pagal jos konstitucines nuostatas. Danijoje priimant sprendimus dėl aukščiausios valdžios perdavimo, kaip nustatyta Danijos Konstitucijoje, būtinas penkių šeštadalių Folketingo narių pritarimas arba Folketingo narių daugumos ir referendume atiduotų balsų daugumos pritarimas.

3. Vokietijos, Austrijos ir Belgijos deklaracija dėl subsidiarumo

Vokietijos, Austrijos ir Belgijos Vyriausybės laiko savaime suprantamu dalyku, kad Europos bendrijos veiksmai, pagrįsti subsidiarumo principu, yra susiję ne tik su valstybėmis narėmis, bet taip pat su jų subjektais tiek, kiek nacionalinė konstitucinė teisė jiems suteikia įstatymų leidimo įgaliojimų.

4. Airijos deklaracija, susijusi su Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos 3 straipsniu

Airija pareiškia, kad ji, laikydamasi Europos bendrijos steigimo sutarties IIIa antraštinės dalies nuostatų, ketina savo teise pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos 3 straipsnį dalyvauti nustatant priemones naudotis tiek, kiek dėl to nebus pažeista bendra su Jungtine Karalyste kelionių erdvė. Airija primena, kad jos dalyvavimas Protokolo dėl tam tikrų Europos bendrijos steigimo sutarties 7a straipsnio aspektų taikymo atspindi jos norą išlaikyti bendrą su Jungtine Karalyste kelionių erdvę, kad kuo labiau būtų plečiama asmenų judėjimo į Airiją ir iš Airijos laisvė.

5. Belgijos deklaracija, susijusi su Protokolu dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio

Pritardama Protokolui dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių prieglobsčio, Belgija pareiškia, kad, laikydamasi savo įsipareigojimų pagal 1951 m. Ženevos konvenciją ir 1967 m. Niujorko protokolą, ji, vadovaudamasi šio Protokolo vienintelio straipsnio d punkto nuostatomis, atskirai nagrinės visus kitų valstybių narių piliečių prašymus suteikti prieglobstį.

6. Belgijos, Prancūzijos ir Italijos deklaracija, susijusi su Protokolu dėl institucijų numatant Europos Sąjungos plėtrą

Belgija, Prancūzija ir Italija pažymi, kad, kaip rodo tarpvyriausybinių konferencijos rezultatai, Amsterdamo sutartis neatitinka per Europos Vadovų Tarybos susitikimą Madride patvirtinto poreikio iš esmės sustiprinti institucijas.

Šios valstybės mano, jog taip sustiprinti institucijas yra būtina, kad būtų baigtos pirmosios stojimo derybos. Jos yra pasiryžusios tinkamai galutinai įteisinti Protokolo nuostatas dėl Komisijos sudėties ir balsų paskirstymo ir mano, kad nemažas sprendimų priėmimo kvalifikuota balsų dauguma išplėtimas yra vienas iš svarbių veiksnių, į kuriuos reikėtų atsižvelgti.

7. Prancūzijos deklaracija dėl užjūrio departamentų padėties atsižvelgiant į Protokolą dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą

Prancūzija mano, kad Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą įgyvendinimas neturi įtakos 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašytos Konvencijos dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno sutarties įgyvendinimo geografinėi taikymo sričiai, kuri apibrėžiama šios Konvencijos 138 straipsnio pirmojoje dalyje.

8. Graikijos deklaracija, susijusi su Deklaracija dėl bažnyčių ir nereliginių organizacijų statuso

Pateikdama nuorodą į Deklaraciją dėl bažnyčių ir nereliginių organizacijų statuso, Graikija primena Bendrą deklaraciją, priimtą dėl Atos kalno ir pridėtą prie Graikijos stojimo į Europos Bendrijas sutarties Baigiamojo akto.

EUROPOS SĄJUNGOS SUTARTIS

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS, JOS DIDENYBĖ DANIJOS KARALIENĖ, VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, GRAIKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, JO DIDENYBĖ ISPANIJOS KARALIUS, PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, AIRIJOS PREZIDENTĖ, ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, JO PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDYSIS HERCOGAS, JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ, PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, JOS DIDENYBĖ JUNGVINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖS KARALIENĖ,

APSISPRENDĘ pažymėti naują Europos integracijos proceso, pradėto įsteigus Europos Bendrijas, etapą,

PRISIMINDAMI Europos žemyno padalijimo pabaigos istorinę svarbą ir poreikį padėti tvirtus ateities Europos kūrimo pagrindus,

PATVIRTINDAMI savo ištikimybę laisvės, demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms ir teisinės valstybės principams,

PATVIRTINDAMI savo nusistatymą gerbti 1961 m. spalio 18 d. Turine pasirašytoje Europos socialinėje chartijoje ir 1989 m. Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijoje apibrėžtas pagrindines socialines teises,

NORĖDAMI stiprinti savo tautų solidarumą, kartu gerbdami jų istoriją, kultūrą ir tradicijas,

NORĖDAMI toliau stiprinti demokratišką ir veiksmingą institucijų veikimą, kad jos galėtų bendroje institucijų sistemoje geriau atlikti joms patikėtus uždavinius,

APSISPRENDĘ siekti savo šalių ekonomikos stiprinimo ir konvergencijos ir įsteigti Ekonominę bei pinigų sąjungą, pagal šios Sutarties nuostatas apimančią bendrą ir tvirtą valiutą,

PASIRYŽĘ skatinti savo tautų ekonominę ir socialinę pažangą, atsižvelgdami į nenutrūkstamos plėtros principą, vidaus rinkos sukūrimą, tvirtesnę sanglaudą ir aplinkos apsaugą, ir įgyvendinti politiką, užtikrinančią, kad ekonominės integracijos pažangą lydėtų pažanga ir kitose srityse,

APSISPRENDĘ savo šalių piliečiams suteikti bendrą pilietybę,

APSISPRENDĘ įgyvendinti bendrą užsienio ir saugumo politiką, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą, kas ilgainiui pagal 17 straipsnio nuostatas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos, šitaip sustiprinant Europos identitetą ir jos nepriklausomybę, kad Europoje ir pasaulyje būtų stiprinama taika, saugumas ir didinama pažanga,

APSISPRENDĘ sudaryti sąlygas laisvam asmenų judėjimui ir kartu užtikrinti savo tautų saugą bei saugumą pagal šios Sutarties nuostatas kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę,

APSISPRENDĘ toliau kurti vis glaudesnę Europos tautų sąjungą, kurioje sprendimai, vadovaujantis subsidiarumo principu, priimami kiek įmanoma priartinant juos prie piliečio,

NUMATYDAMI tolesnius žingsnius, kuriuos reikės žengti skatinant Europos integraciją,

NUSPRENDĘ įsteigti Europos Sąjungą ir šiam tikslui savo įgaliotaisiais atstovais paskyrė:

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS:

užsienio reikalų ministrą Mark EYSKENS;

finansų ministrą Philippe MAYSTADT;

JOS DIDENYBĖ DANIJOS KARALIENĖ:

užsienio reikalų ministrą Uffe ELLEMANN-JENSEN,

ekonomikos ministrą Anders FOGH RASMUSSEN;

VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

federalinį užsienio reikalų ministrą Hans-Dietrich GENSCHER,

federalinį finansų ministrą Theodor WAIGEL;

GRAIKIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą Antonio SAMARAS,

ekonomikos ministrą Efthymios CHRISTODOULOU;

JO DIDENYBĖ ISPANIJOS KARALIUS:

užsienio reikalų ministrą Francisko FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ,

ekonomikos ir finansų ministrą Carlos SOLCHAGA CATALÁN;

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą Roland DUMAS,

ekonomikos, finansų ir biudžeto ministrą Pierre BÉRÉGOVOY;

AIRIJOS PREZIDENTĖ:

užsienio reikalų ministrą Gerard COLLINS,

finansų ministrą Bertie AHERN;

ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą Gianni de MICHELIS,

iždo ministrą Guido CARLI;

JO PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDYSIS HERCOGAS:

Ministro Pirmininko pavaduotoją, užsienio reikalų ministrą Jacques F. POOS,

finansų ministrą Jean-Claude JUNCKER;

JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ:

užsienio reikalų ministrą Hans van den BROEK,

finansų ministrą Willem KOK;

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

užsienio reikalų ministrą João de Deus PINHEIRO,

finansų ministrą Jorge BRAGA de MACEDO;

JOS DIDENYBĖ JUNG TINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS
KARALYSTĖS KARALIENĖ:

užsienio ir sandraugos reikalų valstybės sekretorių Douglas HURD,

finansų sekretorių iždo reikalams Francis MAUDE,

KURIE, pasikeitę tinkamai įformintais ir patvirtintais įgaliojamaisiais raštais, susitarė dėl toliau
pateikiamų nuostatų.

I ANTRAŠTINĖ DALIS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis (ex A straipsnis)

Šia Sutartimi Aukštosios Susitariančios Šalys tarpusavyje įsteigia EUROPOS SĄJUNGĄ (toliau –
Sąjunga).

Ši Sutartis ženklina naują glaudesnės Europos tautų sąjungos kūrimo etapą, kai sprendimai
priimami kuo atviriau ir kuo labiau priartinant juos prie piliečio.

Sąjungos pagrindas – Europos Bendrijos, kurias papildo šios Sutarties nustatytos
bendradarbiavimo politikos sritys ir formos. Jos uždavinys – nuosekliai ir solidarai tvarkyti
valstybių narių ir jų tautų santykius.

2 straipsnis (ex B straipsnis)

Sąjunga kelia sau šiuos tikslus:

- skatinti ekonominę ir socialinę pažangą, aukšto lygio užimtumą ir siekti darnios bei
tvarios plėtos visų pirma pagal šios Sutarties nuostatas kuriant vidaus sienų
neturinčią erdvę, stiprinant ekonominę ir socialinę sanglaudą bei steigiant Ekonominę
ir pinigų sąjungą, galiausiai įvedant bendrą valiutą;

- įtvirtinti savo identitetą tarptautinėje arenoje, ypač įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą, kas pagal 17 straipsnio nuostatas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos;
- stiprinti savo valstybių narių piliečių teisių ir interesų apsaugą įvedant Sąjungos pilietybę;
- puoselėti ir plėtoti Sąjungą kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje laisvas asmenų judėjimas užtikrinamas kartu taikant atitinkamas išorės sienų kontrolės, prieglobsčio suteikimo, imigracijos ir nusikalstamumo prevencijos bei kovos su juo priemonės;
- visokeriopai puoselėti *acquis communautaire* ir ją toliau plėtoti atsižvelgiant į galimybę svarstyti, koku mastu šioje Sutartyje numatytas bendradarbiavimo politikos sritys ir formas gali priverkti pervertinti siekiant užtikrinti Bendrijos mechanizmų ir institucijų veiksmingumą.

Sąjungos tikslų siekiama taip, kaip nustatyta šioje Sutartyje, ir laikantis joje nurodytų sąlygų bei terminų, kartu paisant Europos bendrijos steigimo sutarties 5 straipsnyje apibrėžto subsidarumo principo.

3 straipsnis (*ex C straipsnis*)

Sąjunga naudojami viena bendra institucine struktūra, užtikrinančia veiklos, atliekamos siekiant jos tikslų ir laikantis *acquis communautaire* bei ją plėtojant, nuoseklumą ir tęstinumą.

Sąjunga visų pirma užtikrina visos savo užsienio veiklos nuoseklumą savo išorės santykių, saugumo, ekonominės ir plėtros politikos sričių atžvilgiu. Už tokio nuoseklumo užtikrinimą yra atsakingos bei šiuo tikslu bendradarbiauja Taryba ir Komisija. Abi jos pagal savo atitinkamus įgaliojimus užtikrina šių politikos krypčių įgyvendinimą.

4 straipsnis (*ex D straipsnis*)

Europos Vadovų Taryba deramai skatina Sąjungos plėtrą ir nustato jos bendras politines gaires.

Europos Vadovų Tarybą sudaro valstybių narių arba jų vyriausybių vadovai ir Komisijos pirmininkas. Jiems padeda valstybių narių užsienio reikalų ministrai ir Komisijos narys. Europos Vadovų Taryba, vadovaujama Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės vadovo arba jos vyriausybės vadovo, renkasi ne rečiau kaip du kartus per metus.

Europos Vadovų Taryba po kiekvieno savo susitikimo pateikia Europos Parlamentui pranešimą ir rašytinį metų pranešimą apie Sąjungos padarytą pažangą.

5 straipsnis (*ex E straipsnis*)

Europos Parlamentas, Taryba, Komisija, Teisingumo Teismas ir Audito Rūmai savo įgaliojimus vykdo laikydamiesi sąlygų ir siekdami tikslų, numatytų, viena, Europos Bendrijų steigimo sutarčių ir paskesnių jas iš dalies keičiančių bei papildančių sutarčių ir aktų nuostatose, ir, antra, kitose šios Sutarties nuostatose.

6 straipsnis (*ex F straipsnis*)

1. Sąjunga yra grindžiama laisvės, demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei teisinės valstybės principais, t. y. principais, kurie valstybėms narėms yra bendri.

2. Sąjunga gerbia pagrindines teises, kurias užtikrina 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir kurios kyla iš valstybės narėms bendrų konstitucinių tradicijų kaip bendri Bendrijos teisės principai.

3. Sąjunga gerbia savo valstybių narių nacionalinį savitumą.

4. Sąjunga pati pasirūpina savo tikslams pasiekti ir savo politikai įgyvendinti reikalingais ištekliais.

7 straipsnis (*ex F.1 straipsnis*)

1. Taryba, į kurią sušaukiami valstybių ar vyriausybės vadovai, remdamasi trečdaliu valstybių narių arba Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento sutikimą, gali vieningai nuspręsti, kad kuri nors valstybė narė šiurkščiai ir nuolat pažeidžia 6 straipsnio 1 dalyje minimus principus; prieš tai Taryba paprašo atitinkamos valstybės narės vyriausybę pateikti savo pastabas.

2. Taryba, priėmusi tokį sprendimą, kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti atitinkamos valstybės narės tam tikras šią Sutartį taikant atsirandančias teises, įskaitant tos valstybės narės vyriausybės atstovo Taryboje balsavimo teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio teisių sustabdymo galimus padarinius fizinių ir juridinių asmenų teisėms bei pareigoms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimai pagal šią Sutartį visais atvejais išlieka tai valstybei privalomi.

3. Taryba kvalifikuota balsų dauguma vėliau gali nuspręsti pakeisti arba panaikinti priemones, kurių buvo imtasi pagal 2 dalį, jei pasikeitė padėtis, privertusi jų imtis.

4. Taikydama šį straipsnį, Taryba sprendžia neatsižvelgdama į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimą. Pačių dalyvaujančių arba atstovaujamų narių susilaikymas netrukdo priimti 1 dalyje nurodytų sprendimų. Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių balsų, skaičiuojamų pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 205 straipsnio 2 dalį, dalis.

Ši straipsnio dalis taip pat taikoma, kai pagal 2 dalį yra sustabdomos balsavimo teisės.

5. Vadovaudamasis šiuo straipsniu, Europos Parlamentas sprendžia dviejų trečdalių atiduotų ir jo narių daugumai atstovaujančių balsų dauguma.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

Europos ekonominės bendrijos steigimo sutarties atsižvelgiant į Europos bendrijos įsteigimą pakeitimai

8 straipsnis (*ex G straipsnis*)

(Nepateikiamas)

III ANTRAŠTINĖ DALIS

Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties pakeitimai

9 straipsnis (*ex H straipsnis*)

(Nepateikiamas)

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pakeitimai

10 straipsnis (ex I straipsnis)

(Nepateikiamas)

V ANTRAŠTINĖ DALIS

Nuostatos dėl bendros užsienio ir saugumo politikos

11 straipsnis (ex J.1 straipsnis)

1. Sąjunga nustato ir įgyvendina visas užsienio ir saugumo politikos sritis apimančią bendrą užsienio ir saugumo politiką, kurios tikslai yra šie:

- apsaugoti Sąjungos bendrąsias vertybes, svarbiausius interesus, nepriklausomumą ir vientisumą laikantis Jungtinių Tautų Chartijos principų;
- visokeriopai stiprinti Sąjungos saugumą;
- išlaikyti taiką ir stiprinti tarptautinį saugumą vadovaujantis Jungtinių Tautų Chartijos principais, taip pat Helsinkio baigiamojo akto principais ir Paryžiaus chartijos tikslais, įskaitant tuos, kurie taikomi išorės sienoms;
- skatinti tarptautinį bendradarbiavimą;
- plėtoti ir stiprinti demokratiją, teisinę valstybę bei pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms.

2. Valstybės narės lojalumo ir savitarpio solidarumo dvasia aktyviai ir besąlygiškai remia Sąjungos užsienio ir saugumo politiką.

Valstybės narės veikia išvien, kad stiprintų ir plėtotų savitarpio politinį solidarumą. Jos nesiima jokių veiksmų, prieštaraujančių Sąjungos interesams arba galinčių sumenkinti jos, kaip tarptautinių santykių darną skatinančios jėgos, veiksmingumą.

Taryba užtikrina, kad šių principų būtų laikomasi.

12 straipsnis (ex J.2 straipsnis)

11 straipsnyje išdėstytų tikslų Sąjunga siekia:

- nustatydama bendros užsienio ir saugumo politikos principus ir bendras gaires;
- pasirinkdama bendrą strategiją;
- nustatydama bendruosius veiksmus;
- nustatydama bendrąsias pozicijas;
- gerindama sistemingą valstybių narių bendradarbiavimą įgyvendinant politiką.

13 straipsnis (ex J.3 straipsnis)

1. Europos Vadovų Taryba nustato bendros užsienio ir saugumo politikos, įskaitant gynybinio pobūdžio reikalus, principus ir bendras gaires.

2. Europos Vadovų Taryba sprendžia Sąjungos bendros strategijos, įgyvendinamos tose srityse, kuriose valstybės narės turi bendrų svarbių interesų, klausimus.

Bendra strategija nustato tikslus, trukmę ir priemones, kurių Sąjunga ir valstybės narės gali imtis.

3. Taryba, remdamasi Europos Vadovų Tarybos nustatytomis bendromis gairėmis, priima sprendimus, būtinus bendrai užsienio ir saugumo politikai nustatyti ir įgyvendinti.

Taryba rekomenduoja Europos Vadovų Tarybai bendrą strategiją ir ją įgyvendina, visų pirma nustatydama bendruosius veiksmus ir bendrąsias pozicijas.

Taryba užtikrina Sąjungos veiksmų vienybę, nuoseklumą ir veiksmingumą.

14 straipsnis (ex J.4 straipsnis)

1. Bendruosius veiksmus nustato Taryba. Bendrieji veiksmai įgyvendinami reaguojant į konkrečias situacijas, jei manoma, kad Sąjungai reikia operatyviai veikti. Nustatomi jų tikslai, sritys, priemonės, kurias Sąjunga gali naudoti, prireikus – jų trukmė ir įgyvendinimo sąlygos.

2. Jei pasikeičia aplinkybės, turinčios esminės įtakos bendraisiais veiksmais sprendžiamam klausimui, Taryba persvarsto tų veiksmų principus bei tikslus ir priima reikiamus sprendimus. Bendrųjų veiksmų neatsisakoma, kol Taryba nėra atitinkamai nusprendusi.

3. Bendrieji veiksmai įpareigoja valstybes nares laikytis nusistatytų pozicijų ir savo veikloje jomis vadovautis.

4. Taryba gali prašyti Komisiją teikti jai atitinkamus pasiūlymus, susijusius su bendra užsienio ir saugumo politika, kad užtikrintų bendrųjų veiksmų įgyvendinimą.

5. Jei, vadovaujantis bendraisiais veiksmais, numatoma nustatyti tam tikrą nacionalinę poziciją arba imtis nacionalinių veiksmų, informacija turi būti pateikiama laiku, kad prireikus būtų galima iš anksto pasikonsultuoti Taryboje. Reikalavimas iš anksto pateikti informaciją netaikomas priemonėms, kuriomis Tarybos sprendimai tik perkeliama į nacionalinį lygmenį.

6. Jei pasikeitus situacijai ir Tarybai nepriėmus sprendimo iškyla neišvengiama būtinybė, valstybės narės, atsižvelgdamos į bendrųjų veiksmų bendrus tikslus, skubos tvarka gali imtis būtinų priemonių. Apie visas tokias priemones atitinkama valstybė narė nedelsdama informuoja Tarybą.

7. Jei vykdant bendruosius veiksmus iškyla didelių sunkumų, valstybė narė apie juos praneša Tarybai, kuri juos aptaria ir ieško tinkamų sprendimų. Tokie sprendimai neturi prieštarauti bendrųjų veiksmų tikslams ar menkinti jų veiksmingumą.

15 straipsnis (ex J.5 straipsnis)

Bendrąsias pozicijas nustato Taryba. Bendrosiomis pozicijomis išreiškiamas Sąjungos požiūris į tam tikrą geografinio arba teminio pobūdžio reikalą. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionalinė politika atitiktų bendrąsias pozicijas.

16 straipsnis (ex J.6 straipsnis)

Valstybės narės Taryboje viena kitą informuoja ir viena su kita konsultuojasi visais bendro intereso užsienio ir saugumo politikos reikalais, siekdamos užtikrinti, kad Sąjungos įtaka kuo veiksmingiau reikštųsi suderintais ir vienodos linkmės veiksmams.

17 straipsnis (ex J.7 straipsnis)

1. Bendra užsienio ir saugumo politika apima visus su Sąjungos saugumu susijusius klausimus, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą pagal antrąją pastraipą, kas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos politikos, jei tokį sprendimą priimtų Europos Vadovų Taryba. Tokiu atveju ji rekomenduoja valstybėms narėms tokį sprendimą priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

Vakarų Europos Sąjunga (VES) yra sudedamoji Sąjungos raidos dalis, teikianti Sąjungai galimybę naudotis operatyviniu potencialu, ypač atsižvelgiant į 2 dalį. VES padeda Sąjungai formuoti bendros užsienio ir saugumo politikos gynybinius aspektus, kaip nustatyta šiame straipsnyje. Sąjunga atitinkamai puoselėja glaudesnius institucinius ryšius su VES, numatydamą galimybę VES integruoti į Sąjungą, jei taip nuspręstų Europos Vadovų Taryba. Tokiu atveju ji rekomenduoja valstybėms narėms tokį sprendimą priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

Sąjungos politika pagal šį straipsnį nesumenkina tam tikrų valstybių narių saugumo ir gynybos politikos specifinio pobūdžio, gerbia tam tikrų valstybių narių, manančių, kad jų bendra gynyba yra įgyvendinama Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje (NATO), įsipareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį ir yra suderinama su toje struktūroje nustatyta bendra saugumo ir gynybos politika.

Bendros gynybos politikos laipsniškas formavimas remiamas pagal valstybių narių reikmes tarpusavyje bendradarbiaujant ginkluotės srityje.

2. Šiame straipsnyje nurodyti klausimai apima humanitarines ir gelbėjimo, taikos palaikymo ir kovinių pajėgų užduotis krizių valdymo operacijose, įskaitant taikdarystę.

3. Sąjunga pasitelkia VES savo gynybinio pobūdžio sprendimams ir veiksmams parengti bei įgyvendinti.

Europos Vadovų Tarybos kompetencija nustatyti gaires pagal 13 straipsnį VES atžvilgiu galioja ir tiems reikalams, kuriems Sąjunga pasitelkia VES.

Sąjungai pasitelkus VES savo sprendimams dėl 2 dalyje nurodytų užduočių parengti ir įgyvendinti, visoms Sąjungos valstybėms narėms suteikiama teisė visokeriopai dalyvauti vykdant atitinkamas užduotis. Taryba, sutardama su VES institucijomis, nustato būtinus praktinio pobūdžio veiksmus, kad sudarytų galimybę visoms prie atitinkamų užduočių prisidedančioms valstybėms narėms visokeriopai ir lygiais pagrindais dalyvauti planuojant ir priimant sprendimus VES.

Šioje dalyje aptarti gynybinio pobūdžio sprendimai priimami nepažeidžiant 1 dalies trečiojoje pastraipoje minėtų politikos krypčių ir įsipareigojimų.

4. Šio straipsnio nuostatos neužkerta kelio plėtoti glaudesnę dviejų ar keleto valstybių narių bendradarbiavimą dvišaliu pagrindu VES ir Atlanto aljanso struktūroje, jeigu toks bendradarbiavimas neprieštarauja ar nekliudo šioje antraštinėje dalyje numatytam bendradarbiavimui.

5. Toliau, siekiant šio straipsnio tikslus plačiau įgyvendinti, jo nuostatos bus persvarstytos pagal 48 straipsnį.

18 straipsnis (ex J.8 straipsnis)

1. Bendros užsienio ir saugumo politikos reikalais Sąjungai atstovauja pirmininkaujanti valstybė narė.
2. Pirmininkaujanti valstybė narė yra atsakinga už pagal šią antraštinę dalį priimtų sprendimų įgyvendinimą; tai atlikdama, tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose ji iš esmės išreiškia Sąjungos poziciją.
3. Pirmininkaujančiai valstybei narei padeda Tarybos generalinis sekretorius, kuris vykdo vyriausiojo įgaliotinio bendrai užsienio ir saugumo politikai funkciją.
4. Komisija visokeriopai dalyvauja vykdant 1 ir 2 dalyje nurodytas užduotis. Prireikus pirmininkaujančiai valstybei narei padeda pirmininkavimą perimsianti valstybė narė.
5. Kai Taryba mano, kad to reikia, ji gali skirti specialų įgaliotinį ir suteikti jam įgaliojimus konkrečiais politikos klausimais.

19 straipsnis (ex J.9 straipsnis)

1. Valstybės narės koordinuoja savo veiklą tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose. Tokiuose forumuose jos palaiko bendrąsias pozicijas.

Tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose, kuriose dalyvauja ne visos valstybės narės, dalyvaujančiosios palaiko bendrąsias pozicijas.

2. Nepažeisdamos 1 dalies ir 14 straipsnio 3 dalies, valstybės narės, atstovaujamos tarptautinėse organizacijose arba tarptautinėse konferencijose, kuriose dalyvauja ne visos valstybės narės, informuoja nedalyvaujančiąsias valstybes nares visais bendro intereso reikalais.

Valstybės narės, kurios yra ir Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos narės, veikia išvien ir išsamiai informuoja kitas valstybes nares. Valstybės narės, kurios yra Saugumo Tarybos nuolatinės narės, vykdydamos savo funkcijas, Sąjungos pozicijų bei interesų gynimą užtikrina nepažeisdamos savo pareigų pagal Jungtinių Tautų Chartijos nuostatas.

20 straipsnis (ex J.10 straipsnis)

Valstybių narių diplomatinės bei konsulinės atstovybės ir Komisijos delegacijos trečiosiose šalyse bei tarptautinėse konferencijose, taip pat jų atstovybės prie tarptautinių organizacijų bendradarbiauja užtikrindamos Tarybos priimtų bendrųjų pozicijų ir bendrųjų veiksmų laikymąsi ir jų įgyvendinimą.

Jos gerina bendradarbiavimą keisdamosi informacija, atlikdamos bendrus įvertinimus ir prisidėdamos prie Europos bendrijos steigimo sutarties 20 straipsnio nuostatų įgyvendinimo.

21 straipsnis (ex J.11 straipsnis)

Pirmininkaujanti valstybė narė svarbiausiais bendros užsienio ir saugumo politikos aspektais bei esminiais pasirinkimo klausimais konsultuojasi su Europos Parlamentu ir užtikrina, kad į Europos Parlamento požiūrį būtų deramai atsižvelgiama. Pirmininkaujanti valstybė narė ir Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą apie Sąjungos užsienio ir saugumo politikos raidą.

Europos Parlamentas gali teikti Tarybai paklausimus arba rekomendacijas. Jis kasmet svarsto pažangą, padarytą įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką.

22 straipsnis (ex J.12 straipsnis)

1. Kiekviena valstybė narė arba Komisija gali perduoti Tarybai svarstyti kiekvieną su bendra užsienio ir saugumo politika susijusį klausimą ir teikti Tarybai pasiūlymus.

2. Tais atvejais, kai reikalingas skubus sprendimas, pirmininkaujanti valstybė narė savo iniciatyva arba Komisijos ar valstybės narės prašymu per keturiasdešimt aštuonias valandas, o nepaprastosios padėties atveju – dar greičiau sušaukia neeilinį Tarybos posėdį.

23 straipsnis (ex J.13 straipsnis)

1. Sprendimus pagal šią antraštinę dalį Taryba priima vieningai. Pačių dalyvaujančių ar atstovaujamų narių susilaikymas netrukdo priimti tokių sprendimų.

Bet kuri balsuojant susilaikiusi Tarybos narė savo susilaikymą gali pateisinti padarydama oficialų pareiškimą pagal šią pastraipą. Tokiu atveju ji nėra įpareigojama taikyti sprendimo, bet pripažįsta, kad tas sprendimas įpareigoja Sąjungą. Atitinkama valstybė narė, paisydama savitarpio solidarumo, nesiima jokių veiksmų, galinčių prieštarauti arba kliudyti tuo sprendimu grindžiamai Sąjungos veiklai, o kitos valstybės narės gerbia jos poziciją. Jei šitaip savo susilaikymą pateisinusios Tarybos narės sudaro daugiau kaip trečdalį pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 205 straipsnio 2 dalį skaičiuojamų balsų, sprendimas nepriimamas.

2. Nukrypdama nuo 1 dalies nuostatų, Taryba kvalifikuota balsų dauguma:

- nustato bendruosius veiksmus, bendrąsias pozicijas arba priima kokį nors kitą sprendimą pagal bendrą strategiją;
- priima visus sprendimus, įgyvendinančius bendruosius veiksmus arba bendrąsias pozicijas.

Jei Tarybos narė pareiškia, kad dėl svarbių ir konkrečiai nurodytų su nacionaline politika susijusių priežasčių ji neketina pritarti sprendimui, priimamam kvalifikuota balsų dauguma, dėl jo nebalsuojama. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali prašyti, kad tas klausimas būtų perduotas Europos Vadovų Tarybai svarstyti ir sprendimui vieningai priimti.

Tarybos narių balsai skaičiuojami pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 205 straipsnio 2 dalį. Kad sprendimas būtų priimtas, reikia ne mažiau kaip 62 balsų, atiduotų bent 10 už jį balsavusių narių.

Šis straipsnio dalis netaikoma karinio arba gynybinio pobūdžio sprendimams.

3. Procedūrinius klausimus Taryba sprendžia savo narių balsų dauguma.

24 straipsnis (ex J.14 straipsnis)

Jei įgyvendinant šią antraštinę dalį reikia sudaryti susitarimą su viena ar keliomis valstybėmis arba tarptautinėmis organizacijomis, Taryba, spręsdama vieningai, gali įgalioti pirmininkaujančią valstybę narę, kuriai deramai padeda Komisija, pradėti tuo tikslu derybas. Tokius susitarimus sudaro Taryba, vieningai spręsdama rekomendavus pirmininkaujančiai valstybei narei. Joks susitarimas nėra privalomas valstybei narei, kurios atstovas Taryboje pareiškia, kad ji turi laikytis savo konstitucinių nuostatų; kitos Tarybos narės gali sutikti, kad tas susitarimas joms būtų taikomas laikinai.

Šio straipsnio nuostatos taikomos ir VI antraštinėje dalyje aptariamams klausimams.

25 straipsnis (ex J.15 straipsnis)

Nepažeisdamas Europos bendrijos steigimo sutarties 207 straipsnio, Politinis komitetas stebi tarptautinę padėtį bendrai užsienio ir saugumo politikai priklausančiose srityse ir, Tarybos prašymu arba savo iniciatyva pateikdamas Tarybai nuomones, prisideda prie politikos kryptių apibrėžimo. Jis taip pat, nepažeisdamas pirmininkaujančios valstybės narės ir Komisijos kompetencijos, stebi sutartų politikos kryptių įgyvendinimą.

26 straipsnis (ex J.16 straipsnis)

Tarybos generalinis sekretorius – vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai padeda Tarybai bendrai užsienio ir saugumo politikai priklausančiais reikalais, visų pirma prisidedamas prie politikos sprendimų formulavimo, rengimo bei įgyvendinimo ir prireikus pirmininkaujančios valstybės narės prašymu Tarybos vardu vedamas politinį dialogą su trečiosiomis šalimis.

27 straipsnis (ex J.17 straipsnis)

Komisija visokeriopai dalyvauja bendros užsienio ir saugumo politikos srityje atliekamame darbe.

28 straipsnis (ex J.18 straipsnis)

1. Nuostatoms, susijusioms su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis, taikomi Europos bendrijos steigimo sutarties 189, 190, 196–199, 203, 204, 206–209, 213–219, 255 ir 290 straipsniai.

2. Administracinės išlaidos, kurias institucijos patiria dėl nuostatų, susijusių su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis, finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto.

3. Einamosios išlaidos, susidarantių įgyvendinant tas nuostatas, taip pat yra finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, išskyrus tokias išlaidas, kurios atsiranda dėl karinio arba gynybinio pobūdžio operacijų, ir atvejus, kai Taryba vieningai nusprendžia kitaip.

Tais atvejais, kai išlaidos nefinansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, jas finansuoja valstybės narės pagal bendrojo nacionalinio produkto dydį, jeigu Taryba vieningai nenusprendžia kitaip. Valstybės narės, kurių atstovai pagal 23 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą Taryboje yra padarę oficialų pareiškimą, neprivalo prisidėti prie išlaidų, atsirandančių dėl karinio arba gynybinio pobūdžio operacijų, finansavimo.

4. Iš Europos Bendrijų biudžeto finansuojamoms išlaidoms taikoma Europos bendrijos steigimo sutartyje nustatyta biudžetinė procedūra.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

Policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose nuostatos

29 straipsnis (ex K.1 straipsnis)

Nepažeidžiant Europos bendrijos galių, Sąjungos tikslas – plėtojant bendrą valstybių narių veiklą policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityse, užkertant kelią rasizmui bei ksenofobijai ir kovojant su jais, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje suteikti piliečiams aukšto lygio saugumą.

To tikslo siekiama užkardant organizuotą ir kitokį nusikalstamumą, ypač terorizmą, prekybą žmonėmis ir nusikaltimus prieš vaikus, neteisėtą prekybą narkotikais bei ginklais, korupciją bei sukčiavimą ir kovojant su jais šiais būdais:

- valstybių narių policijos pajėgoms, muitinėms ir kitoms kompetentingoms institucijoms glaudžiau bendradarbiaujant tiesiogiai arba per Europos policijos tarnybą (Europolą) pagal 30 ir 32 straipsnių nuostatas;
- valstybių narių teisminėms ir kitoms kompetentingoms institucijoms glaudžiau bendradarbiaujant pagal 31 straipsnio a–d punktų ir 32 straipsnio nuostatas;
- jei reikia, derinant valstybių narių baudžiamosios teisės normas pagal 31 straipsnio e punkto nuostatas.

30 straipsnis (ex K.2 straipsnis)

1. Bendrą veiklą policijos bendradarbiavimo srityje sudaro:

- a) valstybių narių kompetentingų institucijų, įskaitant policijos, muitinės ir kitas specializuotas teisėsaugos tarnybas, operatyvinis bendradarbiavimas užkardant, nustatant ir tiriant baudžiamąsias veikas;
- b) atitinkamos informacijos, įskaitant teisėsaugos tarnybų turimą informaciją pagal pranešimus apie įtartinas finansines operacijas, rinkimas, kaupimas, apdorojimas, analizavimas ir keitimasis ja, ypač per Europolą, atsižvelgiant į atitinkamas asmens duomenų apsaugos nuostatas;
- c) bendradarbiavimas ir bendros iniciatyvos profesinio mokymo, keitimosi ryšių palaikymo pareigūnais, pareigūnų skyrimo, įrangos naudojimo ir kriminalistikos srityse;
- d) bendras konkrečių tyrimo metodų, taikomų sudėtingoms organizuoto nusikalstamumo formoms nustatyti, įvertinimas.

2. Taryba skatina bendradarbiavimą per Europolą ir konkrečiai per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo:

- a) sudaro Europolui sąlygas padėti valstybių narių kompetentingoms institucijoms pasirengti konkrečioms tyrimo veiksmams, remti juos ir skatinti jų koordinavimą bei vykdymą, įskaitant bendrų grupių, į kurias kaip pagalbininkai įeina Europolo atstovai, operatyvinius veiksmus;
- b) imasi priemonių, sudarančių Europolui sąlygas valstybių narių kompetentingų institucijų prašyti, kad jos atliktų bei koordinuotų konkrečių bylų tyrimus ir didintų specialią profesinę patirtį, kurią galėtų perduoti valstybėms narėms, padėdamos joms tirti organizuotų nusikaltimų bylas;
- c) skatina sudaryti susitarimus dėl ryšių palaikymo tarp prokuratūros arba tyrimo pareigūnų, kurie, glaudžiai bendradarbiaudami su Europolu, specializuojasi kovos su organizuotu nusikalstamumu srityje;
- d) sukuria valstybių sienas peržengiančių nusikaltimų tyrimo, dokumentacijos ir statistikos tinklą.

31 straipsnis (ex K.3 straipsnis)

Bendrą veiklą, susijusią su teisiniu bendradarbiavimu baudžiamosiose bylose, sudaro:

- a) bendradarbiavimo tarp valstybių narių atsakingų ministerijų ir teisminių arba joms prilygstančių institucijų, susijusio su teismo procesais ir sprendimų vykdymu, lengvinimas ir spartinimas;
- b) ekstradicijos tarp valstybių narių lengvinimas;
- c) valstybėse narėse taikomų teisės normų suderinamumo užtikrinimas tokiu mastu, koks gali būti reikalingas tokiam bendradarbiavimui gerinti;
- d) jurisdikcijos kolizijų tarp valstybių narių šalinimas;
- e) laipsniškas ėmimasis priemonių, nustatančių minimalias taisykles, susijusias su nusikalstamų veikų nusikaltimo sudėties požymiais ir bausmėmis organizuoto nusikalstamumo, terorizmo ir neteisėtos prekybos narkotikais srityse.

32 straipsnis (ex K.4 straipsnis)

Taryba nustato sąlygas ir apribojimus, kurių laikantis 30 ir 31 straipsniuose nurodytos kompetentingos institucijos gali veikti kitos valstybės narės teritorijoje kartu su tos valstybės institucijomis ir jų sutikimu.

33 straipsnis (ex K.5 straipsnis)

Ši antraštinė dalis neatleidžia valstybių narių nuo pareigos palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą.

34 straipsnis (ex K.6 straipsnis)

1. Šioje antraštinėje dalyje nurodytose srityse valstybės narės Taryboje informuoja viena kitą ir viena su kita konsultuojasi dėl savo veiksmų derinimo. Tuo tikslu jos numato atitinkamų savo administracijos padalinių bendradarbiavimą.

2. Taryba imasi priemonių ir skatina bendradarbiavimą taikydama deramą formą ir tvarką, kaip nustatyta šioje antraštinėje dalyje, kad padėtų siekti Sąjungos tikslų. Dėl to bet kurios valstybės narės arba Komisijos iniciatyva Taryba gali vieningai:

- a) nustatyti bendrąsias pozicijas, apibrėžiančias Sąjungos požiūrį konkrečiu klausimu;
- b) priimti pamatinius sprendimus siekiant suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus. Pamatiniai sprendimai valstybėms narėms yra privalomi rezultatų, kuriuos reikia pasiekti, atžvilgiu, bet palieka nacionalinėms valdžios institucijoms galimybę pasirinkti jų įgyvendinimo formą ir būdus. Jie nėra tiesiogiai veikiantys;
- c) priimti kitokio pobūdžio sprendimus, atitinkančius šios antraštinės dalies tikslus, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą. Šie sprendimai yra privalomi ir jie nėra tiesiogiai veikiantys; Taryba, spręsdama kvalifikuota balsų dauguma, imasi priemonių šiems sprendimams įgyvendinti Sąjungos lygmeniu;
- d) parengti konvencijas, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Valstybės narės pradeda procedūras, kurių atlikimo terminą nustato Taryba.

Jeigu nenustatoma kitaip, konvencijos įsigalioja, kai jas priima bent pusė valstybių narių. Konvencijų įgyvendinimo priemonės tvirtina Taryba dviejų trečdalių susitariančiųjų šalių balsų dauguma.

3. Tais atvejais, kai Tarybai reikia spręsti kvalifikuota balsų dauguma, jos narių balsai skaičiuojami taip, kaip nustatyta Europos bendrijos steigimo sutarties 205 straipsnio 2 dalyje, o Tarybos aktams priimti reikia ne mažiau kaip 62 balsų, atiduotų bent 10 už juos balsavusių narių.

4. Procedūrinius klausimus Taryba sprendžia savo narių balsų dauguma.

35 straipsnis (ex K.7 straipsnis)

1. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo jurisdikcijai, laikantis šiame straipsnyje išdėstytų sąlygų, priklauso priimti preliminarinius nutarimus dėl pamatinių ir kitų sprendimų teisėtumo bei išaiškinimo, dėl konvencijų, sudarytų pagal šią antraštinę dalį, išaiškinimo ir jas įgyvendinančių priemonių teisėtumo bei išaiškinimo.

2. Pareiškimu, padarytu pasirašant Amsterdamo sutartį arba bet kada vėliau, kiekviena valstybė narė turi galimybę pripažinti Teisingumo Teismo jurisdikciją priimti preliminarinius nutarimus, kaip nurodyta 1 dalyje.

3. Valstybė narė, darydama pareiškimą pagal 2 dalį, nurodo, kad arba:

- a) bet kuris tos valstybės teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti apskundžiami teismine tvarka, gali prašyti Teisingumo Teismą priimti preliminarų nutarimą jo nagrinėjamoje byloje iškilusiu ir su 1 dalyje minėtų aktų teisėtumu ar išaiškinimu susijusiu klausimu, jei tas teismas mano, jog tą klausimą būtina išspręsti, kad būtų galima priimti sprendimą, arba
- b) bet kuris tos valstybės teismas gali prašyti Teisingumo Teismą priimti preliminarų nutarimą jo nagrinėjamoje byloje iškilusiu ir su 1 dalyje minėtų aktų teisėtumu ar išaiškinimu susijusiu klausimu, jei tas teismas mano, jog tą klausimą būtina išspręsti, kad būtų galima priimti sprendimą.

4. Kiekviena valstybė narė, pagal 2 dalį padariusi pareiškimą ar jo nepadariusi, turi teisę pateikti Teisingumo Teismui bylos faktų išdėstymą arba rašytines pastabas tais atvejais, kai bylos iškeliama pagal 1 dalį.

5. Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso prižiūrėti, ar valstybės narės policijos arba kitų teisėsaugos tarnybų atliktos operacijos yra teisėtos arba adekvačios ir ar valstybės narės vykdo joms priklausančias pareigas palaikyti viešąją tvarką bei užtikrinti vidaus saugumą.

6. Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso pamatinių ir kitų sprendimų teisėtumo peržiūra valstybės narės arba Komisijos iškeltose bylose dėl kompetencijos stokos, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo, šios Sutarties arba bet kurios su jos taikymu susijusios teisės normos pažeidimo ar piktnaudžiavimo įgaliojimais. Šioje dalyje numatytos bylos keliamos per du mėnesius nuo to teisės akto paskelbimo.

7. Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti visus valstybių narių tarpusavio ginčus dėl teisės aktų, priimtų pagal 34 straipsnio 2 dalį, išaiškinimo arba taikymo, jei per šešis mėnesius nuo to laiko, kai dėl tokio ginčo į Tarybą kreipėsi vienas iš jos narių, Taryba negali tokio ginčo išspręsti. Teisingumo Teismo jurisdikcijai taip pat priklauso spręsti valstybių narių ir Komisijos ginčus dėl konvencijų, sudarytų pagal 34 straipsnio 2 dalies d punktą, išaiškinimo arba taikymo.

36 straipsnis (ex K.8 straipsnis)

1. Įsteigiamas iš vyresniųjų pareigūnų sudarytas Koordinavimo komitetas. Be koordinavimo, Komitetas atlieka tokius uždavinius:

- Tarybos prašymu arba savo iniciatyva teikia Tarybai nuomones;
- nepažeisdamas Europos bendrijos steigimo sutarties 207 straipsnio prisideda prie Tarybos svarstymų rengimo 29 straipsnyje nurodytose srityse.

2. Komisija visokeriopa dalyvauja šioje antraštinėje dalyje nurodytose srityse atliekamame darbe.

37 straipsnis (ex K.9 straipsnis)

Dalyvaudamos tarptautinėse organizacijose ir tarptautinėse konferencijose, valstybės narės gina pagal šią antraštinę dalį nustatytas bendrąsias pozicijas.

Šiai antraštinei daliai priklausantiems reikalams atitinkamai taikomi 18 ir 19 straipsniai.

38 straipsnis (ex K.10 straipsnis)

24 straipsnyje nurodyti susitarimai gali būti sudaromi ir dėl šiai antraštinei daliai priklausančių reikalų.

39 straipsnis (ex K.11 straipsnis)

1. Prieš imdamasi kokių nors 34 straipsnio 2 dalies b, c ir d punktuose nurodytų priemonių, Taryba konsultuojasi su Europos Parlamentu. Europos Parlamentas per Tarybos nustatytą ne trumpesnę kaip trijų mėnesių laikotarpį pateikia savo nuomonę. Jei per tą laikotarpį nuomonė nepateikiama, Taryba gali spręsti ir viena pati.

2. Pirmininkaujanti valstybė narė ir Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą apie svarstymus šiai antraštinei daliai priklausančiose srityse.

3. Europos Parlamentas gali teikti Tarybai paklausimus arba rekomendacijas. Jis kasmet svarsto šiai antraštinei daliai priklausančiose srityse padarytą pažangą.

40 straipsnis (ex K.12 straipsnis)

1. Valstybėms narėms, kurios ketina nustatyti glaudesnę tarpusavio bendradarbiavimą, gali būti leidžiama, atsižvelgiant į 43 ir 44 straipsnius, naudotis Sutartyse nustatytomis institucijomis, procedūromis ir mechanizmais, jei siūlomu bendradarbiavimu:

- a) yra paisoma Europos bendrijos įgaliojimų ir šioje antraštinėje dalyje išdėstytų tikslų;
- b) yra siekiama įgalinti Sąjungą sparčiau tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve.

2. 1 dalyje nurodytą leidimą suteikia Taryba, kuri atitinkamų valstybių narių prašymu ir paprašiusi Komisiją pateikti savo nuomonę sprendžia kvalifikuota balsų dauguma; tas prašymas taip pat siunčiamas Europos Parlamentui.

Jei kuris nors Tarybos narys pareiškia, kad dėl svarbių ir konkrečiai nurodytų su nacionaline politika susijusių priežasčių jis neketina pritarti leidimo suteikimui kvalifikuota balsų dauguma, dėl jo nebalsuojama. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali prašyti, kad tas reikalas būtų perduotas Europos Vadovų Tarybai svarstyti ir sprendimui vieningai priimti.

Tarybos narių balsai skaičiuojami pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 205 straipsnio 2 dalį. Kad sprendimas būtų priimtas, reikia ne mažiau kaip 62 balsų, atiduotų bent 10 už jį balsavusių narių.

3. Kiekviena valstybė narė, norinti tapti šiuo straipsniu numatomo bendradarbiavimo šalimi, apie savo ketinimą praneša Tarybai ir Komisijai, o ši per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo dienos pateikia Tarybai nuomonę, prie kurios gali būti pridedama rekomendacija dėl konkrečių priemonių, kurios jai atrodo būtinos, kad ta valstybė narė taptų to bendradarbiavimo šalimi. Per keturis mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos Taryba priima sprendimą dėl to prašymo ir, jos manymu, reikalingų konkrečių priemonių. Sprendimas laikomas priimtu, jei Taryba kvalifikuota balsų dauguma nenusprendžia laikinai jo atidėti; tuo atveju Taryba nurodo savo sprendimo priežastis ir nustato jo persvarstymo galutinį terminą. Taryba, vadovaudamasi šia dalimi, sprendžia atsižvelgdama į 44 straipsnyje nustatytas sąlygas.

4. Šiame straipsnyje numatytam glaudesniajam bendradarbiavimui taikomos 29–41 straipsnių nuostatos, jeigu šiame straipsnyje ir 43 bei 44 straipsniuose nenumatyta kitaip.

1, 2 ir 3 dalims taikomos Europos bendrijos steigimo sutarties nuostatos, reglamentuojančios Europos Bendrijų Teisingumo Teismo galias ir naudojimąsi tomis galiomis.

5. Šis straipsnis neprieštarauja Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą nuostatomis.

41 straipsnis (ex K.13 straipsnis)

1. Nuostatoms, susijusioms su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis, taikomi Europos bendrijos steigimo sutarties 189, 190, 195, 196–199, 203, 204 straipsniai, 205 straipsnio 3 dalis, 206–209, 213–219, 255 ir 290 straipsniai.

2. Administracinės išlaidas, kurias institucijos padaro įgyvendindamos su šioje antraštinėje dalyje nurodytomis sritimis susijusias nuostatas, finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto.

3. Einamosios išlaidos, susidarančios įgyvendinant tas nuostatas, taip pat yra finansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, išskyrus atvejus, kai Taryba vieningai nusprendžia kitaip. Tais atvejais, kai išlaidos nefinansuojamos iš Europos Bendrijų biudžeto, jas finansuoja valstybės narės pagal bendrojo nacionalinio produkto dydį, jeigu Taryba vieningai nenusprendžia kitaip.

4. Iš Europos Bendrijų biudžeto finansuojamoms išlaidoms taikoma Europos bendrijos steigimo sutartyje nustatyta biudžetinė procedūra.

42 straipsnis (ex K.14 straipsnis)

Taryba Komisijos arba valstybės narės iniciatyva ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu gali vieningai nuspręsti, kad veikla 29 straipsnyje nurodytose srityse priklausytų Europos bendrijos steigimo sutarties IV antraštinei daliai, ir kartu nustatyti atitinkamas su tuo susijusias balsavimo sąlygas. Valstybėms narėms ji rekomenduoja priimti tą sprendimą pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS (ex VIa antraštinė dalis)

Glaudesnio bendradarbiavimo nuostatos

43 straipsnis (ex K.15 straipsnis)

1. Valstybės narės, kurios ketina glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti, gali naudotis šios Sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties nustatytomis institucijomis, procedūromis bei mechanizmais, jei tas bendradarbiavimas:

- a) padeda toliau siekti Sąjungos tikslų bei saugoti jos interesus ir būti jiems naudingas;
- b) pripažįsta minėtų Sutarčių principus ir Sąjungos bendrą institucinę struktūrą;
- c) yra naudojamas tik kaip paskutinė išeitis, kai minėtų Sutarčių tikslų nebuvo galima pasiekti taikant atitinkamas jose numatytas procedūras;
- d) rūpi bent jau daugumai valstybių narių;
- e) nekenkia *acquis communautaire* ir priemonėms, kurių buvo imtasi pagal kitas minėtų Sutarčių nuostatas;
- f) nekenkia į ją neįsitraukusių valstybių narių kompetencijai, teisėms, įsipareigojimams ir interesams;
- g) yra atviras visoms valstybėms narėms ir leidžia joms bet kada tapti to bendradarbiavimo šalimis, jei jos laikosi pamatinio sprendimo ir toje struktūroje priimtų sprendimų;
- h) atitinka konkrečius papildomus kriterijus, nustatytus Europos bendrijos steigimo sutarties 11 straipsnyje ir šios Sutarties 40 straipsnyje atsižvelgiant į atitinkamą sritį, ir yra leistas Tarybos pagal juose nustatytą tvarką.

2. Bendradarbiavimui įgyvendinti reikalingus aktus ir sprendimus į ją įsitraukusios valstybės narės taiko tokiu mastu, koku jos yra su juo susijusios. Į tokį bendradarbiavimą neįsitraukusios valstybės narės nekliudo į ją įsitraukusioms valstybėms narėms jų įgyvendinti.

44 straipsnis (ex K.16 straipsnis)

1. Priimant 43 straipsnyje nurodytam bendradarbiavimui įgyvendinti reikalingus aktus ir sprendimus, taikomos šios Sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties atitinkamos institucinės nuostatos. Visi Tarybos nariai gali dalyvauti svarstymuose, tačiau sprendimus priima tik į bendradarbiavimą įsitraukusioms valstybėms narėms atstovaujantys nariai. Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių balsų, skaičiuojamų pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 205 straipsnio 2 dalį, dalis. Balsų vieningumu laikomas atitinkamų Tarybos narių balsų vieningumas.

2. Išlaidas, atsirandančias įgyvendinant šį bendradarbiavimą, išskyrus institucijoms reikalingas administracines išlaidas, apmoka dalyvaujančios valstybės narės, jeigu Taryba vieningai nenusprendžia kitaip.

45 straipsnis (ex K.17 straipsnis)

Taryba ir Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą apie šia antraštine dalimi grindžiamo glaudesnio bendradarbiavimo raidą.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS (ex VII antraštinė dalis)

Baigiamosios nuostatos

46 straipsnis (ex L straipsnis)

Europos bendrijos, Europos anglių ir plieno bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarčių nuostatos dėl Europos Bendrijų Teisingumo Teismo galių ir naudojimosi tomis galiomis taikomos tik šioms šios Sutarties nuostatomis:

- a) nuostatomis, atsižvelgiant į Europos bendrijos įsteigimą, keičiančioms Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartį ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį;
- b) VI antraštinės dalies nuostatomis atsižvelgiant į 35 straipsnyje numatytas sąlygas;
- c) VII antraštinės dalies nuostatomis atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties 11 straipsnį ir šios Sutarties 40 straipsnį;
- d) 6 straipsnio 2 daliai dėl institucijų veiklos tokiu mastu, koku Teisingumo Teismas turi jurisdikciją pagal Europos Bendrijų steigimo sutartį ir pagal šią Sutartį;
- e) 46–53 straipsniams.

47 straipsnis (ex M straipsnis)

Laikantis nuostatų, atsižvelgiant į Europos bendrijos įsteigimą, keičiančių Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartį ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, bei šių baigiamųjų nuostatų, ši Sutartis neturi jokios įtakos Europos Bendrijų steigimo sutartims ar vėlesnėms sutartims ir aktams, jas keičiantiems ar papildantiems.

48 straipsnis (ex N straipsnis)

Kiekvienos valstybės narės vyriausybė ar Komisija gali teikti Tarybai pasiūlymus dėl Sutarčių, kuriomis grindžiama Sąjunga, keitimo.

Jei Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, o prireikus – su Komisija, pateikia teigiamą nuomonę dėl valstybių narių vyriausybių atstovų konferencijos sušaukimo, konferenciją šių Sutarčių pakeitimams bendru sutarimu nustatyti sušaukia Tarybos pirmininkas. Dėl institucinių pakeitimų pinigų srityje taip pat konsultuojamasi su Europos centriniu banku.

Pakeitimai įsigalioja visoms valstybėms narėms juos ratifikavus pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

49 straipsnis (ex O straipsnis)

Kiekviena Europos valstybė, gerbianti 6 straipsnio 1 dalyje nurodytus principus, gali pareikšti norą tapti Sąjungos nare. Savo paraišką ji pateikia Tarybai, kuri, pasikonsultavusi su Komisija ir gavusi absoliučia Europos Parlamento narių balsų dauguma patvirtintą pritarimą, sprendžia vieningai.

Priėmimo sąlygos ir sutarčių, kuriomis grindžiama Sąjunga, pritaikomosios pataisos, reikalingos tokiam priėmimui, nustatomos valstybių narių ir paraišką pateikusios valstybės susitarimu. Šis susitarimas pateikiamas visoms susitariančioms valstybėms ratifikuoti pagal jų atitinkamas konstitucines nuostatas.

50 straipsnis (ex P straipsnis)

Panaikinami 1965 m. balandžio 8 d. Briuselyje pasirašytos Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 2–7 ir 10–19 straipsniai.

Panaikinami 1986 m. vasario 17 d. Liuksemburge ir 1986 m. vasario 28 d. Hagoje pasirašyto Suvestinio Europos akto 2 straipsnis, 3 straipsnio 2 dalis ir III antraštinė dalis.

51 straipsnis (ex Q straipsnis)

Ši Sutartis sudaryta neribotam laikui.

52 straipsnis (ex R straipsnis)

1. Aukštosios Susitariančios šalys šią Sutartį ratifikuoja pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Italijos Respublikos Vyriausybei.
2. Ši Sutartis įsigalioja 1993 m. sausio 1 d., jeigu visi ratifikavimo dokumentai jau bus deponuoti, arba, jei taip nepadaroma, pirmą kito mėnesio dieną po to, kai ratifikavimo dokumentus deponuoja paskutinė valstybė signatarė.

53 straipsnis (ex S straipsnis)

Ši vienu originaliu egzemplioriumi sudaryta Sutartis, kurios tekstai airių, anglų, danų, graikų, ispanų, italų, olandų, portugalų, prancūzų ir vokiečių kalbomis yra autentiški, deponuojama Italijos Respublikos Vyriausybės archyvuose, o Italijos Respublikos Vyriausybė patvirtintą Sutarties kopiją perduoda kitų valstybių signatarių vyriausybėms.

Pagal 1994 m. Stojimo sutartį šios Sutarties tekstai suomių ir švedų kalbomis taip pat yra autentiški.

TAI PALIUDYDAMI šią Sutartį pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai.

Sudaryta tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt antrų metų vasario septintą dieną Maastrichte.

Mark EYSKENS

Philippe MAYSTADT

Uffe ELLEMANN-JENSEN

Anders FOGH RASMUSSEN

Hans-Dietrich GENSCHER

Theodor WAIGEL

Antonios SAMARAS

Efthymios CHRISTODOULOU

Francisco FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ

Carlos SOLCHAGA CATALÁN

Roland DUMAS

Pierre BÉRÉGOVOY

Gerard COLLINS

Bertie AHERN

Gianni DE MICHELIS

Guido CARLI

Jacques F. POOS

Jean-Claude JUNCKER

Hans VAN DEN BROEK

Willem KOK

João de Deus PINHEIRO

Jorge BRAGA DE MACEDO

Douglas HURD

Francis MAUDE

EUROPOS BENDRIJOS STEIGIMO SUTARTIS

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS, VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS, JOS PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGIENĖ, JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ¹,

PASIRYŽĘ sukurti glaudesnės Europos tautų sąjungos pamatus,

NUSPRENDĘ bendrais veiksmais, kuriais šalinamos Europą skaldančios kliūtys, užtikrinti savo šalių ekonominę ir socialinę pažangą,

TEIGDAMI, kad esminis jų pastangų siekis – nuolat gerinti savo tautų gyvenimo ir darbo sąlygas,

SUVOKDAMI, kad šalinant esamas kliūtis reikia imtis suderintų veiksmų patvariai plėtrai, subalansuotai prekybai ir sąžiningai konkurencijai užtikrinti,

NORĖDAMI stiprinti savo šalių ekonomikos vienybę ir užtikrinti darnią jos plėtrą mažinant įvairių regionų skirtumus ir mažiau išsivysčiusių regionų atsilikimą,

TROKŠDAMI bendra prekybos politika prisidėti prie nuoseklaus tarptautinės prekybos apribojimų panaikinimo,

SIEKDAMI pagal Jungtinių Tautų Chartijos principus stiprinti Europą ir užjūrio šalis siejanti solidarumą bei užtikrinti jų gerovės kilimą,

NUSPRENDĘ šitaip telkdami savo išteklius išsaugoti ir stiprinti taiką ir laisvę bei ragindami kitas Europos tautas, kurios laikosi to paties idealo, paremti jų pastangas,

PASIRYŽĘ skatinti savo tautas kuo labiau plėsti žinias per plačiai prieinamą švietimą ir nuolatinį jų atnaujinimą,

NUTARĘ įsteigti EUROPOS BENDRIJĄ ir šiam tikslui savo įgaliotaisiais atstovais paskyrė:

JO DIDENYBĖ BELGŲ KARALIUS:

¹ Nuo to laiko Europos Bendrijos narėmis tapo Danijos Karalystė, Graikijos Respublika, Ispanijos Karalystė, Airija, Austrijos Respublika, Portugalijos Respublika, Suomijos Respublika, Švedijos Karalystė ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė.

p. Paul-Henri SPAAK, užsienio reikalų ministrą,
baroną J. Ch. SNOY et d'OPPUERS, Ekonomikos reikalų ministerijos generalinį sekretorių,
Belgijos delegacijos tarpvyriausybėje konferencijoje vadovą;

VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

Konrad ADENAUER, federalinį kanclerį; Walter HALLSTEIN, Federalinės užsienio
reikalų ministerijos sekretorių;

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

Christian PINEAU, užsienio reikalų ministrą, Maurice FAURE, užsienio reikalų sekretorių;

ITALIJOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS:

Antonio SEGNI, Ministrų Tarybos pirmininką;
Gaetano MARTINO, užsienio reikalų ministrą;

JOS PRAKILNYBĖ LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGIENĖ:

Joseph BECH, Vyriausybės pirmininką, užsienio reikalų ministrą;
Lambert SCHAUS, ambasadorių, Liuksemburgo delegacijos tarpvyriausybėje
konferencijoje vadovą;

JOS DIDENYBĖ NYDERLANDŲ KARALIENĖ:

Joseph LUNS, užsienio reikalų ministrą;
J. LINTHORST HOMAN, Nyderlandų delegacijos tarpvyriausybėje konferencijoje
vadovą;

KURIE, apsikeitę tinkamai įformintais ir patvirtintais įgaliojamaisiais raštais, susitarė dėl toliau
pateikiamų nuostatų.

PIRMOJI DALIS

PRINCIPAI

1 straipsnis (ex 1 straipsnis)

Šia Sutartimi AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS tarpusavyje įsteigia EUROPOS
BENDRIJĄ.

2 straipsnis (ex 2 straipsnis)

Bendrija, įkurdamą bendrąją rinką bei Ekonominę ir pinigų sąjungą ir įgyvendindama 3 bei 4
straipsniuose nurodytas bendros politikos kryptis arba veiklą, kelia sau uždavinį visoje Bendrijoje
skatinti darnią, subalansuotą ir tolygią ekonominės veiklos plėtrą, aukšto lygio užimtumą ir
socialinę apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, tvarų ir neinfliacinį augimą, didelį konkurencingumą ir
ekonominės veiklos rezultatų konvergenciją, aukšto lygio aplinkos apsaugą ir jos kokybės
gerinimą, gyvenimo lygio ir gyvenimo kokybės gerėjimą bei valstybių narių ekonominę ir
socialinę sanglaudą bei solidarumą.

3 straipsnis (ex 3 straipsnis)

1. Siekiant 2 straipsnyje išskeltų tikslų, kaip numatyta šioje Sutartyje ir laikantis joje nustatytų terminų, Bendrijos veiklos sritys yra šios:

- a) muitų ir prekių importo bei eksporto kiekybinių apribojimų ir visų kitų lygiaverčio poveikio priemonių tarp valstybių narių uždraudimas;
- b) bendra prekybos politika;
- c) vidaus rinka, pasižyminti kliūčių laisvam prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimui tarp valstybių narių panaikinimu;
- d) priemonės, susijusios su asmenų atvykimu ir judėjimu, kaip numatyta IV antraštinėje dalyje;
- e) bendra politika žemės ūkio ir žuvininkystės srityje;
- f) bendra politika transporto srityje;
- g) sistema, užtikrinanti, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma;
- h) toks valstybių narių įstatymų derinimas, koks reikalingas bendrajai rinkai veikti;
- i) skatinimas derinti valstybių narių užimtumo politiką, kad sukūrus suderintą užimtumo strategiją ji taptų veiksmingesnė;
- j) Europos socialinį fondą apimanti politika socialinėje srityje;
- k) ekonominės ir socialinės sanglaudos stiprinimas;
- l) politika aplinkos srityje;
- m) Bendrijos pramonės konkurencingumo didinimas;
- n) mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros skatinimas;
- o) transeuropinių tinklų kūrimo ir plėtros skatinimas;
- p) įnašas siekiant aukšto lygio sveikatos apsaugos;
- q) įnašas siekiant švietimo bei profesinio mokymo ir valstybių narių kultūrų klestėjimo;
- r) politika bendradarbiavimo vystymosi labui srityje;
- s) užjūrio šalių ir teritorijų asociacija, kad būtų plečiama prekyba ir kartu skatinama ekonominė bei socialinė plėtra;
- t) įnašas stiprinant vartotojų apsaugą;
- u) priemonės energijos, civilinės saugos ir turizmo srityse.

2. Visose šiame straipsnyje nurodytose veiklos srityse Bendrija siekia pašalinti moterų ir vyrų nelygybės apraiškas ir diegti jų lygybę.

4 straipsnis (ex 3a straipsnis)

1. Siekiant 2 straipsnyje išskeltų tikslų, valstybių narių ir Bendrijos veikla, kaip numatyta šios Sutarties nuostatose bei laikantis joje nustatytų terminų, apima nustatymą ekonominės politikos, kuri yra grindžiama glaudžiu valstybių narių ekonominės politikos koordinavimu, vidaus rinka bei bendrų tikslų apibrėžimu ir kuri yra vykdoma vadovaujantis atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu.

2. Be to, kas pirmiau paminėta, kaip numatyta šioje Sutartyje ir laikantis joje nustatytų terminų bei tvarkos, ši veikla apima neatšaukiamą valiutų kurso nustatymą, sudarantį sąlygas įvesti bendrą valiutą – ekiu, nustatymą ir vykdymą vienos bendros pinigų politikos ir valiutų kurso politikos, kurių pagrindinis tikslas yra išlaikyti stabilias kainas ir, neprieštaraujant šiam tikslui, Bendrijoje remti bendras ekonominės politikos kryptis vadovaujantis atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu.

3. Ši valstybių narių ir Bendrijos veikla turi atitikti tokius pagrindinius principus: stabilios kainos, patikimi viešieji finansai ir monetarinės sąlygos bei tvarus mokėjimų balansas.

5 straipsnis (ex 3b straipsnis)

Bendrija veikia neperžengdama šios Sutarties jai suteiktų įgaliojimų ir paisydama jai šia Sutartimi išskeltų tikslų.

Pagal subsidiarumo principą Bendrija imasi veiksmų srityse, kurios nepriklauso jos išimtinai kompetencijai, tik tada ir tokia apimtimi, kai siūlomo veiksmo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o Bendrija dėl siūlomo veiksmo masto arba poveikio gali juos pasiekti geriau.

Bendrija nesiima jokių veiksmų, kurie nėra būtini siekiant šios Sutarties nustatytų tikslų.

6 straipsnis (ex 3c straipsnis)

Nustatant ir įgyvendinant 3 straipsnyje nurodytas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis, ypač siekiant skatinti tvarią plėtrą, turi būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus.

7 straipsnis (ex 4 straipsnis)

1. Bendrijai patikėtus uždavinius atlieka šios institucijos:

EUROPOS PARLAMENTAS,

TARYBA,

KOMISIJA,

TEISINGUMO TEISMAS,

AUDITO RŪMAI.

Kiekviena institucija veikia neperžengdama šios Sutarties jai suteiktų įgaliojimų.

2. Tarybai ir Komisijai padeda patariamąsias funkcijas vykdančys Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas.

8 straipsnis (ex 4a straipsnis)

Šioje Sutartyje nustatyta tvarka įsteigiama Europos centrinių bankų sistema (toliau – ECBS) ir Europos centrinis bankas (toliau – ECB); jie veikia pagal šios Sutarties bei prie jos pridedamo ECBS ir ECB statuto (toliau – ECBS statuto) jiems suteiktus įgaliojimus.

9 straipsnis (ex 4b straipsnis)

Įsteigiamas Europos investicijų bankas, kuris veikia pagal šios Sutarties ir prie jos pridedamo Statuto jam suteiktus įgaliojimus.

10 straipsnis (ex 5 straipsnis)

Kad užtikrintų šios Sutarties ir Bendrijos institucijų nustatytų pareigų vykdymą, valstybės narės imasi visų atitinkamų bendrų ar specialių priemonių. Jos padeda atlikti Bendrijos uždavinius.

Jos nesiima jokių priemonių, kurios gali trukdyti siekti šios Sutarties tikslų.

11 straipsnis (ex 5a straipsnis)

1. Valstybėms narėms, kurios ketina glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti, gali būti leidžiama, vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties 43 ir 44 straipsniais, naudotis šioje Sutartyje nustatytomis institucijomis, tvarka ir mechanizmais, jei tas numatomas bendradarbiavimas:

- a) nėra susijęs su sritimis, priklausančiomis išimtinai Bendrijos kompetencijai;
- b) nedaro poveikio Bendrijos politikai, veiksams ar programoms;
- c) nėra susijęs su Sąjungos pilietybe arba diskriminuojantis valstybių narių piliečius;
- d) neviršija Bendrijai šios Sutarties suteiktų galių; ir
- e) nediskriminuoja arba neapriboja valstybių narių tarpusavio prekybos ir neiškreipia jų tarpusavio konkurencijos sąlygų.

2. 1 dalyje nurodytą leidimą, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma suteikia Taryba.

Jei kuri nors Tarybos narė pareiškia dėl svarbių ir konkrečiai nurodytų su nacionaline politika susijusių priežasčių ketinanti prieštarauti leidimo suteikimui kvalifikuota balsų dauguma, dėl jo nebalsuojama. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, gali prašyti, kad tas reikalas būtų perduotas šaukiamai valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Tarybai svarstyti ir sprendimui vieningai priimti.

Valstybės narės, ketinančios glaudžiau bendradarbiauti, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, gali kreiptis su prašymu į Komisiją, o ši gali pateikti Tarybai pasiūlymą dėl jo. Jei Komisija nepateikia pasiūlymo, ji atitinkamas valstybes nares informuoja apie nepateikimo motyvus.

3. Kiekviena valstybė narė, norinti įsitraukti į pagal šį straipsnį nustatytą bendradarbiavimą, apie savo ketinimą praneša Tarybai ir Komisijai, o pastaroji per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo dienos pateikia Tarybai nuomonę. Per keturis mėnesius nuo to pranešimo gavimo dienos Komisija priima sprendimą dėl to prašymo ir dėl, jos manymu, reikalingų konkrečių priemonių.

4. Teisės aktams ir sprendimams, reikalingiems bendradarbiavimui įgyvendinti, taikomos visos atitinkamos šios Sutarties nuostatos, jeigu kitaip nenumatyta šiame straipsnyje ir Europos Sąjungos sutarties 43 bei 44 straipsniuose.

5. Šis straipsnis neprieštarauja Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą nuostatoms.

12 straipsnis (ex 6 straipsnis)

Šios Sutarties taikymo srityje, nepažeidžiant joje esančių specialių nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės.

Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka gali priimti tokią diskriminaciją draudžiančias taisykles.

13 straipsnis (ex 6a straipsnis)

Nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų ir neviršydamą Bendrijai jos suteiktų įgaliojimų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali vieningai imtis atitinkamų veiksmų, siekdama kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos.

14 straipsnis (ex 7a straipsnis)

1. Bendrija imasi priemonių, kad vadovaujantis šio ir 15 bei 26 straipsnių, 47 straipsnio 2 dalies, 49, 80, 93 bei 95 straipsnių nuostatomis ir nepažeidžiant kitų šios Sutarties nuostatų iki 1992 m. gruodžio 31 d. būtų palaipsniui sukurta vidaus rinka.
2. Vidaus rinką sudaro vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje pagal šios Sutarties nuostatas užtikrinamas laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas.
3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma nustato gaires ir sąlygas, reikalingas tolydžiai pažangai visuose atitinkamuose sektoriuose užtikrinti.

15 straipsnis (ex 7c straipsnis)

Rengdama pasiūlymus, kaip pasiekti 14 straipsnyje nurodytus tikslus, Komisija atsižvelgia į tai, kokias pastangas vidaus rinkos kūrimo laikotarpiu turės dėti skirtingą ekonominės raidos lygį pasiekusios valstybės, ir gali siūlyti atitinkamas nuostatas.

Jei tokios nuostatos priimamos taikant nukrypimus, jos turėtų būti laikinos ir kuo mažiausiai trikdyti bendrosios rinkos veiklą.

16 straipsnis (ex 7d straipsnis)

Nepažeisdamos 73, 86 bei 87 straipsnių ir atsižvelgdamos į tai, kokią vietą tarp Sąjungos bendrųjų vertybių užima bendrus ekonominius interesus tenkinančios paslaugos ir koks yra jų vaidmuo skatinant socialinę ir teritorinę sanglaudą, Bendrija ir valstybės narės pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir šios Sutarties taikymo sritį rūpinasi, kad tokios paslaugos būtų pagrįstos principais ir sąlygomis, padedančiomis joms atlikti savo užduotis.

ANTROJI DALIS

SĄJUNGOS PILIETYBĖ

17 straipsnis (ex 8 straipsnis)

1. Įvedama Sąjungos pilietybė. Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo.
2. Sąjungos piliečiai naudojami šios Sutarties suteiktomis teisėmis ir atlieka jos nustatytas pareigas.

18 straipsnis (ex 8a straipsnis)

1. Kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje laikydamasis šioje Sutartyje ir jai įgyvendinti priimtose nuostatose nustatytų apribojimų bei sąlygų.

2. Taryba gali priimti nuostatas, numatančias padėti naudotis 1 dalyje nurodytomis teisėmis; išskyrus atvejus, kai šioje Sutartyje numatyta kitaip, Taryba laikosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos. Laikydamosi tos tvarkos, Taryba visais atvejais sprendžia vieningai.

19 straipsnis (ex 8b straipsnis)

1. Kiekvienas Sąjungos pilietis, gyvendamas valstybėje narėje ir nebūdamas jos pilietis, turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per vietos savivaldos rinkimus valstybėje narėje, kurioje gyvena, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. Šia teise naudojamosi atsižvelgiant į išsamias nuostatas, kurias, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai priima Taryba; šios nuostatos gali numatyti nukrypimus, kai jie yra pateisinami dėl valstybei narei būdingų problemų.

2. Nepažeidžiant 190 straipsnio 4 dalies ir jai įgyvendinti priimtų nuostatų, kiekvienas Sąjungos pilietis, gyvendamas valstybėje narėje ir nebūdamas jos pilietis, turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per Europos Parlamento rinkimus valstybėje narėje, kurioje gyvena, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. Šia teise naudojamosi atsižvelgiant į išsamias nuostatas, kurias, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai priima Taryba; šios nuostatos gali numatyti nukrypimus, kai jie yra pateisinami dėl valstybei narei būdingų problemų.

20 straipsnis (ex 8c straipsnis)

Kiekvienas Sąjungos pilietis, būdamas trečiojoje šalyje, kurioje jo valstybei narei nėra atstovaujama, turi teisę į bet kurios kitos valstybės narės diplomatinių arba konsulinių įstaigų teikiamą apsaugą tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. Valstybės narės savitarpiškai nustato reikalingas taisykles ir pradeda tarptautines derybas dėl šios apsaugos užtikrinimo.

21 straipsnis (ex 8d straipsnis)

Kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę pagal 194 straipsnį pateikti Europos Parlamentui petiją.

Kiekvienas Sąjungos pilietis gali kreiptis į ombudsmeną, kurio pareigybė įsteigta pagal 195 straipsnį.

Kiekvienas Sąjungos pilietis gali rašyti šiame straipsnyje arba 7 straipsnyje nurodytoms institucijoms ar įstaigoms viena iš 314 straipsnyje minimų kalbų ir gauti atsakymą ta pačia kalba.

22 straipsnis (ex 8e straipsnis)

Kas treji metai Komisija atsiskaito Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl šios dalies nuostatų taikymo. Šioje ataskaitoje atsižvelgiama į Sąjungos raidą.

Šiuo pagrindu ir nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali vieningai priimti nuostatas dėl šioje dalyje nustatytų teisių įtvirtinimo arba papildymo, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal atitinkamas jų konstitucines nuostatas.

TREČIOJI DALIS

BENDRIJOS POLITIKOS SRITYS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

Laisvas prekių judėjimas

23 straipsnis (ex 9 straipsnis)

1. Bendrija grindžiama visą prekybą prekėmis apimančia muitų sąjunga, kurioje tarp valstybių narių uždraudžiami importo ir eksporto muitai bei visi lygiaverčio poveikio mokėjimai, o jų santykiams su trečiosiomis šalimis nustatomas bendrasis muitų tarifas.

2. 25 straipsnio ir šios antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatos taikomos valstybių narių kilmės gaminiais, taip pat valstybėse narėse laisvoje apyvartoje esantiems iš trečiųjų šalių įvežtiems gaminiais.

24 straipsnis (ex 10 straipsnis)

Iš trečiosios šalies įvežti gaminiai laikomi valstybėje narėje esančiais laisvoje apyvartoje, jei toje valstybėje narėje yra atlikti importo formalumai ir sumokėti mokėtini muitai arba lygiaverčio poveikio mokėjimai ir jei šiems gaminiais nebuvo taikytas visiškas arba dalinis atleidimas nuo tokių muitų ar mokesčių.

1 SKYRIUS

MUITŲ SĄJUNGA

25 straipsnis (ex 12 straipsnis)

Valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami importo ir eksporto muitai ir lygiaverčio poveikio mokėjimai. Šis draudimas galioja ir fiskalinio pobūdžio muitams.

26 straipsnis (ex 28 straipsnis)

Pagal bendrąjį muitų tarifą mokėtinus muitus, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir spręsdama kvalifikuota balsų dauguma, nustato Taryba.

27 straipsnis (ex 29 straipsnis)

Atlikdama šiame skyriuje jai pavestus uždavinius, Komisija atsižvelgia į:

- a) poreikį skatinti valstybių narių ir trečiųjų šalių prekybą;
- b) tokius konkurencijos sąlygų Bendrijoje pokyčius, kurie didintų įmonių gebėjimą konkuruoti;
- c) Bendrijai reikalingų žaliavų ir pusgaminių tiekimo poreikius; dėl to Komisija rūpinasi, kad gatavos produkcijos atžvilgiu nebūtų iškreipiamos valstybių narių konkurencijos sąlygos;

- d) būtinybę vengti didesnio valstybių narių ekonominio gyvenimo trikdymo ir Bendrijoje užtikrinti racionalią gamybos plėtotę bei vartojimo didinimą.

2 SKYRIUS

KIEKYBINIŲ APRIBOJIMŲ TARP VALSTYBIŲ NARIŲ UŽDRAUDIMAS

28 straipsnis (ex 30 straipsnis)

Valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami kiekybiniai importo apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.

29 straipsnis (ex 34 straipsnis)

Valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami kiekybiniai eksporto apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.

30 straipsnis (ex 36 straipsnis)

28 ir 29 straipsnių nuostatos nekludo taikyti prekių importo, eksporto ar tranzito draudimų arba apribojimų, jei jie yra pateisinami visuomenės dorovės, viešosios tvarkos arba visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos bei gyvybės apsaugos, nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsaugos bei pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos sumetimais. Tačiau tokie draudimai arba apribojimai neturi tapti savavališka diskriminacijos priemone ar užslėptu valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimu.

31 straipsnis (ex 37 straipsnis)

1. Valstybės narės visas valstybines komercinio pobūdžio monopolijas pertvarko taip, kad būtų užtikrinta, jog nė vienas valstybių narių nacionalinis subjektas nebus diskriminuojamas prekių pirkimo ir pardavimo sąlygų atžvilgiu.

Šio straipsnio nuostatos taikomos kiekvienai įstaigai, per kurią valstybė narė teisiškai ar faktiškai, tiesiogiai ar netiesiogiai prižiūri ir nustato valstybių narių tarpusavio importą ir eksportą arba turi jam didesnės įtakos. Šios nuostatos taip pat taikomos monopolijoms, kurias valstybė perleidžia kitiems.

2. Valstybės narės nesiima jokių naujų priemonių, prieštaraujančių šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems principams arba galinčių riboti su muitų ir kiekybinių apribojimų uždraudimu valstybių narių tarpusavio prekyboje susijusių straipsnių taikymo sritį.

3. Jei valstybinė komercinio pobūdžio monopolija grindžiama teisės normomis, kuriomis siekiama padėti lengviau realizuoti žemės ūkio produktus arba gauti už juos kuo didesnę pelną, taikant šiame straipsnyje nustatytas taisykles turėtų būti imamasi veiksmų, kad atitinkamiems gamintojams būtų užtikrintos lygiavertės užimtumo ir gyvenimo lygio apsaugos priemonės.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

Žemės ūkis

32 straipsnis (ex 38 straipsnis)

1. Bendroji rinka taip pat apima žemės ūkį ir žemės ūkio produktų prekybą. „Žemės ūkio produktai“ – tai žemdirbystės, gyvulininkystės bei žuvininkystės produktai ir tiesiogiai su jais susiję pirminio perdirbimo produktai.
2. Išskyrus tuos atvejus, kai 33–38 straipsniuose numatyta kitaip, bendrosios rinkos kūrimo taisyklės taikomos ir žemės ūkio produktams.
3. Produktai, kuriems taikomos 33–38 straipsnių nuostatos, yra išvardyti šios Sutarties I priede.
4. Veikiant ir plėtojantis bendrai žemės ūkio produktų rinkai, kartu turi būti kuriama bendra žemės ūkio politika.

33 straipsnis (ex 39 straipsnis)

1. Bendros žemės ūkio politikos tikslai yra šie:
 - a) didinti žemės ūkio našumą skatinant technikos pažangą bei užtikrinant racionalią žemės ūkio gamybos plėtotę ir kuo geresnę gamybos veiksmų, ypač darbo jėgos, panaudojimą;
 - b) tokiu būdu užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, ypač didinant žemės ūkyje dirbančių asmenų asmenines pajamas;
 - c) stabilizuoti rinkas;
 - d) garantuoti pakankamą tiekimą;
 - e) užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.
2. Kuriant bendrą žemės ūkio politiką ir numatant konkrečius jos įgyvendinimo būdus, atsižvelgiama į:
 - a) žemės ūkio veiklos savitumą, kuris priklauso nuo žemės ūkio socialinės struktūros ir nuo struktūrinių bei gamtinių įvairių žemės ūkio regionų skirtumų;
 - b) tai, kad atitinkami pokyčiai turi vykti palaipsniui;
 - c) tai, kad žemės ūkis valstybėse narėse yra glaudžiai susijęs su visa ekonomika.

34 straipsnis (ex 40 straipsnis)

1. Kad būtų pasiekti 33 straipsnyje nurodyti tikslai, nustatoma tam tikra bendra žemės ūkio rinkų organizavimo forma.

Atsižvelgiant į produktą, organizavimo formos gali būti šios:

- a) bendros konkurencijos taisyklės;
 - b) privalomas įvairių nacionalinių rinkos organizavimo formų koordinavimas;
 - c) Europos rinkos organizavimo forma.
2. Pagal šio straipsnio 1 dalį nustatyta bendra organizavimo forma gali apimti visas priemones, kurios yra būtinos 33 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti, pirmiausia kainų reguliavimą,

pagalbą įvairių produktų gamybai ir pardavimui, jų laikymą bei likučio tvarkymą ir bendrą importo ir eksporto stabilizavimo mechanizmą.

Bendra organizavimo forma siekiama tik tų tikslų, kurie yra nurodyti 33 straipsnyje, ir Bendrijoje pašalinama bet kokia gamintojų ar vartotojų diskriminacija.

Bet kuri bendra kainų politika grindžiama bendrais kriterijais ir vienodais apskaičiavimo metodais.

3. Kad būtų pasiekti šio straipsnio 1 dalyje paminėtos bendros organizavimo formos tikslai, gali būti įsteigtas vienas arba keletas žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondų.

35 straipsnis (ex 41 straipsnis)

Kad būtų pasiekti 33 straipsnyje nustatyti tikslai, bendros žemės ūkio politikos sistemoje galima imtis tokių priemonių kaip:

- a) veiksmingas pastangų koordinavimas profesinio mokymo, mokslinių tyrimų ir žemės ūkio žinių sklaidimo srityse; jis gali apimti bendrą projektų ir institucijų finansavimą;
- b) bendros priemonės, skatinančios vartoti tam tikrus produktus.

36 straipsnis (ex 42 straipsnis)

Konkurencijos taisyklėms skirto skyriaus nuostatos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai taikomos tik tokiu mastu, kokį nustato Taryba, laikydamosi 37 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatų bei jose nustatytos tvarkos ir atsižvelgdama į 33 straipsnyje išdėstytus tikslus.

Taryba gali leisti teikti pagalbą:

- a) sunkiomis struktūrinėmis ar gamtos sąlygomis dirbančioms įmonėms apsaugoti;
- b) pagal ekonominės plėtros programų sistemą.

37 straipsnis (ex 43 straipsnis)

1. Siekdama nustatyti bendros žemės ūkio politikos gaires, Komisija šiai Sutarčiai įsigaliojus iškart sušaukia valstybių narių konferenciją, kad galėtų palyginti jų žemės ūkio politiką, o svarbiausia, parengti jų išteklių ir poreikių apyskaitą.

2. Per dvejus metus po šios Sutarties įsigaliojimo Komisija, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir deramai atsižvelgusi į šio straipsnio 1 dalyje numatytos konferencijos darbo rezultatus, pateikia pasiūlymus dėl bendros žemės ūkio politikos kūrimo ir įgyvendinimo, įskaitant nacionalinių rinkų organizavimo būdų pakeitimą viena iš 34 straipsnio 1 dalyje numatytų bendrų organizavimo formų ir šioje Sutarties antraštinėje dalyje minimų priemonių įgyvendinimą.

Šiuose pasiūlymuose turi būti deramai atsižvelgta į šioje Sutarties antraštinėje dalyje keliamų žemės ūkio klausimų tarpusavio priklausomybę.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma priima reglamentus, leidžia direktyvas arba priima sprendimus, išlaikydama teisę taip pat teikti bet kokiais rekomendacijas.

3. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, gali šio straipsnio 2 dalyje nustatytomis sąlygomis nacionalines rinkos organizavimo formas pakeisti bendra organizavimo forma, numatyta 34 straipsnio 1 dalyje, jeigu:

- a) bendra organizavimo forma valstybėms narėms, kurios nepritaria šiai priemonei ir kurios atitinkamai produkcijai turi savą organizavimo formą, suteikia lygiavertės atitinkamų gamintojų užimtumo ir gyvenimo lygio garantijas atsižvelgiant į galimus pertvarkymus ir į specializaciją, kurios ilgainiui prireiks;
- b) tokia organizavimo forma garantuoja Bendrijoje prekybos sąlygas, panašias į esamas nacionalinėje rinkoje.

4. Jei bendra tam tikrų žaliavų organizavimo forma yra nustatoma anksčiau negu bendra atitinkamų perdirbtų produktų organizavimo forma, žaliavos, naudojamos perdirbtiems produktams, kurie yra skirti eksportui į trečiąsias šalis, gali būti importuojamos į Bendriją iš kitur.

38 straipsnis (ex 46 straipsnis)

Jei valstybėje narėje tam tikram produktui yra taikoma tam tikra nacionalinė rinkos organizavimo forma arba lygiavertės vidaus taisyklės, turinčios įtakos kitų valstybių panašios produkcijos konkurencingumui, valstybės narės, importuojančios šį produktą iš valstybės narės, kurioje tokia rinkos organizavimo forma arba taisyklės egzistuoja, nustato jo importui kompensacinius mokesčius, išskyrus atvejus, kai ta valstybė narė yra nustačiusi eksportui kompensacinius mokesčius.

Komisija šiuos mokesčius nustato tokio dydžio, kuris reikalingas pusiausvyrai atkurti; ji taip pat gali leisti taikyti kitas priemones, nustatydama konkrečias jų įgyvendinimo sąlygas.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

Laisvas asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas

1 SKYRIUS

Darbuotojai

39 straipsnis (ex 48 straipsnis)

1. Bendrijoje užtikrinama darbuotojų judėjimo laisvė.
2. Tokia judėjimo laisvė reiškia, kad įdarbinimo, darbo užmokesčio ir kitų darbo ir užimtumo sąlygų atžvilgiu panaikinama bet kokia valstybių narių darbuotojų diskriminacija dėl pilietybės.
3. Ji suteikia teisę, galimą riboti tik viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir visuomenės sveikatos sumetimais:
 - a) priimti faktiškai pateiktus pasiūlymus įsidarbinti;
 - b) šiuo tikslu laisvai judėti valstybių narių teritorijoje;
 - c) apsigyventi bet kurioje valstybėje narėje siekiant dirbti pagal tos valstybės piliečių įsidarbinimą reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus;
 - d) laikantis Komisijos įgyvendinimo reglamentuose nustatytų sąlygų pasilikti gyventi valstybės narės teritorijoje pasibaigus darbo joje laikui.
4. Šio straipsnio nuostatos netaikomos darbui valstybės tarnyboje.

40 straipsnis (ex 49 straipsnis)

Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, leidžia direktyvas arba priima reglamentus, nustatančius priemones, reikalingas 39 straipsnyje apibrėžiamai darbuotojų judėjimo laisvei įgyvendinti, būtent:

- a) užtikrindama glaudų nacionalinių įdarbinimo tarnybų bendradarbiavimą;
- b) naikindama administracines procedūras ir praktiką bei įsidarbinimo laisvose darbo vietose teisei įgyti būtinus nustatytus laikotarpius, taikomus pagal nacionalinius teisės aktus arba ankstesnius valstybių narių susitarimus, kurie trukdytų liberalizuoti darbuotojų judėjimą;
- c) naikindama visus nustatytus laikotarpius ir kitus pagal nacionalinius teisės aktus arba pagal anksčiau tarp valstybių narių sudarytus susitarimus numatytus apribojimus, nustatančius kitų valstybių narių darbuotojams kitokias negu savo valstybės darbuotojams sąlygas laisvai pasirinkti darbą;
- d) nustatydamą tinkamą mechanizmą darbo pasiūlymams ir darbo prašymams susieti ir pasiūlai bei paklausai darbo rinkoje subalansuoti taip, kad įvairiuose regionuose ir pramonės šakose būtų išvengta didesnės gyvenimo ir užimtumo lygio smukimo grėsmės.

41 straipsnis (ex 50 straipsnis)

Valstybės narės pagal bendrą programą skatina jaunų darbuotojų mainus.

42 straipsnis (ex 51 straipsnis)

Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, socialinės apsaugos srityje imasi priemonių, būtinų laisvam darbuotojų judėjimui užtikrinti; šiuo tikslu ji priima nuostatas, kaip migruojantiems darbuotojams ir jų išlaikytiniams užtikrinti:

- a) pagal keleto valstybių įstatymus nustatomų visų prilyginamųjų laikotarpių sudėtį, kad jie įgytų ir išlaikytų teisę į socialines išmokas ir kad būtų galima apskaičiuoti tų išmokų dydį;
- b) socialinių išmokų mokėjimą asmenims, gyvenantiems valstybių narių teritorijose.

Laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, Taryba sprendžia vieningai.

2 SKYRIUS

Įsisteigimo teisė

43 straipsnis (ex 52 straipsnis)

Vadovaujantis toliau išdėstytomis nuostatomis vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo laisvės kitos valstybės narės teritorijoje apribojimais uždraudžiami. Draudžiami ir apribojimai vienos valstybės narės nacionaliniams subjektams, įsisteigusiems kitos valstybės narės teritorijoje, steigti atstovybės, padalinius ar dukterines bendroves.

Įsisteigimo laisvė apima ir teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ja verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones, būtent bendroves ar firmas, apibūdintas 48 straipsnio antrojoje pastraipoje, tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo šalies teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams, ir laikantis kapitalui skirtu skyriaus nuostatų.

44 straipsnis (ex 54 straipsnis)

1. Kad būtų pasiekta įsisteigimo laisvė tam tikros rūšies veikloje, Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, leidžia direktyvas.

2. Taryba ir Komisija vykdo pagal pirmiau išdėstytas nuostatas joms tenkančias pareigas, visų pirma:

- a) pirmenybę paprastai teikdamos tokioms veiklos rūšims, kurioms suteikta įsisteigimo laisvė ypač skatina gamybos ir prekybos plėtrą;
- b) užtikrindamos valstybių narių kompetentingų institucijų glaudų bendradarbiavimą nustatant įvairių rūšių veiklos padėtį Bendrijoje;
- c) panaikindamos bet kokiais administracinėmis procedūras ir praktiką, atsiradusią laikantis nacionalinių teisės aktų arba anksčiau tarp valstybių narių sudarytų susitarimų, kurių nepanaikinus būtų trukdoma įsisteigimo laisvei;
- d) užtikrindamos, kad vienos valstybės narės darbuotojai, samdomi kitos valstybės narės teritorijoje, galėtų pasilikti toje teritorijoje ir imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos, kai jie tenkina sąlygas, kurias būtų turėję tenkinti, jei būtų atvykę į tą valstybę tuo metu, kai ketino imtis tokios veiklos;
- e) leisdamos vienos valstybės narės nacionaliniams subjektams įsigyti ir naudoti žemę bei pastatus, esančius kitos valstybės narės teritorijoje, jei tai neprieštarauja 33 straipsnio 2 dalyje nurodytiems principams;
- f) kiekvienoje svarstomoje veiklos srityje palaipsniui naikindamos įsisteigimo laisvės apribojimus, taikomus atstovybių, padalinių arba dukterinių bendrovių steigimo valstybės narės teritorijoje sąlygoms, ir sąlygoms, kurių reikia laikytis, kad pagrindinės įmonės darbuotojams būtų leista eiti su tokių atstovybių, padalinių arba dukterinių bendrovių valdymu ar priežiūra susijusias pareigas;
- g) kiek būtina koordinuodamos apsaugos priemonės, kurių valstybės narės reikalauja iš bendrovių ar firmų, apibūdintų 48 straipsnio antrojoje pastraipoje, imtis narių ir kitų asmenų interesams apsaugoti, ir siekdamas užtikrinto tokių priemonių lygiavertiškumą Bendrijoje;
- h) įsitikindamos, kad valstybių narių teikiama pagalba neiškreipia įsisteigimo sąlygų.

45 straipsnis (ex 55 straipsnis)

Veiklai, kuri bet kurioje valstybėje yra susijusi, nors ir laikinai, su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, šio skyriaus nuostatos netaikomos.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti, kad tam tikroms veiklos rūšims šio skyriaus nuostatos netaikomos.

46 straipsnis (ex 56 straipsnis)

1. Šio skyriaus nuostatos ir pagal jas taikomos priemonės neturi įtakos įstatymų ir kitų teisės aktų, kurie numato kitokį užsienio subjektų traktavimą ir yra pateisinami viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir jos sveikatos sumetimais, nuostatų taikymui.

2. Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, leidžia direktyvas pirmiau minėtoms nuostatomis derinti.

47 straipsnis (ex 57 straipsnis)

1. Kad asmenims būtų lengviau imtis veiklos ir verstis ja kaip savarankiškai dirbantiems asmenims, Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, leidžia direktyvas dėl diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialias kvalifikacijas įrodančių dokumentų abipusio pripažinimo.

2. Tuo pačiu tikslu Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, išleidžia direktyvas, skirtas koordinuoti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas dėl galimybių imtis veiklos ir ja verstis kaip savarankiškai dirbantiems asmenims. Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos ir visais atvejais sprendama vieningai, nutaria dėl direktyvų, kurioms įgyvendinti bent vienoje valstybėje narėje reikia pakeisti teisės aktuose, reglamentuojančiuose profesijas, nustatytus galiojančius principus dėl mokymo ir prieinamumo sąlygų, keliamų fiziniams asmenims. Kitais atvejais Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.

3. Laipsniškas apribojimų medicams, giminiškoms profesijoms ir farmacininkams panaikinimas priklauso nuo to, kaip įvairiose valstybėse narėse bus koordinuojamos jų profesinės veiklos sąlygos.

48 straipsnis (ex 58 straipsnis)

Bendrovės arba firmos, įkurtos pagal valstybės narės teisę ir Bendrijoje turinčios savo registruotas buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą, šiame skyriuje prilyginamos tos valstybės narės pilietybę turintiems fiziniams asmenims.

„Bendrovės arba firmos“ – tai bendrovės arba firmos, kurios veikia pagal civilinę ar komercinę teisę, įskaitant kooperatyvus ir kitus pagal viešąją ar privatinę teisę veikiančius juridinius asmenis, išskyrus nesiekiančiuosius pelno.

3 SKYRIUS

Paslaugos

49 straipsnis (ex 59 straipsnis)

Pagal toliau išdėstytas nuostatas Bendrijoje uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje Bendrijos valstybėje negu valstybė, kurios subjektu yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma, šio skyriaus nuostatas gali taikyti ir paslaugas teikiantiems trečiosios šalies piliečiams, įsisteigusiems Bendrijoje.

50 straipsnis (ex 60 straipsnis)

Pagal šią Sutartį „paslaugos“ – tai tokios paslaugos, kurios paprastai yra teikiamos už užmokestį ir kurių nereglamentuoja nuostatos dėl prekių, kapitalo ir asmenų judėjimo laisvės.

„Paslaugos“ sudaro:

- a) pramoninio pobūdžio veikla;
- b) komercinio pobūdžio veikla;

- c) amatininkų veikla;
- d) laisvųjų profesijų veikla.

Nepažeidžiant įsisteigimo teisei skirtų skyriaus nuostatų, paslaugą teikiantis asmuo, kad galėtų ją teikti, gali laikinai savo veikla verstis toje šalyje, kur paslauga teikiama, tomis pačiomis sąlygomis, kurias toji šalis taiko savo nacionaliniams subjektams.

51 straipsnis (ex 61 straipsnis)

1. Laisvę teikti paslaugas transporto srityje reglamentuoja transportui skirtos antraštinės dalies nuostatos.
2. Bankų ir draudimo paslaugų, susijusių su kapitalo judėjimu, liberalizavimas turi būti derinamas su kapitalo judėjimo liberalizavimu.

52 straipsnis (ex 63 straipsnis)

1. Kad liberalizuotų kokią nors konkrečią paslaugą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma leidžia direktyvas.
2. Leidžiant šio straipsnio 1 dalyje minėtas direktyvas, pirmenybė paprastai teikiama toms paslaugoms, kurios turi tiesioginės įtakos gamybos sąnaudoms arba kurių liberalizavimas padeda skatinti prekybą prekėmis.

53 straipsnis (ex 64 straipsnis)

Jei valstybių narių bendra ekonominė padėtis ir atitinkamo sektoriaus padėtis leidžia, valstybės narės pareiškia esančios pasirengusios paslaugas liberalizuoti labiau negu įpareigoja direktyvos, išleistos įgyvendinant 52 straipsnio 1 dalį.

Šiuo tikslu Komisija atitinkamoms valstybėms narėms teikia rekomendacijas.

54 straipsnis (ex 65 straipsnis)

Kol laisvės teikti paslaugas apribojimai dar nepanaikinti, valstybės narės tuos apribojimus taiko visiems 49 straipsnio pirmojoje pastraipoje apibūdintiems paslaugų teikėjams, nedarydamos jokio skirtumo dėl priklausymo vienai ar kitai valstybei arba dėl gyvenamosios vietos.

55 straipsnis (ex 66 straipsnis)

Šio skyriaus reglamentuojamiems klausimams taikomos 45–48 straipsnių nuostatos.

4 SKYRIUS

Kapitalas ir mokėjimai

56 straipsnis (ex 73b straipsnis)

1. Pagal šiame skyriuje išdėstytas nuostatas uždraudžiami visi kapitalo judėjimo tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai.
2. Pagal šiame skyriuje išdėstytas nuostatas uždraudžiami visi mokėjimų tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai.

57 straipsnis (ex 73c straipsnis)

1. 56 straipsnio nuostatos nekliudo taikyti trečiosioms šalims 1993 m. gruodžio 31 d. pagal nacionalinę ar Bendrijos teisę galiojančių apribojimų, nustatytų kapitalo judėjimui į trečiąsias šalis ar iš jų, susijusiam su tiesioginėmis investicijomis, apimančiomis ir investicijas į nekilnojamąjį turtą, su įsisteigimu, finansinių paslaugų teikimu ar vertybinių popierių įsileidimu į kapitalo rinkas.

2. Stengdamasi padaryti kuo laisvesnį kapitalo judėjimą tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių ir nepažeisdama kitų šios Sutarties skyrių, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma nustatyti priemones dėl kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ir iš jų, susijusias su tiesioginėmis investicijomis, apimančiomis ir investicijas į nekilnojamąjį turtą, su įsisteigimu, finansinių paslaugų teikimu ar vertybinių popierių įsileidimu į kapitalo rinkas. Balsų vieningumo reikalaujama pagal šią dalį nustatant priemones, kurios reikštų atžangą Bendrijos teisėje liberalizuojant kapitalo judėjimą į trečiąsias šalis ar iš jų.

58 straipsnis (ex 73d straipsnis)

1. 56 straipsnio nuostatos nepažeidžia valstybių narių teisės:

- a) taikyti atitinkamas savo mokesčių įstatymų nuostatas, pagal kurias skiriami mokesčių mokėtojai dėl jų skirtingos padėties gyvenamosios vietos arba kapitalo investavimo vietos atžvilgiu;
- b) imtis visų reikalingų priemonių, kad būtų užkirstas kelias nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimams, ypač apmokestinimo ir finansų įstaigų riziką ribojančios priežiūros srityje, arba nustatyti duomenų apie kapitalo judėjimą deklaravimo tvarką administravimo ar statistinės informacijos tikslais, arba imtis priemonių, pateisinamų viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo požiūriu.

2. Šio skyriaus nuostatos nekliudo taikyti su šia Sutartimi suderinamų įsisteigimo teisės apribojimų.

3.1 ir 2 dalyse nurodytos priemonės ir tvarka neturi sudaryti laisvo kapitalo judėjimo ir mokėjimų, kaip nustatyta 56 straipsnyje, savavališko diskriminavimo ar užslėpto apribojimo.

59 straipsnis (ex 73f straipsnis)

Tais atvejais, kai susidarius išimtinėms aplinkybėms dėl kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ar iš jų Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui kyla arba gali kilti didelių sunkumų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB, kvalifikuota balsų dauguma gali trečiųjų šalių atžvilgiu imtis ne ilgiau kaip šešis mėnesius taikomų apsaugos priemonių, jei jos būtinai reikalingos.

60 straipsnis (ex 73g straipsnis)

1. Jei 301 straipsnyje numatytais atvejais manoma, kad Bendrijai reikia imtis veiksmų, Taryba gali 301 straipsnyje nustatyta tvarka atitinkamų trečiųjų šalių atžvilgiu imtis reikalingų neatidėliotinų priemonių, taikomų kapitalo judėjimui ir mokėjimams.

2. Nepažeisdama 297 straipsnio ir tol, kol Taryba nėra ėmusi priemonių pagal šio straipsnio 1 dalį, valstybė narė dėl rimtų politinių priežasčių ir esant skubiam reikalui trečiosios šalies atžvilgiu gali imtis vienašališkų priemonių, taikomų kapitalo judėjimui ir mokėjimams. Apie tokias priemones Komisija ir kitos valstybės narės informuojamos ne vėliau kaip jų įsigaliojimo dieną.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma gali nutarti, kad ta valstybė narė turi tokias priemones pakeisti arba panaikinti. Apie kiekvieną tokį Tarybos sprendimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS (ex IIIa antraštinė dalis)

Vizų, prieglobsčio, imigracijos ir kitos su laisvu asmenų judėjimu susijusios politikos sritys

61 straipsnis (ex 73i straipsnis)

Kad būtų palaipsniui sukurta laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė, Taryba nustato:

- a) per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo – priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti laisvą asmenų judėjimą pagal 14 straipsnį, ir kartu tiesiogiai susijusias gretutines išorės sienų kontrolei, prieglobsčio suteikimui ir imigracijai skirtas priemones pagal 62 straipsnio 2 bei 3 punktų, 63 straipsnio 1 punkto a papunkčio bei 2 punkto a papunkčio nuostatas ir prevencijos bei kovos su nusikalstamumu priemones pagal Europos Sąjungos sutarties 31 straipsnio e punkto nuostatas;
- b) kitas priemones prieglobsčio suteikimo, imigracijos ir trečiųjų šalių piliečių teisių užtikrinimo srityse pagal 63 straipsnio nuostatas;
- c) priemones teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, kaip numatyta 65 straipsnyje;
- d) atitinkamas priemones administraciniam bendradarbiavimui skatinti ir stiprinti, kaip numatyta 66 straipsnyje;
- e) priemones policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje, kuriomis siekiama aukšto lygio saugumo Sąjungoje užkardant nusikalstamumą ir su juo kovojant pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas.

62 straipsnis (ex 73j straipsnis)

Taryba 67 straipsnyje nurodyta tvarka per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nustato:

- 1) priemones, skirtas, laikantis 14 straipsnio, užtikrinti, kad nebus jokios asmenų kontrolės jiems kertant vidaus sienas, – nesvarbu, ar jie būtų Sąjungos, ar trečiųjų šalių piliečiai;
- 2) priemones, susijusias su valstybių narių išorės sienų kirtimu ir nustatančias:
 - a) reikalavimus ir procedūras, kurių valstybės narės turi laikytis prie tokių valstybės sienų tikrindamos asmenis;
 - b) vizų ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui taisyklės, įskaitant:
 - i) trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir tų trečiųjų šalių, kurių piliečiai atleidžiami nuo to reikalavimo, sąrašą;
 - ii) valstybių narių vizų išdavimo tvarką ir sąlygas;
 - iii) vienodą vizų formą;
 - iv) vienodos vizos taisyklės;

3) priemonės, nustatančias sąlygas, kuriomis trečiųjų šalių piliečiai ne ilgiau kaip tris mėnesius gali laisvai keliauti valstybių narių teritorijoje.

63 straipsnis (ex 73k straipsnis)

Taryba 67 straipsnyje nurodyta tvarka per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nustato:

- 1) prieglobsčio klausimams skirtas priemonės pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją ir 1967 m. sausio 31 d. Protokolą dėl pabėgėlių statuso bei kitas atitinkamas sutartis šiose srityse:
 - a) kriterijų ir mechanizmų, kuriais nustatoma, kuri valstybė narė yra atsakinga už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prašymo suteikti prieglobstį svarstymą;
 - b) būtinausių reikalavimų, pagal kuriuos valstybėse narėse priimami prieglobsčio prašytojai;
 - c) būtinausių reikalavimų, pagal kuriuos trečiųjų šalių piliečiai laikomi pabėgėliais;
 - d) būtinausių reikalavimų dėl pabėgėlių statuso suteikimo arba atėmimo valstybėse narėse tvarkos;
- 2) pabėgėliams ir perkeltiesiems asmenims skirtas priemonės šiose srityse:
 - a) būtinausių reikalavimų, pagal kuriuos laikina apsauga suteikiama iš trečiųjų šalių perkeltiems asmenims, negalintiems grįžti į savo kilmės šalį, ir asmenims, kuriems kitais atžvilgiais reikia tarptautinės apsaugos;
 - b) valstybių narių pastangų darnos skatinimo priimant pabėgėlius ir perkeltuosius asmenis bei priimančių jų priėmimo padarinius;
- 3) imigracijos politikos priemonės šiose srityse:
 - a) atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų bei ilgalaikių vizų ir leidimų gyventi, taip pat leidimų šeimoms susijungti išdavimo valstybėse narėse tvarkos;
 - b) nelegalios imigracijos ir nelegalaus gyvenimo, taip pat nelegalių gyventojų repatriacijos;
- 4) priemonės, nustatančias teises ir sąlygas, pagal kurias trečiųjų šalių piliečiai, teisėtai gyvenantys vienoje valstybėje narėje, gali apsigyventi kitose valstybėse narėse.

Pagal 3 ir 4 punktus Tarybos nustatytos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei atitinkamose srityse išlaikyti arba nustatyti nacionalinių nuostatų, suderinamų su šia Sutartimi ir tarptautiniais susitarimais.

Pagal 2 punkto b papunktį, 3 punkto a papunktį ir 4 punktą nustatytinoms priemonėms pirmiau minėtas penkerių metų laikotarpis netaikomas.

64 straipsnis (ex 73l straipsnis)

1. Ši antraštinė dalis neatleidžia valstybių narių nuo pareigos palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą.

2. Vienoje arba keliose valstybėse narėse dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidarius nepaprastai padėčiai, Taryba, nepažeisdama 1 dalies ir remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma atitinkamų valstybių narių labui imtis laikinų ne ilgiau kaip šešis mėnesius taikomų priemonių.

65 straipsnis (ex 73m straipsnis)

Priemonės teismo bendradarbiavimo su užsieniu susijusiose civilinėse bylose srityje, kurių imamasi pagal 67 straipsnį ir tokiu mastu, kokio reikia vidaus rinkai deramai veikti, sudaro:

- a) priemonės, skirtos tobulinti ir supaprastinti:
 - teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimo kitoje valstybėje sistemą;
 - bendradarbiavimą renkant įrodymus;
 - sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose, taip pat nesusijusių su teismo bylomis sprendimų pripažinimą ir vykdymą;
- b) valstybėse narėse įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumo skatinimas;
- c) šalinimas kliūčių, trukdančių civiliniam procesui gerai veikti, ir, jei reikia, civilinio proceso normų suderinamumo skatinimas valstybėse narėse.

66 straipsnis (ex 73n straipsnis)

Taryba 67 straipsnyje nurodyta tvarka imasi priemonių, kad būtų užtikrintas valstybių narių administracijų atitinkamų padalinių, taip pat tų padalinių ir Komisijos bendradarbiavimas šiai antraštinei daliai priklausančiose srityse.

67 straipsnis (ex 73o straipsnis)

1. Po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo pereinamuoju penkerių metų laikotarpiu Taryba teisės aktus priima vieningai, remdamasi Komisijos pasiūlymu arba valstybės narės iniciatyva ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

2. Pasibaigus šiam penkerių metų laikotarpiui:

- Taryba teisės aktus priima remdamasi Komisijos pasiūlymu; Komisija išnagrinėja kiekvieną valstybės narės prašymą, kad ji pateiktų pasiūlymą Tarybai;
- Taryba, balsuodama vieningai ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, priima sprendimą, kad visoms šiai antraštinei daliai priklausančioms sritims arba jų dalims būtų taikoma 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir būtų pritaikytos nuostatos dėl Teisingumo Teismo įgaliojimų.

3. Nukrypdamą nuo 1 ir 2 dalies, po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo Taryba 62 straipsnio 2 punkto b papunkčio i ir iii dalyse nurodytas priemonės nustato kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

4. Nukrypdamą nuo 2 dalies, praėjus penkeriems metams po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo Taryba 62 straipsnio 2 punkto b papunkčio ii ir iv dalyse nurodytas priemonės nustato 251 straipsnyje nurodyta tvarka.

68 straipsnis (ex 73p straipsnis)

1. 234 straipsnis šiai antraštinei daliai taikomas tokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis: šios antraštinės dalies išaiškinimo arba remiantis šia antraštine dalimi Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų teisėtumo ar išaiškinimo klausimui iškilus valstybės narės teismo, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę toliau teismine tvarka neskundžiami, nagrinėjamoje byloje, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, prašo Teisingumo Teismą šiuo klausimu priimti nutarimą.

2. Tačiau Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso priimti nutarimo dėl priemonių ar sprendimų, nustatytų arba priimtų pagal 62 straipsnio 1 punktą, dėl viešosios tvarkos palaikymo bei vidaus saugumo užtikrinimo.

3. Taryba, Komisija arba valstybė narė gali prašyti Teisingumo Teismą priimti nutarimą šios antraštinės dalies arba remiantis šia antraštine dalimi Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų išaiškinimo klausimu. Atsiliepiant į tokį prašymą Teisingumo Teismo priimtas nutarimas netaikomas valstybių narių teismų sprendimams, kurie yra tapę *res judicata*.

69 straipsnis (ex 73q straipsnis)

Ši antraštinė dalis taikoma atsižvelgiant į Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos bei Protokolo dėl Danijos pozicijos nuostatas ir nepažeidžiant Protokolo dėl tam tikrų Europos bendrijos steigimo sutarties 14 straipsnio aspektų taikymo Jungtinei Karalystei ir Airijai.

V ANTRAŠTINĖ DALIS (ex IV antraštinė dalis)

Transportas

70 straipsnis (ex 74 straipsnis)

Šios Sutarties tikslų šioje antraštinėje dalyje reglamentuojamais klausimais valstybės narės siekia vykdydamos bendrą transporto politiką.

71 straipsnis (ex 75 straipsnis)

1. Siekdama įgyvendinti 70 straipsnį ir atsižvelgdama į transporto ypatumus, Taryba, 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, nustato:

- a) bendras taisyklės, taikomas tarptautiniam transportui, vykstančiam į valstybės narės teritoriją ar iš jos arba vykstančiam per vienos ar keleto valstybių narių teritoriją;
- b) sąlygas, kuriomis vežėjai nerezidentai gali valstybėje narėje teikti transporto paslaugas;
- c) priemonės transporto saugumui gerinti;
- d) kitas atitinkamas nuostatas.

2. Tais atvejais, kai taikant su transporto reguliavimo sistemos principais siejamas nuostatas galėtų būti padaryta didelė įtaka gyvenimo lygiui bei užimtumui tam tikrose srityse ir transporto įrangos eksploatacijai, Taryba tokias nuostatas Komisijos pasiūlymu priima vieningai sprendama ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Tai darydama Taryba atsižvelgia į poreikį prisiderinti prie ekonominės plėtros, susijusios su bendrosios rinkos kūrimu.

72 straipsnis (ex 76 straipsnis)

Kol nebus priimtos 71 straipsnio 1 dalyje minėtos nuostatos, jokia valstybė narė be vieningo Tarybos pritarimo negali įvairių nuostatų, reglamentuojančių šią sritį 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms – jų įstojimo dieną, keisti taip, kad kitų valstybių narių vežėjams jos būtų tiesiogiai ar netiesiogiai mažiau palankios nei savo nacionaliniams vežėjams.

73 straipsnis (ex 77 straipsnis)

Valstybės pagalba yra suderinama su šia Sutartimi, jei ji skirta transporto koordinavimo reikmėms arba jei ji kompensuoja tam tikrus įsipareigojimus, siejamus su viešosios paslaugos sąvoka.

74 straipsnis (ex 78 straipsnis)

Pagal šią Sutartį imantis bet kurių priemonių, susijusių su transporto įkainiais ir gabenimo sąlygomis, atsižvelgiama į vežėjų ekonominę padėtį.

75 straipsnis (ex 79 straipsnis)

1. Transporto srityje Bendrijoje panaikinama bet kokia diskriminacija, pasireiškianti tuo, kad vežėjai už tų pačių prekių gabenimą tais pačiais maršrutais taiko skirtingus transporto įkainius ir nustato skirtingas sąlygas vien dėl gabenamų prekių kilmės ar paskirties šalies.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos nekliudo Tarybai imtis kitų priemonių pagal 71 straipsnio 1 dalį.

3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kvalifikuota balsų dauguma nustato šio straipsnio 1 dalies nuostatų įgyvendinimo taisykles.

Taryba gali visų pirma priimti būtinas nuostatas, kad Bendrijos institucijos galėtų užtikrinti, jog bus laikomasi šio straipsnio 1 dalyje nustatytos taisyklės ir vartotojai galės naudotis visais jos teikiamais pranašumais.

4. Komisija savo iniciatyva ar kurios nors valstybės narės prašymu tiria šio straipsnio 1 dalyje minimos diskriminacijos atvejus ir, pasikonsultavusi su atitinkama valstybe nare, priima būtinus sprendimus vadovaudamasi taisyklėmis, priimtomis pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas.

76 straipsnis (ex 80 straipsnis)

1. Visoms valstybėms narėms draudžiama Bendrijoje atliekamoms transporto operacijoms taikyti įkainius ir sąlygas, susijusias su koku nors paramos ir apsaugos elementu, iš kurių galėtų turėti naudos viena ar kelios konkrečios įmonės ar pramonės šakos, išskyrus atvejus, kai gaunamas Komisijos leidimas.

2. Komisija savo iniciatyva ar kurios nors valstybės narės prašymu tiria šio straipsnio 1 dalyje paminėtus įkainius ir sąlygas, ypač atsižvelgdama, viena vertus, į atitinkamos regioninės ekonominės politikos reikalavimus, nepakankamai išsivysčiusių regionų poreikius ir politinių aplinkybių smarkiai veikiamų regionų problemas, o antra vertus, į tokių įkainių ir sąlygų padarinius įvairių transporto rūšių konkurencijai.

Pasikonsultavusi su atitinkama valstybe nare, Komisija priima reikiamus sprendimus.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas netaikomas tarifams, nustatytiems konkurencijai skatinti.

77 straipsnis (ex 81 straipsnis)

Be transporto įkainių, vežėjo nustatomi mokesčiai arba rinkliavos už gabenimą per sienas neturi būti per daug dideli, palyginti su tokio gabenimo realiosiomis išlaidomis.

Valstybės narės stengiasi tokias išlaidas palaipsniui mažinti.

Komisija gali teikti valstybėms narėms rekomendacijas dėl šio straipsnio įgyvendinimo.

78 straipsnis (ex 82 straipsnis)

Šios antraštinės dalies nuostatos netrukdo taikyti Vokietijos Federacinės Respublikos numatytų priemonių, kurios yra reikalingos tam tikruose Federacinės Respublikos regionuose dėl Vokietijos padalijimo atsiradusioms nepalankioms ekonomikos sąlygoms kompensuoti.

79 straipsnis (ex 83 straipsnis)

Prie Komisijos iš valstybių narių vyriausybių paskirtų ekspertų sudaromas patariamasis komitetas. Komisija savo nuožiūra konsultuojasi su šiuo komitetu transporto klausimais, nepažeisdama Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto kompetencijos.

80 straipsnis (ex 84 straipsnis)

1. Šios antraštinės dalies nuostatos taikomos geležinkelių, kelių ir vidaus vandens kelių transportui.
2. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti, ar reikia priimti atitinkamas jūrų ir oro transporto nuostatas ir koku mastu bei kokia tvarka tai daryti.

Taikomos 71 straipsnio procedūrinės nuostatos.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS (ex V antraštinė dalis)

*Konkurencijos, mokesčių ir teisės aktų
derinimo bendrosios taisyklės*

1 SKYRIUS

Konkurencijos taisyklės

I skirsnis

Įmonėms taikomos taisyklės

81 straipsnis (ex 85 straipsnis)

1. Kaip nesuderinami su bendrąja rinka yra draudžiami: visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas bendrojoje rinkoje, būtent tie, kuriais:

- a) tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos;
- b) ribojama arba kontroliuojama gamyba, rinkos, technikos raida arba investicijos;
- c) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais;
- d) lygiaverčiams sandoriams su kitais prekybos partneriais taikomos nevienodos sąlygos, dėl ko jie patenka į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį;
- e) sutartys sudaromos tik kitoms šalims priimant papildomus įsipareigojimus, kurių pobūdis arba komercinė paskirtis neturi nieko bendra su tokiu sutarčių dalyku.

2. Visi pagal šį straipsnį draudžiami susitarimai arba sprendimai savaime yra niekiniai.

3. Tačiau šio straipsnio 1 dalies nuostatos gali būti paskelbtos netaikytinomis:

- įmonių susitarimams arba tokių susitarimų rūšims;
- įmonių asociacijų sprendimams arba tokių sprendimų rūšims;
- suderintiems veiksams arba tokių veiksmų rūšims,

kurie padeda tobulinti prekių gamybą ir paskirstymą arba skatinti technikos ir ekonomikos pažangą, kartu sudarydami sąlygas vartotojams sąžiningai dalytis gaunama nauda, ir kurie:

- a) atitinkamoms įmonėms nenustato jokių apribojimų, nebūtinų šiems tikslams pasiekti;
- b) nesuteikia tokioms įmonėms galimybės panaikinti konkurenciją didelei atitinkamų produktų daliai.

82 straipsnis (ex 86 straipsnis)

Kaip nesuderinamas su bendrąja rinka draudžiamas bet koks vienos ar keleto įmonių piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi bendrojoje rinkoje arba didelėje jos dalyje, galintis paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą.

Toks piktnaudžiavimas konkrečiai gali būti:

- a) nesąžiningų pirkimo ar pardavimo kainų arba kokių nors kitų nesąžiningų prekybos sąlygų tiesioginis ar netiesioginis nustatymas;
- b) gamybos, rinkų arba technikos raidos ribojimas pažeidžiant vartotojų interesus;
- c) nevienodų sąlygų taikymas lygiaverčiams sandoriams su kitais prekybos partneriais, dėl ko jie patenka į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį;
- d) vertimas sudaryti sutartis kitoms šalims prisiimant papildomus įsipareigojimus, kurių pobūdis ir komercinė paskirtis neturi nieko bendra su tokių sutarčių dalyku.

83 straipsnis (ex 87 straipsnis)

1. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma priima atitinkamus reglamentus arba direktyvas dėl 81 ir 82 straipsniuose išdėstytų principų įgyvendinimo.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtų reglamentų ir direktyvų paskirtis gali būti tokia:

- a) numatant vienkartinės ir reguliariai mokamas baudas užtikrinti, kad būtų laikomasi 81 straipsnio 1 dalyje ir 82 straipsnyje nurodytų draudimų;
- b) nustatyti 81 straipsnio 3 dalies taikymo išsamias taisykles atsižvelgiant į tai, kad būtina užtikrinti veiksmingą priežiūrą ir kiek įmanoma supaprastinti administravimą;
- c) prireikus apibrėžti 81 ir 82 straipsnių nuostatų taikymo įvairiose ūkio šakose srity;
- d) apibrėžti atitinkamas Komisijos ir Teisingumo Teismo funkcijas taikant šioje straipsnio dalyje išdėstytas nuostatas;

- e) nustatyti nacionalinių įstatymų ir šio skirsnio nuostatų arba pagal šį straipsnį priimtų nuostatų sąsajas.

84 straipsnis (ex 88 straipsnis)

Kol įsigalios pagal 83 straipsnį priimtose nuostatos, susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų leistinumą ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi bendrojoje rinkoje klausimus valstybių narių valdžios institucijos sprendžia pagal savo šalies teisės aktus ir 81 straipsnio, ypač jo 3 dalies, bei 82 straipsnio nuostatas.

85 straipsnis (ex 89 straipsnis)

1. Nepažeisdama 84 straipsnio nuostatų, Komisija užtikrina, kad būtų taikomi 81 ir 82 straipsniuose nustatyti principai. Valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva ir bendradarbiaudama su jai padedančiomis valstybių narių kompetentingomis institucijomis Komisija tiria įtariamus šių principų pažeidimus. Nustačiusi padarytą pažeidimą, ji siūlo atitinkamas priemones jį pašalinti.

2. Jei pažeidimas nepašalinamas, Komisija tokį principų pažeidimą fiksuoja motyvuotu sprendimu. Komisija gali paskelbti savo sprendimą ir įpareigoti valstybes nares imtis padėčiai ištaisyti reikalingų priemonių, kurių sąlygas ji išsamiai nustato.

86 straipsnis (ex 90 straipsnis)

1. Valstybės įmonėms bei įmonėms, kurioms valstybės narės suteikia specialias arba išimties teises, valstybės narės nepriima naujų teisės aktų ir nepalieka galiojančiųjų, prieštaraujančių šioje Sutartyje nurodytoms taisyklėms, ypač toms taisyklėms, kurios yra nustatytos 12 ir 81–89 straipsniuose.

2. Įmonėms, kurioms yra patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, arba pajamų gaunančioms monopolinėms įmonėms šioje Sutartyje nustatytos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, yra taikomos, jei jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti joms patiktų specialių uždavinių. Prekybos plėtojimui neturi būti daroma tokio poveikio, kuris prieštarautų Bendrijos interesams.

3. Komisija užtikrina šio straipsnio nuostatų taikymą ir prirėkus leidžia valstybėms narėms skirtas atitinkamas direktyvas arba priima sprendimus.

2 skirsnis

Valstybių teikiama pagalba

87 straipsnis (ex 92 straipsnis)

1. Išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrą prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.

2. Bendrajai rinkai neprieštarauja:

- a) socialinio pobūdžio pagalba individualiems vartotojams, jei ji yra teikiama nediskriminuojant atitinkamų gaminių dėl jų kilmės;
- b) pagalba gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti;

- c) pagalba, teikiama tam tikrų Vokietijos Federacinės Respublikos regionų, patyrusių žalą dėl Vokietijos padalijimo, ūkiui, jei tokia pagalba reikalinga dėl padalijimo atsiradusiam ekonominiam atsilikimui kompensuoti.

3. Bendrajai rinkai neprieštaraujančia gali būti laikoma:

- a) pagalba, skirta regionų, kuriuose yra neįprastai žemas gyvenimo lygis arba didelis nedarbas, ekonominei plėtrai skatinti;
- b) pagalba, skirta bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti arba kurios nors valstybės narės ekonomikos dideliems sutrikimams atitaisyti;
- c) pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui;
- d) pagalba, skirta kultūrai remti ir paveldui išsaugoti, jei tokia pagalba prekybos sąlygų ir konkurencijos Bendrijoje nepaveikia taip, kad prieštarautų bendram interesui.
- e) kitos pagalbos rūšys, kurios gali būti nurodytos Tarybos sprendimuose, priimtuose kvalifikuota balsų dauguma remiantis Komisijos pasiūlymu.

88 straipsnis (ex 93 straipsnis)

1. Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja visas tose valstybėse esamas pagalbos sistemas. Valstybėms narėms ji siūlo atitinkamas priemones, reikalingas bendrajai rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti.

2. Jei, paprašiusi suinteresuotas šalis pateikti savo pastabas, Komisija nustato, jog tam tikra valstybės ar iš jos išteklių teikiama pagalba yra pagal 87 straipsnį nesuderinama su bendrąja rinka arba kad tokia pagalba netinkamai naudojama, ji priima sprendimą, reikalaujantį, kad atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą laiką tokią pagalbą panaikintų ar pakeistų.

Jei atitinkama valstybė narė per nustatytą laiką neįvykdo tokio sprendimo, Komisija ar kita suinteresuota valstybė, nukrypdoma nuo 226 ir 227 straipsnių nuostatų, gali šį klausimą perduoti tiesiogiai Teisingumo Teismui.

Kurios nors valstybės narės prašymu Taryba, nukrypdoma nuo 87 straipsnio nuostatų arba 89 straipsnyje numatytų reglamentų, gali vieningai nuspręsti, kad tam tikra tos valstybės teikiama ar teiktina pagalba neprieštaruja bendrajai rinkai, jei toks sprendimas pateisinamas išimtinėmis aplinkybėmis. Jei dėl paminėtos pagalbos Komisija jau yra pradėjusi šios dalies pirmojoje pastraipoje nurodytą procedūrą, atitinkamai valstybei pateikus Tarybai prašymą toji procedūra sustabdoma, kol Taryba pareiškia savo požiūrį.

Tačiau jei Taryba per tris mėnesius po minėto prašymo pateikimo savo požiūrio nepareiškia, sprendimą priima Komisija.

3. Apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą Komisija turi būti laiku informuojama, kad ji galėtų pateikti savo pastabas. Jei Komisija mano, kad tokie ketinimai pagal 87 straipsnį yra nesuderinami su bendrąja rinka, ji nedelsdama pradeda šio straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą. Atitinkama valstybė narė savo pasiūlytų priemonių neįgyvendina tol, kol nepriimamas galutinis sprendimas.

89 straipsnis (ex 94 straipsnis)

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma gali priimti atitinkamus 87 ir 88 straipsnių taikymo reglamentus ir konkrečiai nustatyti 88 straipsnio 3 dalies taikymo sąlygas bei pagalbos kategorijas, kurioms ši tvarka netaikoma.

2 SKYRIUS

Mokesčių nuostatos

90 straipsnis (ex 95 straipsnis)

Jokia valstybė narė tiesiogiai ar netiesiogiai neapmokestina kitų valstybių narių gaminių jokiais savo vidaus mokesčiais, didesniais už tuos, kuriais ji tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestina panašius vietos gaminius.

Be to, jokia valstybė narė neapmokestina kitų valstybių narių gaminių tokio pobūdžio vidaus mokesčiais, kurie suteiktų netiesioginę apsaugą kitiems gaminiams.

91 straipsnis (ex 96 straipsnis)

Eksportuojant gaminius į kitos valstybės narės teritoriją, grąžinami vidaus mokesčiai neviršija vidaus mokesčių, kuriais jie buvo tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestinti.

92 straipsnis (ex 98 straipsnis)

Taikant kitokius mokesčius negu apyvartos mokesčiai, akcizas ar kitos netiesioginio apmokestinimo formos, negalima grąžinti už eksportą į kitas valstybes nares sumokėtų mokesčių ar nuo jų atleisti ir skirti kompensacinius mokesčius iš kitų valstybių narių importuojamoms prekėms, išskyrus atvejus, kai numatytas priemonės ribotam laikui iš anksto Komisijos pasiūlymu kvalifikuota balsų dauguma yra patvirtinusi Taryba.

93 straipsnis (ex 99 straipsnis)

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, vieningai priima nuostatas dėl apyvartos mokesčius, akcizą ir kitas netiesioginio apmokestinimo formas reglamentuojančių teisės aktų suderinimo, būtino užtikrinanti, kad per 14 straipsnyje nustatytą terminą bus sukurta ir ims veikti vidaus rinka.

3 SKYRIUS

Teisės aktų suderinimas

94 straipsnis (ex 100 straipsnis)

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, vieningai leidžia direktyvas dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, turinčių tiesioginę įtaką bendrosios rinkos sukūrimui ar veikimui, suderinimo.

95 straipsnis (ex 100a straipsnis)

1. Nukrypstant nuo 94 straipsnio ir išskyrus tuos atvejus, kai šioje Sutartyje nustatyta kitaip, 14 straipsnyje iškeltiems tikslams pasiekti taikomos toliau dėstomos nuostatos. Taryba 251 straipsnyje nurodyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, nustato priemonės valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatomis, skirtoms vidaus rinkos sukūrimui ir veikimui, suderinti.
 2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma fiskalinėms nuostatomis ir nuostatomis, susijusioms su laisvu asmenų judėjimu bei pagal sutartį dirbančių asmenų teisėmis ir interesais.
 3. Komisija savo pasiūlymuose, numatytuose 1 dalyje, dėl sveikatos, saugos, aplinkos apsaugos ir vartotojų apsaugos dėmesį kreipia į aukšto lygio apsaugą ir ypač atsižvelgia į visas mokslo faktais pagrįstas naujoves. Pagal atitinkamą kompetenciją šio tikslo taip pat siekia Europos Parlamentas ir Taryba.
 4. Jei Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad 30 straipsnyje nurodytais arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusiais svarbiais sumetimais reikia išlaikyti nacionalines nuostatas, apie tas nuostatas ir jų išlaikymo motyvus ji praneša Komisijai.
 5. Be to, nepažeidžiant 4 dalies, jei Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad dėl jos iškyla jai būdingų problemų ir todėl jai reikia priimti naujais moksliniais įrodymais pagrįstas nacionalines nuostatas, reglamentuojančias aplinkos ar darbo aplinkos apsaugą, apie numatytas nuostatas ir jų priėmimo motyvus ji praneša Komisijai.
 6. Komisija per šešis mėnesius nuo 4 ir 5 dalyse nurodytų pranešimų patvirtina arba atmeta aptartąsias nacionalines nuostatas, patikrinusi, ar jos nėra savavališkos diskriminacijos priemonė arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.
- Komisijai per šį terminą nepriėmus sprendimo, 4 ir 5 dalyse nurodytos nacionalinės nuostatos laikomos patvirtintomis.
- Kai klausimas sudėtingas ir nėra pavojaus žmonių sveikatai, Komisija gali atitinkamai valstybei narei pranešti, kad šioje dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas dar vienam iki šešių mėnesių trunkančiam laikotarpiui.
7. Jei pagal 6 dalį valstybei narei leidžiama išlaikyti arba priimti nuostatas, neatitinkančias suderinimo priemonės nuostatų, Komisija nedelsdama nagrinėja, ar siūlyti pakeisti tą priemonę.
 8. Jei valstybė narė iškelia konkrečią visuomenės sveikatos problemą tokioje srityje, kuriai buvo skirtos ankstesnės derinimo priemonės, ji atkreipia į ją Komisijos dėmesį, o ši nedelsdama nagrinėja, ar siūlyti Tarybai atitinkamas priemones.
 9. Nukrypdamas nuo 226 ir 227 straipsniuose nustatytos tvarkos, Komisija ir kiekviena valstybė narė gali tiesiogiai kreiptis į Teisingumo Teismą, jei mano, kad kita valstybė narė piktnaudžiauja šiame straipsnyje numatytomis galiomis.
 10. Pirmiau paminėtos suderinimo priemonės atitinkamais atvejais apima ir apsaugos sąlygą, leidžiančią valstybėms narėms dėl vienos ar kelių 30 straipsnyje nurodytų neekonominių priežasčių imtis laikinų priemonių kartu joms taikant Bendrijos kontrolės tvarką.

96 straipsnis (ex 101 straipsnis)

Nustačiusi, kad valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų skirtumai iškraipo konkurencijos sąlygas bendrojoje rinkoje ir kad tą iškraipymą reikia pašalinti, Komisija pradeda konsultacijas su atitinkamomis valstybėmis narėmis.

Jei per tokias konsultacijas nesusitariama, kaip tą iškraipymą pašalinti, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma leidžia šiam tikslui būtinas direktyvas. Komisija ir Taryba gali imtis bet kurių kitų šioje Sutartyje numatytų priemonių.

97 straipsnis (ex 102 straipsnis)

1. Jei būtų priežasčių manyti, kad kokios nors įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos priėmimas ar pakeitimas gali sukelti 96 straipsnyje apibūdintą iškraipymą, valstybė narė, norėdama imtis tokių veiksmų, konsultuojasi su Komisija. Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, atitinkamoms valstybėms rekomenduoja tokias priemones, kurios padėtų išvengti šio iškraipymo.

2. Jei valstybė, kuri nori priimti ar pakeisti nacionalines nuostatas, nesilaiko Komisijos pateiktos jai rekomendacijos, kitos valstybės narės neprivalo dėl to pagal 96 straipsnį keisti savo nacionalinių nuostatų, kad pašalintų tokį iškraipymą. Jei valstybės narės, kuri ignoravo Komisijos rekomendaciją, sukeltas iškraipymas daro žalą tik jai pačiai, 96 straipsnio nuostatos netaikomos.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS (ex VI antraštinė dalis)

Ekonominė ir pinigų politika

1 SKYRIUS

Ekonominė politika

98 straipsnis (ex 102a straipsnis)

Valstybės narės, vykdydamos savo ekonominę politiką, stengiasi prisidėti prie 2 straipsnyje apibrėžtų Bendrijos tikslų siekimo ir atsižvelgia į 99 straipsnio 2 dalyje paminėtas bendras gaires. Valstybės narės ir Bendrija veikia vadovaudamosi atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu, palankiu veiksmingam išteklių paskirstymui, ir laikydamosi 4 straipsnyje išdėstytų principų.

99 straipsnis (ex 103 straipsnis)

1. Valstybės narės savo ekonominę politiką vertina kaip bendro intereso reikalą ir ją koordinuoja Taryboje pagal 98 straipsnio nuostatas.

2. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija ir spręsdama kvalifikuota balsų dauguma, parengia valstybių narių ir Bendrijos ekonominės politikos bendrą gairių projektą ir apie tai praneša Europos Vadovų Tarybai.

Europos Vadovų Taryba, remdamasi Tarybos pranešimu, aptaria išvadą dėl valstybių narių ir Bendrijos ekonominės politikos bendrą gairių.

Remdamasi šia išvada, Taryba kvalifikuota balsų dauguma priima šias bendras gaires išdėstančią rekomendaciją. Apie savo rekomendaciją Taryba informuoja Europos Parlamentą.

3. Kad užtikrintų glaudesnę valstybių narių ekonominės politikos koordinavimą ir tvarią ekonomikos konvergenciją, Taryba, remdamasi Komisijos pateiktais pranešimais, stebi kiekvienos valstybės narės ir Bendrijos ekonominius pokyčius bei ar ekonominė politika atitinka 2 dalyje minėtas bendras gaires ir reguliariai atlieka nuodugnų įvertinimą.

Dėl tokios daugiašalės priežiūros valstybės narės Komisijai siunčia informaciją apie svarbias priemones, kurių jos imasi ekonominės politikos srityje, ir kitokią jų požiūriu reikalingą informaciją.

4. Tais atvejais, kai 3 dalyje nurodyta tvarka nustatoma, kad valstybės narės ekonominės politikos kryptys neatitinka 2 dalyje nurodytų bendrų gairių arba jos gali kelti grėsmę deramam Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui, Taryba gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma priimti tai valstybei narei reikalingas rekomendacijas. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma nutarti viešai paskelbti savo rekomendacijas.

Tarybos pirmininkas ir Komisija daugiašalės priežiūros rezultatus praneša Europos Parlamentui. Jei Taryba viešai paskelbia savo rekomendacijas, jos pirmininkas gali būti kviečiamas atvykti į Europos Parlamento atitinkamos kompetencijos komitetą.

5. Taryba, laikydamasi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos, gali priimti šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytos daugiašalės priežiūros tvarkos išsamias taisykles.

100 straipsnis (ex 103a straipsnis)

1. Nepažeisdama jokios kitos šioje Sutartyje nustatytos tvarkos, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai nutarti dėl ekonominę padėtį atitinkančių priemonių, ypač jei didelių sunkumų kyla dėl tam tikrų produktų tiekimo.

2. Tais atvejais, kai valstybė narė patiria sunkumų, arba dėl išimtinių, jos nekontroliuojamų aplinkybių, jai gresia dideli sunkumai, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir sprendama vieningai, gali tam tikromis sąlygomis suteikti tai valstybei narei Bendrijos finansinę pagalbą. Tais atvejais, kai didelių sunkumų kyla dėl gaivalinių nelaimių, Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma. Apie priimtą sprendimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

101 straipsnis (ex 104 straipsnis)

1. Lėšų pereikvojimas sąskaitose ar bet kurios kitos formos kredito galimybės Bendrijos institucijoms ar organams, valstybių narių centrinėms vyriausybėms, regioninėms, vietos ar kitoms valdžios institucijoms, kitoms viešosios teisės reglamentuojamoms organizacijoms arba valstybinėms įmonėms ECB ar nacionaliniuose centriniuose bankuose (toliau – nacionaliniai centriniai bankai) yra draudžiami, taip pat draudžiama ECB ar nacionaliniams centriniams bankams tiesiogiai iš jų pirkti skolos priemones.

2. 1 dalis netaikoma valstybei nuosavybės teise priklausančioms kredito įstaigoms, kurioms nacionaliniai centriniai bankai ir ECB centrinių bankų atsargų pasiūlos atžvilgiu taiko tokį patį statusą, kaip privačioms kredito įstaigoms.

102 straipsnis (ex 104a straipsnis)

1. Draudžiamos visokios rizikos ribojimu nepagrįstos priemonės, suteikiančios Bendrijos institucijoms ar organams, centrinėms vyriausybėms, regioninėms, vietos ar kitoms valdžios institucijoms, kitoms viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms arba valstybių narių valstybinėms įmonėms privilegiją naudotis finansų įstaigomis.

2. Taryba, laikydamosi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos, iki 1994 m. sausio 1 d. tiksliau apibrėžia šio straipsnio 1 dalyje nurodyto draudimo taikymą.

103 straipsnis (ex 104b straipsnis)

1. Bendrija nėra atsakinga už centrinių vyriausybių, regioninių, vietos ar kitų valdžios institucijų, kitų viešosios teisės reglamentuojamų organizacijų arba valstybių narių valstybinių įmonių įsipareigojimus, arba jų neprisima, išskyrus savitarpio finansines garantijas konkrečiam projektui bendrai vykdyti. Valstybė narė nėra atsakinga už kitos valstybės narės centrinės vyriausybės, regioninių, vietos ar kitų valdžios institucijų, kitų viešosios teisės reglamentuojamų organizacijų arba valstybinių įmonių įsipareigojimus, arba jų neprisima, išskyrus savitarpio finansines garantijas kokiam nors konkrečiam projektui bendrai vykdyti.

2. Prireikus Taryba, laikydamosi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos, gali tiksliau apibrėžti 101 straipsnyje ir šiame straipsnyje nurodytą draudimų taikymą.

104 straipsnis (ex 104c straipsnis)

1. Valstybės narės vengia perviršinio bendrojo šalies biudžeto deficito.

2. Kad būtų galima nustatyti dideles klaidas, Komisija prižiūri biudžeto būklę ir valstybės skolos dydį valstybėse narėse. Ji ypač tikrina biudžetinės drausmės laikymąsi pagal šiuos du kriterijus:

- a) ar planuojamo arba faktinio valstybės biudžeto deficito santykis su bendroju vidaus produktu viršija tam tikrą pamatinę vertę, išskyrus atvejus, kai:
 - arba santykis smarkiai ir nuolat mažėjo ir pasiekė lygį, artimą pamatinei vertei;
 - arba antraip – pamatinės vertės perviršis yra tik išimtinis ir laikinas, ir santykis išlieka artimas pamatinei vertei;
- b) ar valstybės skolos santykis su bendroju vidaus produktu viršija tam tikrą pamatinę vertę, išskyrus atvejus, kai tas santykis pakankamai mažėja ir patenkinamai sparčiai artėja prie pamatinės vertės.

Tos pamatinės vertės konkrečiai nurodytos prie šios Sutarties pridedamame Protokole dėl perviršinio deficito tvarkos.

3. Jei valstybė narė neatitinka reikalavimų pagal vieną ar abu šiuos kriterijus, Komisija parengia pranešimą. Komisijos pranešime taip pat atsižvelgiama, ar bendrojo šalies biudžeto deficitas yra didesnis už valstybės investicijų išlaidas, be to, įvertinami ir kiti svarbūs veiksniai, įskaitant valstybės narės vidutinės trukmės ekonomikos ir biudžeto būklę.

Komisija taip pat gali parengti pranešimą, jei, nors pagal tuos kriterijus reikalavimai ir vykdomi, ji mano, kad valstybėje narėje galimas perviršinio deficito pavojus.

4. 114 straipsnyje numatytas komitetas parengia nuomonę apie Komisijos pranešimą.

5. Jei Komisija mano, kad valstybėje narėje yra susidaręs arba gali susidaryti perviršinis deficitas, ji pateikia nuomonę Tarybai.

6. Apsvarsčiusi suinteresuotos valstybės narės norimas pareikšti pastabas ir nuodugnai jas įvertinusi, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma nusprendžia, ar yra susidaręs perviršinis deficitas.

7. Tais atvejais, kai pagal šio straipsnio 6 dalį nusprendžiama, kad perviršinis deficitas yra susidaręs, Taryba atitinkamai valstybei narei pateikia rekomendacijas, kaip per tam tikrą nurodytą laikotarpį tokią padėtį ištaisyti. Atsižvelgiant į 8 dalies nuostatas, šios rekomendacijos viešai neskelbiamos.

8. Nustačiusi, kad nurodytu laikotarpiu, atsižvelgiant į jos rekomendacijas, nebuvo imtasi veiksmingų priemonių, Taryba savo rekomendacijas gali viešai paskelbti.

9. Jei valstybė narė ir toliau nevykdo Tarybos rekomendacijų, Taryba gali nuspręsti tą valstybę narę įspėti, kad ji per nurodytą laiką deficitui sumažinti imtųsi priemonių, kurios, Tarybos nuomone, yra reikalingos padėčiai ištaisyti.

Tokiu atveju Taryba gali pareikalauti iš atitinkamos valstybės narės pagal konkretų grafiką teikti ataskaitas, kad galėtų tikrinti tos valstybės narės pastangas sureguliuoti deficitą.

10. Teise pateikti ieškinį, numatyta 226 ir 227 straipsniuose, negalima naudotis šio straipsnio 1–9 dalių atžvilgiu.

11. Kol valstybė narė neįvykdo pagal 9 dalį priimto sprendimo, Taryba gali nuspręsti taikyti arba, atsižvelgusi į konkretų atvejį, sugriežtinti vieną ar keletą iš šių priemonių:

- pareikalauti iš atitinkamos valstybės narės prieš išleidžiant obligacijas ir vertybinius popierius paskelbti papildomą informaciją, kurią nurodys Taryba;
- pasiūlyti Europos investicijų bankui persvarstyti savo paskolų teikimo politiką atitinkamos valstybės narės atžvilgiu;
- pareikalauti iš atitinkamos valstybės narės įnešti Bendrijai atitinkamo dydžio indėlį be palūkanų, kol perviršinis deficitas, Tarybos manymu, bus ištaisytas;
- skirti atitinkamo dydžio baudas.

Apie priimtus sprendimus Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

12. Taryba kai kuriuos arba visus savo 6–9 ir 11 dalyse nurodytus sprendimus panaikina tokia apimtimi, kokia perviršinis deficitas toje valstybėje narėje, Tarybos manymu, buvo ištaisytas. Jei Taryba anksčiau buvo viešai paskelbusi rekomendacijas, vos tik panaikinusi pagal 8 dalį priimtą sprendimą ji skelbia viešą pareiškimą, kad perviršinio deficito toje valstybėje narėje nebėra.

13. Priimdama 7–9, 11 ir 12 dalyse nurodytus sprendimus, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, sprendžia dviejų trečdalių savo narių balsų, skaičiuojamų pagal 205 straipsnio 2 dalį, dauguma, atmetant atitinkamos valstybės narės atstovo balsus.

14. Kitos su šiame straipsnyje aprašytos tvarkos įgyvendinimu susijusios nuostatos pateikiamos prie šios Sutarties pridedamame Protokole dėl perviršinio deficito reguliavimo tvarkos.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei ECB, vieningai priima atitinkamas nuostatas, paskui pakeisiančias minėtą Protokolą.

Laikydamosi kitų šios dalies nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma iki 1994 m. sausio 1 d. nustato minėto Protokolo nuostatų taikymo išsamias taisykles ir apibrėžimus.

2 SKYRIUS

Pinigų politika

105 straipsnis (ex 105 straipsnis)

1. Pagrindinis ECBS tikslas – palaikyti kainų stabilumą. Nepažeisdama kainų stabilumo tikslo, ECBS remia Bendrijos bendrąsias ekonominės politikos kryptis, kad padėtų siekti 2 straipsnyje nustatytų Bendrijos tikslų. ECBS veikia vadovaudamasi atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu, palankiu veiksmingam išteklių paskirstymui, ir laikydamasi 4 straipsnyje išdėstytų principų.

2. Pagrindiniai ECBS uždaviniai yra šie:

- nustatyti ir įgyvendinti Bendrijos pinigų politiką;
- atlikti užsienio valiutų operacijas, atitinkančias 111 straipsnio nuostatas;
- laikyti ir valdyti valstybių narių oficialiąsias užsienio valiutos atsargas;
- skatinti sklandų mokėjimo sistemų veikimą.

3. 2 dalies trečioji įtrauka nepažeidžia valstybių narių vyriausybių teisės laikyti ir valdyti apyvartines užsienio valiutos lėšas.

4. Su ECB konsultuojasi:

- dėl bet kurio siūlomo Bendrijos akto, priklausančio jo kompetencijai;
- nacionalinės institucijos dėl bet kurios teisinės nuostatos, priklausančios jo kompetencijai, projekto, tačiau laikantis 107 straipsnio 6 dalyje numatyta tvarka Tarybos nustatytų apribojimų ir sąlygų.

ECB gali atitinkamoms Bendrijos institucijoms ar organams arba nacionalinėms institucijoms teikti nuomones jo kompetencijai priklausančiais klausimais.

5. ECBS prisideda prie to, kad kompetentingos institucijos galėtų sklandžiai vykdyti savo politiką, susijusią su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu.

6. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB bei gavusi Europos Parlamento pritarimą, gali vieningai sprendama skirti ECB konkrečius uždavinius, susijusius su rizikos ribojimu pagrįsta kredito ir kitų finansų įstaigų, išskyrus draudimo įmones, priežiūra.

106 straipsnis (ex 105a straipsnis)

1. ECB turi išimtinę teisę duoti leidimą Bendrijoje išleisti banknotus. Tokius banknotus gali išleisti ECB ir nacionaliniai centriniai bankai. ECB ir nacionalinių centrinių bankų išleisti banknotai yra vieninteliai tokie banknotai, kurie Bendrijoje turi teisėtos mokėjimo priemonės statusą.

2. ECB patvirtinus emisijos apimtį, valstybės narės gali išleisti monetas. Taryba, laikydamasi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos ir pasikonsultavusi su ECB, gali imtis priemonių visų apyvartai skirtų monetų nominalams ir techniniams duomenims derinti tokia apimtimi, kokia užtikrintų sklandžią apyvartą Bendrijoje.

107 straipsnis (ex 106 straipsnis)

1. ECBS sudaro ECB ir nacionaliniai centriniai bankai.
2. ECB yra juridinis asmuo.
3. ECBS vadovauja ECB sprendimus priimančiosios organai – Valdančioji taryba ir Vykdomoji valdyba.
4. ECBS statusas yra pateiktas prie šios Sutarties pridedamame protokole.
5. Taryba, remdamasi ECB rekomendacija ir pasikonsultavusi su Komisija, kvalifikuota balsų dauguma arba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB, vieningai gali keisti ir papildyti ECBS statuto 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6 straipsnius, 33.1 straipsnio a punktą ir 36 straipsnį. Bet kuriuo atveju reikalingas Europos Parlamento pritarimas.
6. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei ECB arba remdamasi ECB rekomendacija ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Komisija, kvalifikuota balsų dauguma priima ECBS statuto 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 ir 34.3 straipsniuose nurodytas nuostatas.

108 straipsnis (ex 107 straipsnis)

Naudodamiesi šios Sutarties ir ECBS statuto jiems suteiktais įgaliojimais ir vykdydami juose nustatytus užduotis bei pareigas, nei ECB, nei nacionalinis centrinis bankas, nei bet kuris jų sprendimus priimančių organų narys nesiekia gauti ar nepriima jokių Bendrijos institucijų ar organų, valstybių narių vyriausybių ar bet kurio kito subjekto nurodymų. Bendrijos institucijos bei organai ir valstybių narių vyriausybės išipareigoja gerbti šį principą ir nesiekti paveikti ECB ar nacionalinių centrinių bankų sprendimus priimančių organų nariams, jiems atliekant savo užduotis.

109 straipsnis (ex 108 straipsnis)

Kiekviena valstybė narė ne vėliau kaip iki ECBS įsteigimo dienos užtikrina, kad jos nacionalinės teisės aktai, įskaitant jos nacionalinio centrinio banko statutą, būtų suderinti su šia Sutartimi ir ECBS statutu.

110 straipsnis (ex 108a straipsnis)

1. Kad atliktų ECBS patikėtus uždavinius, ECB pagal šios Sutarties nuostatas ir laikydamasis ECBS statute nustatytų sąlygų:
 - priima reglamentus, reikalingus ECBS statuto 3.1 straipsnio pirmojoje įtraukoje, 19.1, 22 ir 25.2 straipsniuose nurodytiems uždaviniams atlikti, ir tais atvejais, kurie numatomi 107 straipsnio 6 dalyje nurodytuose Tarybos aktuose;
 - priima sprendimus, reikalingus pagal šią Sutartį ir ECBS statutą ECBS patikėtiems uždaviniams vykdyti;
 - teikia rekomendacijas ir nuomones.

2. Reglamentas yra taikomas visuotinai. Jis yra visas privalomas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Rekomendacijos ir nuomonės neturi privalomosios galios.

Sprendimas yra privalomas visas tiems, kam jis skirtas.

ECB priimtiems reglamentams ir sprendimams taikomi 253, 254 ir 256 straipsniai.

ECB gali nutarti paskelbti savo sprendimus, rekomendacijas ir nuomones.

3. Laikydamasis 107 straipsnio 6 dalyje numatyta tvarka Tarybos nustatytų apribojimų ir sąlygų, ECB turi teisę įmonėms, nesilaikančioms jo reglamentuose ir sprendimuose nustatytų įsipareigojimų, skirti vienkartinės arba periodiškai mokamas baudas.

III straipsnis (ex 109 straipsnis)

1. Nukrypdamą nuo 300 straipsnio, Taryba, vieningai sprendama ir remdamasi ECB arba Komisijos rekomendacija bei pasikonsultavusi su ECB, stengdamasi, kad būtų pasiektas bendras sutarimas, atitinkantis tikslą - kainų stabilumą, taip pat pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, 3 dalyje nurodyta tvarka dėl priemonių nustatymo gali sudaryti oficialius susitarimus dėl ekiu valiutos kurso sistemos ne Bendrijos valiutų atžvilgiu. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma ir remdamasi ECB arba Komisijos rekomendacija bei pasikonsultavusi su ECB, stengdamasi, kad būtų pasiektas bendras sutarimas, atitinkantis tikslą - kainų stabilumą, gali nustatyti, pakeisti, ar panaikinti ekiu centrinių kursų valiutos sistemoje. Apie ekiu centrinio kurso nustatymą, pakeitimą ar panaikinimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

2. Jeigu nėra 1 dalyje nurodytos valiutos kurso sistemos, skirtos vienai ar keletai ne Bendrijos valiutų, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija ir pasikonsultavusi su ECB arba remdamasi ECB rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma gali suformuluoti bendras valiutos kurso politikos šių valiutų atžvilgiu kryptis. Tokios bendros kryptys nepažeidžia svarbiausio ECBS tikslo palaikyti kainų stabilumą.

3. Nukrypdamą nuo 300 straipsnio, kai Bendrijai reikia derėtis su viena ar keliomis valstybėmis ar tarptautinėmis organizacijomis dėl susitarimų, susijusių su pinigų ar užsienio valiutos kurso režimo reikalais, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija ir pasikonsultavusi su ECB, kvalifikuota balsų dauguma sprendžia dėl derybų organizavimo priemonių ir tokių susitarimų sudarymo. Šie sprendimai garantuoja, kad Bendrija išreiškia bendrą poziciją. Komisija visokeriopai dalyvauja derybose.

Pagal šią dalį sudaryti susitarimai yra privalomi Bendrijos institucijoms, ECB ir valstybėms narėms.

4. Laikydamasi 1 dalies nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB, kvalifikuota balsų dauguma sprendžia dėl Bendrijos pozicijos tarptautiniu lygiu ypatingos svarbos Ekonominės ir pinigų sąjungos klausimais ir vieningai sprendžia dėl savo atstovavimo laikydamasi 99 ir 105 straipsniuose nustatytų įgaliojimų paskirstymo.

5. Nepažeisdamos Bendrijos kompetencijos ir Bendrijos susitarimų dėl Ekonominės ir pinigų sąjungos, valstybės narės gali vesti derybas tarptautinėse organizacijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus.

3 SKYRIUS

Institucijų nuostatos

112 straipsnis (ex 109a straipsnis)

1. ECB Valdančioji taryba susideda iš ECB Vykdomosios valdybos narių ir nacionalinių centrinių bankų valdytojų.

- a) Vykdomoji valdyba susideda iš pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir keturių kitų narių.
- b) Vykdomosios valdybos pirmininkas, pirmininko pavaduotojas ir kiti nariai skiriami iš pripažintą autoritetą ir profesinę patirtį pinigų ar bankininkystės srityse turinčių asmenų valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu valstybės ar vyriausybės vadovų lygyje, pagal Tarybos rekomendaciją, šiai pasikonsultavus su Europos Parlamentu ir ECB Valdančiąja taryba.

Jų kadencija yra aštuoneri metai, ir jie negali būti paskirti kitai kadencijai.

Vykdomosios valdybos nariais gali būti tik valstybių narių piliečiai.

113 straipsnis (ex 109b straipsnis)

1. Tarybos pirmininkas ir Komisijos narys gali dalyvauti ECB Valdančiosios tarybos posėdžiuose be teisės balsuoti.

Tarybos pirmininkas gali pateikti ECB Valdančiajai tarybai svarstyti pasiūlymus.

2. ECB pirmininkas kviečiamas dalyvauti Tarybos posėdžiuose, kai Taryba svarsto su ECBS tikslais ir uždaviniais susijusius reikalus.

3. ECB parengia Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai, taip pat Europos Vadovų Tarybai metų pranešimą apie ECBS veiklą ir apie pinigų politiką praėjusiais bei einamaisiais metais. ECB pirmininkas šį pranešimą pateikia Tarybai ir Europos Parlamentui, kurie dėl jo gali surengti visuotinį svarstymą.

ECB pirmininkas ir kiti Vykdomosios valdybos nariai Europos Parlamento prašymu arba savo pačių iniciatyva gali būti išklausyti kompetentinguose Europos Parlamento komitetuose.

114 straipsnis (ex 109c straipsnis)

1. Siekiant skatinti koordinuoti valstybių narių politiką visu mastu, koks reikalingas vidaus rinkai veikti, įsteigiamas patariamąją funkciją atliekantis Pinigų komitetas.

Jam keliami šie uždaviniai:

- stebėti valstybių narių ir Bendrijos pinigų ir finansų padėtį bei valstybių narių bendrąją mokėjimo sistemą ir apie jas reguliariai pranešti Tarybai ir Komisijai;
- Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva pateikti šioms institucijoms nuomones;
- nepažeidžiant 207 straipsnio padėti Tarybai pasirengti 59, 60 straipsniuose, 99 straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse, 100, 102, 103, 104 straipsniuose, 116 straipsnio 2 dalyje,

117 straipsnio 6 dalyje, 119, 120 straipsniuose, 121 straipsnio 2 dalyje ir 122 straipsnio 1 dalyje nurodytam darbui;

- bent kartą per metus ištirti kapitalo judėjimo ir mokėjimų laisvės padėtį, susidarančią taikant šią Sutartį ir Tarybos patvirtintas priemones; tyrimas apima visas priemones, susijusias su kapitalo judėjimu ir mokėjimais; šio tyrimo rezultatus komitetas praneša Komisijai ir Tarybai.

Kiekviena valstybė narė ir Komisija skiria po du Pinigų komiteto narius.

2. Trečiojo etapo pradžioje įsteigiamas Ekonomikos ir finansų komitetas. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas Pinigų komitetas panaikinamas.

Ekonomikos ir finansų komitetui keliami šie uždaviniai:

- Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva rengti šioms institucijoms nuomones;
- stebėti valstybių narių ir Bendrijos ekonominę ir finansinę padėtį ir apie ją reguliariai pranešti Tarybai ir Komisijai, ypač apie finansinius santykius su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis institucijomis;
- nepažeidžiant 207 straipsnio padėti Tarybai pasirengti 59, 60 straipsniuose, 99 straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse, 100, 102, 103, 104 straipsniuose, 105 straipsnio 6 dalyje, 106 straipsnio 2 dalyje, 107 straipsnio 5 ir 6 dalyse, 111, 119 straipsniuose, 120 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 122 straipsnio 2 dalyje, 123 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytam Tarybos darbui ir atlikti kitas Tarybos jam paskirtas patariamojo ir parengiamojo pobūdžio užduotis;
- bent kartą per metus ištirti kapitalo judėjimo ir mokėjimų laisvės padėtį, susidarančią taikant šią Sutartį ir Tarybos patvirtintas priemones; tyrimas apima visas priemones, susijusias su kapitalo judėjimu ir mokėjimais; tyrimo rezultatus Komitetas praneša Komisijai ir Tarybai.

Kiekviena valstybė narė, Komisija ir ECB skiria ne daugiau kaip po du Komiteto narius.

3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB ir šiame straipsnyje minėtu Komitetu, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina išsamias Ekonomikos ir finansų komiteto sudarymo nuostatas. Apie tokį sprendimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

4. Be 2 dalyje numatytų uždavinių, jei yra ir kol yra valstybių narių, kurioms taikomas 122 ir 123 straipsniuose nurodytas nukrypimas, komitetas stebi tų valstybių narių pinigų ir finansų padėtį, bendrąją mokėjimo sistemą ir apie jas reguliariai praneša Tarybai ir Komisijai.

115 straipsnis (ex 109d straipsnis)

Dėl reikalų, patenkančių į 99 straipsnio 4 dalies, 104 straipsnio, išskyrus 14 dalį, 111, 121, 122 straipsnių ir 123 straipsnio 4 ir 5 dalių taikymo sritį, Taryba arba valstybė narė gali prašyti Komisijos atitinkamai pateikti rekomendaciją arba pasiūlymą. Komisija šį prašymą išnagrinėja ir nedelsdama pateikia Tarybai savo išvadas.

4 SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

116 straipsnis (ex 109e straipsnis)

1. Antrasis Ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo etapas prasideda 1994 m. sausio 1 d.
2. Iki tos dienos:
 - a) kiekviena valstybė narė:
 - prireikus priima atitinkamas priemones, kad būtų laikomasi 56 straipsnyje ir 101 straipsnyje bei 102 straipsnio 1 dalyje numatytų draudimų;
 - kad būtų sudarytos sąlygos b punkte numatytam įvertinimui, prireikus priima daugiametes programas, skirtas užtikrinti ilgalaikiai konvergencijai, reikalingai Ekonominėi ir pinigų sąjungai sukurti, ypač kainų stabilumo ir patikimų valstybės finansų atžvilgiu;
 - b) Taryba, remdamasi Komisijos pateiktu pranešimu, įvertina ekonomikos ir pinigų srityse padarytą konvergencijos pažangą, ypač kainų stabilumo ir patikimų valstybės finansų atžvilgiu, ir pažangą, padarytą įgyvendinant Bendrijos teisę, susijusią su vidaus rinka.
3. 101 straipsnio, 102 straipsnio 1 dalies, 103 straipsnio 1 dalies ir 104 straipsnio, išskyrus 1, 9, 11 ir 14 dalis, nuostatos taikomos nuo antrojo etapo pradžios.
- 100 straipsnio 2 dalies, 104 straipsnio 1, 9 ir 11 dalių, 105, 106, 108, 111, 112, 113 straipsnio ir 114 straipsnio 2 ir 4 dalių nuostatos taikomos nuo trečiojo etapo pradžios.
4. Antrajame etape valstybės narės stengiasi vengti paviršinio bendrojo šalies biudžeto deficito.
5. Antrajame etape kiekviena valstybė narė, laikydamasi 109 straipsnio, atitinkamai pradeda procesą, kuriuo siekiama jos centrinio banko nepriklausomumo.

117 straipsnis (ex 109f straipsnis)

1. Antrojo etapo pradžioje įsteigiamas ir pradeda veikti Europos pinigų institutas (toliau – EPI); jis yra juridinis asmuo, o jam vadovauja ir jį valdo taryba, susidedanti iš pirmininko ir nacionalinių centrinių bankų valdytojų, iš kurių vienas yra pirmininko pavaduotojas.

Pirmininkas skiriamas valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu valstybės ar vyriausybės vadovų lygiu pagal EPI tarybos pateiktą rekomendaciją ir pasikonsultavus su Europos Parlamentu ir Taryba. Pirmininkas renkamas iš pripažintą autoritetą ir profesinę patirtį pinigų ar bankininkystės srityse turinčių asmenų. EPI pirmininkas gali būti tik valstybės narės pilietis. EPI taryba skiria pirmininko pavaduotoją.

EPI statutas pateikiamas prie šios Sutarties pridedamame protokole.

2. EPI:

- stiprina nacionalinių centrinių bankų bendradarbiavimą;
- gerina valstybių narių pinigų politikos koordinavimą siekiant užtikrinti kainų stabilumą;
- prižiūri Europos pinigų sistemos veikimą;
- teikia konsultacijas nacionalinių centrinių bankų kompetencijai priklausančiais ir finansų įstaigų bei rinkų stabilumui poveikį darančiais klausimais;
- perima Europos bendradarbiavimo pinigų srityje fondo, kuris yra panaikinamas, uždavinius; panaikinimo sąlygos išdėstytos EPI statute;
- sudaro sąlygas naudoti ekiu ir prižiūrėti jo plėtrą, taip pat sklandų ekiu kliringo sistemos veikimą.

3. Rengiantis trečiajam etapui, EPI:

- parengia priemones ir tvarką bendrai pinigų politikai vykdyti trečiajame etape;
- kur reikia, skatina derinti taisykles ir praktiką, kuria vadovaujamasi renkant, kaupiant ir platinant statistinę informaciją jo kompetencijos srityse;
- parengia nacionalinių centrinių bankų ECBS struktūroje atliekamų operacijų taisykles;
- skatina tarptautinių mokėjimų veiksmingumą;
- prižiūri techninį ekiu banknotų rengimą.

Ne vėliau kaip iki 1996 m. gruodžio 31 d. EPI tiksliai apibrėžia reglamentavimo, organizacinę ir logistinę struktūrą, reikalingą, kad ECBS savo uždavinius atliktų trečiajame etape. Ši struktūra pateikiama ECB patvirtinti jo įsteigimo dieną.

4. EPI, spręsdamas dviejų trečdalių savo tarybos narių balsų dauguma, gali:

- rengti nuomones ar rekomendacijas dėl bendro pinigų politikos ir valiutos kurso politikos orientavimo, taip pat dėl kiekvienoje valstybėje narėje taikomų atitinkamų priemonių;
- teikti nuomones ar rekomendacijas vyriausybėms ir Tarybai dėl politikos kryptių, kurios galėtų paveikti Bendrijos vidaus ir išorės padėtį pinigų srityje, ypač Europos pinigų sistemos veikimą;
- teikti rekomendacijas valstybių narių pinigų institucijoms dėl jų pinigų politikos vykdymo.

5. EPI vieningai gali nuspręsti paskelbti savo nuomones ir rekomendacijas.

6. Taryba konsultuojasi su EPI dėl kiekvieno jo kompetencijos srityje siūlomo Bendrijos teisės akto.

Laikydamosi apribojimų ir sąlygų, kurias kvalifikuota balsų dauguma nustato Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir EPI, valstybių narių valdžios

institucijos konsultuojasi su EPI dėl kiekvieno jų kompetencijai priklausančio teisinių nuostatų projekto.

7. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei EPI, gali vieningai patikėti EPI kitus trečiojo etapo rengimo uždavinius.

8. Tais atvejais, kai ši Sutartis numato konsultacinį ECB vaidmenį, iki ECB įsteigimo nuorodos į ECB yra laikomos nuorodomis į EPI.

9. Antrajame etape terminas „ECB“, vartojamas 230, 232, 233, 234, 237 ir 288 straipsniuose, laikomas nuoroda į EPI.

118 straipsnis (ex 109g straipsnis)

Ekiu valiutų krepšelio sudėtis nekeičiama.

Nuo trečiojo etapo pradžios ekiu vertė neatšaukiamai nustatoma pagal 123 straipsnio 4 dalį.

119 straipsnis (ex 109h straipsnis)

1. Tais atvejais, kai dėl visuotinio mokėjimų balanso sutrikimo arba dėl disponuojamos valiutos rūšies valstybės narės mokėjimų balansui iškyla sunkumų arba didelė jų grėsmė ir ypač kai tokie sunkumai gali kelti pavojų bendrosios rinkos veikimui ar laipsniškam bendros prekybos politikos įgyvendinimui, Komisija nedelsdama ištiria tos valstybės padėtį ir veiksmus, kurių ta valstybė, naudodamasi visomis savo turimomis priemonėmis, ėmėsi ar gali imtis pagal šios Sutarties nuostatas. Komisija nurodo, kokių priemonių tai valstybei ji rekomenduoja imtis.

Jei valstybės narės veiksmų ir Komisijos pasiūlytų priemonių nepakanka įveikti kilusiems ar gresiantiems sunkumams, Komisija, pasikonsultavusi su 114 straipsnyje minėtu komitetu, rekomenduoja Tarybai suteikti savitarpio pagalbą ir tinkamus tos pagalbos būdus.

Komisija reguliariai informuoja Tarybą apie padėtį ir tolesnius jos pokyčius.

2. Tokią savitarpio pagalbą Taryba suteikia sprenddama kvalifikuota balsų dauguma; ji priima tokios pagalbos sąlygas ir detales nustatančias direktyvas arba sprendimus, o ta pagalba gali būti teikiama tokiomis formomis:

- a) suderintas kreipimasis su pasiūlymu į kitas tarptautines organizacijas arba tose tarptautinėse organizacijose, į kurias arba kuriose valstybės narės gali kreiptis;
- b) priemonės, reikalingos išvengti prekybos srautų nukreipimo tais atvejais, kai sunkumus patirianti valstybė trečiosioms šalims palieka arba vėl nustato kiekybinius apribojimus;
- c) kitų valstybių narių pagal jų susitarimą teikiami riboti kreditai.

3. Jei Komisijos rekomenduotos savitarpio pagalbos Taryba nesuteikia arba jei suteiktos savitarpio pagalbos ir panaudotų priemonių nepakanka, Komisija leidžia sunkumus patiriančiai valstybei imtis apsaugos priemonių, kurių sąlygas ir detales nustato Komisija.

Taryba, sprenddama kvalifikuota balsų dauguma, gali tokį leidimą panaikinti, o tokias sąlygas ir detales pakeisti.

4. Atsižvelgiant į 122 straipsnio 6 dalį, šis straipsnis nuo trečiojo etapo pradžios nebetaikomas.

120 straipsnis (ex 109i straipsnis)

1. Kai staiga sutrinka mokėjimų balansas, o sprendimas pagal 119 straipsnio 2 dalį tuoj pat nepriimamas, suinteresuota valstybė narė gali prevencine tvarka imtis reikalingų apsaugos priemonių. Tokios priemonės turi kuo mažiausiai trikdyti bendrosios rinkos veikimą ir neturi būti taikomos platesniu mastu nei tikrai būtina staiga iškilusiems sunkumams įveikti.
2. Komisija ir kitos valstybės narės apie tokias priemones informuojamos ne vėliau kaip prieš joms įsigaliojant. Komisija gali rekomenduoti Tarybai suteikti savitarpio pagalbą pagal 119 straipsnį.
3. Gavusi Komisijos nuomonę ir pasikonsultavusi su 114 straipsnyje minėtu komitetu, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti, kad suinteresuota valstybė pirmiau minėtas apsaugos priemones turi pakeisti, sustabdyti arba panaikinti.
4. Atsižvelgiant į 122 straipsnio 6 dalį, šis straipsnis nuo trečiojo etapo pradžios nebetaikomas.

121 straipsnis (ex 109j straipsnis)

1. Komisija ir EPI praneša Tarybai apie pažangą, padarytą valstybėms narėms vykdant savo įsipareigojimus Ekonominei ir pinigų sąjungai sukurti. Šiuose pranešimuose įvertinama, kaip kiekvienos valstybės narės vidaus teisės aktai, taip pat jos nacionalinio centrinio banko statusas atitinka šios Sutarties 108 ir 109 straipsnius bei ECBS statutą. Pranešimuose taip pat nagrinėjama, ar pasiektas aukštas tvarios konvergencijos laipsnis, tuo tikslu nurodant, kaip kiekviena valstybė narė atitinka šiuos kriterijus:

- didelis kainų stabilumas; ar jis pasiektas, sprendžiama pagal infliacijos lygį, artimą tam, kurį yra pasiekusios ne daugiau kaip trys valstybės narės, kuriose kainos yra stabiliausios;
- valstybės finansinės padėties tvarumas; ar jis pasiektas, sprendžiama pagal bendrojo šalies biudžeto be perviršinio deficito, kuris nustatomas pagal 104 straipsnio 6 dalį, padėtį;
- Europos pinigų sistemos valiutos kurso mechanizmo nustatytų normalių svyravimo ribų laikymasis bent dvejus metus išvengiant nuvertėjimo bet kokios kitos valstybės narės valiutos atžvilgiu;
- valstybės narės pasiektas konvergencijos ir jos dalyvavimo Europos pinigų sistemos valiutos kurso mechanizme patvarumas, kurį atspindi ilgalaikių palūkanų normos.

Šioje dalyje paminėti keturi kriterijai ir atitinkami laikotarpiai, per kuriuos turi būti jų paisoma, išsamiau aptariami prie šios Sutarties pridedamame protokole. Komisijos ir EPI pranešimuose taip pat apibūdinama ekiu raida, rinkų integracijos rezultatai, einamosios sąskaitos mokėjimų balansų būklė ir pokyčiai bei gaminio vienetui tenkančių darbo sąnaudų ir kitų kainų rodiklių pokyčių tyrimas.

2. Pagal šiuos pranešimus Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma įvertina:

- ar kiekviena valstybė narė tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas;
- ar dauguma valstybių narių tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas,

ir savo išvadas kaip rekomendacijas pateikia valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties šaukiamai Tarybai. Konsultuojamasi su Europos Parlamentu, o jo nuomonė perduodama valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Tarybai.

3. Deramai atsižvelgdama į 1 dalyje nurodytus pranešimus ir 2 dalyje minėtą Europos Parlamento nuomonę, valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties šaukiama Taryba, spręsdama kvalifikuota balsų dauguma, ne vėliau kaip iki 1996 m. gruodžio 31 d.:

- remdamasi 2 dalyje nurodytomis Tarybos rekomendacijomis nusprendžia, ar dauguma valstybių narių tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas;
- nusprendžia, ar reikėtų Bendrijai pereiti į trečiąjį etapą,

o jei taip,

- nustato trečiojo etapo pradžios datą.

4. Jei iki 1997 m. pabaigos trečiojo etapo pradžios data nenustatoma, trečiasis etapas prasideda 1999 m. sausio 1 d. Iki 1998 m. liepos 1 d. valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Taryba, vėl atlikusi 1 ir 2 dalyse, išskyrus 2 dalies antrą įtrauką, numatytą procedūrą, atsižvelgdama į 1 dalyje nurodytus pranešimus ir Europos Parlamento nuomonę, spręsdama kvalifikuota balsų dauguma ir remdamasi 2 dalyje nurodytomis Tarybos rekomendacijomis, patvirtina, kurios valstybės narės tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas.

122 straipsnis (ex 109k straipsnis)

1. Jei pagal 121 straipsnio 3 dalį priimamas tą datą nustatantis sprendimas, Taryba, remdamasi 121 straipsnio 2 dalyje minimomis savo rekomendacijomis ir Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma nusprendžia, ar kurioms nors ir jei taip, tai kurioms valstybėms narėms taikomas 3 dalyje apibrėžtas nukrypimas. Tokios valstybės narės šioje Sutartyje vadinamos „valstybėmis narėmis, kurioms taikomas nukrypimas“.

Jei Taryba yra pagal 121 straipsnio 4 dalį patvirtinusi, kurios valstybės narės tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas, toms valstybėms narėms, kurios šių sąlygų netenkina, taikomas 3 dalyje apibrėžtas nukrypimas. Tokios valstybės narės šioje Sutartyje vadinamos „valstybėmis narėmis, kurioms taikomas nukrypimas“.

2. Ne rečiau kaip kartą per dvejus metus arba valstybės narės, kuriai taikomas nukrypimas, prašymu, Komisija ir ECB 121 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka pateikia Tarybai pranešimą. Pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir po svarstymo valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Taryboje, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma sprendžia, kuri iš valstybių narių, kurioms taikomas nukrypimas, pagal 121 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, tenkina reikalingas sąlygas, ir panaikina nukrypimus atitinkamoms valstybėms narėms.

3. 1 dalyje minimas nukrypimas reiškia, kad atitinkamai valstybei narei netaikomi šie straipsniai: 104 straipsnio 9 ir 11 dalys, 105 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalys, 106, 110, 111 straipsniai ir 112 straipsnio 2 dalies b punktas. Kokių teisių ir prievolių tokia valstybė narė ir jos nacionalinis centrinis bankas Europos centrinių bankų sistemoje (ECBS) neturi, nustatyta ECBS statuto IX skyriuje.

4. 105 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 106, 110, 111 straipsniuose ir 112 straipsnio 2 dalies b punkte „valstybės narės“ suprantamas kaip „valstybės narės, kurioms netaikomas nukrypimas“.

5. Valstybėms narėms, kurioms taikomas nukrypimas, sustabdomos balsavimo teisės Tarybai priimant sprendimus, nurodytus 3 dalyje paminėtuose šios Sutarties straipsniuose. Tuo atveju, nukrypstant nuo 205 straipsnio ir 250 straipsnio 1 dalies, kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip du trečdaliai valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, atstovų balsų, skaičiuojamų pagal 205 straipsnio 2 dalį, o priimant aktą, kuriam reikalingas balsų vieningumas, reikia tų valstybių narių balsų vieningumo.

6. Valstybei narei, kuriai taikomas nukrypimas, ir toliau taikomi 119 ir 120 straipsniai.

123 straipsnis (ex 109l straipsnis)

1. Tuoju po to, kai pagal 121 straipsnio 3 dalį priimamas sprendimas dėl trečiojo etapo pradžios datos, arba, atsižvelgiant į aplinkybes, tuoju po 1998 m. liepos 1 d.:

- Taryba priima 107 straipsnio 6 dalyje nurodytas nuostatas;
- valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, vyriausybės ECBS statuto 50 straipsnyje nustatyta tvarka paskiria ECB Vykdomosios valdybos pirmininką, pirmininko pavaduotoją ir kitus narius. Jei yra valstybių narių, kurioms taikomas nukrypimas, Vykdomosios valdybos narių skaičius gali būti mažesnis negu numatyta ECBS statuto 11.1 straipsnyje, bet jokių būdu ne mažesnis kaip keturi.

Paskyrus Vykdomąją valdybą, netrukus įsteigiami ECBS ir ECB, kurie ima rengtis savo visapusiškai veiklai, kaip numatyta šioje Sutartyje ir ECBS statute. Naudotis visais savo įgaliojimais jie pradeda nuo pirmos trečiojo etapo dienos.

2. Įsteigus ECB, jis, jei reikia, netrukus perima EPI uždavinius. EPI, įsteigus ECB, likviduojamas; likvidavimo sąlygos nustatytos EPI statute.

3. Jei yra ir kol yra valstybių narių, kurioms taikomas nukrypimas, taip pat nepažeidžiant šios Sutarties 107 straipsnio 3 dalies, ECBS statuto 45 straipsnyje minima ECB Bendroji taryba steigiama kaip trečias ECB sprendimus priimantis organas.

4. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su ECB ir sprendama valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, vieningu sutarimu nuo pirmos trečiojo etapo dienos patvirtina neatšaukiamai nustatytus valiutų perskaičiavimo kursus ir pagal šiuos neatšaukiamai nustatytus kursus ekiu pakeičia šias valiutas, ir ekiu tampa visateise valiuta. Pati ši priemonė nekeičia ekiu išorinės vertės. Sprendama ta pačia tvarka, Taryba imasi ir kitų priemonių, reikalingų ekiu, kaip tų valstybių narių bendrai valiutai, greitai įvesti.

5. Jei 122 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka nusprendžiama panaikinti nukrypimą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su ECB ir sprendama vieningu valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, ir suinteresuotos valstybės narės sutarimu nustato kursą, kokių ekiu pakeičia tos valstybės narės valiutą, ir imasi kitų priemonių, reikalingų ekiu, kaip bendrai valiutai, toje valstybėje narėje įvesti.

124 straipsnis (ex 109m straipsnis)

1. Iki trečiojo etapo pradžios kiekviena valstybė narė savo valiutos kurso politiką laiko bendru interesu. Šitai elgdamosi, valstybės narės atsižvelgia į patirtį, įgytą bendradarbiaujant Europos pinigų sistemoje (EPS) bei plėtojant ekiu, ir gerbia šioje srityje nustatytus įgaliojimus.

2. Nuo trečiojo etapo pradžios ir tol, kol valstybei narei taikomas nukrypimas, 1 dalis analogiškai taikoma tos valstybės narės valiutos kurso politikai.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS (EX VIA ANTRAŠTINĖ DALIS)

Užimtumas

125 straipsnis (ex 109n straipsnis)

Pagal šią antraštinę dalį valstybės narės ir Bendrija veikia siekdamos plėtoti suderintą užimtumo strategiją, ypač ugdydamos kvalifikuotą, profesiniu atžvilgiu pasirengusią ir mokančią prisitaikyti darbo jėgą bei darbo rinkas, prisitaikančias prie ekonomikos pokyčių, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje ir šios Sutarties 2 straipsnyje nustatyti tikslai.

126 straipsnis (ex 109o straipsnis)

1. Valstybės narės, nuosekliai laikydamosi pagal 99 straipsnio 2 dalį priimtų valstybių narių ir Bendrijos ekonominės politikos bendrųjų gairių, savo užimtumo politika padeda siekti 125 straipsnyje nustatytų tikslų.

2. Valstybės narės, atsižvelgdamos į nacionalinę nusistovėjusią administracijos ir darbuotojų pareigų pasidalijimo tvarką, užimtumą laiko bendru reikalu ir savo veiklą šiuo atžvilgiu Taryboje derina pagal 128 straipsnio nuostatas.

127 straipsnis (ex 109p straipsnis)

1. Bendrija siekti didelio užimtumo padeda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą bei remdama, o prireikus ir papildydama, jų veiklą. Taip veikiant gerbiama valstybių narių kompetencija.

2. Į tikslą siekti didelio užimtumo atsižvelgiama nustatant ir įgyvendinant Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

128 straipsnis (ex 109q straipsnis)

1. Europos Vadovų Taryba, remdamasi bendru kasmetiniu Tarybos ir Komisijos pranešimu, kasmet svarsto užimtumo padėtį Bendrijoje ir patvirtina dėl jo padarytas išvadas.

2. Vadovaudamasi Europos Vadovų Tarybos išvadomis, Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma bei remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Regionų komitetu bei 130 straipsnyje minėtu Užimtumo komitetu, kasmet parengia gaires, į kurias valstybės narės atsižvelgia vykdydamos savo užimtumo politiką. Šios gairės atitinka bendras gaires, nustatytas pagal 99 straipsnio 2 dalį.

3. Kiekviena valstybė narė pateikia Tarybai ir Komisijai metų pranešimą apie svarbiausias priemones, kurių buvo imtasi užimtumo politiką įgyvendinant pagal šio straipsnio 2 dalyje paminėtas užimtumo politikos gaires.

4. Taryba, remdamasi šio straipsnio 3 dalyje paminėtais pranešimais ir susipažinusi su Užimtumo komiteto nuomone, valstybių narių užimtumo politikos įgyvendinimą kasmet nagrinėja atsižvelgdama į užimtumo politikos gaires. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma gali teikti valstybėms narėms rekomendacijas, jei mano, kad tokiam nagrinėjimui to reikia.

5. Remdamosi to nagrinėjimo rezultatais, Taryba ir Komisija parengia Europos Vadovų Tarybai bendrą metų pranešimą apie užimtumo padėtį Bendrijoje ir užimtumo gairių įgyvendinimą.

129 straipsnis (ex 109r straipsnis)

Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, gali imtis skatinamųjų priemonių valstybių narių bendradarbiavimui ir jų veiklai užimtumo srityje paremti, imdamasi iniciatyvos plėtoti keitimąsi informacija ir geriausia praktika, teikti lyginamąją analizę ir patarimus, taip pat skatinti naujoviškus požiūrius ir patirties vertinimą, ypač pasiremddama bandomaisiais projektais.

Tos priemonės neapima valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimo.

130 straipsnis (ex 109s straipsnis)

Valstybių narių užimtumo ir darbo rinkos politikos derinimui skatinti Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, įsteigia patariamąjį statusą turintį Užimtumo komitetą. Šio komiteto uždaviniai:

- stebėti užimtumo padėtį bei užimtumo politikos kryptis valstybėse narėse ir Bendrijoje;
- nepažeidžiant 207 straipsnio Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva formuluoti nuomones ir padėti rengti 128 straipsnyje nurodytą Tarybos veiklą.

Vykdydamas savo įgaliojimus komitetas tariaisi su administracija ir darbuotojais.

Kiekviena valstybė narė ir Komisija skiria po du komiteto narius.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS (ex VII antraštinė dalis)

Bendra prekybos politika

131 straipsnis (ex 110 straipsnis)

Tarpusavyje sukurdamos muitų sąjungą, valstybės narės siekia bendram labui prisidėti prie darnaus pasaulio prekybos plėtojimo, laipsniško tarptautinės prekybos apribojimų panaikinimo ir muitų kliūčių mažinimo.

Vykdam bendrą prekybos politiką atsižvelgiama į tai, kad muitų panaikinimas tarp valstybių narių gali palankiai paveikti tų valstybių įmonių pajėgumą konkuruoti jį didindamas.

132 straipsnis (ex 112 straipsnis)

1. Nepažeisdamos įsipareigojimų, kuriuos prisiima kaip kitų tarptautinių organizacijų narės, valstybės narės savo teikiamos pagalbos eksportui į trečiąsias šalis sistemas palaipsniui suderina tokiu mastu, koks yra reikalingas užtikrinti, kad Bendrijos įmonių konkurencija nebūtų iškraipoma.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma šiuo tikslu leidžia atitinkamas direktyvas.

2. Aukščiau išdėstytos nuostatos netaikomos nei muitų ar lygiaverčio poveikio mokėjimų, nei netiesioginių mokesčių, tokių kaip apyvartos mokestis, akcizas ir kiti netiesioginiai mokesčiai, grąžinimui, kurį leidžiama taikyti prekes eksportuojant iš valstybės narės į trečiąją šalį, jei tokios grąžinamos sumos nėra didesnės už mokesčius ir maitus, kuriais eksportuojamos prekės kurie buvo tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestinamos .

133 straipsnis (ex 113 straipsnis)

1. Bendra prekybos politika grindžiama vienodais principais, ypač keičiant muitų tarifų normas, sudarant muitų tarifų ir prekybos susitarimus, siekiant suvienodinti liberalizavimo priemonės, eksporto politiką ir prekybos apsaugos priemonės, kurios, pavyzdžiui, taikytinos dempingo ar subsidijų atvejais.

2. Komisija teikia Tarybai pasiūlymus dėl bendros prekybos politikos įgyvendinimo.

3. Tais atvejais, kai reikia derėtis dėl susitarimų su viena ar keleta valstybių arba tarptautinių organizacijų, Komisija teikia rekomendacijas Tarybai, kuri įgalioja Komisiją pradėti reikalingas derybas.

Šias derybas Komisija veda konsultuodamasi su specialiu komitetu, Tarybos paskirtu padėti Komisijai atlikti šią užduotį, ir laikydamasi tokių nurodymų, kuriuos Taryba gali jai teikti.

Taikomos atitinkamos 300 straipsnio nuostatos.

4. Naudodamasi šio straipsnio jai suteiktais įgaliojimais, Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.

5. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai priimtu sprendimu 1–4 dalis taip pat gali taikyti tarptautinėms deryboms ir susitarimams dėl paslaugų bei intelektinės nuosavybės, jei šios dalys joms nėra taikytinos.

134 straipsnis (ex 115 straipsnis)

Siekdama užtikrinti, kad prekybos politikos priemonių, kurių pagal šią Sutartį imasi bet kokia valstybė narė, nekliudytų vykdyti prekybos srautų nukreipimas, arba tais atvejais, kai dėl tokių priemonių skirtumų kyla ekonominių sunkumų vienoje ar keliose valstybėse narėse, Komisija rekomenduoja būdus reikalingam valstybių narių bendradarbiavimui. Jeigu tai nepavyksta, Komisija gali leisti valstybėms narėms imtis būtinų apsaugos priemonių, kurių sąlygas ir detales ji nustato.

Neatidėliotinu atveju valstybės narės prašo Komisijos leidimo pačioms imtis būtinų priemonių, o ši sprendimą priima kuo greičiau; tokios valstybės narės apie tas priemones paskui praneša kitoms valstybėms narėms. Komisija bet kuriuo metu gali nuspręsti, kad tokios valstybės narės tas priemones turi pakeisti ar panaikinti.

Pasirenkant tokias priemones pirmenybė teikiama toms, kurios mažiausiai trikdo bendrosios rinkos veikimą.

X ANTRAŠTINĖ DALIS (EX VIIA ANTRAŠTINĖ DALIS)

Muitinių bendradarbiavimas

135 straipsnis (ex 116 straipsnis)

Šios Sutarties taikymo srityje Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka imasi priemonių valstybių narių tarpusavio bei jų ir Komisijos bendradarbiavimui muitinių darbo srityje gerinti. Šios priemonės nėra susijusios su nacionalinės baudžiamosios teisės taikymu arba nacionaliniu teisingumo vykdymu.

XI ANTRAŠTINĖ DALIS (ex VIII antraštinė dalis)

Socialinė politika, švietimas, profesinis mokymas ir jaunimas

1 SKYRIUS

Socialinės nuostatos

136 straipsnis (ex 117 straipsnis)

Bendrija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į pagrindines socialines teises, nustatytas 1961 m. spalio 18 d. Turine pasirašytoje Europos socialinėje chartijoje ir 1989 m. Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijoje, mano, jog tikslinga didinti užimtumą, skatinti kurti geresnes gyvenimo bei darbo sąlygas, kad palaikant jų gerėjimą būtų galima siekti jų suderinimo, deramos socialinės apsaugos, administracijos ir darbuotojų dialogo, žmogiškųjų išteklių plėtotės siekiant nuolatinio didelio užimtumo ir kovojant su socialine atskirtimi.

Šiuo tikslu Bendrija ir valstybės narės įgyvendina priemones, pagal kurias atsižvelgiama į įvairias nacionalinės patirties formas, ypač sutartinių santykių srityje, ir būtinumą išlaikyti Bendrijos ekonomikos konkurencingumą.

Jos tiki, kad tokia raida vyks ne tik dėl socialinių sistemų suderinimui palankaus bendrosios rinkos veikimo, bet ir dėl šioje Sutartyje numatytos tvarkos ir įstatymų bei kitų teisės aktų nuostatų suderinimo.

137 straipsnis (ex 118 straipsnis)

1. Siekdama 136 straipsnyje keliamų tikslų, Bendrija remia ir papildo valstybių narių veiklą šiose srityse:

- visų pirma darbo aplinkos gerinimo siekiant rūpintis darbuotojų sveikata ir sauga;
- darbo sąlygų;
- darbuotojų informavimo ir konsultavimo;
- iš darbo rinkos išstumtų asmenų integracijos nepažeidžiant 150 straipsnio;
- moterų ir vyrų lygybės dėl galimybių darbo rinkoje ir požiūrio darbe.

2. Šiuo tikslu Taryba, atsižvelgdama į kiekvienoje valstybėje narėje esamas sąlygas ir technines taisykles, gali direktyvomis nustatyti būtiniausius laipsniško įgyvendinimo reikalavimus. Tokiose direktyvose vengiama nustatyti administracinius, finansinius ir teisinius apribojimus, galinčius varžyti mažųjų bei vidutinių įmonių kūrimą ir plėtoją.

Taryba teisės aktus priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Taryba ta pačia tvarka gali numatyti priemones, skirtas valstybių narių bendradarbiavimui skatinti rodant iniciatyvą tobulinti žinias, plėtoti keitimąsi informacija ir geriausia patirtimi, remti naujoviškus požiūrius ir vertinti patirtį, kad būtų kovojama su socialine atskirtimi.

3. Tačiau Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, Komisijos pasiūlymu vieningai priima teisės aktus šiose srityse:

- darbuotojų socialinio draudimo ir socialinės apsaugos;
- darbuotojų socialinės apsaugos nutraukus darbo sutartį;
- atstovavimo darbuotojų ir darbdavių interesams bei šių interesų ir bendrų sprendimų kolektyvinio gynimo atsižvelgiant į šio straipsnio 6 dalį;
- Bendrijos teritorijoje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo sąlygų;
- finansinių įnašų užimtumui ir darbo vietų kūrimui skatinti, išskyrus su Socialiniu fondu susijusias nuostatas.

4. Valstybė narė gali patikėti administracijai ir darbuotojams jų bendru prašymu įgyvendinti direktyvas, priimtas pagal 2 ir 3 dalis.

Šiuo atveju ji užtikrina, kad ne vėliau negu direktyva turi būti perkelta į nacionalinę teisę pagal 249 straipsnį administracija ir darbuotojai tarpusavio susitarimu jau būtų ėmęsi reikiamų priemonių, o atitinkama valstybė narė privalo imtis visų reikiamų priemonių, kurios užtikrintų, kad bet kuriuo metu galėtų užtikrinti rezultatus, kurie turi būti pasiekti pagal tą direktyvą.

5. Pagal šį straipsnį priimtose nuostatos jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis arba imtis griežtesnių apsaugos priemonių, atitinkančių šią Sutartį.

6. Šio straipsnio nuostatos netaikomos darbo užmokesčiui, teisei jungtis į asociacijas, teisei streikuoti arba teisei imtis lokautų.

138 straipsnis (ex 118a straipsnis)

1. Komisijai keliamas uždavinys skatinti administracijos ir darbuotojų konsultavimąsi Bendrijos lygmeniu ir imtis visų tinkamų priemonių jų dialogui palengvinti užtikrinant šalims lygiavertę paramą.

2. Šiuo tikslu Komisija, prieš pateikdama pasiūlymus socialinės politikos srityje, su administracija ir darbuotojais konsultuojasi dėl galimos Bendrijos veikimo linkmės.

3. Jei po tokio konsultavimosi Komisija mano, kad tikslinga imtis veiksmų Bendrijos mastu, ji su administracija ir darbuotojais konsultuojasi dėl numatomo pasiūlymo turinio. Administracija ir darbuotojai pateikia Komisijai nuomonę arba prirėikus – rekomendaciją.

4. Pasinaudodami tokiu konsultavimusi, socialiniai partneriai gali informuoti Komisiją apie savo ketinimą inicijuoti 139 straipsnyje numatytą procesą. Ši procedūra negali trukti ilgiau kaip devynis mėnesius, jeigu suinteresuoti administracija ir darbuotojai bei Komisija drauge nenusprendžia jos pratęsti.

139 straipsnis (ex 118b straipsnis)

1. Administracijos ir darbuotojų pageidavimu jų dialogas Bendrijos lygmeniu gali baigtis sutartiniais santykiais, įskaitant susitarimus.

2. Bendrijos lygmeniu sudaryti susitarimai yra įgyvendinami pagal administracijai ir darbuotojams bei valstybėms narėms būdingą ir nusistovėjusią tvarką arba dėl tų reikalų, kuriems taikomas 137 straipsnis, juos pasirašiusioms šalims bendrai paprašius remiantis Komisijos pasiūlymu priimtu Tarybos sprendimu.

Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, o tais atvejais, kai tame susitarime yra viena arba keletas nuostatų, susijusių su viena iš 137 straipsnio 2 dalyje nurodytų sričių, sprendžia vieningai.

140 straipsnis (ex 118c straipsnis)

Siekdama 136 straipsnyje iškeltų tikslų ir nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Komisija skatina valstybių narių bendradarbiavimą ir sudaro sąlygas derinti jų veikimą visose socialinės politikos srityse pagal šį skyrių, ypač reikalais, susijusiais su:

- įdarbinimu;
- darbo teise ir darbo sąlygomis;
- pagrindiniu ir aukštesniojo profesiniu mokymu;
- socialiniu draudimu;
- nelaimingų atsitikimų darbe ir ligų prevencija;
- darbo higiena;
- teise jungtis į asociacijas ir kolektyvines derybas tarp darbdavių ir darbuotojų.

Šiuo tikslu Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis atlikdama tyrimus, teikdama nuomones bei organizuodama pasitarimus ir nacionaliniu lygmeniu kylančiais, ir tarptautinėms organizacijoms rūpimais klausimais.

Prieš teikdama šiame straipsnyje numatytas nuomones Komisija konsultuojasi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu.

141 straipsnis (ex 119 straipsnis)

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų taikomas principas už vienodą ar vienodos vertės darbą abiejų lyčių darbuotojams mokėti vienodą užmokestį.

2. Šiame straipsnyje „užmokestis“ – tai įprastinis bazinis arba minimalus darbo užmokestis arba alga ir bet koks kitas atlygis grynaisiais arba natūra, kurį darbuotojas tiesiogiai arba netiesiogiai gauna iš darbdavio už savo darbą.

Vienodas užmokestis nediskriminuojant dėl lyties reiškia, kad:

- a) užmokestis už tą patį akordinį darbą apskaičiuojamas taikant tą patį mato vienetą;
- b) valandinis užmokestis už tą patį darbą yra vienodas.

3. Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, imasi priemonių užtikrinti, kad būtų taikomas moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio užimtumo bei profesinės veiklos principas, taip pat vienodo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas.

4. Siekiant užtikrinti visišką moterų ir vyrų lygybę per visą darbingą amžių, vienodo požiūrio principas nekliudo valstybėms narėms ir toliau laikytis arba imtis priemonių, numatančių konkrečias lengvatas, padedančias nepakankamai atstovaujamai lyčiai verstis profesine veikla arba šalinančias ar kompensuojančias nepalankias profesinės veiklos sąlygas.

142 straipsnis (ex 119a straipsnis)

Valstybės narės stengiasi išlaikyti esamą mokamų atostogų sistemų lygiavertiškumą.

143 straipsnis (ex 120 straipsnis)

Komisija parengia metų pranešimą, apibūdinantį pažangą, padarytą įgyvendinant 136 straipsnio tikslus, įskaitant demografinę padėtį Bendrijoje. Tą pranešimą ji siunčia Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

Europos Parlamentas gali paprašyti, kad Komisija parengtų pranešimus apie tam tikras socialinės padėties problemas.

144 straipsnis (ex 121 straipsnis)

Taryba, sprendama vieningai ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, gali pavesti Komisijai vykdyti užduotis, susijusias su bendrų priemonių įgyvendinimu, ypač migruojančių darbuotojų socialinio draudimo klausimais, minimais 39 – 42 straipsniuose.

145 straipsnis (ex 122 straipsnis)

Savo metų pranešime Europos Parlamentui Komisija specialų skyrį skiria socialinei padėčiai Bendrijoje įvertinti.

Europos Parlamentas gali paprašyti Komisijos parengti pranešimus apie tam tikras socialinės padėties problemas.

2 SKYRIUS

Europos socialinis fondas

146 straipsnis (ex 123 straipsnis)

Kad darbuotojai turėtų geresnes galimybes įsidarbinti vidaus rinkoje ir taip padėti kelti gyvenimo lygį, pagal toliau išdėstytas nuostatas įsteigiamas Europos socialinis fondas; jo paskirtis – palengvinti darbuotojams įsidarbinti ir padidinti jų judėjimą Bendrijoje geografinės ir darbo vietos atžvilgiu, taip pat sudaryti sąlygas jiems prisitaikyti prie pramonės permainų ir gamybos sistemų pokyčių, ypač vykstant profesiniam mokymui ir perkvalifikavimui.

147 straipsnis (ex 124 straipsnis)

Fondą administruoja Komisija.

Šių uždavinių Komisijai atlikti padeda Komisijos nario pirmininkaujamas komitetas, sudarytas iš vyriausybių, profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovų.

148 straipsnis (ex 125 straipsnis)

Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, priima su Europos socialiniu fondu susijusius įgyvendinimo sprendimus.

3 SKYRIUS

Švietimas, profesinis mokymas ir jaunimas

149 straipsnis (ex 126 straipsnis)

1. Bendrija prie geros kokybės švietimo plėtojimo prisideda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą ir prireikus paremdama bei papildydama jų veiksmus, kartu visiškai pripažindama valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį ir švietimo sistemų organizavimą ir gerbdama jų kultūrų bei kalbų įvairovę.

2. Bendrija savo veiksmis siekia:

- plėtoti europinę pakraipą švietimo srityje, ypač mokant valstybių narių kalbų ir jas populiarinant;
- skatinti studentų ir dėstytojų judėjimą, *inter alia* skatinant akademinį diplomų ir studijų trukmės pripažinimą;
- remti švietimo įstaigų bendradarbiavimą;
- plėtoti keitimąsi informacija ir patirtimi bendrais valstybių narių švietimo sistemų klausimais;
- skatinti plėsti jaunimo ir socialinės-pedagoginės pakraipos instruktorių mainus;
- skatinti nuotolinio švietimo plėtrą.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą švietimo srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis, ypač su Europos Taryba.

4. Kad padėtų pasiekti šiame straipsnyje minėtus tikslus, Taryba:

- spręsdama 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, priima skatinančias priemones, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą;
- kvalifikuota balsų dauguma Komisijos pasiūlymu teikia rekomendacijas.

150 straipsnis (ex 127 straipsnis)

1. Bendrija įgyvendina profesinio mokymo politiką, kuri remia ir papildo valstybių narių veiksmus, kartu pripažindama visišką valstybių narių atsakomybę už profesinio mokymo turinį ir organizavimą.

2. Bendrija savo veiksmiais siekia:

- palengvinti prisitaikyti prie pramonės permainų, ypač vykstant profesiniam mokymui ir perkvalifikavimui;
- tobulinti pradinį ir tolesnį profesinį mokymą siekiant palengvinti profesinę integraciją ir reintegraciją į darbo rinką;
- palengvinti profesinio mokymo prieinamumą ir skatinti instruktorių ir apmokamų asmenų, ypač jaunimo, judėjimą;
- skatinti švietimo ar mokymo įstaigų ir firmų bendradarbiavimą mokymo srityje;
- plėtoti keitimąsi informacija ir patirtimi bendrais valstybių narių mokymo sistemų klausimais.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą profesinio mokymo srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis.

4. Taryba, spręsdama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, priima priemones, padėsiančias siekti šiame straipsnyje nurodytų tikslų, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą.

XII ANTRAŠTINĖ DALIS (EX IX ANTRAŠTINĖ DALIS)

Kultūra

151 straipsnis (ex 128 straipsnis)

1. Bendrija prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbdama jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu iškelddama bendrą kultūros paveldą.

2. Bendrija veikia siekdama skatinti valstybės nares bendradarbiauti, o prireikus – paremti ir papildyti jų veiklą šiose srityse:

- Europos tautų kultūros ir istorijos geresnio pažinimo ir populiarinimo;
- europinės reikšmės kultūros paveldo išsaugojimo ir apsaugos;
- nekomercinių kultūrinių mainų;
- meninės ir literatūrinės kūrybos, įskaitant audiovizualinę sritį.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą kultūros srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis, ypač su Europos Taryba.

4. Bendrija į kultūros aspektus atsižvelgia imdamasi veiksmų pagal kitas šios Sutarties nuostatas, visų pirma siekdama gerbti ir skatinti savo kultūrų įvairovę.

5. Kad padėtų siekti šiame straipsnyje minėtų tikslų, Taryba:

- spręsdama 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir pasikonsultavusi su Regionų komitetu, priima skatinamąsias priemones, išskyrus bet kokį valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą. Veikdama 251 straipsnyje nurodyta tvarka, Taryba visais atvejais sprendžia vieningai;
- vieningai spręsdama Komisijos pasiūlymu teikia rekomendacijas.

XIII ANTRAŠTINĖ DALIS (ex X antraštinė dalis)

Visuomenės sveikata

152 straipsnis (ex 129 straipsnis)

1. Žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

Bendrija, savo veikla papildydama valstybių narių politiką, siekia gerinti visuomenės sveikatą, užkirsti kelią žmonių negalavimams ir ligoms bei pašalinti pavojaus žmonių sveikatai šaltinius. Tokia veikla apima kovą su labiausiai sveikatą pakertančiomis ligomis skatinant jų priežasčių, plitimo ir profilaktikos tyrimus, taip pat skleidžiant informaciją ir plėtojant švietimą sveikatos klausimais.

Bendrija papildo valstybių narių veiklą mažinant su narkotikais siejamą žalą sveikatai, taip pat plėtojant informavimą ir prevenciją.

2. Bendrija skatina valstybių narių bendradarbiavimą šiame straipsnyje nurodytose srityse ir prireikus remia jų veiksmus.

Valstybės narės, palaikydamos ryšį su Komisija, savitarpiai koordinuoja politikos kryptis ir programas 1 dalyje nurodytose srityse. Komisija, palaikydama glaudų ryšį su valstybėmis narėmis, gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos tokiam koordinavimui remti.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą visuomenės sveikatos srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis.

4. Taryba, sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, šiame straipsnyje nurodytų tikslų padeda siekti imdamasi:

- a) priemonių, nustatančių aukštus žmogaus kilmės organų ir medžiagų, kraujo ir kraujo darinių kokybės bei saugos standartus; šios priemonės jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis apsaugos priemonių arba jas sugriežtinti;
- b) nukrypstant nuo 37 straipsnio – priemonių veterinarijos ir fitosanitarijos srityse, kuriomis tiesiogiai siekiama apsaugoti visuomenės sveikatą;
- c) skatinamųjų priemonių, skirtų žmonių sveikatingumui saugoti bei gerinti, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą.

Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, Komisijos pasiūlymu taip pat gali šiame straipsnyje nurodytais tikslais teikti rekomendacijas.

5. Bendrija savo veikloje visuomenės sveikatos srityje visiškai pripažįsta valstybių narių atsakomybę už sveikatos paslaugų ir sveikatos priežiūros organizavimą bei teikimą. Konkrečiai šio straipsnio 4 dalies a punkte nurodytos priemonės neturi įtakos nacionalinėms nuostatomis dėl organų ir kraujo donorystės ar naudojimo medicinos tikslams.

XIV ANTRAŠTINĖ DALIS (ex XI antraštinė dalis)

Vartotojų apsauga

153 straipsnis (ex 129a straipsnis)

1. Siekdama remti vartotojų interesus ir užtikrinti vartotojų aukšto lygio apsaugą, Bendrija padeda užtikrinti vartotojų sveikatą, saugą ir ekonominius interesus, taip pat skatinti jų teisę į informaciją, šviečiamąją veiklą ir burtis į organizacijas savo interesams ginti.

2. Į vartotojų apsaugos reikalavimus atsižvelgiama nustatant bei įgyvendinant kitas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

3. Bendrija šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų padeda siekti:

- a) priemonėmis, kurios pagal 95 straipsnį priimamos vidaus rinkos sukūrimui užbaigti;
- b) priemonėmis, kuriomis remiama, papildoma ir stebima valstybių narių vykdoma politika.

4. Taryba, sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, imasi šio straipsnio 3 dalies b punkte nurodytų priemonių.

5. Priemonės, kurių buvo imtasi pagal 4 dalį, jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis apsaugos priemonių arba imtis griežtesnių apsaugos priemonių. Tokios priemonės turi atitikti šią Sutartį. Apie jas pranešama Komisijai.

XV ANTRAŠTINĖ DALIS (ex XII ANTRAŠTINĖ DALIS)

Transeuropiniai tinklai

154 straipsnis (ex 129b straipsnis)

1. Kad padėtų pasiekti 14 ir 158 straipsniuose nurodytus tikslus ir suteiktų Sąjungos piliečiams, ūkio subjektams ir regioninėms bei vietinėms bendruomenėms galimybę gauti visą vidaus sienų neturinčios erdvės teikiamą naudą, Bendrija prisideda prie transeuropinių tinklų kūrimo ir plėtojimo transporto, telekomunikacijų ir energijos infrastruktūrų srityse.

2. Atvirų ir konkurencingų rinkų sistemoje Bendrija savo veikla siekia remti nacionalinių tinklų tarpusavio ryšį ir sąveiką, taip pat galimybę tokiais tinklais naudotis. Ji ypač atsižvelgia į poreikį susieti salas, regionus, neturinčius prieigos prie jūros, bei periferinius regionus su centriniais Bendrijos regionais.

155 straipsnis (ex 129c straipsnis)

1. Kad pasiektų 154 straipsnyje minėtus tikslus, Bendrija:

- nustato gaires, taikomas transeuropinių tinklų srityje numatytų priemonių tikslams, prioritetams ir bendroms linkmėms; šiose gairėse nustatomi bendrų interesų projektai;
- įgyvendina priemones, kurių galėtų prireikti užtikrinant tinklų tarpusavio sąveiką, ypač techninio standartizavimo srityje;
- gali remti valstybių narių remiamus bendrų interesų projektus, nustatytus pirmojoje įtraukoje nurodytose gairėse, rengdama galimybių studijas, teikdama paskolų garantijas arba palūkanų subsidijas; Bendrija taip pat gali prisidėti prie konkrečių projektų valstybėse narėse transporto infrastruktūros srityje finansavimo per Sanglaudos fondą, įsteigtą pagal 161 straipsnį.

Savo veikloje Bendrija atsižvelgia į galimą tų projektų ekonominį gyvybingumą.

2. Palaikydamos ryšį su Komisija, valstybės narės savitarpiai koordinuoja nacionaliniu lygiu įgyvendinamą politiką, kuri gali turėti didelę įtaką siekiant 154 straipsnyje nurodytų tikslų. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos tokiam koordinavimui skatinti.

3. Bendrija gali nuspręsti bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis savitarpio interesus atitinkantiems projektams skatinti ir tinklų tarpusavio sąveikai užtikrinti.

156 straipsnis (ex 129d straipsnis)

155 straipsnio 1 dalyje minėtas gaires ir kitas priemones Taryba patvirtina sprendžiamą 251 straipsnyje nustatytą tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Gairėms ir bendrų interesų projektams, susijusiems su valstybės narės teritorija, reikalingas tos valstybės narės pritarimas.

XVI ANTRAŠTINĖ DALIS (ex XIII antraštinė dalis)

Pramonė

157 straipsnis (ex 130 straipsnis)

1. Bendrija ir valstybės narės užtikrina, kad būtų sudarytos Bendrijos pramonės konkurencingumui reikalingos sąlygos.

Tuo tikslu pagal atvirų ir konkurencingų rinkų sistemą jų veikla yra siekiama:

- spartinti pramonės prisitaikymą prie struktūrinių pokyčių;
- skatinti palankios aplinkos, įmonių, ypač mažųjų ir vidutinių, iniciatyvai ir plėtrai visoje Bendrijoje kūrimą;
- skatinti aplinkos, palankios įmonėms bendradarbiauti, kūrimą;
- siekti geriau panaudoti inovacijų, mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros politikos sukuriamą pramonės potencialą.

2. Valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje, palaikydamos ryšį su Komisija, o prireikus koordinuoja savo veiklą. Komisija gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šiam koordinavimui skatinti.

3. Bendrija 1 dalyje išdėstytų tikslų padeda siekti vykdydama savo politikos kryptis ir veiklą pagal kitas šios Sutarties nuostatas. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, gali vieningai nuspręsti dėl konkrečių priemonių, remiančių valstybių narių veiklą, kuria siekiama 1 dalyje išdėstytų tikslų.

Ši antraštinė dalis nesuteikia Bendrijai pagrindo imtis kokių nors priemonių, galinčių iškreipti konkurenciją.

XVII ANTRAŠTINĖ DALIS (ex XIV antraštinė dalis)

Ekonominė ir socialinė sanglauda

158 straipsnis (ex 130a straipsnis)

Kad skatintų visokeriopą darnią plėtrą, Bendrija plėtoja ir vykdo savo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę ir socialinę sanglaudą.

Bendrija ypač siekia mažinti regionų plėtros lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų arba salų, įskaitant kaimo vietas, atsilikimą.

159 straipsnis (ex 130b straipsnis)

Valstybės narės savo ekonominę politiką vykdo ir ją koordinuoja taip, kad būtų siekiama ir 158 straipsnyje išdėstytų tikslų. Nustatant bei įgyvendinant Bendrijos politikos kryptis ir veiksmus bei kuriant vidaus rinką atsižvelgiama į 158 straipsnyje išdėstytus tikslus ir prisidedama prie jų siekimo. Bendrijai siekti šių tikslų padeda ir veikla, kurios ji imasi panaudodama struktūrinius fondus (Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Orientavimo skyrių, Europos socialinį fondą, Europos regioninės plėtros fondą), Europos investicijų banką ir kitus esamus finansinius instrumentus.

Komisija kas treji metai pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui pranešimą apie ekonominės ir socialinės sanglaudos linkme pasiektą pažangą ir apie tai, kaip įvairios šiame straipsnyje numatytos priemonės padėjo jos siekti. Prireikus prie šio pranešimo pridedami atitinkami pasiūlymai.

Jei pasirodytų, kad reikia imtis konkrečių veiksmų, nesusijusių su fondais ir nepakenkiant priemonėms, kurių imtasi kitų Bendrijos politikos sričių sistemoje, tokių veiksmų Taryba gali imtis sprendama vieningai ir remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir Regionų komitetu.

160 straipsnis (ex 130c straipsnis)

Europos regioninės plėtros fondo paskirtis – padėti ištaisyti pagrindinius Bendrijos regionų pusiausvyros sutrikimus prisidedant prie atsiliekančių regionų plėtros bei struktūrinio prisitaikymo ir nuosmukį patiriančių pramoninių regionų pertvarkos.

161 straipsnis (ex 130d straipsnis)

Nepažeisdama 162 straipsnio, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gavusi Europos Parlamento pritarimą ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, sprendama vieningai nustato struktūrinių fondų uždavinius, prioritetinius tikslus ir sąrangą, galinčią apimti ir fondų grupavimą. Taryba, sprendama ta pačia tvarka, taip pat nustato jiems taikytinas bendras taisykles ir nuostatas, reikalingas jų veiksmingumui ir fondų koordinavimui tarpusavyje bei su kitais esamais finansiniais instrumentais.

Tarybos ta pačia tvarka įsteigtas Sanglaudos fondas teikia finansinę paramą aplinkos apsaugos ir transeuropinių tinklų projektams transporto infrastruktūros srityje.

162 straipsnis (ex 130e straipsnis)

Su Europos regioninės plėtros fondu susijusius vykdomuosius sprendimus Taryba priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Orientavimo skyriui bei Europos socialiniam fondui ir toliau taikomi atitinkamai 37 ir 148 straipsniai.

XVIII ANTRAŠTINĖ DALIS (ex XV antraštinė dalis)

Moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra

163 straipsnis (ex 130f straipsnis)

1. Bendrijos tikslas – stiprinti Bendrijos pramonės mokslinį bei technologinį pagrindą ir skatinti pramonę tapti konkurencingesnę tarptautiniu mastu, kartu remiant visus mokslinius tyrimus, kurie, manoma, yra reikalingi pagal kitus šios Sutarties skyrius.
2. Šiuo tikslu Bendrija visoje Bendrijoje skatina įmones, įskaitant mažąsias ir vidutines, mokslinių tyrimų centrus ir universitetus plėsti aukšto lygio mokslinius tyrimus ir tobulinti technologijas; ji remia jų pastangas savitarpiai bendradarbiauti pirmiausia siekiant, kad įmonės galėtų visiškai išnaudoti vidaus rinkos potencialą, ypač padarant prieinamus nacionalinius viešuosius konkursus, apibrėžiant bendrus standartus ir šalinant teises bei fiskalines tokio bendradarbiavimo kliūtis.
3. Visa Bendrijos veikla pagal šią Sutartį mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srityje, įskaitant parodomuosius projektus, nustatoma ir atliekama laikantis šios antraštinės dalies nuostatų.

164 straipsnis (ex 130g straipsnis)

Siekdama šių tikslų ir papildydama valstybių narių veiklą, Bendrija imasi tokių veiksmų:

- a) skatindama įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų savitarpio bendradarbiavimą, įgyvendina mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir parodomąsias programas;
- b) skatina Bendrijos bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo srityse;
- c) skleidžia ir veiksmingai panaudoja Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos rezultatus;
- d) skatina mokslo darbuotojų mokymą ir laisvą judėjimą Bendrijoje.

165 straipsnis (ex 130h straipsnis)

1. Bendrija ir valstybės narės savo mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veiklą koordinuoja taip, kad nacionalinė politika ir Bendrijos politika būtų savitarpiai suderintos.
2. Glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šio straipsnio 1 dalyje nurodytam koordinavimui remti.

166 straipsnis (ex 130i straipsnis)

1. Taryba, sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, priima visas Bendrijos veiklos kryptis nustatančią daugiametę pamatinę programą.

Pamatinė programa:

- nustato mokslinius ir technologinius tikslus, kurių siekiama 164 straipsnyje numatyta veikla, ir įtvirtina atitinkamus prioritetus;
- nurodo tokios veiklos bendrąsias linkmes;
- nustato Bendrijos finansinio dalyvavimo, vykdančios pamatinę programą, maksimalią bendrą sumą ir išsamias taisykles bei atitinkamas jos dalis kiekvienai nustatytai veiklos sričiai.

2. Keičiantis aplinkybėms pamatinė programa yra pritaikoma arba papildoma.

3. Pamatinė programa įgyvendinama, vykdančios konkrečias kiekvienai veiklos sričiai parengtas programas. Kiekvienoje konkrečioje programoje nustatomos išsamios įgyvendinimo taisyklės, apibrėžiama jos trukmė ir numatomos reikalingos priemonės. Konkrečiose programose nustatytų reikalingų lėšų suma negali viršyti maksimalios bendros sumos, nustatytos pamatinei programai ir kiekvienai veiklos sričiai.

4. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina konkrečias programas.

167 straipsnis (ex 130j straipsnis)

Daugiametei pamatinei programai įgyvendinti Taryba:

- nustato įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo taisykles;
- patvirtina mokslinių tyrimų rezultatų skleidimą reglamentuojančias taisykles.

168 straipsnis (ex 130k straipsnis)

Įgyvendinant daugiametę pamatinę programą gali būti priimami sprendimai dėl papildomų programų, kuriose dalyvauja tik tam tikros valstybės narės, jas finansuojančios atsižvelgiant į galimą Bendrijos dalyvavimą.

Taryba priima papildomoms programoms taikytinas taisykles, svarbiausia, reglamentuojančias žinių skleidimą ir prieinamumą kitoms valstybėms narėms.

169 straipsnis (ex 130l straipsnis)

Įgyvendindama daugiametę pamatinę programą, Bendrija, susitarusi su suinteresuotomis valstybėmis narėmis, gali nuspręsti dalyvauti mokslinių tyrimų ir plėtros programose, kurių imasi kelios valstybės narės, taip pat dalyvauti toms programoms vykdyti sukurtose struktūrose.

170 straipsnis (ex 130m straipsnis)

Įgyvendindama daugiametę pamatinę programą, Bendrija gali nuspręsti bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis organizacijomis Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo srityse.

Konkretūs tokio bendradarbiavimo būdai gali būti nustatomi Bendrijos ir atitinkamų trečiųjų šalių susitarimuose, dėl kurių vedamos derybos ir kurie sudaromi pagal 300 straipsnį.

171 straipsnis (ex 130n straipsnis)

Bendrija gali kurti bendras įmones ar kokias nors kitas struktūras, reikalingas Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo programoms veiksmingai vykdyti.

172 straipsnis (ex 130o straipsnis)

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kvalifikuota balsų dauguma priima 171 straipsnyje nurodytas nuostatas.

167, 168 ir 169 straipsniuose nurodytas nuostatas Taryba priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Papildomoms programoms priimti reikalingas suinteresuotų valstybių narių sutikimas.

173 straipsnis (ex 130p straipsnis)

Kiekvienų metų pradžioje Komisija siunčia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą. Pranešime pateikiama informacija apie mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą bei rezultatų skleidimą praėjusiais metais ir einamųjų metų darbo programą.

XIX ANTRAŠTINĖ DALIS (ex XVI antraštinė dalis)

Aplinka

174 straipsnis (ex 130r straipsnis)

1. Bendrijos aplinkos politika padeda siekti šių tikslų;

- išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę;
- saugoti žmonių sveikatą;
- apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius;
- remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.

2. Bendrijos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio atsižvelgiant į skirtingų Bendrijos regionų būklės įvairovę. Ši politika yra grindžiama atsargumo principu bei principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad atlygina teršėjas.

Šiuo požiūriu aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkančios derinimo priemonės prirėkus apima ir apsaugos sąlygą, leidžiančią valstybėms narėms dėl neekonominių aplinkos priežasčių imtis laikinų priemonių, kartu taikant joms Bendrijos tikrinimo tvarką.

3. Rengdama savo aplinkos politiką, Bendrija atsižvelgia į:

- turimus mokslo ir techninius duomenis;
- aplinkos sąlygas įvairiuose Bendrijos regionuose;

- galimą veiklos arba neveikimo naudą ir išlaidas;
- visos Bendrijos ekonominę bei socialinę plėtrą ir darnią jos regionų plėtrą.

4. Atitinkamose savo kompetencijos srityse Bendrija ir valstybės narės bendradarbiauja su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis. Bendrijos bendradarbiavimo būdai gali būti nustatomi Bendrijos ir atitinkamų trečiųjų šalių susitarimuose, dėl kurių vedamos derybos ir kurie sudaromi pagal 300 straipsnį.

Pirmesnė pastraipa nepažeidžia valstybių narių kompetencijos vesti derybas tarptautinėse institucijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus.

175 straipsnis (ex 130s straipsnis)

1. Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, sprendžia, kokių veiksmų Bendrijai reikia imtis, kad būtų pasiekti 174 straipsnyje nurodyti tikslai.

2. Nukrypdama nuo 1 dalyje numatytų sprendimų priėmimo tvarkos ir nepažeisdama 95 straipsnio, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, vieningai priima:

- iš esmės fiskalinio pobūdžio nuostatas;
- miestų ir kaimų planavimo, žemės naudojimo, išskyrus atliekų tvarkymą bei bendro pobūdžio priemonės, ir vandens išteklių valdymo priemonės;
- priemones, turinčias didelės įtakos valstybėms narėms, kai šios renka skirtingus energijos šaltinius ir savo energijos tiekimo bendrą struktūrą.

Taryba pirmesnėje pastraipoje išdėstytomis sąlygomis nustato, dėl kurių šio straipsnio šioje dalyje nurodytų dalykų sprendimai priimami kvalifikuota balsų dauguma.

3. Kitose srityse siektinus prioritetinius tikslus nustatančias bendrąsias veiksmų programas Taryba priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Taryba, priklausomai nuo aplinkybių, sprendama pagal 1 arba 2 dalyje nurodytas sąlygas, priima šioms programoms įgyvendinti reikalingas priemones.

4. Nepažeidžiant tam tikrų Bendrijos lygmens priemonių, aplinkos politiką finansuoja ir įgyvendina valstybės narės.

5. Nepažeidžiant principo, kad teršėjas atlygina, jei 1 dalies nuostatomis grindžiamai priemonei prireikia valstybės narės valdžios institucijų išlaidų, Taryba tą priemonę nustatančiame akte numato atitinkamas nuostatas dėl:

- laikinų nukrypimų ir (arba)
- finansinės paramos, teikiamos iš Sanglaudos fondo, įsteigto pagal 161 straipsnį.

176 straipsnis (ex 130t straipsnis)

Pagal 175 straipsnį patvirtintos apsaugos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei ir toliau laikytis arba priimti griežtesnių apsaugos priemonių. Tokios priemonės privalo atitikti šią Sutartį. Apie jas pranešama Komisijai.

XX ANTRAŠTINĖ DALIS (ex XVII antraštinė dalis)

Bendradarbiavimas vystymosi labui

177 straipsnis (ex 130u straipsnis)

1. Bendradarbiavimo vystymosi labui srityje Bendrijos politika, papildanti valstybių narių vykdomos politikos kryptis, skatina:

- tvarų besivystančių šalių, pirmiausia turinčių nepalankiausias sąlygas, ekonominę ir socialinę vystymąsi;
- sklandžią ir laipsnišką besivystančių šalių integraciją į pasaulio ekonomiką;
- kovą su skurdu besivystančiose šalyse.

2. Bendrijos politika šioje srityje padeda siekti bendro tikslo – plėtoti ir įtvirtinti demokratiją ir teisinę valstybę bei gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves.

3. Bendrija ir valstybės narės laikosi įsipareigojimų ir atsižvelgia į tikslus, kuriems jos pritarė Jungtinėse Tautose ir kitose kompetentingose tarptautinėse organizacijose.

178 straipsnis (ex 130v straipsnis)

Į 177 straipsnyje nurodytus tikslus Bendrija atsižvelgia įgyvendinama įvairių sričių politika, kuri gali turėti poveikio besivystančioms šalims.

179 straipsnis (ex 130w straipsnis)

1. Nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka tvirtina priemones, reikalingas 177 straipsnyje nurodytiems tikslams įgyvendinti. Tokios priemonės gali būti daugiamečių programos.

2. Europos investicijų bankas pagal savo statute nustatytas sąlygas prisideda prie 1 dalyje nurodytų priemonių įgyvendinimo.

3. Šio straipsnio nuostatos neturi poveikio bendradarbiavimui su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalimis pagal AKR-EB konvenciją.

180 straipsnis (ex 130x straipsnis)

1. Bendrija ir valstybės narės koordinuoja savo politiką bendradarbiavimo vystymosi labui srityje ir konsultuojasi dėl savo pagalbos programų, taip pat ir tarptautinėse organizacijose ir per tarptautines konferencijas. Jos gali imtis bendrų veiksmų. Prireikus valstybės narės prisideda prie Bendrijos pagalbos programų įgyvendinimo.

2. Komisija gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šio straipsnio 1 dalyje nurodytam koordinavimui remti.

181 straipsnis (ex 130y straipsnis)

Atitinkamose savo kompetencijos srityse Bendrija ir valstybės narės bendradarbiauja su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis. Bendrijos bendradarbiavimo sąlygos gali būti nustatomos Bendrijos ir atitinkamų trečiųjų šalių susitarimuose, dėl kurių vedamos derybos ir kurie sudaromi pagal 300 straipsnį.

Pirmesnė pastraipa nepažeidžia valstybių narių kompetencijos vesti derybas tarptautinėse institucijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus.

KETVIRTOJI DALIS

ASOCIACIJA SU UŽJŪRIO ŠALIMIS IR TERITORIJOMIS

182 straipsnis (ex 131 straipsnis)

Valstybės narės susitaria dėl Bendrijos asociacijos su ne Europos šalimis ir teritorijomis, kurios palaiko ypatingus santykius su Danija, Prancūzija, Nyderlandais ir Jungtine Karalyste. Šios šalys ir teritorijos (toliau – šalys ir teritorijos) išvardijamos šios Sutarties II priede.

Šios asociacijos tikslas – skatinti tų šalių ir teritorijų ekonominę ir socialinę plėtrą bei užmegzti glaudžius jų tarpusavio ekonominius santykius ir su Bendrija kaip visuma.

Pagal šios Sutarties preambulėje išdėstytus principus asociacija pirmiausia turi būti naudinga šių šalių ir teritorijų gyventojų interesams ir gerovei, kad ekonominė, socialinė ir kultūrinė raida atitiktų jų siekius.

183 straipsnis (ex 132 straipsnis)

Asociacija siekiama šių uždavinių:

1. Prekybai su šalimis ir teritorijomis valstybės narės taiko tą patį režimą, kokį jos pagal šią Sutartį nustato viena kitai.
2. Kiekviena šalis ir teritorija prekybai su valstybėmis narėmis ir kitomis šalimis bei teritorijomis taiko tokį pat režimą kaip ir Europos valstybei, su kuria palaiko ypatingus santykius.
3. Valstybės narės prisideda prie investicijų, kurių reikia šių šalių ir teritorijų laipsniškam vystymuisi.

4. Bendrijos finansuojamoms investicijoms skelbiami konkursai ir pasiūlymai yra lygiais pagrindais atviri visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie yra valstybės narės arba šalių ir teritorijų nacionaliniai subjektai.

5. Valstybių narių santykiuose su šalimis ir teritorijomis piliečių ir bendrovių arba firmų įsisteigimo teisė be jokios diskriminacijos reglamentuojama pagal įsisteigimo teisei skirtame skyriuje išdėstytas nuostatas ir tvarką, atsižvelgiant į specialias nuostatas, nustatytas pagal 187 straipsnį.

184 straipsnis (ex 133 straipsnis)

1. Importo muitai šalių ir teritorijų kilmės prekėms, įvežamoms į valstybes nares, draudžiami taip, kaip draudžiami muitai valstybių narių tarpusavio prekyboje pagal šios Sutarties nuostatas.

2. Importo muitai prekėms, įvežamoms į šalis ir teritorijas iš valstybių narių arba kitų šalių ir teritorijų, draudžiami pagal 25 straipsnio nuostatas.

3. Tačiau šalys ir teritorijos gali rinkti muitus savo plėtros ir industrializavimo reikmėms arba savo biudžeto įplaukoms papildyti.

Pirmesnėje pastraipoje minimi muitai negali viršyti iš valstybės narės, su kuria šalis ar teritorija palaiko ypatingus santykius, importuojamoms prekėms taikomų muitų.

4. Šio straipsnio 2 dalis netaikoma šalims ir teritorijoms, kurios dėl ypatingų joms privalomų tarptautinių įpareigojimų jau taiko nediskriminacinį muitų tarifą.

5. Muitų prekėms, importuojamoms į šalis ir teritorijas, įvedimas ar bet koks pakeitimas nei teisiškai, nei faktiškai, nei tiesiogiai ar netiesiogiai neturi diskriminuoti importo iš skirtingų valstybių narių.

185 straipsnis (ex 134 straipsnis)

Jei pritaikius 184 straipsnio 1 dalį muitų, taikomų prekėms, įvežamoms iš trečiosios šalies į šalį arba teritoriją, dydis gali nukreipti prekybos srautą kurios nors valstybės narės nenaudai, ši gali prašyti Komisiją pasiūlyti kitoms valstybėms narėms imtis priemonių padėčiai pataisyti.

186 straipsnis (ex 135 straipsnis)

Atsižvelgiant į visuomenės sveikatos, visuomenės saugumo arba viešosios tvarkos nuostatas, darbuotojų judėjimo iš šalių ir teritorijų į valstybes nares ir darbuotojų judėjimo iš valstybių narių į šalis ir teritorijas laisvė reglamentuojama vėliau sudaromais ir valstybių narių vieningai patvirtinamais susitarimais.

187 straipsnis (ex 136 straipsnis)

Remdamasi šių šalių ir teritorijų asociacijos su Bendrija įgyta patirtimi ir šioje Sutartyje nustatytais principais, Taryba vieningai nustato šių šalių ir teritorijų asociacijos su Bendrija išsamias taisykles ir tvarką.

188 straipsnis (ex 136a straipsnis)

182–187 straipsnių nuostatos Grenlandijai taikomos atsižvelgiant į konkrečias Grenlandijai skirtas nuostatas, išdėstytas prie šios Sutarties pridedamame Protokole dėl Grenlandijai skirtų priemonių.

PENKTOJI DALIS

BENDRIJOS INSTITUCIJOS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

Institucijas reglamentuojančios nuostatos

1 SKYRIUS

Institucijos

1 skirsnis

Europos Parlamentas

189 straipsnis (ex 137 straipsnis)

Europos Parlamentas, kurį sudaro į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovai, vykdo šia Sutartimi jam suteiktus įgaliojimus.

Europos Parlamento narių skaičius neviršija septynių šimtų.

190 straipsnis (ex 138 straipsnis)

1. Į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovai į Europos Parlamentą renkami remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.

2. Kiekvienoje valstybėje narėje renkamų atstovų skaičius yra toks:

Belgija	25
Danija	16
Vokietija	99
Graikija	25
Ispanija	64
Prancūzija	87

Airija	15
Italija	87
Liuksemburgas	6
Nyderlandai	31
Austrija	21

Portugalija	25
Suomija	16
Švedija	22
Jungtinė Karalystė	87

Darant šio straipsnio šios dalies pakeitimus, valstybėse narėse renkamų atstovų skaičius turi užtikrinti atitinkamą į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovavimą.

3. Atstovai renkami penkerių metų kadencijai.

4. Europos Parlamentas parengia pasiūlymą dėl rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise pagal visose valstybėse narėse taikomą vienodą tvarką arba pagal visoms valstybėms narėms bendrus principus.

Gavusi visos sudėties Europos Parlamento daugumos narių patvirtintą pritarimą, Taryba, sprendama vieningai, nustato atitinkamas nuostatas, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

5. Europos Parlamentas, paprašęs Komisijos nuomonės ir vieningai pritarus Tarybai, patvirtina nuostatus ir bendras sąlygas, reglamentuojančias jo narių pareigas.

191 straipsnis (ex 138a straipsnis)

Europos masto politinės partijos yra svarbus Sąjungos integracijos veiksnys. Jos prisideda prie Sąjungos piliečių europietiško sąmoningumo ugdymo ir padeda išreikšti Sąjungos piliečių politinę valią.

192 straipsnis (ex 138b straipsnis)

Šioje Sutartyje numatytu mastu Europos Parlamentas Bendrijos teisės aktų priėmimo procese dalyvauja 251 ir 252 straipsniuose nustatyta tvarka naudodamasis savo įgaliojimais ir duodamas savo sutikimą arba teikdamas patarimojo pobūdžio nuomones.

Europos Parlamentas, sprenddamas savo narių balsų dauguma, gali paprašyti, kad Komisija pateiktų bet kokią atitinkamą pasiūlymą klausimais, kuriais, jo nuomone, šiai Sutarčiai įgyvendinti reikalingas Bendrijos teisės aktas.

193 straipsnis (ex 138c straipsnis)

Atlikdamas savo pareigas, Europos Parlamentas ketvirtadalio savo narių prašymu gali sudaryti laikinąjį Tyrimo komitetą, kuris, nepažeisdamas kitoms institucijoms ar organams šios Sutarties suteiktų įgaliojimų, tirtų įtariamus pažeidimus ar netinkamą administravimą įgyvendinant Bendrijos teisę, išskyrus atvejus, kai tuos įtariamus faktus nagrinėja teismai, ir tol, kol bus baigtas tos bylos teisminis nagrinėjimas.

Pateikęs savo ataskaitą, laikinasis Tyrimo komitetas nustoja veikti.

Išsamias naudojimąsi tyrimo teise reglamentuojančias nuostatas bendru sutarimu nustato Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija.

194 straipsnis (ex 138d straipsnis)

Kiekvienas Sąjungos pilietis, taip pat kiekvienas valstybėje narėje gyvenantis ar savo registruotą buveinę turintis fizinis arba juridinis asmuo turi teisę individualiai arba kartu su kitais piliečiais ar asmenimis pateikti Europos Parlamentui petiją bet kokių reikalų, priklausančių Bendrijos veiklos sritims ir turinčių jam ar jai tiesioginį poveikį.

195 straipsnis (ex 138e straipsnis)

1. Europos Parlamentas skiria ombudsmeną, turintį įgaliojimus priimti kiekvieno Sąjungos piliečio arba kiekvieno valstybėje narėje gyvenančio ar savo registruotą buveinę turinčio fizinio arba juridinio asmens skundus dėl netinkamo administravimo atvejų Bendrijos institucijų ar įstaigų veikloje, išskyrus Teisingumo Teismą ir Pirmosios instancijos teismą, kai šie vykdo teismines funkcijas.

Eidamas savo pareigas, ombudsmenas, jo nuomone, reikalingus tyrimus atlieka arba savo paties iniciatyva, arba remdamasis jam tiesiogiai ar per Europos Parlamento narį pateiktais skundais, išskyrus atvejus, kai įtariamieji faktai yra ar buvo nagrinėjami teismine tvarka. Tais atvejais, kai ombudsmenas nustato netinkamo administravimo atvejį, jis šiuo reikalu kreipiasi į atitinkamą instituciją, kuri per tris mėnesius privalo informuoti jį apie savo požiūrį. Paskui ombudsmenas siunčia pranešimą Europos Parlamentui ir atitinkamai institucijai. Skundą pateikęs asmuo informuojamas apie tokių tyrimų rezultatus.

Ombudsmenas Europos Parlamentui pateikia metų pranešimą apie savo tyrimų rezultatus.

2. Ombudsmenas skiriamas po kiekvienų Europos Parlamento rinkimų visai Parlamento kadencijai. Ombudsmenas gali būti skiriamas kitai kadencijai.

Europos Parlamento prašymu Teisingumo Teismas gali ombudsmeną atleisti, jei jis nebeatitinka šioms pareigoms keliamų reikalavimų arba yra kaltas padaręs sunkų nusižengimą.

3. Eidamas savo pareigas, ombudsmenas yra visiškai nepriklausomas. Eidamas savo pareigas, jis nesiekia gauti ir nepriima niekieno nurodymų. Per savo kadenciją ombudsmenas negali turėti jokio kito mokamo ar nemokamo darbo.

4. Europos Parlamentas, pasiteiravęs Komisijos nuomonės ir gavęs kvalifikuota balsų dauguma sprendžiančios Tarybos patvirtinimą, nustato ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančius nuostatus ir bendras sąlygas.

196 straipsnis (ex 139 straipsnis)

Europos Parlamentas renkasi į metines sesijas. Nešaukiamas jis susirenka antrąjį kovo mėnesio antradienį.

Daugumos savo narių, Tarybos arba Komisijos prašymu Europos Parlamentas gali rinktis į neeilines sesijas.

197 straipsnis (ex 140 straipsnis)

Europos Parlamentas iš savo narių išsirenka pirmininką ir biurą.

Komisijos nariai gali dalyvauti visuose posėdžiuose ir jų pačių prašymu būti išklausomi Komisijos vardu.

Komisija žodžiu arba raštu atsako į Europos Parlamento ar jo narių jai pateiktus klausimus.

Europos Parlamentas išklauso Tarybą Tarybos darbo tvarkos taisyklėse nustatytais sąlygomis.

198 straipsnis (ex 141 straipsnis)

Išskyrus atvejus, kai šioje Sutartyje nustatyta kitaip, Europos Parlamentas priima sprendimus absoliučia atiduotų balsų dauguma.

Kvorumo dydį nustato Darbo tvarkos taisyklės.

199 straipsnis (ex 142 straipsnis)

Europos Parlamentas savo narių balsų dauguma priima savo Darbo tvarkos taisykles.

Europos Parlamento posėdžių medžiaga skelbiama jo Darbo tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka.

200 straipsnis (ex 143 straipsnis)

Europos Parlamentas viešame posėdyje apsvarsto Komisijos jam pateiktą bendrą metų pranešimą.

201 straipsnis (ex 144 straipsnis)

Jei Europos Parlamente siūloma pareikšti nepasitikėjimą Komisijos veikla, balsuoti dėl sprendimo jis gali tik praėjus ne mažiau kaip trims dienoms po tokio pasiūlymo pateikimo ir tik atviru balsavimu.

Jei pasiūlymas pareikšti nepasitikėjimą priimamas dviem trečdaliais atiduotų balsų, atitinkančių Europos Parlamento narių daugumą, Komisijos nariai visi drauge atsistatydina. Einamuosius reikalus jie tvarko tol, kol yra pakeičiami pagal 214 straipsnio nuostatas. Šiuo atveju Komisijos narių, paskirtų pakeisti, kadencija baigiasi tą dieną, kurią būtų pasibaigusi įpareigotų visų drauge atsistatydinti Komisijos narių kadencija.

2 skirsnis

Taryba

202 straipsnis (ex 145 straipsnis)

Kad šioje Sutartyje nustatyti tikslai būtų pasiekti, pagal joje numatytas nuostatas Taryba:

- užtikrina valstybių narių bendros ekonominės politikos sričių koordinavimą;
- turi galią priimti sprendimus;
- Tarybos priimamuose teisės aktuose suteikia Komisijai įgaliojimus įgyvendinti Tarybos nustatytas taisykles. Tokiems įgaliojimams vykdyti Taryba gali nustatyti tam tikrus reikalavimus. Ji taip pat turi teisę tam tikrais atvejais pati tiesiogiai naudotis šiais įgaliojimais. Minėtosios procedūros turi atitikti principus ir taisykles, kurias Taryba iš anksto vieningai nustato remdamasi Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento nuomonę.

203 straipsnis (ex 146 straipsnis)

Tarybą sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės ministro lygio atstovą, įgaliotą tos valstybės narės vyriausybės vardu priimti įsipareigojimus.

Taryboje paeiliui po šešis mėnesius pirmininkauja kiekviena valstybė narė Tarybos vieningai nustatyta seka.

204 straipsnis (ex 147 straipsnis)

Taryba renkasi šaukiama savo pirmininko iniciatyva arba vieno iš jos narių ar Komisijos prašymu.

205 straipsnis (ex 148 straipsnis)

1. Išskyrus atvejus, kai šioje Sutartyje yra nustatyta kitaip, Taryba sprendimus priima savo narių balsų dauguma.
2. Tais atvejais, kai Taryba sprendimus privalo priimti kvalifikuota balsų dauguma, jos narių balsai paskirstomi taip:

Belgija	5
Danija	3
Vokietija	10
Graikija	5
Ispanija	8
Prancūzija	10
Airija	3
Italija	10
Liuksemburgas	2
Nyderlandai	5
Austrija	4
Portugalija	5
Suomija	3
Švedija	4

Tarybos aktai laikomi priimtais, jeigu bent:

- 62 balsai yra už, kai ši Sutartis reikalauja, kad aktas būtų priimtas Komisijos pasiūlymu,
- 62 balsai yra už, kuriuos atidavė bent 10 narių, kitais atvejais.

3. Dalyvaujančių Tarybos narių arba jų atstovų susilaikymas balsuojant neužkerta kelio Tarybai priimti aktus, kurie turi būti priimti vieningai.

206 straipsnis (ex 150 straipsnis)

Balsuojant kiekvienas Tarybos narys gali taip pat atstovauti kitam Tarybos nariui, bet ne daugiau kaip vienam.

207 straipsnis (ex 151 straipsnis)

1. Iš valstybių narių nuolatinių atstovų sudarytas komitetas yra atsakingas už Tarybos darbo rengimą ir Tarybos jam pavestų užduočių atlikimą. Tarybos darbo tvarkos taisyklėse numatytais atvejais komitetas gali priimti procedūrinius sprendimus.

2. Tarybai padeda Generalinis sekretoriatas, už kurio veiklą yra atsakingas generalinis sekretorius – vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai, kuriam padeda generalinio sekretoriaus pavaduotojas, atsakingas už kasdienį vadovavimą Generaliniam sekretoriatui. Generalinį sekretorių ir generalinio sekretoriaus pavaduotoją vieningai skiria Taryba.

Taryba sprendžia dėl Generalinio sekretoriato organizavimo.

3. Taryba priima savo Darbo tvarkos taisykles.

Kad būtų galima taikyti 255 straipsnio 3 dalį, Taryba šiose taisyklėse detaliau išdėsto sąlygas, kuriomis visuomenei prieinami Tarybos dokumentai. Kad būtų galima taikyti šio straipsnio šią dalį, Taryba nustato, kada ji turi būti laikoma veikiančia kaip teisės aktų leidimo institucija, kad tais atvejais būtų galima padaryti dokumentus lengviau prieinamus ir kartu išlaikyti jos sprendimų priėmimo procesą veiksmingą. Bet kuriuo atveju, kai Taryba veikia kaip teisės aktų leidėja, balsavimo rezultatai ir balsavimo motyvai, taip pat užprotokuluoti pareiškimai yra vieši.

208 straipsnis (ex 152 straipsnis)

Taryba gali Komisijos prašyti atlikti bet kurį tyrimą, jos nuomone, pageidautiną siekiant bendrų tikslų, ir pateikti jai atitinkamus pasiūlymus.

209 straipsnis (ex 153 straipsnis)

Taryba, susipažinusi su Komisijos nuomone, patvirtina šioje Sutartyje nustatytų komitetų veiklos nuostatus.

210 straipsnis (ex 154 straipsnis)

Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, nustato Komisijos pirmininko ir narių bei Teisingumo Teismo pirmininko, teisėjų, generalinių advokatų ir sekretoriaus algas, išmokas ir pensijas. Ji, taip pat kvalifikuota balsų dauguma, nustato ir bet kokias vietoj darbo užmokesčio mokamas išmokas.

3 skirsnis

Komisija

211 straipsnis (ex 155 straipsnis)

Siekdama, kad bendroji rinka tinkamai veiktų ir plėtotųsi, Komisija:

- užtikrina, kad šios Sutarties nuostatos ir priemonės, kurių jomis vadovaudamosi imasi institucijos, būtų taikomos;

- rengia rekomendacijas arba teikia nuomones šioje Sutartyje aptariamais klausimais, kai to aiškiai reikalauja Sutartis arba kai Komisija mano, kad to reikia;
- turi savarankišką sprendimo teisę ir šioje Sutartyje nustatytu būdu dalyvauja rengiant Tarybos ir Europos Parlamento aktus;
- Tarybos įgaliota įgyvendina jos nustatytas taisykles.

212 straipsnis (ex 156 straipsnis)

Komisija kasmet ne vėliau kaip likus vienam mėnesiui iki Europos Parlamento sesijos pradžios paskelbia bendrą pranešimą apie Bendrijos veiklą.

213 straipsnis (ex 157 straipsnis)

1. Komisija susideda iš 20 narių, kurie parenkami pagal jų bendrą kompetenciją ir kurių nepriklausomumas nekelia abejonų.

Vieningai priimtu Tarybos sprendimu Komisijos narių skaičius gali būti pakeistas.

Komisijos nariais gali būti tik valstybių narių piliečiai.

Komisijoje privalo būti bent po vieną kiekvienos valstybės narės pilietį, bet negali būti daugiau kaip du tos pačios valstybės narės pilietybę turintys nariai.

2. Bendrijos bendram interesui Komisijos nariai, eidami savo pareigas, yra visiškai nepriklausomi.

Eidami šias pareigas, jie nesiekia gauti ir nepriima jokios vyriausybės ar bet kurio kito subjekto nurodymų. Jie susilaiko nuo bet kokios su savo pareigomis nesuderinamos veiklos. Kiekviena valstybė narė įsipareigoja gerbti šį principą ir nesiekti paveikti Komisijos narių, kai jie atlieka savo užduotis.

Per savo kadenciją Komisijos nariai negali turėti jokio kito mokamo ar nemokamo darbo. Pradėdami eiti savo pareigas jie iškilmingai pasižada per savo kadenciją ir jai pasibaigus gerbti su savo pareigomis susijusius įsipareigojimus, ypač savo pareigą sąžiningai ir apdairiai elgtis nustoję eiti šias pareigas, sutikdami eiti tam tikras skiriamąsias pareigas ar gauti tam tikrą naudą. Pažeidus šiuos įsipareigojimus, Teisingumo Teismas, Tarybai ar Komisijai kreipusis, gali nuspręsti, kad atitinkamas narys, atsižvelgiant į aplinkybes, arba atstatydinamas pagal 216 straipsnį, arba netenka teisės į pensiją ar kitas ją pakeičiančias išmokas.

214 straipsnis (ex 158 straipsnis)

1. Komisijos nariai šio straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka skiriami penkerių metų kadencijai, prireikus atsižvelgiant į 201 straipsnį.

Jie gali būti paskiriami kitai kadencijai.

2. Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu pasiūlo asmenį, kurį jos ketina skirti Komisijos pirmininku; pasiūlytąjį asmenį tvirtina Europos Parlamentas.

Valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu su pasiūlytu į pirmininko pareigas asmeniu pasiūlo kitus asmenis, kuriuos jos ketina skirti Komisijos nariais.

Šitaip pasiūlytą Komisijos pirmininką ir kitus jos narius visus drauge balsuodamas tvirtina Europos Parlamentas. Europos Parlamentui patvirtinus, Komisijos pirmininkas ir kiti jos nariai skiriami valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu.

215 straipsnis (ex 159 straipsnis)

Išskyrus įprasto pakeitimo ar mirties atvejį, Komisijos narys savo pareigas nustoja eiti, kai atsistatydina arba yra atstatydinamas.

Į taip atsiradusią laisvą vietą likusiam to nario kadencijos laikui valstybių narių vyriausybės bendru sutarimu paskiria naują narį. Taryba gali vieningai nuspręsti į tokią laisvą vietą nieko nebeskirti.

Atsistatydinimo, atstatydinimo ar mirties atveju pirmininkas keičiamas likusiam jo kadencijos laikui. Pirmininkas keičiamas 214 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

Išskyrus atstatydinimo pagal 216 straipsnį atvejį, Komisijos nariai savo pareigas eina tol, kol yra pakeičiami.

216 straipsnis (ex 160 straipsnis)

Jei kuris nors Komisijos narys nebeatitinka šioms pareigoms keliamų reikalavimų arba yra kaltas padaręs sunkų nusižengimą, Teisingumo Teismas, Tarybai ar Komisijai kreipusis, gali jį atstatydinti.

217 straipsnis (ex 161 straipsnis)

Komisija iš savo narių gali skirti vieną arba du pirmininko pavaduotojus.

218 straipsnis (ex 162 straipsnis)

1. Taryba ir Komisija viena su kita konsultuojasi ir bendru sutarimu nustato savo bendradarbiavimo būdus.

2. Komisija patvirtina savo Darbo tvarkos taisykles, kad užtikrintų, jog ji ir jos padaliniai veiks pagal šios Sutarties nuostatas. Ji užtikrina, kad šios taisyklės būtų paskelbtos.

219 straipsnis (ex 163 straipsnis)

Komisija dirba vadovaudamasi savo pirmininko nustatytais politinėmis gairėmis.

Komisija sprendžia 213 straipsnyje nustatyto narių skaičiaus balsų dauguma.

Komisijos posėdis yra teisėtas tik tuo atveju, jei dalyvauja jos Darbo tvarkos taisyklėse nustatytas narių skaičius.

2 skirsnis

Teisingumo Teismas

220 straipsnis (ex 164 straipsnis)

Teisingumo Teismas užtikrina, kad aiškinant ir taikant šią Sutartį būtų laikomasi teisės.

221 straipsnis (ex 165 straipsnis)

Teisingumo Teismą sudaro 15 teisėjų.

Teisingumo Teismas dirba susirinkęs į plenarinius posėdžius. Tačiau jis gali sudaryti iš trijų, penkių arba septynių teisėjų susidedančias kolegijas, kurios imasi tam tikrų pasirengimo nagrinėti bylų priemonių arba sprendžia tam tikrų kategorijų bylas pagal šiems tikslams nustatytas taisykles.

Teisingumo Teismas susirenka į plenarinį posėdį, kai to prašo proceso šalimi esanti valstybė narė arba Bendrijos institucija.

Teisingumo Teismo prašymu Taryba, sprendama vieningai, gali padidinti teisėjų skaičių ir daryti reikalingas šio straipsnio antrosios bei trečiosios pastraipų ir 223 straipsnio antrosios pastraipos pritaikomas pataisas.

222 straipsnis (ex 166 straipsnis)

Teisingumo Teismui padeda aštuoni generaliniai advokatai, tačiau devintas generalinis advokatas skiriamas nuo 1995 m. sausio 1 d. iki 2000 m. spalio 6 d.

Generalinio advokato pareiga – viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti argumentus apie Teisingumo Teismui pateiktas bylas stengiantis jam padėti įgyvendinti savo uždavinį, nustatytą 220 straipsnyje.

Teisingumo Teismo prašymu Taryba, sprendama vieningai, gali padidinti generalinių advokatų skaičių ir daryti reikalingas 223 straipsnio trečiosios pastraipos pritaikomas pataisas.

223 straipsnis (ex 167 straipsnis)

Teisėjai ir generaliniai advokatai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina atitinkamos jų šalies reikalavimus aukščiausios teisėjų pareigoms užimti arba yra pripažintos kompetencijos teisės specialistai; valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu jie skiriami šešerių metų kadencijai.

Kas treji metai yra keičiama dalis teisėjų. Pakaitomis keičiami aštuoni arba septyni teisėjai.

Kas treji metai yra keičiama dalis generalinių advokatų. Kiekvieną kartą keičiami keturi generaliniai advokatai.

Baigę kadenciją teisėjai ir generaliniai advokatai turi teisę būti paskiriami kitai kadencijai.

Teisingumo Teismo pirmininką teisėjai renka iš savo narių trejų metų kadencijai. Jis gali būti perrenkamas kitai kadencijai.

224 straipsnis (ex 168 straipsnis)

Teisingumo Teismas skiria savo sekretorių ir nustato jo tarnybą reglamentuojančias taisykles.

225 straipsnis (ex 168a straipsnis)

1. Prie Teisingumo Teismo veikia Pirmosios instancijos teismas, kurio jurisdikcijai priklauso kaip pirmajai instancijai nagrinėti ir spręsti tam tikrų kategorijų bylas, nustatytas 2 dalyje išdėstytomis sąlygomis, paliekant galimybę paduoti Teisingumo Teismui apeliacinį skundą tiktai teisės

klausimais ir jo Statute išdėstytomis sąlygomis. Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai nepriklauso nagrinėti ir spręsti klausimų, pateiktų pagal 234 straipsnį dėl preliminaraus nutarimo.

2. Teisingumo Teismo prašymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Komisija, Taryba, vieningai sprendama, nustato 1 dalyje minėtas bylų kategorijas bei Pirmosios instancijos teismo sudėtį ir priima reikiamas Teisingumo Teismo statuto pritaikomas pataisas bei papildomas nuostatas. Jei Taryba nenusprendžia kitaip, Pirmosios instancijos teismui taikomos šios Sutarties nuostatos dėl Teisingumo Teismo, ypač Protokolo dėl Teisingumo Teismo statuto nuostatos.

3. Pirmosios instancijos teismo nariai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina reikalavimus, keliamus teisėjo pareigoms; valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu jie skiriami šešerių metų kadencijai. Sudėtis kas treji metai iš dalies atnaujinama. Baigę kadenciją nariai gali būti paskiriami kitai kadencijai.

4. Suderinęs su Teisingumo Teismu, Pirmosios instancijos teismas nustato savo darbo reglamentą. Šį reglamentą vieningai patvirtina Taryba.

226 straipsnis (ex 169 straipsnis)

Jei Komisija mano, kad kuri nors valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal šią Sutartį, ji šiuo reikalu pareiškia pagrįstą savo nuomonę, pirma suteikusi atitinkamai valstybei narei galimybę išdėstyti savo samprotavimus.

Jei atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą laiką neatsižvelgia į tą nuomonę, Komisija gali perduoti šį reikalą svarstyti Teisingumo Teismui.

227 straipsnis (ex 170 straipsnis)

Valstybė narė, kuri mano, kad kita valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal šią Sutartį, gali šiuo reikalu kreiptis į Teisingumo Teismą.

Valstybė narė, prieš pradėdama bylą prieš kitą valstybę narę dėl įtariamo kokios nors pareigos pagal šią Sutartį nevykdymo, pirmiau kreipiasi šiuo reikalu į Komisiją.

Suteikusi suinteresuotoms valstybėms narėms galimybę viena kitai išdėstyti savo samprotavimus ir į juos atsakyti ir žodžiu, ir raštu, Komisija pareiškia savo pagrįstą nuomonę.

Jei Komisija per tris mėnesius nuo tos dienos, kai į ją buvo kreiptasi, nepareiškia savo nuomonės, tai neužkerta kelio šiuo reikalu kreiptis į Teisingumo Teismą.

228 straipsnis (ex 171 straipsnis)

1. Jei Teisingumo Teismas nustato, kad valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal šią Sutartį, reikalaujama, kad ta valstybė narė imtųsi būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti.

2. Jei Komisija mano, kad atitinkama valstybė narė tokių priemonių nesiėmė, tai ji, suteikusi tai valstybei galimybę pateikti savo samprotavimus, pareiškia pagrįstą nuomonę, nurodydama, kurių Teisingumo Teismo sprendimo reikalavimų ta valstybė narė neįvykdė.

Jei atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą terminą nesiima būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti, Komisija gali kreiptis į Teisingumo Teismą. Tai darydama, ji nurodo iš tos valstybės narės pagal aplinkybes atitinkamai reikalaujamo sumokėti vienkartinio arba baudos mokesčio dydį.

Jei Teisingumo Teismas nustato, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė jo sprendimo, jis gali paskirti jai už tai sumokėti vienkartinį arba baudos mokesť.

Ši procedūra nepažeidžia 227 straipsnio nuostatų.

229 straipsnis (ex 172 straipsnis)

Pagal šios Sutarties nuostatas Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimti ir Tarybos priimti reglamentai gali suteikti Teisingumo Teismui neribotą jurisdikciją skirti tokiuose reglamentuose numatytas baudas.

230 straipsnis (ex 173 straipsnis)

Teisingumo Teismas prižiūri Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimtų, Tarybos, Komisijos ir ECB priimtų teisės aktų, išskyrus rekomendacijas ir nuomones, ir Europos Parlamento aktų, galinčių turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, teisėtumą.

Šiuo tikslu Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti valstybės narės, Tarybos ar Komisijos pateiktus ieškinius dėl kompetencijos trūkumo, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo, šios Sutarties ar kokios nors su jos taikymu susijusios teisės normos pažeidimo arba piktnaudžiavimo įgaliojimais.

Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti Europos Parlamento, Audito Rūmų ir ECB dėl savo prerogatyvų gynimo pateiktus ieškinius.

Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo gali tokiomis pačiomis sąlygomis pateikti ieškinį dėl jam skirto sprendimo arba sprendimo, kuris, nors ir būtų kitam asmeniui skirto reglamento ar sprendimo formos, yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susijęs.

Šiame straipsnyje numatyti ieškiniai pateikiami per du mėnesius nuo to akto paskelbimo arba nuo pranešimo apie jį ieškovui dienos arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovas apie jį sužinojo.

231 straipsnis (ex 174 straipsnis)

Jei ieškinys yra pagrįstas, Teisingumo Teismas atitinkamą teisės aktą paskelbia negaliojančiu.

Tačiau jei Teisingumo Teismas mano, kad tai reikalinga, skelbdamas reglamentą negaliojančiu jis nurodo, kurie paskelbto negaliojančiu reglamento padariniai lieka galutiniai.

232 straipsnis (ex 175 straipsnis)

Jei Europos Parlamentas, Taryba ar Komisija, pažeisdami šią Sutartį, nesiima atitinkamų veiksmų, valstybės narės ir kitos Bendrijos institucijos gali kreiptis į Teisingumo Teismą su ieškiniu dėl šio pažeidimo nustatymo.

Ieškinys priimamas tik tai tuo atveju, jeigu ta institucija buvo pirmiau paraginta imtis atitinkamų veiksmų. Jei per du mėnesius po tokio paraginimo ta institucija neapibrėžia savo pozicijos, ieškinys gali būti pateikiamas per kitus du mėnesius.

Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo pirmesnėse pastraipose išdėstytais sąlygomis gali paduoti Teisingumo Teismui skundą, kad Bendrijos institucija to asmens atžvilgiu nepriėmė kokio nors akto, išskyrus rekomendaciją ar nuomonę.

Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ieškinius, kuriuos pateikia ECB savo kompetencijai priklausančiose srityse, taip pat prieš ECB pateiktus ieškinius.

233 straipsnis (ex 176 straipsnis)

Institucija ar institucijos, kurios ar kurių aktas buvo paskelbtas negaliojančiu arba kurios ar kurių neveikimas pripažintas prieštaraujančiu šiai Sutarčiai, privalo imtis būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti.

Ši pareiga nepažeidžia jokių pareigų, galinčių atsirasti taikant 288 straipsnio antrąją pastraipą.

Šis straipsnis taikomas ir ECB.

234 straipsnis (ex 177 straipsnis)

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti preliminarų nutarimą dėl:

- a) šios Sutarties išaiškinimo;
- b) Bendrijos institucijų ir ECB aktų galiojimo ir išaiškinimo;
- c) Tarybos aktu įkurtų įstaigų statutų išaiškinimo, kai tuose statutuose tai numatyta.

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teisingumo Teismą priimti dėl jo preliminarų nutarimą.

Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teisingumo Teismą.

235 straipsnis (ex 178 straipsnis)

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus, susijusius su žalos atlyginimu, numatytu 288 straipsnio antrojoje pastraipoje.

236 straipsnis (ex 179 straipsnis)

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti Bendrijos ir jos tarnautojų ginčus neperžengiant tarnybos nuostatuose arba įdarbinimo sąlygose nustatytų ribų ir laikantis juose numatytų sąlygų.

237 straipsnis (ex 180 straipsnis)

Neperžengiant toliau nustatytų ribų, Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus dėl:

- a) valstybių narių pareigų pagal Europos investicijų banko statutą vykdymo. Šiuo atveju Banko direktorių valdyba naudojasi Komisijai pagal 226 straipsnį suteiktais įgaliojimais;
- b) Europos investicijų banko Valdytojų tarybos priimtų sprendimų. Šiuo atveju bet kuri valstybė narė, Komisija ar Banko direktorių valdyba gali pateikti ieškinius 230 straipsnyje nustatyta tvarka;

- c) Europos investicijų Banko direktorių valdybos priimtų sprendimų. Ieškinius dėl tokių sprendimų gali pateikti tik valstybės narės arba Komisija 230 straipsnyje nustatytais sąlygomis ir tik dėl to, kad nesilaikoma Banko statuto 21 straipsnio 2, 5, 6 ir 7 dalyse nustatytos tvarkos;
- d) nacionalinių centrinių bankų pareigų vykdymo pagal šią Sutartį ir ECBS statutą. Šiuo atveju ECB tarybos įgaliojimai nacionalinių centrinių bankų atžvilgiu yra tokie pat, kaip ir tie, kurie pagal 226 straipsnį yra suteikti Komisijai valstybių narių atžvilgiu. Jeigu Teisingumo Teismas nustato, kad nacionalinis centrinis bankas neįvykdė pareigos pagal šią Sutartį, reikalaujama, kad tas bankas imtųsi būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti.

238 straipsnis (ex 181 straipsnis)

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti sprendimus pagal bet kurią Bendrijos ar jos vardu sudarytos sutarties arbitražinę išlygą, nepaisant to, ar ta sutartis reguliuojama pagal viešąją ar pagal privatinę teisę.

239 straipsnis (ex 182 straipsnis)

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti visus valstybių narių tarpusavio ginčus, susijusius su šios Sutarties dalyku, jei tokie ginčai jam pateikiami pagal specialų šalių susitarimą.

240 straipsnis (ex 183 straipsnis)

Išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis numato Teisingumo Teismo jurisdikciją, valstybių narių teismų jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus, kurių viena iš šalių yra Bendrija.

241 straipsnis (ex 184 straipsnis)

Nepaisant to, kad 230 straipsnio penktojoje pastraipoje nustatytas terminas yra pasibaigęs, bet kuri teismo proceso, kuriame ginčijamas Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimtas reglamentas arba Tarybos, Komisijos ar ECB priimtas reglamentas, šalis gali remtis 230 straipsnio antrojoje pastraipoje nurodytais pagrindais, kad Teisingumo Teismas tą reglamentą pripažintų netaikytinu.

242 straipsnis (ex 185 straipsnis)

Bylos iškėlimas Teisingumo Teisme nesustabdo ginčijamo akto galiojimo. Tačiau jei Teisingumo Teismas mano, kad tai reikalinga dėl susiklosčiusių aplinkybių, jis gali sustabdyti ginčijamo akto taikymą.

243 straipsnis (ex 186 straipsnis)

Nagrinėjamose bylose Teisingumo Teismas gali nustatyti bet kurias būtinas laikinas apsaugos priemones.

244 straipsnis (ex 187 straipsnis)

Teisingumo Teismo sprendimai vykdomi 256 straipsnyje nustatytais sąlygomis.

245 straipsnis (ex 188 straipsnis)

Teisingumo Teismo statutas nustatomas atskiru protokolu.

Teisingumo Teismo prašymu ir pasikonsultavusi su Komisija bei Europos Parlamentu, Taryba gali vieningai keisti Statuto III antraštinės dalies nuostatas.

Teisingumo Teismas priima savo Darbo reglamentą. Jį vieningai patvirtina Taryba.

5 skirsnis

Audito Rūmai

246 straipsnis (ex 188a straipsnis)

Audito Rūmai atlieka auditą.

247 straipsnis (ex 188b straipsnis)

1. Audito Rūmai susideda iš 15 narių.

2. Audito Rūmų nariai parenkami iš asmenų, savo šalyse priklausančių ar priklausių nepriklausomo audito įstaigoms arba turinčių šioms pareigoms ypač tinkamą kvalifikaciją. Jų nepriklausomumas neturi kelti abejonių.

3. Audito Rūmų narius šešerių metų kadencijai skiria Taryba, vieningai sprendama ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

Audito Rūmų nariai gali būti paskiriami kitai kadencijai.

Iš savo tarpo trejų metų kadencijai jie išsirenka Audito Rūmų pirmininką. Pirmininkas gali būti perrenkamas kitai kadencijai.

4. Bendrijos bendram interesui Audito Rūmų nariai, eidami savo pareigas, yra visiškai nepriklausomi.

Eidami šias pareigas, jie nesiekia gauti ir nepriima jokios vyriausybės ar kurios kitos organizacijos nurodymų. Jie susilaiko nuo bet kokios su pareigomis nesuderinamos veiklos.

5. Per savo kadenciją Audito Rūmų nariai negali turėti jokio kito mokamo ar nemokamo darbo. Pradėdami eiti savo pareigas jie iškilmingai pasižada per savo kadenciją ir jai pasibaigus gerbti su savo pareigomis susijusius įsipareigojimus, ypač savo pareigą sąžiningai ir apdairiai elgtis nustoję eiti šias pareigas, sutikdami eiti tam tikras skiriamąsias pareigas ar gauti tam tikrą naudą.

6. Išskyrus įprasto pakeitimo ar mirties atvejus, Audito Rūmų nario kadencija baigiasi jam atsistatydinus arba jį atstatydinus Teisingumo Teismo sprendimu pagal 7 dalį.

Į taip atsiradusią laisvą vietą skiriama likusiam to nario kadencijos laikui.

Išskyrus atstatydinimo atvejį, Audito Rūmų nariai savo pareigas eina tol, kol yra pakeičiami.

7. Audito Rūmų narys gali būti atleistas iš pareigų arba netekti teisės į pensiją ar kitas vietoj jos mokamas išmokas tikrai tuo atveju, kai Teisingumo Teismas Audito Rūmų prašymu pripažįsta, kad jis nebeatitinka keliamų reikalavimų ar nevykdo su šiomis pareigomis susijusių įsipareigojimų.

8. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, nustato Audito Rūmų pirmininko ir narių įdarbinimo sąlygas ir visų pirma jų algas, išmokas ir pensijas. Ji ta pačia balsų dauguma taip pat nustato kitas vietoj darbo užmokesčio mokamas išmokas.

9. Teisingumo Teismo teisėjams taikytinos Protokolo dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų nuostatos yra taikomos ir Audito Rūmų nariams.

248 straipsnis (ex 188c straipsnis)

1. Audito Rūmai tikrina visų Bendrijos pajamų ir išlaidų sąskaitas. Jie taip pat tikrina visų Bendrijos įsteigtų organų visų pajamų ir išlaidų sąskaitas, jei tokio tikrinimo nedraudžia atitinkamas steigimo dokumentas.

Audito Rūmai pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai sąskaitų patikimumo ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą, kuris yra skelbiamas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

2. Audito Rūmai tikrina, ar visos pajamos buvo gautos ir visos išlaidos padarytos teisėtai bei tvarkingai, taip pat ar finansų valdymas yra patikimas. Atlikdami šį darbą, jie visų pirma praneša apie neatitikimus.

Pajamų auditas atliekamas atsižvelgiant į Bendrijai mokėtinas ir Bendrijai faktiškai sumokėtas sumas.

Išlaidų auditas atliekamas atsižvelgiant į prisiimtus įsipareigojimus ir atliktus mokėjimus.

Šių rūšių auditas gali būti atliekamas prieš uždarant atitinkamų finansinių metų sąskaitas.

3. Auditas remiasi pateiktais apskaitos dokumentais ir prireikus atliekamas vietoje kitose Bendrijos institucijose, bet kurios pajamas ir išlaidas Bendrijos vardu tvarkančios įstaigos patalpose ir valstybėse narėse, taip pat bet kurio iš biudžeto išmokas gavusio fizinio ar juridinio asmens patalpose. Valstybėse narėse auditas atliekamas kartu su nacionalinėmis audito įstaigomis arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, su kompetentingomis nacionalinėmis tarnybomis. Audito Rūmai ir valstybių narių nacionalinės audito įstaigos bendradarbiauja pasitikėjimo dvasia ir toliau likdamos nepriklausomos. Šios įstaigos ir tarnybos Audito Rūmus informuoja, ar jos ketina dalyvauti atliekant auditą.

Kitos Bendrijos institucijos, Bendrijos vardu pajamas ir išlaidas tvarkančios įstaigos, iš biudžeto išmokas gavę fiziniai ar juridiniai asmenys ir nacionalinės audito įstaigos arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, kompetentingos nacionalinės tarnybos Audito Rūmų prašymu teikia jiems bet kokius dokumentus bei informaciją, reikalingus atliekant savo užduotį.

Audito Rūmų teisė gauti Europos investicijų banko turimą informaciją apie Bendrijos pajamų ir išlaidų tvarkymą reglamentuojama Audito Rūmų, šio Banko ir Komisijos susitarimu. Jei nėra susitarimo, Audito Rūmai vis tiek gali susipažinti su šio banko tvarkomų Bendrijos išlaidų ir pajamų auditui reikalinga informacija.

4. Pasibaigus kiekvieniems finansiniams metams, Audito Rūmai parengia metų pranešimą. Jis siunčiamas kitoms Bendrijos institucijoms ir kartu su šių institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas yra skelbiamas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

Audito Rūmai taip pat gali bet kada vienos iš kitų Bendrijos institucijų prašymu pateikti pastabas konkrečiais klausimais, ypač specialių pranešimų forma, ir pareikšti nuomones.

Savo metų pranešimus, specialius pranešimus ar nuomones jie priima savo narių balsų dauguma.

Jie padeda Europos Parlamentui ir Tarybai įgyvendinti biudžeto vykdymo priežiūros įgaliojimus.

2 SKYRIUS

Kelioms institucijoms bendros nuostatos

249 straipsnis (ex 189 straipsnis)

Kad įvykdytų savo uždavinius, Europos Parlamentas ir Taryba kartu, Taryba ir Komisija, laikydamosi šios Sutarties nuostatų, priima reglamentus ir leidžia direktyvas, priima sprendimus, teikia rekomendacijas ar nuomones.

Reglamentas yra taikomas visuotinai. Jis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Direktyva yra privaloma kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta, rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, bet nacionalinės valdžios institucijos pasirenka jos įgyvendinimo formą ir būdus.

Sprendimas yra privalomas visas tiems, kam jis skirtas.

Rekomendacijos ir nuomonės neturi privalomosios galios.

250 straipsnis (ex 189a straipsnis)

1. Tais atvejais, kai pagal šią Sutartį Taryba sprendžia remdamasi Komisijos pasiūlymu, teisės aktas pagal pakeistą pasiūlymą gali būti priimamas tikrai vieningai 251 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytomis sąlygomis.

2. Kol Taryba nėra nusprendusi, Komisija savo pasiūlymą gali keisti bet kuriuo Bendrijos akto priėmimo procedūros metu.

251 straipsnis (ex 189b straipsnis)

1. Kai dėl teisės akto priėmimo šioje Sutartyje daroma nuoroda į šį straipsnį, laikomasi tokios tvarkos.

2. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą.

Taryba, gavusi Europos Parlamento nuomonę ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma,

- jei pritaria visiems Europos Parlamento nuomonėje pateiktiems pakeitimams, gali priimti pasiūlytą teisės aktą su tokiais pakeitimais;
- jei Europos Parlamentas nesiūlo jokių pakeitimų, gali priimti pasiūlytą teisės aktą;
- kitais atvejais patvirtina bendrąją poziciją ir apie ją praneša Europos Parlamentui. Taryba išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie motyvus, paskatinusius patvirtinti bendrąją poziciją. Komisija išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie savo poziciją.

Jei per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo Europos Parlamentas:

- a) patvirtina bendrąją poziciją arba nepriima jokio sprendimo, atitinkamas teisės aktas laikomas priimtu pagal tą bendrąją poziciją;
- b) absoliučia savo narių balsų dauguma atmeta tą bendrąją poziciją, pasiūlytas teisės aktas laikomas nepriimtu;
- c) absoliučia savo narių balsų dauguma pateikia bendrosios pozicijos pakeitimus, tai pakeistas tekstas siunčiamas Tarybai ir Komisijai, o pastaroji pareiškia savo nuomonę dėl tų pakeitimų.

3. Jei per tris mėnesius nuo klausimo perdavimo jai Taryba kvalifikuota balsų dauguma patvirtina visus Europos Parlamento pakeitimus, atitinkamas teisės aktas laikomas priimtu pagal bendrąją poziciją su tais pakeitimais; tačiau dėl pakeitimų, dėl kurių Komisija pateikia neigiamą nuomonę, Taryba sprendžia vieningai. Jei Taryba nepatvirtina visų pakeitimų, Tarybos pirmininkas, susitaręs su Europos Parlamento pirmininku, per šešias savaites sušaukia Taikinimo komiteto posėdį.

4. Taikinimo komitetui, sudarytam iš Tarybos narių arba jų atstovų ir tiek pat Europos Parlamento atstovų, keliama užduotis pasiekti susitarimą dėl bendro teksto kvalifikuota Tarybos narių arba jų atstovų balsų dauguma ir Europos Parlamento atstovų balsų dauguma. Komisija dalyvauja Taikinimo komiteto posėdžiuose ir imasi visokios reikiamos iniciatyvos, siekdama suderinti Europos Parlamento ir Tarybos pozicijas. Atlikdamas šią užduotį, Taikinimo komitetas bendrąją poziciją nagrinėja remdamasis Europos Parlamento pasiūlytais pakeitimais.

5. Jei per šešias savaites nuo jo sušaukimo Taikinimo komitetas patvirtina bendrą tekstą, Europos Parlamentas, sprenddamas absoliučia atiduotų balsų dauguma, ir Taryba, sprenddama kvalifikuota balsų dauguma, per šešias savaites nuo to patvirtinimo turi atskirai priimti tą aktą pagal bendrą tekstą. Jei viena iš šių dviejų institucijų pasiūlyto akto per tą laiką nepatvirtina, jis laikomas nepriimtu.

6. Taikinimo komitetui nepatvirtinus bendro teksto, pasiūlytas teisės aktas laikomas nepriimtu.

7. Šiame straipsnyje nurodyti trijų mėnesių ir šešių savaičių terminai Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva pratęsimi atitinkamai ne daugiau kaip vienu mėnesiu ir dviem savaitėmis.

252 straipsnis (ex 189c straipsnis)

Kai dėl teisės akto priėmimo šioje Sutartyje daroma nuoroda į šį straipsnį, laikomasi tokios tvarkos:

- a) Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento nuomonę, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina bendrąją poziciją.
- b) Tarybos bendroji pozicija pateikiama Europos Parlamentui. Taryba ir Komisija išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie motyvus, paskatiniusius Tarybą patvirtinti bendrąją poziciją, taip pat ir apie Komisijos poziciją.

Jei per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo Europos Parlamentas pritaria šiai bendrajai pozicijai arba per tą laiką nepriima sprendimo, Taryba, vadovaudamasi bendrąja pozicija, galutinai priima svarstomą aktą.

- c) Europos Parlamentas gali per b punkte nurodytus tris mėnesius absoliučia savo narių balsų dauguma pasiūlyti Tarybos bendrosios pozicijos pakeitimus. Europos Parlamentas taip pat gali ta pačia balsų dauguma atmesti Tarybos bendrąją poziciją. Apie šių svarstymų rezultatus pranešama Tarybai ir Komisijai.

Jei Europos Parlamentas atmetė Tarybos bendrąją poziciją, reikalaujama, kad Taryba per antrąjį svarstymą spręstų vieningai.

- d) Per vieną mėnesį Komisija, atsižvelgdama į Europos Parlamento pasiūlytus pakeitimus, dar kartą apsvarto pasiūlymą, kuriuo remdamasi Taryba yra priėmusi savo bendrąją poziciją.

Kartu su dar kartą apsvastytu pasiūlymu Komisija Tarybai siunčia nepriimtinius Europos Parlamento pakeitimus ir pareiškia savo nuomonę dėl jų. Taryba gali vieningai priimti šiuos pakeitimus.

- e) Taryba kvalifikuota balsų dauguma priima Komisijos dar kartą apsvarstytą pasiūlymą.

Kad Taryba pakeistų Komisijos dar kartą apsvarstytą pasiūlymą, reikalaujama, kad Taryba spręstų vieningai.

- f) Tais atvejais, kurie nurodyti c, d ir e punktuose reikalaujama, kad Taryba nuspręstų per tris mėnesius. Jei sprendimas per šį laikotarpį nepriimamas, Komisijos pasiūlymas laikomas nepriimtu.

- g) Bendru Tarybos ir Europos Parlamento sutarimu b ir f punktuose nurodyti terminai gali būti pratęsimi ne daugiau kaip vienu mėnesiu.

253 straipsnis (ex 190 straipsnis)

Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimtuose reglamentuose, direktyvose ir sprendimuose bei Tarybos ar Komisijos priimtuose tokiuose aktuose nurodomi jų priėmimo motyvai ir visi pasiūlymai ar nuomonės, kuriuos pagal šią Sutartį reikėjo gauti.

254 straipsnis (ex 191 straipsnis)

1. 251 straipsnyje nurodyta tvarka priimtus reglamentus, direktyvas ir sprendimus pasirašo Europos Parlamento pirmininkas ir Tarybos pirmininkas, ir jie yra skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*. Jie įsigalioja juose nurodytą dieną arba, jei ji nenurodoma, dvidešimtą dieną nuo jų paskelbimo.

2. Tarybos ir Komisijos reglamentai, taip pat šių institucijų visoms valstybėms narėms skirtos direktyvos skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*. Jie įsigalioja juose nurodytą dieną arba, jei ji nenurodoma, dvidešimtą dieną nuo jų paskelbimo.

3. Apie kitas direktyvas, sprendimus pranešama tiems, kuriems jie skirti, ir jie įsigalioja po tokio pranešimo.

255 straipsnis (ex 191a straipsnis)

1. Visi Sąjungos piliečiai ir visi fiziniai ar juridiniai asmenys, gyvenantys ar turintys registruotą buveinę valstybėje narėje, turi teisę, laikydamiesi pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis nustatytinų principų bei sąlygų, susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais.

2. Bendruosius principus ir visuomenės arba asmens interesais grindžiamus apribojimus, reglamentuojančius šią teisę susipažinti su dokumentais, per dvejus metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo 251 straipsnyje nurodyta tvarka nustato Taryba.

3. Kiekviena pirmiau nurodyta institucija savo Darbo tvarkos taisyklėse išsamiau išdėsto konkrečias savo dokumentų prieinamumo nuostatas.

256 straipsnis (ex 192 straipsnis)

Tarybos ar Komisijos sprendimai, kuriais asmenims, išskyrus valstybes, skiriama piniginė prievolė, yra vykdomi privaloma tvarka.

Vykdydamą reglamentuoja civilinio proceso taisyklės, galiojančios toje valstybėje, kurioje jis vykdomas. Vykdomąjį raštą neatliekant jokių formalumų, tik patikrinus sprendimo autentiškumą, prie sprendimo prideda nacionalinė institucija, kurią šiam tikslui paskiria kiekvienos valstybės narės vyriausybė ir apie kurią praneša Komisijai ir Teisingumo Teismui.

Suinteresuotos šalies prašymu atlikus šiuos formalumus, ji gali pradėti sprendimo vykdymo procedūrą pagal nacionalinę teisę kreipdamasi tiesiogiai į kompetentingą instituciją.

Vykdydamą galima sustabdyti tik Teisingumo Teismo sprendimu. Tačiau sprendimų vykdymo tinkamumo kontrolė priklauso nacionalinių teismų jurisdikcijai.

3 SKYRIUS

Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

257 straipsnis (ex 193 straipsnis)

Įsteigiamas Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas. Jis turi patariamąsios institucijos statusą.

Komitetas susideda iš įvairių ekonominės ir socialinės veiklos sričių atstovų, būtent gamintojų, ūkininkų, vežėjų, darbuotojų, prekybininkų, amatininkų, laisvųjų profesijų ir plačiosios visuomenės atstovų.

258 straipsnis (ex 194 straipsnis)

Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narių skaičius nustatomas toks:

Belgija	12
Danija	9
Vokietija	24
Graikija	12
Ispanija	21
Prancūzija	24

Airija	9
Italija	24
Liuksemburgas	6

Nyderlandai	12
Austrija	12
Portugalija	12
Suomija	9
Švedija	12
Jungtinė Karalystė	24

Komiteto narius, spręsdama vieningai, Taryba skiria ketveriems metams. Jie gali būti paskiriami kitai kadencijai.

Komiteto narių negali varžyti jokie privalomi nurodymai. Bendrijos bendram interesui, eidami savo pareigas, jie yra visiškai nepriklausomi.

Taryba kvalifikuota balsų dauguma nustato komiteto nariams mokamas išmokas.

259 straipsnis (ex 195 straipsnis)

1. Kad būtų paskirti komiteto nariai, kiekviena valstybė narė Tarybai atsiunčia sąrašą, kuriame kandidatų yra dukart daugiau nei jos piliečiams skiriamų vietų.

Komitetas sudaromas taip, kad tinkamai atstovautų įvairioms ekonominės ir socialinės veiklos sritims.

2. Taryba konsultuojasi su Komisija. Ji gali prašyti Europos organizacijų, kurios atstovauja įvairioms Bendrijos veikla suinteresuotoms ekonominio ir socialinio gyvenimo sritims, nuomonės.

260 straipsnis (ex 196 straipsnis)

Iš savo narių dvejų metų kadencijai komitetas išsirenka pirmininką ir biurą.

Jis priima savo Darbo tvarkos taisykles.

Komitetą Tarybos ar Komisijos prašymu sušaukia jo pirmininkas. Jis gali susirinkti ir savo iniciatyva.

261 straipsnis (ex 197 straipsnis)

Komitetą sudaro specializuoti pagrindinių sričių, kurioms taikoma ši Sutartis, skyriai.

Specializuoti skyriai veikia paisydami bendrų komitetui suteiktų įgaliojimų. Su jais negali būti konsultuojamasi atskirai nuo komiteto.

Komitete taip pat gali būti sudaryti pakomitečiai rengti nuomones konkrečiais klausimais arba konkrečiose srityse projektams, kuriuos jie teikia svarstyti komitetui.

Darbo tvarkos taisyklės nustato, kaip specializuoti skyriai ir pakomitečiai yra sudaromi ir kokie jų įgaliojimai.

262 straipsnis (ex 198 straipsnis)

Šioje Sutartyje numatytais atvejais Taryba ir Komisija privalo konsultuotis su komitetu. Šios institucijos su komitetu gali konsultuotis visais, jų manymu, reikalingais atvejais. Jis gali pareikšti nuomonę savo iniciatyva tokiais atvejais, kai jis mano, kad tai reikalinga.

Prireikus Taryba ar Komisija nustato komitetui terminą, per kurį jis turėtų pateikti savo nuomonę ir kuris negali būti trumpesnis kaip vienas mėnuo nuo tos dienos, kai pirmininkas gauna atitinkamą pranešimą. Jei terminui pasibaigus nuomonė nepateikiama, tai nekliudo toliau veikti.

Komiteto ir specializuoto skyriaus nuomonė kartu su posėdžių protokolu siunčiami Tarybai ir Komisijai.

Europos Parlamentas gali konsultuotis su komitetu.

4 SKYRIUS

Regionų komitetas

263 straipsnis (ex 198a straipsnis)

Įsteigiamas patariamąsios institucijos statusą turintis, iš regionų ir vietos valdžios atstovų susidedantis komitetas, toliau vadinamas Regionų komitetu.

Regionų komiteto narių skaičius nustatomas toks:

Belgija	12
Danija	9
Vokietija	24
Graikija	12
Ispanija	21
Prancūzija	24
Airija	9
Italija	24
Liuksemburgas	6
Nyderlandai	12
Austrija	12

Portugalija	12
Suomija	9
Švedija	12
Jungtinė Karalystė	24

Komiteto narius ir tiek pat pakaitinių narių ketveriems metams skiria Taryba, spręsdama vieningai pagal atitinkamų valstybių narių pasiūlymus. Jie gali būti paskiriami kitai kadencijai. Komiteto nariai negali tuo pačiu metu būti ir Europos Parlamento nariais.

Komiteto narių negali varžyti jokie privalomi nurodymai. Bendrijos bendram interesui, eidami savo pareigas, jie yra visiškai nepriklausomi.

264 straipsnis (ex 198b straipsnis)

Iš savo narių dvejų metų kadencijai Regionų komitetas išsirenka pirmininką ir biurą.

Komitetas patvirtina savo Darbo tvarkos taisykles.

Komitetą Tarybos ar Komisijos prašymu sušaukia jo pirmininkas. Jis gali susirinkti ir savo iniciatyva.

265 straipsnis (ex 198c straipsnis)

Taryba arba Komisija su Regionų komitetu konsultuojasi šioje Sutartyje numatytais atvejais ir visais kitais atvejais, ypač susijusiais su tarpvalstybiniu bendradarbiavimu, kai viena iš šių institucijų mano, kad tai reikalinga.

Prireikus Taryba ir Komisija nustato komitetui terminą, per kurį jis turėtų pateikti savo nuomonę ir kuris negali būti trumpesnis kaip vienas mėnuo nuo tos dienos, kai pirmininkas gauna atitinkamą pranešimą. Jei terminui pasibaigus nuomonė nepateikiama, tai nekliudo toliau veikti.

Kai pagal 262 straipsnį konsultuojamasi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Taryba ar Komisija Regionų komitetą informuoja apie šį nuomonės paklausimą. Manydamas, kad reikalas susijęs su konkrečiais regioniniais interesais, Regionų komitetas gali dėl jo pareikšti savo nuomonę.

Europos Parlamentas gali konsultotis su Regionų komitetu.

Jis gali pateikti nuomonę ir savo iniciatyva, jei mano, kad tai tikslinga.

Komiteto nuomonė kartu su jo posėdžių protokolu siunčiami Tarybai ir Komisijai.

5 SKYRIUS

Europos investicijų bankas

266 straipsnis (ex 198d straipsnis)

Europos investicijų bankas yra juridinis asmuo.

Europos investicijų banko nariai yra valstybės narės.

Europos investicijų banko statutas yra pateiktas prie šios Sutarties pridedamame protokole.

267 straipsnis (ex 198e straipsnis)

Europos investicijų banko uždavinys – naudojantis kapitalo rinka ir savo ištekliais prisidėti prie darnios ir stabilios bendrosios rinkos plėtros Bendrijos interesui. Šiuo tikslu bankas, nesiekdamas pelno, teikia paskolas ir garantijas, visuose ekonomikos sektoriuose palengvinančias projektų finansavimą:

- a) menčiau išsivysčiusių regionų plėtros projektus;

- b) projektus, skirtus įmonėms modernizuoti ar pertvarkyti arba naujoms veiklos rūšims, reikalingoms laipsniškai kuriant bendrąją rinką, plėtoti, kai šių projektų dėl jų masto ar pobūdžio neįmanoma finansuoti vien atskirų valstybių narių įvairiomis turimomis lėšomis;
- c) kelioms valstybėms narėms svarbius projektus, kai šių projektų dėl jų masto ar pobūdžio neįmanoma finansuoti vien atskirų valstybių narių įvairiomis turimomis lėšomis.

Atlikdamas šį uždavinį, bankas sudaro palankias sąlygas finansuoti investicijų programas, savo veiklą derindamas su struktūrinių fondų ir kitų Bendrijos finansinių instrumentų pagalba.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

Finansinės nuostatos

268 straipsnis (ex 199 straipsnis)

Visi Bendrijos pajamų ir išlaidų straipsniai, taip pat ir susijusieji su Europos socialiniu fondu, įtraukiami į kiekvieniems finansiniams metams sudaromas sąmatas ir nurodomi biudžete.

Institucijų administracinės išlaidos, atsirandančios pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas, susijusias su bendra užsienio ir saugumo politika bei bendradarbiavimu teisingumo ir vidaus reikalų srityse, padengiamos iš biudžeto. Einamosios išlaidos, atsirandančios įgyvendinant minėtas nuostatas, pagal Sutartyje nurodytas sąlygas gali būti padengiamos iš biudžeto.

Biudžete nurodytos pajamos ir išlaidos turi būti subalansuotos.

269 straipsnis (ex 201 straipsnis)

Neatmetant kitų įplaukų, visas biudžetas finansuojamas nuosavais ištekliais.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai nustato nuostatas, susijusias su Bendrijos nuosavų išteklių sistema, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

270 straipsnis (ex 201a straipsnis)

Kad būtų užtikrinta biudžetinė drausmė, Komisija neteikia jokio pasiūlymo dėl Bendrijos akto, nekeičia savo pasiūlymų ir nepatvirtina jokių įgyvendinimo priemonių, galinčių turėti pastebimą poveikį biudžetui, nepateikusi patikinimo, kad tas pasiūlymas arba ta priemonė gali būti finansuojami neviršijant Bendrijos nuosavų išteklių, nustatytų vadovaujantis pagal 269 straipsnį Tarybos numatytais nuostatomis.

271 straipsnis (ex 202 straipsnis)

Biudžete numatytas išlaidas leidžiama daryti vienerius finansinius metus, jei pagal 279 straipsnį priimti reglamentai nenustato kitaip.

Bet kokie neišnaudoti asignavimai, išskyrus asignavimus personalo išlaikymui, finansinių metų pabaigoje 279 straipsnyje nustatytais sąlygomis gali būti perkelti, bet tik į kitus finansinius metus.

Grupuoiant išlaidų straipsnius pagal jų pobūdį arba paskirtį, asignavimai klasifikuojami atskirais skyriais ir, jei reikia, poskyriais laikantis pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų.

Europos Parlamento, Tarybos, Komisijos ir Teisingumo Teismo išlaidos nustatomos atskiroje biudžeto dalyje nepažeidžiant specialių nuostatų dėl tam tikrų bendrų išlaidų.

272 straipsnis (ex 203 straipsnis)

1. Finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.

2. Kiekviena Bendrijos institucija iki liepos 1 d. sudaro savo išlaidų sąmatą. Komisija konsoliduoja šias sąmatas parengdama preliminarų veiklos biudžeto projektą. Prie jo ji prideda nuomonę, kurioje gali būti pateikiamos kitokios sąmatos.

Preliminarus biudžeto projektas susideda iš pajamų sąmatos ir išlaidų sąmatos.

3. Komisija preliminarų biudžeto projektą pateikia Tarybai ne vėliau kaip iki tų metų, po kurių tas biudžetas bus vykdomas, rugsėjo 1 d.

Taryba, ketindama nukrypti nuo preliminaraus biudžeto projekto, konsultuojasi su Komisija, o prireikus – su kitomis suinteresuotomis institucijomis.

Taryba kvalifikuota balsų dauguma sudaro biudžeto projektą ir perduoda jį Europos Parlamentui.

4. Biudžeto projektas Europos Parlamentui pateikiamas ne vėliau kaip iki tų metų, po kurių tas biudžetas bus vykdomas, spalio 5 d.

Europos Parlamentas turi teisę savo narių balsų dauguma pakeisti biudžeto projektą ir absoliučia atiduotų balsų dauguma siūlyti Tarybai biudžeto projekto pataisas, susijusias su išlaidomis, kurios privalomai atsiranda pagal šią Sutartį arba ja remiantis priimtus aktus.

Jei Europos Parlamentui pateikus biudžeto projektą, jis per 45 dienas jį patvirtino, biudžetas tampa galutinai patvirtintu. Jei per šį laikotarpį Europos Parlamentas nepakeitė biudžeto projekto pakeitimų ir nepasiūlė jokių pataisų, biudžetas laikomas galutinai patvirtintu.

Jei per šį laikotarpį Europos Parlamentas priėmė pakeitimus arba pasiūlė pataisas, biudžeto projektas kartu su pakeitimais arba siūlomomis pataisomis perduodamas Tarybai.

5. Biudžeto projektą aptarusi su Komisija, o prireikus – su kitomis suinteresuotomis institucijomis, Taryba toliau veikia laikydamasi šių sąlygų:

- a) Taryba gali kvalifikuota balsų dauguma pakeisti bet kokį Europos Parlamento padarytą pakeitimą;
- b) siūlomų pataisų atžvilgiu:
 - jei dėl Europos Parlamento siūlomos pataisos bendros institucijos išlaidos nepadidėja, būtent dėl to, kad padidintas išlaidas aiškiai kompensuotų vienas ar keletas siūlomų pataisų, susijusių su atitinkamu kitų išlaidų mažinimu, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali atmesti siūlomą pataisą. Jei nepriimamas sprendimas ją atmesti, siūloma pataisa laikoma priimta;

- jei dėl Europos Parlamento siūlomos pataisos bendros institucijos išlaidos padidėja, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali priimti tą siūlomą pataisą. Jei nepriimamas sprendimas jį priimti, siūlomas patikslinimas laikomas atmestu;
- jei pagal vieną iš dviejų pirmesnių pastraipų Taryba atmetsi siūlomą pataisą, ji gali kvalifikuota balsų dauguma palikti biudžeto projekte nurodytą sumą arba nustatyti kitą.

Biudžeto projektas pataisomas remiantis siūlomomis pataisomis, kurias priima Taryba.

Jei pateikus projektą Tarybai ji per 15 dienų nepataisė jokių Europos Parlamento priimtų pakeitimų ir pritarė jo siūlomoms pataisoms, biudžetas laikomas galutinai priimtu. Taryba Europos Parlamentą informuoja, kad ji nepataisė nė vieno pakeitimo ir kad pritarė pasiūlytomis pataisoms.

Jei per šį laikotarpį Taryba pakeitė vieną ar keletą Europos Parlamento priimtų pakeitimų arba nepritarė jo siūlomoms pataisoms, biudžeto projektas vėl perduodamas Europos Parlamentui. Taryba informuoja Europos Parlamentą apie savo svarstymų rezultatus.

6. Biudžeto projektą pateikus Europos Parlamentui, kuriam buvo pranešta apie veiksmus, kurių buvo imtasi jo siūlomų pataisų atžvilgiu, jis per 15 dienų savo narių balsų dauguma ir trijų penktadalių atiduotų balsų dauguma sprendžia dėl Tarybos padarytų pataisų jo pakeitimams ir atitinkamai priima biudžetą. Jei per šį laikotarpį Europos Parlamentas nesiėmė veiksmų, biudžetas laikomas galutinai priimtu.

7. Užbaigus šiame straipsnyje nustatytą procedūrą, Europos Parlamento pirmininkas paskelbia, kad biudžetas galutinai priimtas.

8. Tačiau Europos Parlamentas visų narių balsų dauguma ir dviejų trečdalių balsavusių narių balsų dauguma gali dėl rimtų priežasčių atmesti biudžeto projektą ir paprašyti jam pateikti naują projektą.

9. Didžiausia tos pačios kategorijos išlaidų, kurios numatytos einamiesiems metams, padidėjimo norma kasmet nustatoma visoms išlaidoms, išskyrus tas, kurios privalomai atsiranda pagal šią Sutartį arba ja remiantis priimtus aktus.

Komisija, pasikonsultavusi su Ekonominės politikos komitetu, paskelbia, kokia yra ši didžiausia norma, priklausoma nuo:

- Bendrijos bendrojo nacionalinio produkto dydžio raidos tendencijos;
- valstybių narių biudžetų vidutinių pokyčių ir
- pragyvenimo išlaidų praėjusiais metais tendencijos.

Visos Bendrijos institucijos apie didžiausią normą informuojamos iki gegužės 1 d. Jos privalo į ją atsižvelgti biudžetinės procedūros metu, laikantis šios dalies ketvirtosios ir penktosios pastraipų nuostatų.

Jei Tarybos sudarytame biudžeto projekte išlaidų, išskyrus tas, kurios privalomai atsiranda pagal šią Sutartį arba ja remiantis priimtus aktus, faktinė padidėjimo norma yra didesnė negu pusė didžiausios normos, Europos Parlamentas, naudodamasis savo teise daryti pakeitimus, gali dar padidinti bendrą tų išlaidų sumą neviršydamas pusės didžiausios normos.

Kai išimtiniais atvejais Europos Parlamentas, Taryba ar Komisija mano, kad Bendrijos veikla reikalauja viršyti šioje dalyje numatyta tvarka nustatytą normą, Tarybos, sprendžiančios kvalifikuota balsų dauguma, ir Europos Parlamento, sprendžiančio savo narių balsų dauguma ir trijų penktadalių atiduotų balsų dauguma, sutarimu gali būti nustatyta kita norma.

10. Kiekviena institucija šio straipsnio suteiktais įgaliojimais naudojasi deramai atsižvelgdama į šios Sutarties nuostatas ir ja remiantis priimtus aktus, ypač į susijusius su Bendrijų nuosavais ištekliais ir pajamų bei išlaidų balansu.

273 straipsnis (ex 204 straipsnis)

Jei finansinių metų pradžioje dėl biudžeto dar nėra balsuota, suma, lygi ne daugiau kaip vienai dvyliktajai praėjusių finansinių metų biudžeto asignavimų daliai, gali būti išleista kiekvieną mėnesį pagal bet kokią biudžeto skyrių ar poskyrį, laikantis pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų; tačiau ši tvarka nesuteikia Komisijai teisės disponuoti asignavimais, viršijančiais vieną dvyliktąją asignavimų, numatytą rengiamame biudžeto projekte.

Taryba, laikydamasi kitų pirmojoje pastraipoje nurodytų sąlygų, kvalifikuota balsų dauguma gali leisti išlaidas, didesnes už vieną dvyliktąją dalį.

Jei sprendimas susijęs su išlaidomis, kurios privalomai neatsiranda pagal šią Sutartį ir ja remiantis priimtus aktus, Taryba nedelsdama perduoda jį Europos Parlamentui; Europos Parlamentas, sprenddamas savo narių balsų dauguma ir trimis penktadaliais atiduotų balsų, per 30 dienų gali priimti kitokį sprendimą dėl išlaidų, viršijančių pirmojoje pastraipoje paminėtą vieną dvyliktąją dalį. Šios Tarybos sprendimo dalies vykdymas sustabdomas, kol Europos Parlamentas priima savo sprendimą. Jei per minėtą laikotarpį Europos Parlamentas nepriima sprendimo, kuris skiriasi nuo Tarybos sprendimo, šis laikomas galutinai priimtu.

Antrojoje ir trečiojoje pastraipose paminėtuose sprendimuose nustatomos būtinos priemonės dėl lėšų, reikalingų šiam straipsniui įgyvendinti.

274 straipsnis (ex 205 straipsnis)

Biudžetą vykdo Komisija, laikydamasi pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų, savo pačios atsakomybe ir neperžengdama nustatytų asignavimo ribų, atsižvelgdama į patikimo finansų valdymo principus. Siekdamas užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija.

Reglamentai nustato išsamias taisykles, kuriomis vadovaudamasi kiekviena institucija daro savo išlaidas.

Neviršydama biudžeto, Komisija, laikydamasi apribojimų ir sąlygų, nustatytų pagal 279 straipsnį priimtuose reglamentuose, gali perkelti asignavimus iš vieno biudžeto skyriaus į kitą arba iš vieno poskyrio į kitą.

275 straipsnis (ex 205a straipsnis)

Kasmet Komisija pateikia Tarybai ir Europos Parlamentui praėjusių finansinių metų biudžeto vykdymo ataskaitas. Komisija jiems taip pat perduoda Bendrijos turto ir išpareigojimų finansinę ataskaitą.

276 straipsnis (ex 206 straipsnis)

1. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos kvalifikuota balsų dauguma priimta ir teikiama rekomendacija, patvirtina, kad Komisija biudžetą įvykdė. Šiuo tikslu Europos Parlamentas, išnagrinėjęs Tarybai, nagrinėja 275 straipsnyje minimas ataskaitas ir finansinę ataskaitą, Audito Rūmų metų pranešimą kartu su audituotų institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas, 248 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje minėtą patikinimo pareiškimą ir bet kokius kitus svarbius specialius Audito Rūmų pranešimus.

2. Prieš patvirtindamas, kad Komisija biudžetą įvykdė, arba kitais tikslais, susijusiais su jo įgaliojimų biudžeto įgyvendinimo srityje vykdymu, Europos Parlamentas gali Komisijos paprašyti, kad ji pateiktų įrodymus dėl išlaidų vykdymo arba finansų kontrolės sistemos veikimo. Komisija teikia Europos Parlamentui visą jo prašymu reikalingą informaciją.

3. Komisija imasi visų atitinkamų priemonių, kad atsižvelgtų į biudžeto įvykdymą patvirtinančiuose sprendimuose padarytas pastabas ir kitas Europos Parlamento pastabas dėl išlaidų vykdymo, taip pat Tarybos pastabas, pridėdamas prie jos priimtų rekomendacijų dėl biudžeto įvykdymo.

Europos Parlamento arba Tarybos prašymu Komisija praneša apie priemones, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į šias pastabas ir komentarus, ir ypač apie padalinius, kurie yra atsakingi už biudžeto vykdymą, duotus nurodymus. Šie pranešimai siunčiami ir Audito Rūmams.

277 straipsnis (ex 207 straipsnis)

Biudžetas sudaromas apskaitos vienetais, nustatytais laikantis pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų.

278 straipsnis (ex 208 straipsnis)

Komisija, pranešusi atitinkamų valstybių narių kompetentingoms institucijoms, gali turimas lėšas kurios nors valstybės narės valiuta pakeisti į kitos valstybės narės valiutą, jei to reikia, kad tokias lėšas būtų galima naudoti šioje Sutartyje numatytiems tikslams. Komisija kiek galėdama stengiasi tokių keitimų nedaryti, jei ji turi grynųjų pinigų ar likvidaus turto jai reikalinga valiuta.

Komisija ryšius su kiekviena valstybe nare palaiko per atitinkamos valstybės paskirtą instituciją. Atlikdama finansines operacijas, ji naudojasi atitinkamos valstybės narės emisijos banko arba kurios nors kitos tos valstybės narės patvirtintos finansų institucijos paslaugomis.

279 straipsnis (ex 209 straipsnis)

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei gavusi Audito Rūmų nuomonę, vieningai:

- a) priima finansinius reglamentus, pirmiausiai nurodančius biudžeto sudarymo ir vykdymo bei sąskaitų pateikimo ir audito tvarką;
- b) nustato būdus ir tvarką, kaip biudžeto pajamos, numatytos pagal susitarimus dėl Bendrijos nuosavų išteklių, tampa prieinamos Komisijai, ir nustato priemones, kurios taikomos prirėikus tenkinti grynųjų pinigų poreikį;
- c) nustato taisykles, reglamentuojančias finansų kontrolierių, įgaliojimus suteikiančių pareigūnų ir apskaitos pareigūnų atsakomybę bei atitinkamą inspektavimo tvarką.

280 straipsnis (ex 209a straipsnis)

1. Bendrija ir valstybės narės Bendrijos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikoms priešinas taikydamos pagal šį straipsnį nustatytinas priemones, kurių paskirtis yra atgrasinti ir valstybėse narėse užtikrinti veiksmingą apsaugą.
2. Valstybės narės prieš Bendrijos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą imasi tų pačių priemonių, kurių jos imasi prieš savo pačių finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą.
3. Nepažeisdamos kitų šios Sutarties nuostatų, valstybės narės derina savo veiksmus, skirtus Bendrijos finansiniams interesams nuo sukčiavimo apsaugoti. Šiuo tikslu jos, Komisijos padedamos, organizuoja glaudų ir reguliary kompetentingų institucijų bendradarbiavimą.
4. Taryba, spręsdama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Audito Rūmais, nustato būtinas priemones Bendrijos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo prevencijos ir kovos su juo srityse, kad valstybėse narėse sudarytų veiksmingos ir lygiavertės apsaugos galimybes. Šios priemonės nesiejamos su nacionalinės baudžiamosios teisės taikymu ar nacionaliniu teisingumo vykdymu.
5. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą apie priemones, kurių buvo imtasi įgyvendinant šį straipsnį.

ŠEŠTOJI DALIS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

281 straipsnis (ex 210 straipsnis)

Bendrija yra juridinis asmuo.

282 straipsnis (ex 211 straipsnis)

Kiekvienoje valstybėje narėje Bendrija naudojasi plačiausiu teisnumu, suteikiamu juridiniams asmenims pagal jų įstatymus; ji gali įsigyti kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą bei juo disponuoti ir būti šalimi teismo procese. Šiuo tikslu Bendrijai atstovauja Komisija.

283 straipsnis (ex 212 straipsnis)

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su kitomis suinteresuotomis institucijomis, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatus ir tų Bendrijų kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas.

284 straipsnis (ex 213 straipsnis)

Komisija, laikydamosi pagal šios Sutarties nuostatas Tarybos nustatytų apribojimų ir sąlygų, gali rinkti bet kokią informaciją ir daryti bet koki patikrinimą, reikalingą jai patikėtoms užduotims atlikti.

285 straipsnis (ex 213a straipsnis)

1. Nepažeisdama Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 5 straipsnio, Taryba 251 straipsnyje nurodyta tvarka nustato priemones Bendrijos veiklos rezultatams apibūdinti reikalingai statistinei informacijai rengti.

2. Bendrijos statistinė informacija rengiama laikantis nešališkumo, patikimumo, objektyvumo, mokslinio nepriklausomumo, išlaidų efektyvumo ir statistinio konfidencialumo principų; ji netampa pernelyg sunkia našta ūkio subjektams.

286 straipsnis (ex 213b straipsnis)

1. Nuo 1999 m. sausio 1 d. Bendrijos teisės aktai dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo taikomi ir šia Sutartimi arba ja remiantis įsteigtoms institucijoms bei įstaigoms.

2. 1 dalyje nurodytos datos Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka įsteigia nepriklausomą priežiūros įstaigą, atsakingą už tokių Bendrijos teisės aktų taikymo Bendrijos institucijoms ir įstaigoms stebėjimą, ir atitinkamai priima kitas su ja susijusias nuostatas.

287 straipsnis (ex 214 straipsnis)

Bendrijos institucijų nariai, komitetų nariai, Bendrijos pareigūnai ir kiti tarnautojai, netgi nustoję eiti savo pareigas, neturi teisės atskleisti informacijos, kurią jie yra įsipareigoję saugoti kaip tarnybinę paslaptį, ypač informacijos apie įmones, jų verslo ryšius ar sąnaudų sudedamąsias dalis.

288 straipsnis (ex 215 straipsnis)

Bendrijos sutartinę atsakomybę reglamentuoja atitinkamai sutarčiai taikoma teisė.

Deliktinės atsakomybės atveju Bendrija pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai.

Pirmesnė dalis tomis pačiomis sąlygomis taikoma žalai, kurią padaro ECB ar jo tarnautojai, eidami savo pareigas.

Asmeninę jos tarnautojų atsakomybę Bendrijai reglamentuoja nuostatos, numatytos jiems taikomuose tarnybos nuostatuose arba įdarbinimo sąlygose.

289 straipsnis (ex 216 straipsnis)

Bendrijos institucijų būstinės vieta nustatoma bendru valstybių narių vyriausybių sutarimu.

290 straipsnis (ex 217 straipsnis)

Kalbų vartojimą Bendrijos institucijose reglamentuojančias taisykles, nepažeisdama Teisingumo Teismo darbo reglamento nuostatų, vieningai nustato Taryba.

291 straipsnis (ex 218 straipsnis)

Valstybių narių teritorijose Bendrija 1965 m. balandžio 8 d. Protokole dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų nustatytais sąlygomis naudojami privilegijomis ir imunitetais, kurie yra būtini jos uždaviniams atlikti. Tas pats taikoma Europos centriniam bankui, Europos pinigų institutui ir Europos investicijų bankui.

292 straipsnis (ex 219 straipsnis)

Valstybės narės įsipareigoja ginčų dėl šios Sutarties aiškinimo ar taikymo nespręsti kitais būdais nei nustatyta šioje Sutartyje.

293 straipsnis (ex 220 straipsnis)

Prireikus valstybės narės veda tarpusavio derybas, kad savo nacionaliniams subjektams užtikrintų:

- asmens apsaugą, teisių garantiją ir apsaugą tokiomis pat sąlygomis, kurias kiekviena valstybė taiko savo nacionaliniams subjektams;
- dvigubo apmokestinimo panaikinimą Bendrijoje;
- bendrovių ar firmų, apibrėžtų 48 straipsnio antrojoje pastraipoje, abipusį pripažinimą, jų juridinio asmens statuso išlaikymą tais atvejais, kai buveinė yra perkeliama iš vienos šalies į kitą, ir galimybę jungtis bendrovėms ar firmoms, reglamentuojamoms skirtingų šalių įstatymais;
- formalumų, reguliuojančių abipusį teismų ir arbitražo sprendimų pripažinimą ir vykdymą, supaprastinimą.

294 straipsnis (ex 221 straipsnis)

Valstybės narės sudaro kitų valstybių narių nacionaliniams subjektams tokias pat sąlygas dalyvauti bendrovių ar firmų, apibrėžtų 48 straipsnyje, kapitale, kokias turi jos pačios nacionaliniai subjektai, nepažeisdamos kitų šios Sutarties nuostatų taikymo.

295 straipsnis (ex 222 straipsnis)

Ši Sutartis jokių būdu nepažeidžia valstybių narių normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą.

296 straipsnis (ex 223 straipsnis)

1. Šios Sutarties nuostatos nekliudo taikyti šias taisykles:

- a) jokia valstybė narė neprivalo teikti informacijos, kurios atskleidimą ji laiko prieštaraujančiu gyvybiniais savo saugumo interesams;
- b) kiekviena valstybė narė gali imtis priemonių, kurias mano esant būtinas apsaugoti gyvybiniais savo saugumo interesams, susijusiems su ginklų, amunicijos ir karinės paskirties medžiagų gamyba ar prekyba; šios priemonės neturi kenkti gaminių, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams, konkurencijos bendrojoje rinkoje sąlygoms.

2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai pakeisti 1958 m. balandžio 15 d. jos pačios sudarytą gaminių, kuriems taikomos šio straipsnio 1 dalies b punkto nuostatos, sąrašą.

297 straipsnis (ex 224 straipsnis)

Valstybės narės konsultuojasi viena su kita siekdamos prireikus veikti drauge, kad bendrosios rinkos veikimui nedarytų poveikio priemonės, kurių valstybei narei gali tekti imtis įvykus rimtiems viešąją tvarką trikdančiams vidaus neramumams, kilus karui ar atsiradus didelei, karo grėsmę keliančiai tarptautinei įtampai, arba siekiant vykdyti įsipareigojimus, kuriuos ji prisiėmė taikai ir tarptautiniam saugumui palaikyti.

298 straipsnis (ex 225 straipsnis)

Jei 296 ir 297 straipsniuose minėtais atvejais taikomos priemonės bendrojoje rinkoje trikdo konkurencijos sąlygas, Komisija, veikdama kartu su suinteresuota valstybe, iširia, kaip tas priemonės būtų galima suderinti su šioje Sutartyje nustatytais taisyklėmis.

Nukrypdamą nuo 226 ir 227 straipsniuose numatytos tvarkos, Komisija ar bet kuri valstybė narė gali tiesiogiai kreiptis į Teisingumo Teismą, jei mano, kad kita valstybė narė piktnaudžiauja 296 ir 297 straipsniuose numatytais galiomis. Teisingumo Teismas savo išvadą pateikia uždaramame posėdyje.

299 straipsnis (ex 227 straipsnis)

1. Ši Sutartis taikoma Belgijos Karalystei, Danijos Karalystei, Vokietijos Federacinei Respublikai, Graikijos Respublikai, Ispanijos Karalystei, Prancūzijos Respublikai, Airijai, Italijos Respublikai, Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei, Nyderlandų Karalystei, Austrijos Respublikai, Portugalijos Respublikai, Suomijos Respublikai, Švedijos Karalystei ir Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

2. Šios Sutarties nuostatos taikomos Prancūzijos užjūrio departamentams, Azorų, Maderos ir Kanarų saloms.

Tačiau, atsižvelgdama į Prancūzijos užjūrio departamentų, Azorų, Maderos ir Kanarų salų socialinės ir ekonominės struktūros padėtį, kurią sunkina jų atokumas, izoliuotumas, mažumas, sunkios topografinės ir klimato sąlygos, ekonominis priklausomumas nuo keleto produktų, o šių veiksmų pastovumas ir derinys labai riboja šių regionų plėtrą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma nustato konkrečias priemones, kuriomis siekiama būtent šiems regionams nustatyti šios Sutarties, taip pat bendrų politikos kryptių taikymo sąlygas.

Nustatydamą atitinkamas antrojoje pastraipoje nurodytas priemones, Taryba atsižvelgia į tokias sritis kaip muitų ir prekybos politika, fiskalinė politika, laisvosios zonos, žemės ūkio ir žuvininkystės politika, žaliavų ir būtino vartojimo prekių tiekimo sąlygos, valstybės pagalbos bei paramos iš struktūrinių fondų ir pagal horizontaliąsias Bendrijos programas gavimo sąlygos.

Atsižvelgdama į atokiausių regionų ypatumus ir ribotas galimybes, antrojoje pastraipoje minėtas priemones Taryba nustato nesumenkindama Bendrijos teisinės tvarkos, taip pat vidaus rinkos ir bendros politikos kryptių vientisumo bei darnos.

3. Užjūrio šalims ir teritorijoms, išvardytoms šios Sutarties II priede, taikomi specialūs susitarimai dėl asociacijos, išdėstyti Sutarties ketvirtojoje dalyje.

Ši Sutartis netaikoma toms užjūrio šalims ir teritorijoms, specialiais ryšiais susijusioms su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, kurios neįtrauktos į pirmiau minėtą sąrašą.

4. Šios Sutarties nuostatos taikomos Europos teritorijoms, už kurių išorės santykius atsako kuri nors valstybė narė.

5. Šios Sutarties nuostatos Alandų saloms taikomos pagal 2 protokolo, pridedamo prie Akto dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, nuostatas.

6. Nepaisant to, kas išdėstyta pirmesnėse šio straipsnio dalyse:

- a) ši Sutartis netaikoma Farerų saloms;
- b) ši Sutartis netaikoma Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės suverenioms bazių teritorijoms Kipre;
- c) ši Sutartis taikoma Normanų saloms ir Meno salai tik tiek, kiek reikia įgyvendinti susitarimams dėl šių salų, nurodytiems Sutartyje dėl naujų valstybių narių įstojimo į Europos ekonominę bendriją ir į Europos atominės energijos bendriją, pasirašytoje 1972 m. sausio 22 d.

300 straipsnis (ex 228 straipsnis)

1. Tais atvejais, kai ši Sutartis numato Bendrijos ir vienos arba keleto valstybių ar tarptautinių organizacijų susitarimų sudarymą, Komisija teikia rekomendacijas Tarybai, o ši įgalioja Komisiją pradėti reikalingas derybas. Komisija derybas veda konsultuodamasi su specialiais komitetais, Tarybos paskirtais padėti jai atlikti šią užduotį, ir vadovaudamasi Tarybos šiuo tikslu duotais nurodymais.

Naudodamasi šios dalies jai suteiktais įgaliojimais, Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, išskyrus 2 dalies pirmojoje pastraipoje numatytus atvejus, kai ji sprendžia vieningai.

2. Atsižvelgdama į Komisijai šioje srityje suteiktus įgaliojimus, klausimus dėl susitarimų pasirašymo, kuri gali lydėti sprendimas dėl laikino taikymo prieš jiems įsigaliojant, ir sudarymo Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma remdamasi Komisijos pasiūlymu. Taryba sprendžia vieningai, kai susitarimas priklauso sričiai, kurioje vidaus taisyklėms nustatyti reikia balsų vieningumo, ir sudarant 310 straipsnyje nurodytus susitarimus.

Nukrypstant nuo 3 dalyje nustatytų taisyklių, ta pati tvarka taikoma priimant sprendimą sustabdyti susitarimo taikymą ir nustatant Bendrijos vardu priimamas pozicijas institucijoje, sukurtoje 310 straipsniu pagrįstu susitarimu, kai tai institucijai reikia priimti teisinę galią turinčius sprendimus, išskyrus sprendimus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą.

Europos Parlamentas nedelsiant ir išsamiai informuojamas apie visus pagal šią straipsnio dalį priimtus sprendimus dėl susitarimų laikino taikymo ar sustabdymo arba Bendrijos pozicijos nustatymo 310 straipsniu pagrįstu susitarimu sukurtoje institucijoje.

3. Taryba susitarimus sudaro pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, išskyrus 133 straipsnio 3 dalyje nurodytus susitarimus, įskaitant atvejus, kai susitarimas priklauso sričiai, kurioje vidaus taisyklėms nustatyti taikoma 251 arba 252 straipsnyje nurodyta tvarka. Europos Parlamentas savo nuomonę pateikia per tokį laiką, kurį Taryba gali nustatyti atsižvelgdama į reikalo skubumą. Nepateikęs nuomonės per tą laiką, Taryba gali imtis veiksmų.

Nukrypstant nuo pirmesnės pastraipos, 310 straipsnyje nurodyti susitarimai, kiti susitarimai, nustatantys konkrečią institucinę struktūrą organizuojant bendradarbiavimo procedūras, susitarimai, turintys svarbių padarinių Bendrijos biudžetui, ir susitarimai, dėl kurių reikalingas 251 straipsnyje nurodyta tvarka priimto akto pakeitimas, sudaromi gavus Europos Parlamento pritarimą.

Skubiais atvejais Taryba ir Europos Parlamentas gali susitarti dėl pritarimo termino.

4. Sudarydama susitarimą, Taryba gali, nukrypdama nuo 2 dalies nuostatų, įgalinti Komisiją Bendrijos vardu patvirtinti pakeitimus, kai susitarimas numato, kad jie priimami supaprastinta tvarka arba kai juos priima pagal tą susitarimą įsteigta institucija; Taryba gali tokiam įgaliojimui nustatyti konkrečias sąlygas.

5. Kai Taryba numato sudaryti susitarimą, kuriam reikalingi šios Sutarties pakeitimai, tie pakeitimai pirmiau privalo būti priimti Europos Sąjungos sutarties 48 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Taryba, Komisija arba valstybė narė gali gauti Teisingumo Teismo nuomonę dėl to, ar numatytas sudaryti susitarimas yra suderinamas su šios Sutarties nuostatomis. Jei Teisingumo Teismo nuomonė yra neigiama, susitarimas gali įsigalioti tik pagal Europos Sąjungos sutarties 48 straipsnį.

7. Šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis sudaryti susitarimai yra privalomi Bendrijos institucijoms ir valstybėms narėms.

301 straipsnis (ex 228a straipsnis)

Tais atvejais, kai bendroji pozicija ar bendrieji veiksmai, priimti pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas, susijusias su bendra užsienio ir saugumo politika, numato, kad Bendrija visiškai nutrauks arba iš dalies apribos ekonominius santykius su viena ar keleta trečiųjų šalių, Taryba imasi būtinų skubių priemonių. Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi Komisijos pasiūlymu.

302 straipsnis (ex 229 straipsnis)

Komisija užtikrina, kad būtų palaikomi tinkami ryšiai su Jungtinių Tautų organais ir jos specializuotosiomis agentūromis.

Ji taip pat rūpinasi tinkamais ryšiais su visomis tarptautinėmis organizacijomis.

303 straipsnis (ex 230 straipsnis)

Bendrija visais tinkamais būdais bendradarbiauja su Europos Taryba.

304 straipsnis (ex 231 straipsnis)

Bendrija su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija užmezga glaudų bendradarbiavimą, kuris detaliau nustatomas bendru sutarimu.

305 straipsnis (ex 232 straipsnis)

1. Šios Sutarties nuostatos neturi įtakos Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai, ypač valstybių narių teisėms ir pareigoms, minėtos Bendrijos institucijų įgaliojimams ir minėtos Sutarties nustatytoms bendrosios anglių ir plieno rinkos veikimo taisyklėms.

2. Šios Sutarties nuostatos nepažeidžia Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties nuostatų.

306 straipsnis (ex 233 straipsnis)

Šios Sutarties nuostatos nekliudo egzistuoti regioninėms sąjungoms tarp Belgijos ir Liuksemburgo ar tarp Belgijos, Liuksemburgo ir Nyderlandų arba jų kurti, jei šių regioninių sąjungų tikslų negalima pasiekti taikant šią Sutartį.

307 straipsnis (ex 234 straipsnis)

Šios Sutarties nuostatos neturi paveikti teisių ir pareigų, kylančių iš susitarimų, sudarytų iki 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms — iki įstojimo dienos, tarp vienos ar keleto valstybių narių ir vienos ar keleto trečiųjų šalių.

Jei tokie susitarimai yra nesuderinami su šia Sutartimi, atitinkama valstybė narė ar atitinkamos valstybės narės stengiasi pašalinti egzistuojantį nesuderinamumą. Prireikus valstybės narės viena kitai padeda siekti šio tikslo ir atitinkamais atvejais nustato bendrą požiūrį.

Įgyvendindamos pirmojoje pastraipoje minimus susitarimus, valstybės narės atsižvelgia į tai, kad nuolaidos, kurias kiekviena valstybė narė daro remdamasi šia Sutartimi, yra neatskiriama Bendrijos kūrimo dalis ir dėl to jie yra neatsiejamai susiję su bendrų institucijų kūrimu, galių joms suteikimu ir tuo, kad visos valstybės narės daro tas pačias nuolaidas.

308 straipsnis (ex 235 straipsnis)

Jei pasirodytų, kad veikiant bendrajai rinkai vienam iš Bendrijos tikslų pasiekti reikia imtis Bendrijos veiksmų, kuriems ši Sutartis nenumato reikalingų įgaliojimų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningu sprendimu imasi reikiamų priemonių.

309 straipsnis (ex 236 straipsnis)

1. Priėmus sprendimą pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 2 dalį sustabdyti valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimo teises, šios balsavimo teisės sustabdomos ir šios Sutarties atžvilgiu.

2. Be to, pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį nustatčius, kad valstybė narė šurkščiai ir nuolat pažeidžia tos Sutarties 6 straipsnio 1 dalyje minimus principus, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti tos valstybės narės tam tikras šią Sutartį taikant atsirandančias teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio sustabdymo galimus padarinius fizinių ir juridinių asmenų teisėms bei pareigoms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimai pagal šią Sutartį visais atvejais lieka tai valstybei privalomi.

3. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali vėliau nuspręsti keisti arba panaikinti priemones, kurių buvo imtasi pagal 2 dalį, atsižvelgdama į tai, kaip pasikeitė padėtis, privertusi jų imtis.

4. Priimdama 2 ir 3 dalyse minėtus sprendimus, Taryba neatsižvelgia į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsus. Nukrypstant nuo 205 straipsnio 2 dalies, kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių skaičiuojamų balsų, nustatytų 205 straipsnio 2 dalyje, dalis.

Ši straipsnio dalis taikoma ir pagal 1 dalį sustabdžius balsavimo teises. Tokiais atvejais sprendimai, kuriems priimti reikalingas balsų vieningumas, priimami neatsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimą.

310 straipsnis (ex 238 straipsnis)

Bendrija su viena arba keleta valstybių ar tarptautinių organizacijų gali sudaryti susitarimus steigti asociaciją, numatančią abipuses teises ir pareigas, bendrą veiklą ir specialią tvarką.

311 straipsnis (ex 239 straipsnis)

Bendru valstybių narių sutarimu prie šios Sutarties pridedami protokolai sudaro neatskiriamą šios Sutarties dalį.

312 straipsnis (ex 240 straipsnis)

Ši Sutartis sudaroma neribotam laikui.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

313 straipsnis (ex 247 straipsnis)

Aukštosios Susitariančios Šalys šią Sutartį ratifikuoja pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Italijos Respublikos Vyriausybei.

Ši Sutartis įsigalioja pirmą kito mėnesio dieną po to, kai ratifikavimo dokumentus deponuoja paskutinė valstybė signatarė. Tačiau jei dokumentai deponuojami likus mažiau kaip penkiolikai dienų iki kito mėnesio pradžios, Sutartis įsigalioja pirmą antrojo po deponavimo mėnesio dieną.

314 straipsnis (ex 248 straipsnis)

Ši vienu originaliu egzemplioriumi sudaryta Sutartis, kurios visi keturi tekstai italų, olandų, prancūzų ir vokiečių kalbomis yra autentiški, deponuojama Italijos Respublikos Vyriausybės archyvuose, o Italijos Respublikos Vyriausybė patvirtintą Sutarties kopiją perduoda kitų valstybių signatarių vyriausybėms.

Vadovaujantis stojimo sutartimis, šios Sutarties tekstai airių, anglų, danų, graikų, ispanų, portugalų, suomių ir švedų kalbomis taip pat yra autentiški.

Tai paliudydami šią Sutartį pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai.

Priimta tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt septintų metų kovo dvidešimt penktą dieną Romoje.

P. H. SPAAK

J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS

ADENAUER

HALLSTEIN

PINEAU

M. FAURE

Antonio SEGNI

Gaetano MARTINO

BECH

Lambert SCHAUS

J. LUNS

J. LINTHORST HOMAN

PRIEDAI

I PRIEDAS

<i>Sutarties sąrašas</i>	<i>32</i>	<i>straipsnyje</i>	<i>nurodytas</i>
1		2	
Numeris pagal Briuselio nomenklatūrą		Produktų apibūdinimas	
1 skirsnis		Gyvi gyvūnai	
2 skirsnis		Mėsa ir valgomieji mėsos subproduktai	
3 skirsnis		Žuvis, vėžiagyviai ir moliuskai	
4 skirsnis		Pienas ir pieno produktai; paukščių kiaušiniai; natūralus medus	
5 skirsnis		Gyvūnų (išskyrus žuvis) žarnos, pūslės ir skrandžiai, sveikos	
05.04		(sveiki) arba jų gabalai	
05.15		Gyvūniniai produktai, nenurodyti kitoje vietoje; nugaišę gyvūnai, klasifikuojami 1 arba 3 skirsniuose, netinkami vartoti žmonių maistui	
6 skirsnis		Augantys medžiai ir kiti augalai; svogūnėliai, šaknys ir kitos panašios augalų dalys; skintos gėlės ir dekoratyviniai žalumynai	
7 skirsnis		Valgomos daržovės ir kai kurie šakniavaisiai ir gumbavaisiai	
8 skirsnis		Valgomieji vaisiai ir riešutai; citrusų vaisių arba melionų žievelės ir luobos	
9 skirsnis		Kava, arbata ir prieskoniai, išskyrus matę (pozicija Nr. 09.03)	
10 skirsnis		Javai	
11 skirsnis		Malybos produkcija; salyklos ir krakmolai; kviečių glitimas; inulinas	
12 skirsnis		Aliejinių kultūrų sėklos ir vaisiai; įvairūs grūdai, sėklos ir vaisiai; augalai, naudojami pramonėje ir medicinoje; šiaudai ir pašarai	
13 skirsnis		Pektinas	
ex 13.03			
15 skirsnis		Kiauliniai taukai ir kiti lydyti kiauliniai taukai; lydyti naminių paukščių taukai	
15.01			

Numeris pagal Bruselio nomenklatūrą	Produktų apibūdinimas
15.02	Nelydyti galvijų, avių ir ožkų taukai; iš jų pagaminti taukai, skirti naudoti pramonėje (įskaitant „premier jus“)
15.03	Kiaulinių taukų stearinas, oleostearinas ir stearinas, skirtas naudoti pramonėje; kiaulinių taukų aliejus, oleoaliejus ir lajaus aliejus, neemulsuoti, nesumaišyti ir neapdoroti kitu būdu
15.04	Žuvų arba jūrų žinduolių taukai ir aliejus, nerafinuoti arba rafinuoti
15.07	Nelakieji augaliniai aliejai, skysti ar kieti, nerafinuoti, rafinuoti ar gryninti
15.12	Gyvūniniai ir augaliniai riebalai ir aliejus, hidrinti, nerafinuoti arba rafinuoti, bet toliau neperdirbti
15.13	Margarinas, dirbtiniai taukai ir kitų perdirbtų valgomųjų riebalų mišiniai
15.17	Riebalų medžiagų arba gyvūninio ar augalinio vaško apdorojimo liekanos
16 skirsnis	Gaminiai iš mėsos, žuvies arba vėžiagyvių ar moliuskų
17 skirsnis	
17.01	Cukrinių runkelių ir cukranendrių cukrus, kurių būvis kietas
17.02	Kiti cukrūs; cukrų sirupai; dirbtinis medus (sumaišytas arba nesumaišytas su natūraliu medumi); karamelė
17.03	Melasa, balinta ar nebalinta
17.05 ¹	Kiti cukrūs, sirupai ir melasa su aromatinių arba dažančiųjų medžiagų priedais, išskyrus vaisių sultis, turinčias cukraus priedą
18 skirsnis	
18.01	Kakavos pupelės, sveikos arba skaldytos, žalios arba skrudintos
18.02	Kakavos lukštai, išaižos, luobelės ir kakavos atliekos
20 skirsnis	Daržovių, vaisių arba kitų augalų dalių produktai
22 skirsnis	
22.04	Vynuogių misa, kurios fermentacija prasidėjusi arba sustabdyta kitaip negu pridedant alkoholio

¹ Pagal 1959 m. gruodžio 18 d. Europos ekonominės bendrijos Tarybos reglamento Nr. 7a (OL 7, 1961 I 30, p. 71 – Specialusis leidinys (anglų kalba) 1959–1962, p. 68) 1 straipsnį pridėta pozicija.

1	2
Numeris pagal Bruselio nomenklatūrą	Produktų apibūdinimas
22.05	Vynas iš šviežių vynuogių; vynuogių misa, kurios fermentacija sustabdyta pridedant alkoholio
22.07	Kiti fermentuoti gėrimai (pavyzdžiui, sidras, kriaušių sidras ir midus)
ex 22.08 ²	Denatūruotas arba nedenatūruotas etilo alkoholis ir kiti bet kokio stiprumo alkoholiai, gauti iš Sutarties I priede išvardytų žemės ūkio produktų, išskyrus likerius ir kitus spiritinius gėrimus bei sudėtinius alkoholinius preparatus (vadinamus „koncentruotais ekstraktais“), naudojamus gėrimų gamybai
ex 22.09	
22.10	Actas ir acto pakaitalai
23 skirsnis	Maisto pramonės liekanos ir atliekos; paruošti pašarai gyvūnams
24 skirsnis	
24.01	Neperdirbtas tabakas, tabako liekanos
45 skirsnis	
45.01	Gamtinė kamštiena, neapdorota, trupinta, granuliuota arba malta; kamštienos atliekos
54 skirsnis	
54.01	Linai, žaliaviniai arba apdoroti, bet nesuverpti; linų pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą)
57 skirsnis	
57.01	Sėjamosios kanapės (<i>Cannabis sativa</i>), žaliavinės arba apdorotos, bet nesuverptos; sėjamųjų kanapių pakulos ir atliekos (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą).

² Pagal 1959 m. gruodžio 18 d. Europos ekonominės bendrijos Tarybos reglamento Nr. 7a (OL 7, 1961 1 30, p. 71 – Specialusis leidinys (anglų kalba) 1959–1962, p. 68) 1 straipsnį pridėta pozicija.

Užjūrio šalys ir teritorijos,

- 265

**Amsterdamo sutarties, iš dalies pakeičiančios Europos Sąjungos sutartį, Europos Bendrijų
steigimo sutartis ir tam tikrus su jomis susijusius aktus,**

pasirašymo protokolas

1997 m. spalio 2 d. Amsterdame Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Airijos, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės įgaliotieji atstovai pasirašė Amsterdamo sutartį, iš dalies pakeičiančią Europos Sąjungos sutartį, Europos Bendrijų steigimo sutartis ir tam tikrus su jomis susijusius aktus.

Ta proga Belgijos Karalystės įgaliotasis atstovas prie savo parašo prideda šį pareiškimą:

„Šis pasirašymas taip pat įpareigoja prancūzų bendruomenę, flamandų bendruomenę, vokiškai kalbančią bendruomenę, valonų regioną, flamandų regioną ir Briuselio regioną.“

Belgijos Karalystės įgaliotasis atstovas pareiškė, kad visais atvejais Amsterdamo sutartis saisto Belgijos Karalystę yra įpareigota visos teritorijos atžvilgiu ir, kad Karalystė, visiškai atsakys už iš Sutarties kylančius įsipareigojimus.

Kitos valstybės signatarės tai įsidėmėjo.

Priimta 1997 m. spalio 22 d. Liuksemburge.

Tarpvyriausybinių konferencijos pirmininkas

Jacques Poos

Europos Sąjungos Tarybos generalinis sekretorius, tarpvyriausybinių konferencijos sekretorius,

Jürgen Trumpf

1997 m. spalio 2 d. Amsterdamo sutarties pasirašymo proga Italijos Respublika, Sutarties depozitorė, pagal Europos Sąjungos sutarties, pakeistos Amsterdamo sutartimi, 35 straipsnį gavo šias deklaracijas:

„Pasirašydamos Amsterdamo sutartį toliau nurodytos valstybės pareiškė, kad jos pripažįsta Europos Bendrijų Teisingumo Teismo jurisdikciją 35 straipsnio 2 dalyje ir 3 dalyje nustatyta tvarka:

Belgijos Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika, Graikijos Respublika, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, Austrijos Respublika 3 dalies b punkto nustatyta tvarka.

Tai pareiškdamos Belgijos Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė ir Austrijos Respublika pasilieka teisę savo nacionalinėje teisėje priimti nuostatą, kad nacionalinio teismo, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti apskundžiami teismine tvarka, nagrinėjamoje byloje iškilus klausimui dėl akto teisėtumo ar išaiškinimo pagal 35 straipsnio 1 dalį, nacionalinis teismas privalo tokį klausimą perduoti Teisingumo Teismui.“

Be to, Nyderlandų Karalystė pareiškė, kad Nyderlandai pripažįsta Teisingumo Teismo jurisdikciją, kaip numatyta minėtame K.7 straipsnyje; jos vyriausybė vis dar svarsto, ar 35 straipsnio 3 dalimi suteikiama galimybė gali pasinaudoti kiti nacionaliniai teismai, išskyrus tuos, kurių sprendimai negali būti apskundžiami.